DÖNEM: 27 **CİLT: 1** **YASAMA YILI: 5**

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU TUTANAK DERGİSİ

4'üncü Toplantı
23 Kasım 2021 Salı

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR
II.- AÇIKLAMALAR

1.- Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan'ın, (2/3950) esas numaralı Kanun Teklifi'nin kanun yapma tekniğine ve Anayasa'nın ruhuna aykırı olduğuna ilişkin açıklaması

2.- İstanbul Milletvekili İbrahim Özden Kaboğlu'nun, (2/3950) esas numaralı Kanun Teklifi'nde Komisyonun yetki alanı dışındaki yasa değişikliklerinin ilgili komisyonlara gönderilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

3.- İstanbul Milletvekili Ali Kenanoğlu'nun, (2/3950) esas numaralı Kanun Teklifi'nin usule uygun olmadığına ilişkin açıklaması

III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Ziya Altunyaldız'ın, İstanbul Milletvekili İbrahim Özden Kaboğlu ve İstanbul Milletvekili Ali Kenanoğlu'nun yaptıkları açıklamalarında geçen bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- İstanbul Milletvekili Osman Boyraz ve 40 Milletvekilinin, Bazı

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu, saat 10.40'ta açılarak üç oturum yaptı.

Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan, (2/3950) esas numaralı Kanun Teklifi'nin kanun yapma tekniğine ve Anayasa'nın ruhuna aykırı olduğuna;

İstanbul Milletvekili İbrahim Özden Kaboğlu, (2/3950) esas numaralı Kanun Teklifi'nde Komisyonun yetki alanı dışındaki yasa değişikliklerinin ilgili komisyonlara gönderilmesi gerektiğine;

İstanbul Milletvekili Ali Kenanoğlu, (2/3950) esas numaralı Kanun Teklifi'nin usule uygun olmadığına;

İlişkin açıklama yaptı.

Komisyon Başkanı Ziya Altunyaldız, İstanbul Milletvekili İbrahim Özden Kaboğlu ve İstanbul Milletvekili Ali Kenanoğlu'nun yaptıkları açıklamalarında geçen bazı ifadelerine ilişkin açıklama yaptı.

İstanbul Milletvekili Osman Boyraz ve 40 Milletvekilinin, Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3950) görüşmeleri tamamlanarak kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından, saat 21.54'te toplantıya son verildi.

23 Kasım 2021 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.40

BAŞKAN: Ziya ALTUNYALDIZ (Konya)

BAŞKAN VEKİLİ: Fahri ÇAKIR (Düzce)

SÖZCÜ: Ahmet ÇOLAKOĞLU (Zonguldak)

KÂTİP: İffet POLAT (İstanbul)

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Değerli arkadaşlar, Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, Bakanlıklarımızın çok değerli Bakan Yardımcıları, kıymetli bürokratlar, kamu kurum ve kuruluşlarımızın, sivil toplum örgütlerimizin, meslek kuruluşlarımızın çok kıymetli temsilcileri, basınımızın değerli temsilcileri; Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonumuzun 17'nci Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayımız vardır. (*)

Görüşmelere başlıyoruz.

Ancak öncesinde Tahsin Bey'in usulle ilgili bir konuşma talebi var. Kendisine söz veriyorum ve usulle ilgili talebini karşılıyoruz.

Buyurun Tahsin Bey.

II.- AÇIKLAMALAR

1.- Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan'ın, (2/3950) esas numaralı Kanun Teklifi'nin kanun yapma tekniğine ve Anayasa'nın ruhuna aykırı olduğuna ilişkin açıklaması

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Sayın Başkan, teklifin görüşmesine başlamadan önce usulle ilgili bir konuyu tüm üyelerin dikkatine sunmak ve İç Tüzük'ün ilgili maddesini hatırlatmak istiyorum. Madde 38 hükmünü sizlere aynen okuyorum:

"Komisyonlar, kendilerine havale edilen tekliflerin ilk önce Anayasanın metin ve ruhuna aykırı olup olmadığını tetkik etmekle yükümlüdürler.

Bir komisyon, bir teklifin Anayasa'ya aykırı olduğunu gördüğü takdirde gerekçesini belirterek maddelerin müzakeresine geçmeden reddeder."

Değerli milletvekilleri, bugün görüşeceğimiz torba kanunun öncelikle kanun yapma tekniğine aykırı olduğunu bir kez daha dikkatinize sunmak istiyorum. Her ne kadar torba kanun şeklî olarak Anayasa'ya aykırı olmasa da Anayasa'nın ruhuna aykırıdır. Torba yasa uygulaması, yasama yetkisinin asli ve genel olma özelliğine aykırı olduğu için, yasaların ulaşılabilir, öngörülebilir ve anlaşılabilir olma özelliklerini de zedelemektedir.

Öte yandan, bugün gündemimizde yer alan bu kanun teklifinin 16'ncı ve 24'üncü maddeleri Anayasa'ya aykırıdır. Bu nedenle, söz konusu maddelerin görüşülmeksizin, öngörülerimiz doğrultusunda teklif metninden çıkarılması gerekmektedir.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, İç Tüzük yetki verebilir ama bazen de kuralları uygulamak için etik kurallara da uymak gerekiyor. "Cumhurbaşkanlığı" dediğimiz bu ucube sistemin, yeni sistemin -"partili Cumhurbaşkanı" mı diyelim, "Cumhurbaşkanlığı sistemi" mi diyelim- yanlışları gün geçtikçe

* Coronavirüs salgını sebebiyle toplantı salonundaki Başkanlık Divanı üyeleri, milletvekilleri, katılımcılar ve görevli personel maske takarak çalışmalara katılmaktadır.

ortaya çıkıyor. Yani şu görüntü hiç hoş değil. Komisyon üyemiz kanun teklifini getirmiş ve bizler bu kanun teklifini tartışıyoruz. İç Tüzük izin verebilir ama biz burada kanun teklifine ret oyu verdiğimiz hâlde karşı tarafta kanun teklifini getiren kişi bu kanun teklifi maddesine yeri geldiğinde oy verecek. 290 AK PARTİ'li milletvekili var, bu kanun teklifini imzalayacak hiç mi kimse yok? Komisyon üyeleri getiriyor kanun teklifini ve Komisyondan geçirmeye çalışıyorlar. Bu doğru değildir.

Bu doğrultuda, bugün, çok değerli Anayasa hukukçumuz, İstanbul Milletvekili Sayın Profesör Doktor İbrahim Özden Kaboğlu Hocamız bu konuda görüş ve değerlendirmelerini Komisyonumuzla paylaşmak üzere toplantımıza katıldı; söz verilmesini istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Evet, buyurun, söz sizde.

2.- İstanbul Milletvekili İbrahim Özden Kaboğlu'nun, (2/3950) esas numaralı Kanun Teklifi'nde Komisyonun yetki alanı dışındaki yasa değişikliklerinin ilgili komisyonlara gönderilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli Kurul üyeleri, sayın vekiller, değerli konuklar; hepinize günaydın.

Evet, 52'nci torba kanun önerisini görüşmek için toplanmış bulunuyoruz. Aslında, yüzde 60'ı torba biçiminde görüşülen ve yasalaştırılan kanunların içerisinde bu yasa önerisinin torba yasa olarak farklı bir özelliği var, adı yok yani "adsız kanun", "adsız torba kanun" diyebiliriz çünkü Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi; ad yok. Şimdi, torba zaten yasama faaliyetinin niteliğine, ruhuna uygun olmayan bir düzenleme tarzı ama adsız kanun da hiçbir biçimde anayasal açıdan ve yasama tekniği açısından meşru görülebilir, savunabilir bir düzenleme değildir.

Şimdi, kanuna ad bile bulunmaması aslında, bu 52 sayılı torba kanun önerisinin içerisinde nelerin yer aldığını dikkate aldığımız zaman, incelediğimiz zaman daha yakından anlıyoruz. Çünkü burada 12 kanunda değişiklik yapılıyor ve 35 kez bizim değişiklik yaptığımız kanunlarda değişiklik yapılıyor. Yani 27'nci Yasama Döneminde bizler tarafından 12 yasada 35 kez yaptığımız değişikliklerin ardından bir değişiklik söz konusudur. Tabii ki hepimizin önünde bu metinler. O bakımdan bunları teker teker okumaya gerek yok ancak bunları incelediğimiz zaman hani bu değişikliğin kuşkusuz yasama faaliyeti olarak getirebileceği olumlu katkılar olacaktır ama mevzuat tekniği açısından, mevzuat politikası açısından getireceklerinden çok götürecekleri çok daha fazla görünüyor. Bunlar arasında mesela 6831 sayılı Orman Kanunu'nda 6'ncı kez değişiklik yapıyoruz. Sayın Başkan, Sayın Teklif Sahibi; soruyorum, bunlar içerisinde Kooperatifler Kanunu'ndan Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'na kadar acaba, siz bu teklifi hazırlarken, hangi yasalar bu Komisyonun görev alanına giriyor? Teklif içerisinde yer alan 12 kanundan hangileri bu Komisyonun görev alanına giriyor? Bu ölçüyü hiç dikkate aldınız mı? Çünkü evet, doğru, Komisyonunuz çok çok geniş, Komisyon da âdeta bir torba komisyon niteliğinde bunu herhangi bir pejoratif anlamda söylemiyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – "Torba Komisyon" sözüne itiraz ediyoruz.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Yo, olumsuz anlamda söylemiyorum bunu. Keşke tabii ki…

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Kabul etmiyoruz yani tüm Komisyon üyeleri bunu reddediyor.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Hayır, ben şu anlamda söyledim: 3 ayrı Bakanlığın görev ve yetkisine giren konuyu bu Komisyon görüşme yetkisine sahip. Bu da Komisyonun uzman komisyon olarak çalışma ilkesini zedeliyor. Bu anlamda söyledim fakat olumlu anlamı şudur:

Bu Komisyonun –hani tırnak içerisinde söylüyorum, Sevgili, Sayın Başkanı incitmemek, üyeleri incitmemek için– torba olarak –tırnak içerisinde– adlandırılabilecek derecede geniş yelpazeye yayılıyor olmasına rağmen yetkileri burada saydığım kanunların ve saymadığım kanunların büyük bir kısmı bu Komisyonun yetkisine girmiyor. Bu Komisyonun tamamen yetkisi dışında ve yetkisi dışında olan konularda bu Komisyon bir yasama faaliyeti yapacak. Bu açıdan, hani, Anayasa'ya aykırılıktan da önce bir yasama ciddiyeti, yasama özeni, yasama etiği açısından örtülü değil açıkça bunu belirtmek gerekir, tartışmak gerekir.

Şimdi, Sayın Başkan, Sayın Tarhan'ın belirttiği 38'inci maddeye baktığımız zaman, genellikle şu söyleniyor: "Biz yasama uzmanlarına inceletiyoruz ve yasama uzmanları Anayasa'ya aykırı görmedikleri için buraya getiriyoruz." Her ne kadar bu yetki, münhasıran Komisyonun yetkisi olsa da yasama uzmanlarına gerçekten inceletiliyorsa bir ön inceleme olarak -ki onları da kuşkusuz bu faaliyete katmak gerekir- o zaman en azından yasama uzmanlarının bu konuda hazırladığı raporu görmek gerekir ki bu Komisyonun faaliyeti daha bir işlevsel kılınsın.

Şimdi, bu belirlemelerden sonra hemen belirteyim, mesela teklifin 2'nci maddesi "orman içi su kaynakları kullanılarak balık üretim yerleri kurulmasına" diyor. Şimdi, Anayasa Mahkemesi kararı ve burada yeniden yapılan düzenleme; doğrusu, bu öyle bir konu ki bizim özellikle 7334 sayılı Yasa'yla yani 27'nci Dönemin Üçüncü Yasama Yılının son yasası olan 7334 sayılı Yasa'yla, uzunca tartıştığımız ve Anayasa Mahkemesine en uzun başvuru metni olarak, orman ekosistemi açısından, Türkiye'nin ekosistemi açısından tartıştığımız ve Anayasa'ya aykırılık itirazında bulunduğumuz bir kanun söz konusu idi ve bu kanun yokmuş gibi yine bir başka komisyon olan -hani "torba" deyişimin nedeni bu- bu Komisyona getiriliyor ve bu Komisyona da yine ormanlık alana ilişkin bir düzenleme yapılıyor. Türkiye ekosistemi, orman ekosistemi zaten "Türkiye ekosistemi" adı veriliyor ve üstelik burada Anayasa Mahkemesi kararı da bulunduğu hâlde, Anayasa Mahkemesi bu konuda kamu yararı ve zorunluluk ögelerini orman içerisinde birlikte kullandığı hâlde, bu, benzer bir şekilde düzenleme konusu ediliyor. Hani, evet, Komisyonun yetkisi -tırnak içerisinde "torbadır" dedim- çok geniştir ama herhâlde ormanlık alanda düzenleme yapılması konusunu kapsamına alacak genişlikte bir Komisyon değildir.

Veyahut da madde 12, Mesleki Eğitim Kanunu konusunda kalfalık statüsünün yeterliliğinde bulunan kişilere asgari ücretin yüzde 50'si ödeme yapılmasına dair. Şimdi, doğrusu, bu Komisyonun görevi değil, Anayasa'ya aykırı. Kalfa ise, çırak değilse, kalifiye eleman ise niçin asgari ücretin yüzde 50'si kadar ödeme yapılıyor, neden yüzde 100'ü yapılmıyor? Hiçbir biçimde, tabii ki sosyal güvenlik açısından, Anayasa'nın sosyal güvenlik ilkeleri ve özellikle eşitlik ilkesi açısından bu kabul edilebilir değil; bu Komisyonun tamamen görev ve yetki alanı dışında yer almaktadır.

12'nci maddenin yanında 14'üncü madde de hakeza aynı şeye girmektedir, aynı çerçevede yer almakta ve Anayasa'nın eşitlik ilkesine aykırılık teşkil etmektedir özellikle ücret bakımından.

Yine, 16'ncı madde, Tahsin Tahran'ın belirttiği 24'üncü madde… 24'üncü madde de Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu açısından sorun yaratan bir madde ve Anayasa'ya aykırılık teşkil eden bir madde. Şimdi, burada çifte sorun söz konusu, hem bu Komisyonun görev ve yetki alanında değil hem de Anayasa'ya aykırılık teşkil ediyor. O zaman tabii ki hani, bu örnekleri çoğaltabiliriz ama daha fazla zaman almamak için Anayasa'nın maddelerini belirtmiyorum. Bu, hem Komisyonun yetkisi dışında hem Anayasa'ya aykırı birçok maddesi bakımından, birçok komisyonun görev ve yetki alanına giren bir düzenleme.

Sayın Başkan, değerli teklif sahipleri; esasen hem Anayasa Mahkemesinin hem de Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin vermiş olduğu birçok karar bize yükümlülük yüklüyor "Bu yasa metni anlaşılmazdır." diyor, "Bu öngörülebilir değildir." diyor. "Bu konuda yasama organı düzenleme yapmalıdır." biçiminde son on yılda verilen ve Anayasa Mahkemesinin, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin verdiği yeni kararlar söz konusu.

Biz bu düzenlemeyle birtakım olumlu maddeler koymayı amaçlıyoruz kuşkusuz ama bu mevzuatı daha girift, daha içinden çıkılmaz, daha karmaşık hâle getirme riskini de beraberinde getiriyoruz.

Sayın Başkan, değerli teklif sahipleri; burada çok daha ciddi bir durum söz konusu. 12 ayrı yasada değişiklik yapıyoruz ve biz bunu Anayasa'ya aykırılıklar nedeniyle Anayasa Mahkemesine götürdüğümüz zaman, Anayasa Mahkemesi Anayasa'ya uygunluk denetimini tabii ki etkili bir biçimde yapamıyor. Yapamayışının nedeni şu: Sanayi Komisyonu için sanayi konusunda uzmanlaşan bir raportörü görevlendirmek durumunda Anayasa Mahkemesi Başkanı ama raportör, 12 ayrı yasaya dağılmış, 12 ayrı uzmanlık alanını düzenleyen konuda rapor yazmak durumunda. O zaman, tıpkı bizim uzmanlık alanımıza girmeyen konuları görüşüyor olmamız gibi raportör de kendisinin uzmanlaşmadığı bir alanda rapor yazmak zorunda, 1 rapor yazmak yerine 12 ayrı raportörün görevini yerine getirmek zorunda. Anayasa Mahkemesi, bu durumda, tereddüt hâlinde, iptal etmektense reddederek uygulamaya bırakıyor. Uygulamada hak ihlalleri doğuyor ve aradan yıllar geçiyor, yıllar sonra ilgili yasa maddesi itiraz yoluyla Anayasa Mahkemesine yeniden götürülüyor, iptal ediliyor ama olan olmuş oluyor yani Anayasa'ya aykırılık nedeniyle hak kayıpları artık önlenemez bir aşamaya geliyor. Bu bakımdan, bu torba yasa teklifinin, adsız torba yasa önerisinin -Sayın Tarhan'ın da belirttiği gibi, evet, Sanayi Komisyonu çok önemli bir komisyon, görev ve yetki alanı çok geniş ama- ilgili komisyonlara havale edilmesi, en azından başka komisyonların görev ve yetki alanına giren hususların buradan ayıklanması ve sadece kendi görev ve yetki alanında görüşme yapması yalnızca Anayasa'ya uygunluk açısından değil, yasama etiği açısından, yasama ciddiyeti açısından, yasama özeni açısından da önem taşıyor. Hani biz geçen yıllarda "Avrupa Birliği müktesebatına uygun mu, değil mi?" tartışmalarını da çok yaptık ama bu, bizim müktesebatımıza da uygun değil doğrusu yani Türkiye'nin kazanımlarına da uygun değil.

Sayın Tarhan biraz önce 16 Nisan 2017'de kabul edilen Anayasa değişikliğine yollama yaparak "parti başkanlığı yoluyla devlet başkanlığı ve yürütme" tarzı denetime yollama yaparak "Bunun sonucu budur." dedi ama ben onu şöyle anlıyorum, şöyle düzeltiyorum: Aslında bu yasama tarzı, parti başkanlığı yoluyla devlet başkanlığı ve yürütmeyle de bağdaşmayan bir düzenleme. Evet, yürütme tek kişide olabilir, yürütme aynı zamanda parti başkanı olabilir ama parti başkanlığı yoluyla devlet başkanlığı ve yürütme, yasama organı olarak bizim özerk yasa yapmamıza ve komisyonları çalıştırmamıza, her komisyonunun kendi görev alanında yasa yapmasına engel değil. Biz bunu yaptığımız zaman, var olan anayasal hükümlere de riayet etmediğimiz için, sizlerin çok savunduğu parti başkanlığı yoluyla devlet başkanlığı ve yürütme yönetimi de bu durumda sürekli sorgulanır hâle gelmektedir. O bakımdan, bizim görüşümüz, benim görüşüm, bu yasayı inceleyerek yaptığım tahliller, çıkardığım tablo -daha fazla uzatmamak için- bu ayrı yasaların, 12 ayrı yasanın çoğu bu Komisyonun yetki alanı dışındadır. Bu nedenle, ilgili komisyonlara gönderilmesi ve ilgili komisyonlarda uzmanlık alanına göre daha etkili, yasama organına, Avrupa Mahkemesi ve Anayasa Mahkemesi tarafından yeni yükümlülükler verilmesine gerek bırakmayan düzenlemelerin yapılması; aslında, yasanın taşıdığı amaç, kamu yararı açısından da gereklidir diye düşünüyorum.

Dinlediğiniz için sabırla, hepinize teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Sayın İbrahim Kaboğlu'na teşekkür ediyorum.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan…

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Ali Bey'e söz veriyorum, buyurun Ali Bey.

Usulle ilgili değil mi?

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Evet, usulle ilgili.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Buyurun.

3.- İstanbul Milletvekili Ali Kenanoğlu'nun, (2/3950) esas numaralı Kanun Teklifi'nin usule uygun olmadığına ilişkin açıklaması

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Evet, teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Herkesi ve tüm hazırunu saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, Sayın Başkan, siz gelmeden önce Sayın Başkan Vekilimiz Fahri Bey'le bir espri yaptık, dedik ki: "Ya, nedir bu durum? Gelen gideni aratıyor." Bu Komisyonun, hani, usulleri vardı, bir de kendi içerisinde teamülleri vardı. Sizin geldiğinizden bu tarafa hem o usuller hem de kendi içimizde uyguladığımız bütün teamüller yerle bir oldu. Bu anlamıyla, siz gelmeden önce, öyle bir aramızda esprili konuşma geçti ama işin hakikat tarafı üzücü şu anlamıyla; şimdi, daha öncesinde bu Komisyon uyum hâlinde ve hani, teknik bir Komisyon olması açısından da çok fazla siyasi polemiklere ve tartışmalara girmeden, konunun esasıyla ilgili yapılan görüşmeler neticesinde itirazlarımızın dikkate alındığı yani hepsi olmasa bile, işte, ne bileyim, 30 maddelik yasa içerisinde bazen 2 madde, 3 maddelik itirazlarımızın dikkate alındığı süreçleri yaşardık. Toplantılar için günlerinden önce mutlaka parti sözcüleri aranır, "Şu gün uygun musunuz?" diye görüşülürdü. Bütün bunların hepsini geçtik, bunların hiçbiri uygulanmıyor. Şimdi, geçen hafta salı akşamı bize gönderilen yasa teklifiyle ilgili bize sadece çarşamba günü süre verilip "Perşembe günü toplantı yapılacak." deniliyor. Şimdi, bir gün içerisinde biz neyi hazırlayacağız, nasıl hazırlayacağız, neye çalışacağız? Yani üstadın belirttiği gibi, bu kadar çok kanunu, bu kadar çok bakanlığı ilgilendiren, bizim tespit ettiğimize göre, 21 tane ayrı kanunda değişiklik söz konusu. Bütün bunlarla ilgili, bir günde bizim çalışma yapmamızı ve burada, bu kanunla ilgili görüşlerimizi paylaşmamızı istiyorsunuz. Sonra, neyse, bu itirazlar üzerine bugüne erteleniyor bu. Şimdi, bütün bunlar kendi iç teamüllerimize de aykırı bir durum. Diğer taraftan da arkada danışmanlarımız aranıyor, deniyor ki: "Bu akşam, kanun görüşüldükten sonra şerhleri verin yani hazırlığınızı yapın." Yani bu, bütün teamülleri altüst eden bir şey. Bir defa, kanun bugün burada bitecek mi, bilmiyoruz yani bunu siz kararlaştırmışsınız, bitireceksiniz. İki; ya, kanunda değişiklik olacak mı, olmayacak mı; biz bunu bilmiyoruz, tartışacağız. Demek ki siz buna da karar vermişsiniz, hiçbir değişiklik olmayacak; el kaldır, indir, hepsi netleşecek. "Siz şimdiden hazırlığınızı yapın, şerhinizi yazın, biz bunu oylayacağız, zaten geçireceğiz, akşam da bu şerhi getirin, verin."e geliyor iş yani işin pratiği ve özcesi böyle. Şimdi, bütün bunlar teamüllere, Meclisin saygınlığına, vekillerin saygınlığına, Komisyonun saygınlığına uymayan şeyler. Yani burada bir tartışma yürütülür, olabilir yani tümüyle değişiklik yapılmadan da geçebilir ama bütün bunların hepsi bir tartışma sürecinin sonucunda oluşturulması ve kararlaştırılması gereken şeyler. Çok alelacele bir şey içerisindesiniz bu kanunla ilgili, önceki kanunlarda da aynı şey oldu. Ya, ne oldu yani aceleniz nedir bu kanunu böyle bir anda patır kütür geçirip, hemen bu akşam geçirip çarşamba günü Genel Kurula indirmek istiyorsunuz?

Şimdi, ilginç bir şey var, bu kadar acelenizin sonucunu söyleyeyim ben size: Kooperatifler Kanunu'nu biz iki hafta önce yasalaştırdık ya, Genel Kurulda iki hafta önce görüştük, şimdi burada Kooperatifler Kanunu'yla ilgili yeni madde var. Neymiş? Bir şeyin uygulamasını erteliyorsunuz. İşte, böyle olduğu zaman sonuç bu oluyor. Niye? Tartışılmadan, konuşulmadan, görüşler alınmadan, bunun uygulanabilirliğine bakılmadan, onun raporları çıkmadan, sahadaki durumun ne olup olmayacağı

incelenmeden böyle kanun geçirirsek… Ondan sonra kanunu oyluyorsunuz, oy çoğunluğunuz var, geçiriyorsunuz, arkasından bir bakıyorsunuz "Allah Allah ya, bunu çıkardık ama biz bunu nasıl uygulayacağız şimdi?" Mesele bu oluyor. Ondan sonra "Haydi bir torbaya erteleyelim bunu." Şimdi, böyle, alelacele işlerin sonucunda iki haftada bir kanun değiştir. Aynı kanunu iki hafta sonra tekrar görüşen bir komisyon hâline dönüşüyoruz.

Burada teknik olarak yapılan itirazlar, Anayasa'ya uygunluk, yasalara uygunluk konusundaki itirazlara da katılarak bunları tekrar ifade etmek istiyorum. Dediğim gibi burada 21 tane kanunda değişiklik öngörülüyor, bu bizim gördüğümüz. Bunların birçoğu bizim Komisyonumuzu da ilgilendirmiyor, Millî Eğitim Komisyonunu ilgilendiren kanunlar var, başka komisyonları ilgilendiren çok sayıda kanunlar var. Bütün bunlardan kaynaklı olarak teklifin usule uygun olmadığını da ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Ziya Altunyaldız'ın, İstanbul Milletvekili İbrahim Özden Kaboğlu ve İstanbul Milletvekili Ali Kenanoğlu'nun yaptıkları açıklamalarında geçen bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Sayın Ali Kenanoğlu'na teşekkür ediyorum.

Şimdi, değerli arkadaşlar, usule ilişkin itirazları hem genel görüşme sırasında hem de maddeler üzerindeki görüşmeler sırasında konuşacağız, dikkate de alacağız. Ben, hem İbrahim Hocama hem de Ali Bey'e teşekkür ediyorum görüşleri için.

Öncelikle şunu ifade edeyim, değerli arkadaşlar, bugün Ali Bey'in, Sayın Kenanoğlu'nun itirazlarını şöyle cevaplamak isterim: Öncelikle teşekkür ederim. İnsanlar hassas olduğu konularda öncelikle görüş ve düşünce belirtirler. Komisyonumuzun bugüne kadarki geleneklerine, çalışma usullerine, çalışma kültürüne dair hususları belirttiği için teşekkür ediyorum ancak şunu özellikle ifade etmek isterim ki -burada tüm Komisyon üyesi arkadaşlarımız da çok iyi bilirler- daha önce 2 dönem Komisyon Başkanlığı yaptığımız dönemde de bu son dönemde de Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonumuzun tüm geleneklerini ziyadesiyle yaşatan ve tüm parti gruplarımızın görüş ve düşünceleriyle en üst düzeyde katkısını alan bir anlayışla görüşmelerimizi sürdürüyoruz. Daha önceki tekliflerimizde parti temsilcilerimizle ön görüşmelerimizi yaparak Komisyon görüşmelerimize geldiğimizi ifade etmek istiyorum. Bu teklifle ilgili olarak şöyle bir gelişme oldu: Bir defa, Meclisimizin, Genel Kurulun çalışma trafiği ve gündem yoğunluğu itibarıyla bu hafta gündem olması söz konusuydu. O yüzden, sizlerin de anlayışlarını gözeterek perşembe günü gündem yapalım dedik ancak yaptığımız görüşmelerde, Tahsin Bey'in konuyla ilgili bizi araması sonucunda, Genel Kurulun gündeminin bu hafta başı şu anda görüşülen teklifi görüşmeye devam edeceği ve o yüzden bu teklifin hemen hafta başında Genel Kurula girme ihtiyacının olmadığı anlaşılınca ben bizzat Sayın Özgür Özel'le, Sayın Erkan Akçay'la, Sayın Müsavat Dervişoğlu'yla, Sayın Meral Danış Beştaş'la bizatihi Genel Kurulda istişare etmek suretiyle yani partilerimizin Grup Başkan Vekilleriyle -tabii ki öncelikle AK PARTİ Grubumuzun Grup Başkanı ve Grup Başkan Vekilliyle istişareden sonra- tüm istişarelerimizi yaptık ve Komisyonumuz üyeleriyle de bunu paylaştık ancak sadece bireysel olarak sizinle paylaşamadık, bütçe görmelerinde olduğunuzu söylediler o yüzden de Meral Hanım'ın sizinle paylaşacağımı düşünerek paylaşamadık.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Biz görüştük onu, paylaştık onu.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – O yüzden de buna ilişkin itirazlarınızın yani “Hiç görüşme yapılmıyor.” ya da “İstişare edilmiyor.” gibi hususun doğrusu, bu anlamda, bu görüşmeler sonucunda çok katılamayacağım bir görüş olduğunu ifade etmek isterim.

Değerli arkadaşlar, diğer taraftan, gerçekten, Komisyonumuz dün olduğu gibi bugün de tüm parti gruplarımızın katılımı, istişare, eş güdüm ve iş birliği içerisinde görüşmelerini sürdürmeye devam edecektir; bundan hiç kuşkumuz yok, kuşkunuz da olmasın çünkü bu Komisyon teknik bir Komisyon. Bu Komisyon bugüne kadar, gerçekten, yaptığı çalışmalarla hem tüm parti üyelerimizin hem de Komisyon üyesi ve dışarıdan gelen arkadaşlarımızın görüş ve düşüncelerini en üst düzeyde dikkate alan bir Komisyon. Bu şiarımızı sürdürmeye devam edeceğiz.

Diğer taraftan, teklifin içeriğine ilişkin olarak da teklifte Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığımıza ilişkin hükümler var, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımıza ilişkin hükümler var, Hazine ve Maliye Bakanlığımıza ilişkin 1 hüküm var ve Millî Eğitim Bakanlığımıza ilişkin hüküm var ancak şöyle ifade edeyim: Millî Eğitim Bakanlığımıza ilişkin hüküm gerçekten doğrudan reel sektöre ilişkin hüküm; tekniker ve teknisyen yetiştirme ve nitelikli eleman yetiştirmeye ilişkin yani reel sektörün ihtiyaçlarını doğrudan karşılamaya ilişkin hüküm. O yüzden de her ne kadar Millî Eğitime ilişkin kanunlarda değişiklik yapmaya dönük olsa da gerçekten, işin kapsamı, içeriği ve dokunduğu alanlar olarak doğrudan tüm reel sektörümüzü yani bu Komisyonun alanını da ilgilendirdiğini ifade etmek isterim.

Şimdi, müsaadelerinizle, aslında Komisyonun açılışında yapmak istediğim -genel bir çerçeve anlamında- konuşmayı kısaca sizlerle paylaşarak gündemimizde olan, İstanbul Milletvekilimiz Sayın Osman Boyraz ile 40 milletvekilimiz tarafından 16/11/2021 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça aynı tarihte Komisyonumuza havale edilen (2/3950) esas numaralı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’ne ilişkin kısa bir açıklamada bulunmak istiyorum.

Bu arada, Komisyonumuzda teklifin içerisinde olan -yani hüküm olan- tüm Bakanlıklarımızdan en üst düzeyde temsilcilerimiz var; Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığımızın Bakan Yardımcısı burada, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımızın Bakan Yardımcısı burada, Millî Eğitim Bakanlığımızın Bakan Yardımcısı burada, Hazine ve Maliye Bakanlığımızın Bakan Yardımcısı burada, Özelleştirme İdaresi Başkanımız burada, EPDK Başkan Yardımcımız burada, ilgili tüm STK temsilcileri aramızda, Komisyonumuzda ve ifade edemediğim, diğer bakanlıklarımızın üst düzey temsilcileri aramızda. O yüzden, konuyu hem kendi aramızda hem… Zannediyorum, ilgili olup da davet etmediğimiz temsilci bırakmamaya çalıştık. O yüzden, burası bir harmanlama ve yoğurma, gerçekten, ürünü en kapsamlı ve içeriğini en doğru şekilde oluşturma Komisyonu, mekânı; bunu hep birlikte yapacağız inşallah.

Değerli arkadaşlar, ben kısaca genel çerçeveyle ilgili birkaç söz ifade etmek istiyorum: Özellikle pandemi, küresel emtia fiyatlarının en yüksek düzeyde artması, enerjiye ilişkin küresel anlamdaki gelişmeler, özellikle konvansiyonel enerjideki iklim değişikliğine etkisi açısından öngörülen duraklamalar ve “yeşil enerji” ya da “yenilenebilir enerji” dediğimiz alandaki çok önemli gelişmeler ve bu alanda yapılması gereken yatırımlar, yeşil kalkınma stratejilerinin başta ülkemiz ve tüm dünyada ön plana alınması -Cumhurbaşkanımızın ifade ettiği gibi- ve bütün bu unsurları ele aldığımızda, teklif kapsamında temel olarak enerji alanında dışa bağımlılığın azaltılarak ülkemizin sürdürülebilir enerji arz güvenliğinin temin edilmesi. Geçen bazı katılamayan arkadaşlarımız oldu ama Türkiye’nin Otomobili TOGG’a gitmiştik Bilişim Vadisiyle birlikte. Şimdi, buna ilişkin, başta TOGG olmak üzere elektrikli araçlar alanında hızla gelişen teknolojiye uyumlu olarak elektrikli şarj istasyonlarının kullanımına yönelik hukuki altyapının oluşturulması, vatandaşlarımızın enerji kullanımında en uygun ve rekabetçi fiyatların oluşabilmesi için gerekli tedbirlerin alınması ve ekonomik büyümemizin ve

kalkınmamızın öncelikli unsurlarından olan enerji verimliliğinin teşvik edilerek büyütülmesi ve farklı sektörlere yayılması gibi amaçlar yanında, özellikle demin ifade ettiğim gibi sanayide nitelikli eleman yetiştirmeyle ilgili Eğitim Bakanlığımız, Çalışma Bakanlığımız ve Sanayi Bakanlığımızın iş birliğinde geliştirilen nitelikli eleman yetiştirmeye ilişkin hükümlere dair bir dizi teklif maddemiz var, bunları detaylı görüşeceğiz.

Bu arada, biliyorsunuz ki daha önce Sayın Cumhurbaşkanımızın da duyurduğu gibi 2022 yılı başından itibaren elektrik enerjisi satışı üzerindeki TRT payı ve enerji fonunun kaldırılması da teklif maddeleri arasında düzenleniyor ve bu düzenlemeyle birlikte, değerli arkadaşlar, vatandaşlarımızın üzerindeki 3 milyar TL'lik mali yükü hep birlikte kaldırmış olacağız.

Ayrıca, birçok alanda, AR-GE çalışmalarında proaktif çözümler ve etkili sonuçlara odaklanan, gerektiğinde rekabet öncesi iş birliği prensibiyle paydaşlarla birlikte çalışan, yüksek teknolojiye odaklanan, mekândan bağımsız bir yapıya kavuşturulması için esnek çalışma anlayışını getiren hükümler var. Bunların da hep birlikte gerçekten sanayimize, tasarıma ve AR-GE'ye dönük kolaylaştırıcı ve etkin çalışma anlayışını tahkim edici hükümler olduğunu hep birlikte göreceğiz.

Bunun yanında, değerli arkadaşlar, bölgesel kalkınmaya ilişkin, özellikle kalkınma ajanslarına ilişkin hükümler var. Bölgesel kalkınmada kalkınma ajanslarının yeri ve önemi son derece büyük biliyorsunuz. 26 kalkınma ajansımız var, 23 binden fazla projeye güncel fiyatlarla 11 milyar lira destek sağlayarak 19 milyar liraya yakın bir kaynağı harekete geçirmiş bulunuyor kalkınma ajansları. Bu nedenle, bölgesel ve yerel kalkınma açısından kalkınma ajanslarına ilişkin birkaç düzenleme de teklifimizde yer almaktadır.

Demin de ifade ettiğim gibi, arkadaşlar, özellikle küresel rekabetin artması ve paradigma değişiklikleri, tedarik zincirindeki değişimler, bütün bunlara baktığımız zaman, hem sanayi üremini hem enerji güvenliğini hem nitelikli eleman yetiştirmeyi ve tüm bunları kombine edebilen ve bir potada eritip rekabetçi bir ekonomiyi oluşturabilen bir yapıyı güçlendirebilme adına bu teklifin gerçekten ülkemiz ekonomisine büyük katkılar sağlayacağını değerlendiriyorum. Sizlerin değerlendirme, düşünce ve katkılarıyla teklifimizi hep birlikte görüşerek Genel Kurula getirmek istiyoruz.

Şimdi, teklif kapsamında detaylı bilgi ve sunumu için İstanbul Milletvekilimiz Sayın Osman Boyraz'a sözü veriyorum.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, mahzuru yoksa davet edilen STK'lerin isimleri…

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Olur, arkadaşlar listesini sağlasınlar size.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Buyurun Osman Bey.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- İstanbul Milletvekili Osman Boyraz ve 40 Milletvekilinin, Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3950) (**)

OSMAN BOYRAZ (İstanbul) – Sayın Başkan, Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, ilgili Bakanlıklarımızın çok değerli Bakan Yardımcıları ve bürokratları, basınımızın çok değerli mensupları, değerli sivil toplum örgütleri; hepinizi en kalbî duygularımla selamlıyorum.

** (2/3950) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

Gündemde yer alan, bazı kanunlarda değişiklik yapılmasına dair kanun teklifimizle, ağırlıkta enerji, sanayi, teknoloji ile mesleki eğitim alanında çeşitli düzenlemeler öngörmekteyiz. Enerji alanında ortaya çıkan ihtiyaçlar, değişen koşullar ve küresel gelişmeler doğrultusunda 22 maddede düzenlemeler yaptık. Bu kapsamda, enerji ve tabii kaynaklar alanında dışa bağımlılığın azaltılması, enerji arz güvenliğinin sağlanması, elektrikli şarj istasyonlarının kullanılmasına yönelik hukuki altyapının oluşturulması, vatandaşlarımızın enerjiyi en uygun fiyatla kullanabilmesi için gerekli tedbirlerin alınması, enerji verimliliğinin teşvik edilmesi ve bu kapsamda millî servetimizin boşa gitmesinin önlenmesi en temel politika önceliklerimizi oluşturmaktadır. Bu öncelikler doğrultusunda düzenlemeler hakkında sizleri kısaca bilgilendirmek istiyorum.

Elektrik faturalarında "TRT payı" olarak bilinen elektrik enerjisi hasılatından ayrılacak payın TRT gelir kalemlerinden çıkarılmasıyla fatura üzerindeki yük hafifletilmektedir. Böylece vatandaşlarımıza daha uygun fiyatlı enerji kullanımına ilişkin imkân sunulmaya çalışılmaktadır. Aynı amaç doğrultusunda yapılan düzenlemeyle katkı payı kaldırılarak elektrik faturalarında yer alan bileşenlerin azaltılması, tüketici üzerindeki mali yükün hafifletilmesi ve faturada sadeleştirilmeye gidilmesi öngörülmektedir.

Doğal gaz piyasasında tüketicilerin kişisel kusurları haricinde gaz arzının sağlanmasının gecikmesi, gaz arzının durdurulması, tüketicilere yapılacak bedel iadelerinin gecikmesi gibi sorunların sonucunda oluşan tüketici mağduriyetlerinin karşılanmasına ilişkin bir düzenleme getiriyoruz. Bu suretle tüketicilerin de korunması amaçlanmaktadır.

Enerji verimliliği uygulama proje desteklerinden tarım ve hizmet sektörlerinin de faydalanmasına imkân sağlayan bir düzenleme öngörülmektedir. Yine, enerji verimliliğine yönelik olarak -çok önemli bir düzenleme- elektrik faturalarında farklılaşan tarife sistemi getiriyoruz. Bu suretle fiyat farklılaştırılarak abonelerin elektrik enerjisini tasarruflu kullanmalarını teşvik etmek ve enerji verimliliğini arttırmak istiyoruz. Hem sosyal hem de iktisadi perspektiften hareket ederek bu çalışmayı yapıyoruz.

Kurumsal yapının ve kapasitenin güçlendirilmesine yönelik çok önemli bazı düzenlemelere de gidiyoruz. Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu bünyesinde Enerji Dönüşüm Daire Başkanlığı adıyla yeni bir hizmet birimi kuruluyor. Bu daire başkanlığının görev alanı, gelişen iş modellerinin ve teknolojilerinin elektrik, doğal gaz piyasalarında etkilerini analiz etmek, yeniliklerin bu piyasalara entegrasyonunu sağlayacak çalışmalar yürütmektir. Bu yapı, nitelikli iş gücü açısından güçlendirilecektir.

Kanun teklifiyle ayrıca, elektrikli araçlara ilişkin şarj hizmetinin sunulabilmesi ve şarj istasyonları için gerekli altyapının oluşturulması ve buna ilişkin hukuki altyapının kurulması sağlanmaktadır. Bu kapsamda, çevrenin korunması için sera gazı salınımlarının azaltılması hedeflenmektedir. Bu doğrultuda, elektrikli araç kullanımının yaygınlaştırılmasına yönelik, elektrikli araç ekosisteminin oluşturulmasına yönelik düzenlemeler getirilmektedir.

Diğer bir düzenleme ise arz güvenliğini sağlama görevi yürüten Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığımızın uzun dönemli Türkiye ulusal enerji planı çalışması yapmasına ilişkin hukuki bir çerçeve oluşturulmaktadır. Ayrıca söz konusu çalışma ve yapılacak detaylı analizler sonucunda ortaya çıkan kurulu güç rezerv kapasite gereksiniminin karşılanamadığı durumda kapasite tahsis yarışmalarının düzenlenmesi öngörülerek orta, uzun dönemde arz güvenliğinin en düşük maliyetle sağlanması hedeflenmektedir.

Enerji bahsinde son olarak yapılan düzenlemeyle petrol ruhsatı başvuru ve değerlendirme süreçleri kısaltılarak petrol yatırımcısının sektörde faaliyete başlama süresinin kısaltılması amaçlanmaktadır.

Çok değerli üyelerimiz, sanayi ve teknoloji alanında da 5 maddemiz var; bunların 2'si benzer düzenlemeler olup 20 ve 28'inci maddelerde yer almaktadır. Düzenleme, esnek çalışma saatlerine ve şartlarına uyumlu olarak AR-GE ve tasarım merkezlerinde çalışan personelin, faaliyetlerin artan bir kısmını merkez dışında yürütmesine imkân sağlamaktadır.

Diğer bir düzenleme, uygulamada ortaya çıkan bir sorunun, ihtiyacın giderilmesine yöneliktir. Bu düzenlemeyle, kalkınma ajanslarının mevzuatla öngörülen gelirden mahrum kalmasına ve ayrıca belediyelerin kalkınma ajansları desteklerinden faydalanmamasına yol açan sorunlar giderilmektedir.

Anayasa Mahkemesi, 3516 sayılı Ölçüler ve Ayar Kanunu'nun bazı hükümlerinin iptaline karar vermiştir. Bununla birlikte, Yüksek Mahkeme tarafından verilen bu karar nedeniyle doğacak hukuksal boşluk, kamu yararını ihlal edecek nitelikte görüldüğünden dokuz ay süre verilmiştir. Bu süre 8/3/2022'de dolacaktır. Bu kapsamda yapacağımız düzenlemeyle, iptal gerekçesinde belirtilen gerekçeleri karşılanması ve abonelerin idari bir yaptırımla karşı karşıya kalma ihtimalinin ortadan kaldırılması amaçlanmaktır.

Sanayi ve teknoloji alanında son düzenleme, Yatırımların Proje Bazında Desteklenmesi Kanunu'nda yapılmaktadır. Bu kapsamda, hâlihazırda yatırım teşvik sistemine sağlandığı gibi, proje bazlı nitelikli yatırımlar için kullanılacak yatırım kredilerinde karşılaşılan teminat sorununun giderilmesi ve söz konusu yatırımların hızlandırılması amaçlanmaktadır.

Mesleki eğitim alanında da 3 madde bulunmaktadır. İlk maddeyle, 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu'nun 25'inci maddesine bir ibare eklenmektedir. Bu düzenlemeyle, kalfalık yeterliliklerine sahip 12'nci sınıf öğrencilerinin 9, 10 ve 11'inci sınıf öğrencilerine göre işletmeye daha fazla katkı sağladıkları dikkate alınarak farklı ücret uygulanması amaçlanmaktadır.

Bu alandaki ikinci maddemizle 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu'nun 31'inci maddesine bir fıkra ekliyoruz; bu düzenlemeyle, ustalık yeterliliğini kazanmış olanların usta öğretici belgesine erişim imkânlarının artırılması kapsamında, mesleklerinde en az on yıl usta olarak çalışanların iş pedagojisi kursu sınavına doğrudan katılabilmeleri yönünde düzenleme yapılmaktadır.

Mesleki eğitim alanındaki son madde ise süre uzatımı ile bütçe uygulamasına ilişkin bir düzenlemedir. Bilindiği gibi, Mesleki Eğitim Kanunu'nun 25'inci maddesi ile geçici 12'nci maddesine göre kapsamdaki öğrencilerin aldıkları ücretin bir kısmını devlet işletmeleri ödemektedir. Cumhurbaşkanlığı kararıyla destek süresi beş yıl uzatılmış, 2016 ve 2017 eğitim ve öğretim yılından bugüne bu destek mekanizması çalışmıştır; süre bitmektedir, düzenlemeyle, bu sürenin uzatılması da öngörülmektedir.

Ayrıca, daha önce Türkiye İş Kurumundan karşılanan bu kaynağın artık, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının bütçesinden İşsizlik Sigortası Fonu'na aktarılmasına ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

Değerli milletvekilleri, kıymetli hazırun; kanun teklifinin 1 ve 29'uncu maddeleri birbiriyle ilişkili maddelerdir.

1'inci maddeyle, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nun 72'nci maddesi değiştirilmektedir. Buna göre, yalnızca bilgisayar programlarına ilişkin olarak sağlanan koruyucu programları etkisiz kılmaya yönelik hazırlık hareketlerini yaptırıma bağlayan düzenlemenin kapsamı genişletilmektedir. Maddeyle, tüm eser, icra, fonogram, yapım yayınlarını kapsayacak şekilde yeniden düzenlenmektedir. Bu düzenlemeyle, telif hakkı sahipleri tarafından izinsiz olarak kullanımlarını engellemek amacıyla, öngörülen teknolojik önlemleri etkisiz kılmaya yönelik ürün ve araçların ticaretini veya tanıtımını yapanların cezalandırılması amaçlanmaktadır.

Düzenleme ayrıca, ilgili AB direktifiyle de uyum sağlamaktadır. 29'uncu maddeyle, 5894 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'da değişiklik yapılmaktadır. Maddeyle, futbol müsabakalarının devamı esnasında hukuk dışı yayınların engellenmesi hedeflenmektedir.

Son olarak, bazı kanunlarda yaptığımız düzenlemeleri sizlerle paylaşmak istiyorum. Bunlardan biri, biraz önce Başkanımızın da ifade ettiği, 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun'la ilgilidir; daha önceden işletme hakkı verilen limanların otuz, otuz altı ve otuz dokuz yıl olan sözleşme sürelerinin kırk dokuz yıllığına uzatılması öngörülmektedir.

Diğer bir değişiklik ise 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 18'inci maddesinde yapılmaktadır. Bu düzenlemeyle, orman içi sulardaki balık tesislerinin yasal statüleri korunarak yatırımları ve üretim devamlılığı sağlanmış, yatırımcıların hakları korunmuş ve su ürünleri ihracatımızın en önemli bölümünü oluşturan denizlerde balık, midye, istiridye yetiştiriciliği yapan tesislerin iskele, depo, temiz su havuzu ve benzeri kurulumu için karadaki zaruri ihtiyaçları karşılanmış olacaktır.

Bir diğer düzenleme ise 1163 sayılı Kanun'da yapılmaktadır. Hatırlanacağı üzere, 1163 sayılı Kanun'un 72'nci maddesiyle kooperatiflerin kooperatif birliklerine, kooperatif birliklerinin de merkez birliğine ortak olmadığı takdirde kamu kaynaklarından desteklenen kredilere kefalet sağlanamayacağı ve kamu kaynaklı tarımsal desteklemelere aracılık yapamayacağı hüküm altına alınmıştır. Bu ortaklık veya üyelik ise kooperatiflerde genel kurullardan alınacak yetkiye bağlıdır. Genel kurulların yapılması da belli bir takvime bağlı olması sebebiyle bahse konu tarımsal destek ödemelerinin kooperatif ortağı çiftçilere yapılmasında mağduriyet oluşturmaması adına söz konusu hükmün 1/1/2024 tarihinden itibaren uygulanması öngörülmektedir.

Son olarak, kanun teklifiyle, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'na ek bir madde eklemekteyiz. Bilindiği gibi, 5335 sayılı Kanun'un 30'uncu maddesi uyarınca, herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan emeklilik veya yaşlılık aylığı alanlardan münhasıran bütçeden yardım alan kuruluşlarda görev alanların bu aylıkları kesilmektedir; ayrıca, 5335 sayılı Kanun'un 30'uncu maddesi kapsamına giren kuruluşlarla ilgili kanunlarla sağlanan sigorta, prim, teşvik, destek ve indirimlerden de yararlanamamaktadır. Maddeyle, emekli aylığı almaktayken Maarif Vakfı, Yunus Emre Vakfı, Türk Kızılay Derneği, Yeşilay Cemiyetinde görev alanların aylıklarının kesilmemesi ve bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından çıkarılan borçların terkini amaçlanmaktadır.

Sözlerime burada son verirken, kanun teklifimizin ülkemize, milletimize hayırlı olmasını diliyorum. Şimdiden, ortaya koyacağınız, sunacağınız olumlu katkı ve yapıcı eleştirilerden dolayı hepinize yürekten ve gönülden teşekkür ediyorum.

Hayırlı olsun diyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Osman Bey'e bu yürekten ve gönülden sunuşu için teşekkür ediyoruz; kapsamlı ve kapsayıcı bir sunum yaptı. Sağ olun, ağzınıza sağlık, teşekkürler efendim.

Şimdi, istem sırasına göre parti gruplarımıza ve Komisyon temsilcilerimize söz vereceğim.

İlk söz, Sayın Tarhan'ın.

Tahsin Bey, buyurun.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, değerli bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün, konuşmamın başında, Sayın Komisyon Başkanımızın nezdinde özellikle 2 hususa dikkat çekmek istiyorum kayıtlara geçmesi açısından.

Değerli Başkanım, bu kanun teklifi, geçtiğimiz hafta Komisyonumuza gelmesini beklediğimiz bir teklifti. Bu teklif gelecek diye Ticaret Bakanlığı bütçesinin görüşülmesi de bir gün ertelendi. Teklif, 16 Kasım akşamına kadar gelmedi. 17 Kasımda, planlandığı üzere, Ticaret Bakanlığı bütçesi görüşmelerini ben ve diğer milletvekili arkadaşlarım takip etti, iktidar milletvekilleri de vardı Ticaret Bakanlığı bütçesinde. Tüm bu süreci siz de yakından takip etmişsinizdir. Buna rağmen, bizim bu teklifi 18 Kasım sabahı görüşmemiz için aldığınız kararı anlamakta güçlük çekiyoruz. Tüm gün Ticaret Bakanlığının 2022 yılı bütçesi görüşmesinde olduğumuz gerçeğini göz ardı ederek, İç Tüzük'ün 26'ncı maddesine aykırı olarak, sadece otuz dokuz saat inceleme süresi verdiniz. Genel Kurulda bu hususu dile getirdik, Grup Başkan Vekilimiz Özgür Özel de gündeme getirdi. Görüşmenin bugüne alınmasını eninde sonunda sağladık sizin de desteğinizle. Bu tavrınızı gerçekten anlamış değiliz.

21 farklı kanunda değişiklik getiren 38 maddelik bir torba yasa, her konunun uzmanlık alanı farklı ve üzerinde detaylı çalışılması gereken konular; içinde Orman Kanunu var, TRT Kanunu var, Mesleki Eğitim Kanunu var, Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu var, Elektrik Piyasası Kanunu, Petrol, Enerji Verimliliği, Sosyal Sigortalar gibi çeşitli kanunlar var. Alt komisyonlarda dahi bu kanunlar görüşülmemiş.

Değerli arkadaşlar, Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu'nu bu yıl ocak ayında kanunlaştırdık. Elektrik Piyasası Kanunu'nu Kasım 2020'de kanunlaştırdık. Daha bir ay önce değişen Kooperatifler Kanunu için hata yapıldığı yeni fark edildi. Sürekli burada söylüyoruz, yani "Komisyon güçlendirilsin." "Komisyona zaman verilsin." "Birlikte çalışalım, kaliteli kanunlar yapalım." diye her komisyonda söylüyoruz. Onun için, biz çalışacaksak, kaliteli kanun çıkaracaksak daha dikkatli, daha ayrıntılı çalışmamız gerekiyor. Bu da bizim ayıbımız, yani bir ay önce değiştirdiğimiz kanun maddesine "Olmadı." diyorlar, tekrar bize geri gönderiyorlar, yeniden kanunlaştırıyoruz.

Sayın Başkanım, bir de geçen hafta Bilişim Vadisi'nde ziyarette bulunduk, bu ziyaretle ilgili düşüncelerimizi size aktarmak istiyorum, özellikle TOGG'la ilgili.

Değerli Başkanım, diğer bir husus da şu: -çok önemli yani, dinlemenizi istiyorum- Siz, bu Komisyonun Başkanısınız.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Sizi her zaman dinliyoruz zaten.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Sizin ve Sayın Bakanın davetiyle buradaki arkadaşlarımızla geçtiğimiz hafta Bilişim Vadisi ve TOGG'a bir ziyarette bulunduk. Bu ziyarete icabet etmemiz; yapılan çalışmaları yerinde izlemek, Anayasa'nın bize verdiği yetkiyle çalışmaları milletimizin adına görmek, değerlendirmek ve bilgi almak içindi. Sayın Bakanın bu konuyu siyasi şov malzemesi hâline getirme çabasını sizin nezdinizde kınadığımı ifade etmek istiyorum. Öncelikle, Sayın Bakan bizlerin halkın oylarıyla seçildiğimizi, yaptığımız her çalışmanın, her açıklamanın arkasında milletin hak ve menfaatlerine sahip çıkma çabası olduğunu, kendisinin ise atanmış ve siyasi bir kimliği olmaması gereken Bakanlık pozisyonunda olduğunu unutmuş ki ziyareti yine siyasi hamaset şovuna döndürdüğünü gördük; sorun değil, biz onun bu tavırlarına alışkınız Sayın Başkanım.

Değerli arkadaşlar, ana muhalefet partisinin Komisyondaki sözcüsü bir milletvekili olarak, TOGG'u ziyarete gittik, yerli otomobili inceledik. İlk günden beri biz söylüyoruz: Cumhuriyet Halk Partisi olarak asla yerli otoya karşı değiliz ama şu fotoğrafı size hatırlatmak istiyorum. Değerli Komisyon üyeleri, bu fotoğrafı hatırlatmak istiyorum. 2011 yılından 2018 yılına kadar bu millet aldatıldı. Sürekli bu fotoğrafı her seçimde gündeme getirerek "Yerli otomobil yapıyoruz." dediniz. Biz de "Bundan yerli otomobil

çıkmaz.” diye her fırsatta karşı açıklama yaptık. Bankadan gönderilen paranın makbuzu da işte, burada. 47 milyon euro bu araca ödendi. “Olabilir, bir proje.” dedik ama biz her açıklamaya karşılık asla yerli otoya karşı bir açıklama yapmadık. Yıl 2016, Bakan Fikri Işık: “Yerli otomobil 2020’den önce yollarda olacak.” diyor. Benim karşı açıklamam: “Biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak yerli oto projesine karşı değiliz. Sadece gerçekçi olmasını istiyoruz. Dünya devleriyle otomotivde bir Çin markasıyla birlikte yarışmak hiç de kolay olmayacaktır. Bütçeden bu denli büyük bir miktarın ayrılarak bir hiç uğruna çöpe atılmasını istemiyoruz. Bize göre bu proje siyasi bir seçim projesiydi. Gerçekleştirilmeyeceğine inanıyoruz. Konuyla ilgili araştırmaya devam edeceğim.” diye Fikri Işık’a karşı açıklama yapıyorum. Yıl 2017, Bakan Faruk Özlü: “Yerli otomobil 2019 yılında yollarda.” Yıl kaç? 2021’deyiz. Karşı açıklama yapıyorum: “’Millî otomobilimiz geliyor.’ dediniz. Bunu seçim malzemesi yaptınız. Biz elbette millî otomobile karşı değiliz ama bu arada SAAB’a verdiğiniz 47 milyon euronun hesabını verin. Hangi firmayla hangi banka üzerinden ödeme yapılmıştır? Bunu açıklayın.” Faruk Özlü’ye de soruyorum. Yıl 2019, Bakan Mustafa Varank:”2019 yılı sonunda prototip ortaya çıkacak, 2022 yılında inşallah, araçlarımızı caddelerimizde göreceğiz.” diye yeni Bakanımız açıklıyor. Bu arada bizim yerli oto gitti, çöpe gitti, kayıp. Nerede bulamıyoruz? Bir türlü -soruyorum- bulamıyoruz. Karşı açıklama yapıyorum: “Yerli otomobil üretiminin yollarını, nasıl yapılması gerektiğini defalarca dile getirdik. Ne yazık ki işin başındaki kişiler bu durumu anlamak istemiyorlar. Her gelen bakan bir öncekinin hatalarını devam ettiriyor. Sayın Varank, 2019 yılının sonunda prototip bir aracın ortaya çıkacağını belirtti. Peki, 47 milyon euro ödenerek alınan daha önceki prototip nerede? O prototip kullanılmayacak mı? Kullanılmayacaksa neden o kadar para ödediniz? Bu aracı müzeye koyun.” dedim. “Gelecek nesiller bu aracı görsünler, en azından nasıl bir hata yapıldığını görüp bir daha da bundan sonra yapmasınlar.” diye bir açıklama yaptım.

Gelelim yerli otoya, gittik, gördük. Değerli komisyon üyelerimizden bazıları gelmemişti. Tabii ki Türkiye’de yerli otomobil yapılması gerekiyor ama gene aynı noktadayım. Bu gidişat doğru bir gidişat değil. Güzel bir numune ortaya konmuş. Kapılar açıldı, içine girdik, içine baktık. Tamamen kopya bir araç. Tamamen kopya. Lüks segment yani ben şunu söyledim: “Siz bir araç üreteceksiniz milletin gelirine dönük bir planlama yaptınız mı? Yani Türkiye’de bu aracı kimler alacak? Zenginlere mi yapacaksınız? Yoksa orta gelirli insanlara mı yapacaksınız? Kime yapacaksınız? Bunu belirlemeniz gerekiyor.” Aracın şekli Tesla’nın modeline benziyor, işte, komple elektronik planlanmış. Ama “Bu araç kime satılacak?” dediğimiz zaman cevap alamıyoruz. Aracın yapılacağı inşaat bize gösteriliyor yani, işte, “1 milyon metrekare üzerine şu kadar kapalı alan inşaat yapıyoruz, burada otomobil yapacağız.” Ya, inşaat otomobil yapmaz ki. Öncelikli olarak otomobilin… Hangi noktadayız? Sadece sözleşmeleri imzaladık, yedek parça sözleşmeleri imzaladık ama bakıyoruz aracın yüzde 55’i yabancı. İşte, İtalyan firmasıyla sözleşme imzalanmış. E, şimdi biz merak ediyoruz, bu sözleşme imzalandı ama telif hakkı kime ait? Yani bu hazır alınmış, kaç liraya alınmış? Soruyoruz, merak ediyoruz yani sonuçta millet bize bu görevi verdiyse biz de bunun hesabını sormak zorundayız. Nasıl bir anlaşma yapıldı; yedek parçada ne kadarı yerli, ne kadarı yabancı? Pille ilgili çalışma Türkiye’de mi yapılıyor? Ya, bunları sormak istiyoruz. Biz bunları sorarken Sayın Bakan siyaset yapıyor “Cumhuriyet Halk Partisi milletvekili yerli otoya karşıydı, geldi yerli otoya oturdu.” diye. Rahat olun, otomobil çıksın ilk ben alırım; siz almazsınız çünkü sizin yaptıklarınız ortada.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Biz de alırız ya. Sıraya girdik biz.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – “Yerli oto 2022’de yollarda.” diyorsunuz. Uzağa gitmeye gerek yok, Büyük Millet Meclisi dört yıllık oto kiralama sözleşmesi yapıyor, nasıl oluyor bu iş? Siz kendiniz inanmıyorsunuz ki. İnanan bir insan dört yıllık otomobil kiralamaları yapar mı? Bütün kamu kurumlarında şu an dört yıllık otomobil kiralama sözleşmelerine imza atıyorsunuz.

Cumhurbaşkanlığı bir kararname ile bu yerli otonun startını vermişti. O kararnameyi incelerseniz -26 Aralık 2019'da- bütün imkânlar "5 babayiğit" diyorsunuz ya, bunlara verilmiş. En önemlisi, 1 milyon metrekare -Türkiye'nin en önemli yeri, deniz kenarında- bu firmaya verilmiş.

Ve Cumhurbaşkanlığı kararnamesinde sözleşmede "175 bin adet" diyor. Başkanım, Sayın Bakan ne dedi? 125 bin adet, 50 bin düşmüşsünüz. 50 bin aşağı düşmüşsünüz. Bakın, buradaki kararnamede "175 bin adet araç üretilecek." diyor. Gümrük vergisi muafiyeti, KDV istisnası, KDV iadesi, vergi indirimi, sigorta primi işveren hissesi desteği yani ne ararsanız var, yatırım yeri tahsisi, alım garantisi… Alım garantisi; ya, köprüyü anladık, otobanı anladık, hastaneyi anladık; şimdi otomobilde de alım garantisi var. 30 bin tane alım garantisi verilmiş; her yıl 2 bin tane. Yıllık 2 bin tane. Olabilir, yani doğaldır, olsun. Devlete alacak, bu doğru bir şey ama şimdi sen bu imkânları bu firmaya tanıyorsan… Baktığınız zaman: "Nitelikli personel desteği, her bir nitelikli personel için asgari ücretin aylık brüt tutarının 20 katını geçmemek üzere beş yıl süreyle uygulanır -beş yıl imkân veriyorsun- alım garantisi, belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde DMO tarafından alınacak." Şimdi, arkadaşlar, alım garantisi var, arsa tahsisi var, her anlamda faiz desteği var, her anlamda destek var; peki, ben size soruyorum, AK PARTİ mi yapıyor bu otomobili? Özel sektör yapıyor. Siz özel sektöre destek veriyorsunuz yani bu başarı eğer yazılacaksa Türk sanayisinin başarısı olarak yazılacak. Yani bunu getirip siyasete malzeme etmenin hiçbir anlamı yok.

Kanunda şarjlarla ilgili bir çalışma var. On yıldır, Büyük Millet Meclisine geldiğim günden beri söylüyorum, diyorum ki: Ya, bırakın yerli otoyu, yerli oto zaten Türkiye'de yapılıyor, bizim markamız yok. Yani örneğin Renault'su var, TOFAŞ'ı var, Toyota'sı var; Türkiye'de öyle veya böyle yerli otomobil yapılıyor. Şimdi, bizim üreteceğimiz yani TOGG'un üreteceği yerli otonun yüzde 50'si yerli, yüzde 50'si yabancı; Türkiye'de çoğu aracın yüzde 60'ı yerli, yüzde 40'ı yabancı. Örneğin Ford Otosan kamyon yapıyor, yüzde 90'ı yerli. Yani yerli otomobil Türkiye'de yapılıyor, bizim markaya ihtiyacımız var. Markaya ihtiyacımız varsa çok kolay yollardan bir tane otomobil fabrikasını gidip satın alıp bunu Türkiye'nin markası da yapabiliriz. Ama asıl sorun Türkiye'nin altyapısı, elektrikli otoların şarj sistemi. Biz bu teknolojiyi hazırlayalım, bu teknolojiyi ele geçirelim. Türkiye'de bugün 12 milyon araç var. Demek ki bu 12 milyon araç elektrikli araca dönüşecek. Ya, 12 milyon aracın enerjisini, altyapısını nasıl hazırlayacağız, şarj istasyonlarını nasıl hazırlayacağız? Gelin biz buna çalışalım, bunu çözelim.

Şimdi, 2022'de -sözleşmelerde öyle gözüküyor- bizim otomobilimiz yollarda olacak. Soruyorum size: 2022 yılında 125 bin araç üretilirse kime satacağız? Hadi Türk milleti milliyetçidir, araçları gönüllü aldılar. Kars'a götürüp ne yapacak adam? Susuz'dan gelip Kars'ta mı şarj edecek veya Erzurum'da mı şarj edecek? Onun için bizim altyapıya, şarj istasyonlarına yatırım yapıp elektrikli otoların altyapısını hazırlamamız gerekiyor. Bu kanuna da baktığımız zaman bu kanun düzenlemesi doğru bir kanun düzenlemesi ama otomobil üretimiyle entegre baktığımız zaman uyumlu değil. Ya, işte dört ay bilmem ne olacak, üç ay genelge yayınlanacak. Sen "2022'de elektrikli oto yollarda." diyorsun ama altyapı sistemine geldiğin zaman hâlâ zaman veriyorsun.

Sayın Başkan, teklifin 4, 5, 6 ve 7'nci maddeleri: TRT payı 2022'de kaldırılıyor, güzel. Cumhuriyet Halk Partisi olarak biz yıllardan beri bunu gündeme getiriyoruz. Bunun geç de olsa uygulanması bizim için olumlu. Ama neden ocak ayı? Ya, bütün kanunlar yürürlüğe girdiği tarih itibarıylaydı, bu neden ocak ayı? Millet zaten zorda, faturayı ödeyemiyor, elektrik faturaları ödenmediği için elektrikler kesiliyor. Kışın en zor döneminde, ocak ayında. Bunu değiştirelim, yürürlük tarihi itibariyla uygularsak daha olumlu olur diye düşünüyorum.

Aynı zamanda, ek madde önergemiz var, bunun da kabul edilmesini istiyoruz. Su, elektrik, gaz, ısıtma soğutma ve benzeri enerji dağıtım veya kullanımlarında KDV'yi kaldıralım. Kış gelirken vatandaşın en büyük giderlerinden biri yakıt; en azından giderlerinden birine katkı koymuş oluruz.

16'ncı maddeyle limanların işletme süreleri kırk dokuz yıllığına uzatılıyor. Bir defa, Anayasa'ya aykırı bu madde. İhale yapılmadan, daha önce ihaleye girmiş firmalar açısından eşitlik ilkesine aykırı. Bu açık açık gösteriyor ki yandaş firmalara verilen bu ihalelerin işletme süreleri kırk dokuz yılı uzatmakta; üstelik ihalesiz, yarışmasız, pazarlıksız. Hangi vicdana, akla sığar; anlamış değilim. Bu ülkenin limanlarını Katarlılara, 5'li çetelere ihalesiz vermek için getirdiğiniz bu düzenleme de Anayasa'ya aykırı olduğu için karşıyız.

Şöyle, limanlara bir baktığımız zaman Antalya Limanı 2028'e kadar Katarlılara verilmiş, şimdi tekrar on dokuz yıl uzatılıyor. Hopa Limanı 2027'de doluyor, düşünün yani kaç yılındayız, on dokuz yıl uzatılıyor. Çeşme Limanı, Marmaris Limanı, Mersin Limanı, İskenderun Limanı on üç yıl uzatılıyor.

TCDD gibi devlet kurumlarına ait birçok liman, özel şirket ya da konsorsiyumlara sınırları değişkenlik gösteren anlaşmalarla devrediliyor. Özelleştirme ihaleleriyle işletme hakları devredilen limanlara ilişkin getirilen bu düzenlemeyle ihalesiz, pazarlıksız olarak sözleşmelerin süresi kırk dokuz yıl uzatılacak.

Kocaeli Derince'de bulunan Safiport TCDD'ye aitken 2015'te işletmesi özelleştirilen limanda otuz dokuz yıl olarak belirlenen işletme hakkı bu düzenlemeyle otomatik olarak on yıl daha uzayacak.

Gene, TCDD'ye ait olan diğer limanlarda durum farklı değil. İskenderun Limanı özelleştirilmesi sonucu 2011 yılından itibaren Limak'ın otuz altı yıl işletmesine verilmişti. Şimdi, bu teklifle Limak on üç yıl daha bu limanı işletmeye hak kazanacak; otuz altı yıl yetmiyor. Yani artık sizin torunlarınız milletvekili olduğu zaman kanunu düzenler, Limak ancak o dönemler bu işi bırakır.

Mersin Limanı'nın işletmesini 2043'e kadar yürütebilecekken bu yasa teklifiyle 2056 yılına kadar işletme hakkına sahip olacak PSA-AKFEN firması.

Bandırma Limanı'nı Çelebi Holding ve Samsun Limanı'nı CEYNAK 2059'a kadar işletecek, saymakla bitmez çok değerli milletvekili arkadaşlarım.

24'üncü maddeyle çift maaşın önü açılıyor. Türkiye'de son dönemlerde sürekli çift maaş tartışılıyor. Getirdiğiniz her yasada çift maaşın önünü açma çabasına ısrarla devam ediyorsunuz. Üstelik partili Cumhurbaşkanınız kazanılmış hakları geriye dönük yasayla ellerinden alınan EYT'li vatandaşlarımıza "Yok öyle hem emekli olup hem gidip çalışmak." cümlesini kurarak. Yani EYT'lilere geldiği zaman bütçe yok ama vakıf, dernekler gibi işte, kurumlarda yönetim kurulu üyeliği gibi bunlara geldiği zaman bütçe var, hemen çift maaşı kanunla yasallaştırmaya çalışıyorsunuz. Bu yasa teklifinde Kızılay, Yeşilay, Türkiye Maarif Vakfı, Yunus Emre Vakfı gibi kendi atayacağınız kişilere çift maaş vermekten geri durmamak için Anayasa'ya aykırı olduğunu görmezden gelip yasa değiştirmeye kalkıyorsunuz. Kesinlikle bu da Anayasa Mahkemesinden döner diyorum.

Bir de son olarak bu futbol maçlarıyla ilgili birkaç şey söylemek istiyorum, maç yayınlarıyla ilgili. Siz de yakından takip ettiniz, özellikle pandemi sürecinde milletimiz evlere kapandı. Evde sadece bir maç izlemek için herkes şifreli kanallara mahkûm edildi. Aslında, bu süreçte TRT'de veya şifresiz bu maçlar izlenebilirdi vatandaşlarımız açısından, önemliydi ama ne yazık ki bu süreci en iyi değerlendiren kim oldu? Bu maçları veren firma oldu. Biz olağanüstü hâl durumlarında, pandemi durumlarında esnafa yardım edilmesi gerektiğini söyledik. İşte, özellikle dolar sözleşmelerinde, köprü ve otobanlarda dolar sözleşmelerinde bu olağanüstü hâli gösterip Türk lirasına dönülmesi gerektiğini savunurken 2016'da ihaleyi 500 milyon dolar, artı, KDV'yle kazanan beIN SPORTS'a 2017'de dolar kuru da 3,26 ve 3,36

arasında sabitlendi. Daha hızını alamadılar, 2019 yılının Ağustos başındaysa yayın ihalesi bedelinden 90 milyon dolarlık bir indirim yapıldı. Ya, bütçe yok, esnafa yok, EYT'liye yok ama bir Katar firmasına 90 milyon dolarlık bir indirim yapılıyor. Devam etti, hızını alamadılar, yetmedi; dolar kurunu da bu kez 5,80'e sabitlediler. 2020 yılında 410 milyon dolar olan yıllık yayın gelirlerinde yüzde 30'luk bir indirim daha talep etti firma. İstediğini alıyor firma. Spor Toto teşkilatının aradaki sorun olan tutarı üstlenmesi üzerine 2 milyar 650 milyon TL'ye anlaşma sağlandı ve spor kulüplerinin haklarını korumak suretiyle Digiturk'ün talebi karşılandı. Digiturk 2021-2022 sezonu için ise kulüplere 2 milyar 675 milyon Türk lirası ödemeyi kabul etti. Şimdi, hâlâ parayı ödemiyor, diyor ki: "Şu kanunu çıkarın, ondan sonra spor kulüplerinin parasını ödeyelim." Kanun nedir? Kaçakları önlemek.

Çok değerli milletvekilleri, ülkemizin geldiği durum net ve ortadadır. Yoksul zorda, geçim sıkıntısında; asgari ücret açlık sınırının altında, esnafların çekleri yazılıyor, senetleri protesto oluyor, her hafta bir vatandaşımız intihar ediyor ama baktığımız zaman, yandaş şirketlere indirimlerle meşgulüz, gelen her kanunda bir indirim var, her gelen kanunda Türkiye'nin o 5'li müteahhitlerine bir destek var, bir yardım var. Onun için, bu kanun teklifinde olumlu maddeler var, örneğin TRT payı gibi olumlu maddeler var ama kanun teklifinin bütününe baktığınız zaman içinde rant var diyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ - Sayın Tarhan'a teşekkür ediyorum.

Şimdi, Sayın Ayhan Altıntaş'a söz veriyorum.

Buyurun Hocam.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, değerli bürokratlar, basın mensupları, sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle Tahsin Bey'in bahsettiği bu TOGG gezisiyle ilgili olarak kısa bir açıklama yapmak istiyorum: Tahsin Bey o geziye katılan tek muhalefet vekili değildi, ben de beraberdim, ben de arabanın içine bindim.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Ama sen karşı gelmemişsin Hocam.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) - Aslında tabii ki memlekette yapılan iyi şeyleri her zaman destekliyoruz, taş üstüne taş koyanı da destekliyoruz fakat otomobil konusunda birkaç tane -tabiri caizse- şehir efsanesi var. Birincisi, -ben bir elektrik mühendisliği profesörüyüm aynı zamanda- otomobil işi sadece teknolojik bir iş değil, halkımız olaya sadece teknolojiymiş gibi bakıyor. TOGG'u yapan arkadaşlar teknolojik olarak iyi bir ekip kurmuşlar, inşallah başarılı olurlar, doğru yolda ilerliyorlar; ona diyecek bir şeyim yok ama ticari bir iş, sonunda satmanız lazım; demin Tahsin Bey de bahsetti. Şimdi, "ticari başarı" denilince yine bahsedildiği gibi, hizmet ve markalaşma yani servis istasyonları, yaygınlaştırma, şarj istasyonları önem kazanıyor yoksa sadece iyi otomobil yapmakla çok satacaksınız anlamına da gelmiyor; bu, birinci konu.

İkinci konu, elektrikli araç doğru tercih, ona bir itirazım yok fakat yine bir şehir efsanesi var: "Elektrikli araç olduğu zaman karbon emisyonları sıfırlanacak." Bu, doğru değil arkadaşlar, 2 sebepten doğru değil. Birincisi, Volvo geçenlerde bir açıklama yapmış, diyor ki: "Bir elektrikli aracın üretimi sırasında, elektrikli olmayan, benzinli araç üretimiyle kıyaslandığında, yüzde 70 daha fazla emisyon oluyor, daha çok enerji kullanılıyor." Aynı fabrikada, aynı üretim hattında yapılıyor. Bu nereden kaynaklanıyor? Bataryadan kaynaklanıyor. Batarya üretmek -bir de bataryayı imha etmek var tabii- aslında kirli bir iş yani çevreye çok zararlı olabilecek bir iş. Biliyorsunuz, bugün bile otomobil akülerini öyle çöpe atamıyorsunuz, uygun bir şekilde yok etmeniz gerekiyor. Dolayısıyla, elektrik

her sorunumuzu çözmüyor ama elektrikli aracın şöyle bir faydası var: Bu tür emisyon problemlerini lokalize ediyor. Benzinli araçlarda emisyon problemi, şehrin içinde her tarafa yayılıyor ama elektrikli araçlarda emisyon problemi elektriğin üretimi sırasında yani araçları şarj etmek için kullanılan elektriğin üretimi sırasında üretim merkezlerinde yoğunlaşıyor veyahut da batarya üretim ve imha tesislerinde yoğunlaşıyor. Dolayısıyla, kontrol edilebilmesi daha kolaylaşıyor, daha kontrollü bir çevrede yapabiliyorsunuz; o açıdan, avantajlı olduğunu söyleyebilirim. Elektrikli araç yapılmasına bir itirazım yok, doğru tercihtir, ona bir şey demiyorum ama "Bütün emisyon problemini çözecektir." diye bir şehir efsanesi de yaratmaya gerek yok, önümüzde hâlâ problemler var, dikkatli olmamız lazım. Dolayısıyla, Paris Şartı'nı imzalamamız ve bunun gereklerini yerine getirmemiz de olumlu bir adım, inşallah onu da İstanbul Sözleşmesi'ne benzetmeyiz, sonra, bir gün "Biz çıktık." demeyiz; bunu da umut ediyorum.

Kanun teklifine gelecek olursak, genel olarak, ilk bakışta çok olumlu bir kanun teklifi, biz olumlu bakıyoruz ama detaylarına girdiğimiz zaman, örneğin, 2'nci maddede "orman sularından faydalanmak" gibi bir şey çıkıyor. Tamam, tesis kurulsun, balık üretimi yapılsın, ormanda sularımız akarken ondan faydalanalım, bunlar ne güzel şeyler; ilk bakışta çok normal geliyor ama oraya kurulan tesisin yolu nereden geçecek? O yol için ağaç kesilmeyecek mi? Bunun altyapısı nerede hazırlanacak? Buna elektrik sağlanmayacak mı, nasıl sağlanacak? Dolayısıyla, bunlar ormanları tahrip etmeyecek mi? Bu yapılacaksa bile mutlaka ve mutlaka ciddi bir ÇED sürecinden geçirilmelidir, ÇED sürecini bir şekilde baypas etmeye yönelik bir çalışmaysa kesinlikle karşıyız.

Madde 3'te… On beş gün önce konuşuldu bu yasa teklifi, biz o zaman da söyledik "Bunu böyle yaparsanız sıkıntılı bir durum oluşuyor." dedik ama dinlenmedi. Şimdi "Efendim, henüz hazır değillermiş, iki sene daha uzatalım." Peki, çoğunluğunuz var, yapıyorsunuz ve Meclisimiz çok çalışıyor, ha bire yasalar çıkarıyor ama kendi çıkardığı yasaları on beş gün sonra bir daha çıkarıyor. Şimdi, bu, verimli bir çalışma mı? Değil.

TRT konusu… Zaten biz hep söyleyip duruyorduk, TRT'nin payının kaldırılması gerekiyordu, halkımız da buna tepki gösteriyordu ama bizim tepkimiz sadece faturalara yük getirmesinden dolayı değildi, esas tepkimiz TRT'nin bu payı herkesten alırken yayınlarını yanlı yapmasıydı. İnşallah ondan da bir gün vazgeçilir ve iktidara, muhalefete eşit süreler verilir diye bekliyoruz; o, olmadığı sürece TRT'ye itirazlarımız devam edecektir.

Enerji fonunun kaldırılmasını tabii ki olumlu karşılıyoruz. Genel olarak, çıkan yasalarda şöyle hükümler var: Cumhurbaşkanına sürekli yetki veriyoruz. Biz İYİ Parti olarak, Cumhurbaşkanına özellikle vergi veya maddi imtiyaz sağlama konusunda şahsi olarak yetki verilmesini kesinlikle doğru bulmuyoruz; o tür yasalara da oyumuz hep olumsuz olacaktır içinde çok olumlu maddeler olsa bile; bunu belirtmek istiyorum. Yani bu açıdan, madde 14'e de bir itirazımız var, orada da aynı şekilde Cumhurbaşkanına yetki durumu var.

Madde 16'da Anayasa'ya aykırılık durumundan söz edildi. Katılıyoruz çünkü şöyle bir ifade var: "Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğü aleyhine açılmış davalar var ise bu davalardan tüm yargılama giderleri üstlenilerek kayıtsız ve şartsız feragat edilmesi" Ya, mahkemeye başvurmak herkesin hakkıdır yani biz bu hakkı elinden alıyoruz kurumun. Dolayısıyla, bu, bence Anayasa'nın hak arama özgürlüğüne aykırı bir ifadedir. Kişiyi, karşı taraftaki kurumu böyle zorlayıp "Sen hakkından vazgeç." demenin anayasal olarak doğru olmadığını düşünüyorum.

Teknoloji geliştirme bölgeleriyle ilgili maddeler olumlu ama bu konuda yine Cumhurbaşkanına yetki verilmesini doğru bulmuyoruz, onun için olumsuz görüş belirtiyoruz.

Madde 23'ü tam anladığımızı söyleyemem, yeteri kadar açık değil; uzman bürokratlarımız varsa, açıklama yapabilirlerse daha sonra memnun oluruz. Belediyeler şu anda Kalkınma Ajanslarından proje alamıyorlar mı?

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKAN YARDIMCISI ÇETİN ALİ DÖNMEZ – Alabiliyorlar.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Alabiliyorlarsa o zaman bu maddeye niye ihtiyaç var?

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKAN YARDIMCISI ÇETİN ALİ DÖNMEZ – Açıklayayım mı?

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Başkanım, karşılıklı olabiliyor mu?

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Ayhan Hocam, siz devam edin.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Ben bitireyim, tamam.

Sağ olun, teşekkür ederim.

Yani bu maddenin biraz daha açıklanması ihtiyacı var.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Hangisi?

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Belediyelerle ilgili madde, 23 sanıyorum, kesintilerle ilgili.

Yine, 28'inci maddede Cumhurbaşkanına yetkiler var. Şarj istasyonlarıyla ilgili düzenlemeleri olumlu buluyoruz.

Son olarak, 36'ncı maddede ki bu "49 yıl süreyle bedelsiz irtifak hakkı" ibaresinden sonra gelmek üzere "ya da bağımsız ve sürekli nitelikte irtifak hakkı" ifadesi, yine ben hukukçu değilim ama çok uygun gelmiyor. Devlet imkânlarının süresiz olarak bir kişiye veya kuruma tahsis edilmesi kanımca Anayasa'ya aykırıdır, onu da olumsuz olarak nitelendiriyoruz.

Saygılarımı sunuyorum, teşekkür ederim.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Ayhan Hocam teşekkür ediyorum.

Şimdi, Sayın Kenanoğlu'na söz veriyorum, buyurun.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Tekrar teşekkür ediyor, hazırunu saygıyla selamlıyorum arkadaşlar.

Önceki usul tartışmasında ifade etmiş olduğunuz hususla ilgili sizi teyit eden bir şey açısından söyleyeyim; doğrudur, Grup Başkan Vekilimiz Meral Danış Beştaş'la toplantının bugüne ertelenmesi konusundaki görüşmenizden bilgim var. Biz o bilgiyi karşılıklı görüştük, orada bir sıkıntı yok, illa bizimle görüşeceksiniz diye de bir şey yok. Bir Komisyon üyemizle ya da parti Grup Başkan Vekillerimizle konunun müzakere edilmesi bizim için yeterlidir ancak bizim usule ilişkin itirazlarımız sadece bundan ibaret değildi, diğer hususların devam ettiğini ifade etmek isterim.

Şimdi, burada, bu kanunu görüşürken Hocam Sayın Kaboğlu güzel bir tespitte bulundu "Adı olmayan kanun." diye. Hakikaten bu torba kanuna bir ad bulamamışsınız, sunan arkadaşlar bulamamışlar. "Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması" diye geçmişler çünkü hangi adı verecekler ki? 21 tane kanunda değişiklik içeren konular var, birçok farklı bakanlığı içeren konular var; hangi adın verileceğini… Açıkçası bana da "Buna bir ad ver." diye söyleseniz inanın ben de veremem, siz de verememişiniz zaten, o yüzden adsız bir torba kanun olarak karşımıza çıktı. İfade etmiş olduğumuz gibi bütün bunlar tamamen bizim Komisyonumuzu ilgilendiren konular da değil, başka komisyonları, başka bakanlıkları da ilgilendiren konular var ve bütün bunlarla ilgili olarak Anayasa'ya aykırılık da söz konusu.

Şimdi, ben özellikle sizden rica etmiştim -aldım, arkadaşlar listeyi verdiler- "Kimler davet edildi?" buraya diye. "STK temsilcileri" dediniz. Çünkü bizim bütün bu kanun yapımlarına yönelik, HDP olarak, parti olarak şöyle bir itirazımız var: Bu kanunlar yapılırken sektör temsilcileriyle ve işverenlerle yapılıyor oysa bu kanunların muhatabı olan, bu kanunlarla birebir karşı karşıya kalan toplumsal kesimlere bu konuda fikir sorulmuyor. Örneğin, burada bütün Bakanlık temsilcileri, kamu kurumu temsilcileri var, tamam, eyvallah. Şimdi, STK'lerden baktığımız zaman, görebildiklerimi söylüyorum, kaçırdığımız varsa düzeltilebilir, belki bir ikisini kaçırabilirim, TOBB var, Digitürk var, Kulüpler Birliği var, Türkiye Futbol Federasyonu var, Süt Üreticileri Birliği var, Exxen Dijital Yayıncılık var, Belediyeler Birliği var, Yeşilay cemiyeti var. Şimdi, STK diye çağırılanlar aslında kendisiyle ilgili kanunlar olduğu için çağırılan kurumlar. Peki, bunların, bu kanunların sonucunda etkilenecek kurumlar, toplumsal yapılar nerede? Örneğin, şimdi, Türkiye Futbol Federasyonunu, Digitürk'ü, Exxen'i çağırdınız, tamam, güzel; olması gerekir; peki, taraftar gruplarının temsilcileri niye yok örneğin. Onlar ne diyorlar bununla ilgili yani? Onların bir hakkı yok mu? Bilet alıyorlar, maça gidiyorlar, bütün bu gelirlerde katkıları var. Bu konudaki katkılar yani o sektörü ayakta tutan sadece bu kurumlar mı yani Federasyonun kendisi mi ya da bu şirketler mi bu sektörü ayakta tutuyor? Taraftar grupları, dernekleri, temsilcileri bu işin içinde yok mu yani?

(AK PARTİ sıralarından "Vekili var onların" sesi)

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Onların da vekili var Hocam. Şimdi, siz diyorsunuz ki, hep şöyle bir tartışma geliyor bu işlerde "Ya, onların vekilleriyiz biz." Ya, öyle değil işte, yani sonuçta kimin vekili olduğunuzu ortaya koyuyorsunuz bunları çağırarak. O açıklama yeterli değil. O zaman siz Digitürk'ün de vekilisiniz yani sonuçta öyle değil mi? Onlar da birtakım insanlardan oluşuyor, o şirket de insanlardan oluşuyor ve o insanlar da oy veriyor, milletvekillerini seçiyor dolayısıyla biz onların da temsilcisiyiz. O zaman onları niye çağırdınız?

FAHRİ ÇAKIR (Düzce) – O da doğru ama…

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Tamam, doğru, yanlış demiyorum. O zaman onları niye çağırdınız? Digitürk'ü, Exxen'i ya da bununla ilgili şirketleri çağırıyorsanız, onların da temsilcisiysek biz ve onları çağırma ihtiyacı hissediyorsanız o zaman diğerlerini de çağırmanız gerekir yani taraftar gruplarının temsilcilerini çağırın, bakalım ne diyorlar onlar. Onlar da şunu söyleyebilirler: Ya, bu biletleri biz alıyoruz, maçlara biz gidiyoruz, bu sektörü biz canlandırıyoruz, bizim sayemizde bu sektör ayakta duruyor, bu gelirler bizim sayemizde oluşuyor filan. Bakalım, onların da talepleri vardır, bunlardan kaynaklı bir hakları yok mu onların? Onların talepleri ne, bunları da dinlememiz gerekmez mi? Dinlemediğimiz gibi onlardan görüş de alınmıyor yani bu konuyla ilgili Komisyona iletilmiş herhangi bir görüş filan da yok. Biz de görüş alamıyoruz çünkü hemen bir iki gün öncesinden ya da iki üç gün öncesinden bize bu kanunların geleceği söyleniyor, işte zar zor ertelettirebilirsek biraz ileri doğru attırabiliyoruz ama bütün bu süreçler bizim açımızdan da bir hazırlık süreci oluşturamıyor çünkü bizim sizler gibi emrimizde devasa bir kadro filan yok. Bir milletvekili olarak bir danışmanımız var, sekreterimiz var, işte şoförümüz var; bunların hepsinin görevleri farklı ve bir arkadaşla ne çıkarabiliyorsak çıkarıyoruz. Parti grubu derseniz bütçe kanunu var, şu anda bütün parti grup danışmanları bütçe kanununda çalışıyorlar. Bir sürü yoğunluk içerisinde bütün bunlara hazırlığımız olmuyor. Yani esasında hani, mahkemelerde vardır ya savcılar lehte ve aleyhte delil toplamak zorundadırlar; sadece yargılanan kişinin aleyhindeki delilleri toplayamazlar aynı zamanda onun adil yargılanması için lehte de delil toplama zorunlulukları vardır. Şimdi, burada da öyle olması gerekmiyor mu? Yani biz bir yasa çıkarırken, bu Komisyon bir yasa çalışırken burada şirketlerin temsilcilerini çağırırken ya bir de bu şirketlerin mağdur ettiği kesimlerin

ne dediğini duymamız, dinlememiz gerekmiyor mu? Onların görüşlerinin buraya girmesi gerekmiyor mu? Onların haklılık payı var mıdır yok mudur; bunların tartışılması gerekmiyor mu? Yok ama bu mümkün değil.

Diğer taraftan, ormanlık alanlarda balık çiftlikleri meselesini getireceğiz, konuşacağız falan. Peki, ekoloji örgütleri buna ne diyor? Çevre örgütleri ne diyor? Onların hiçbir çıkarı yok arkadaşlar, böyle paralar falan kazanmıyorlar; şirketleri yok, büyük sermayeleri yok, hatta bu işlerden para falan da elde etmeyecekler, kâr elde etmeyecekler. Tek dertleri var; yaşanabilir doğa, çocuklarına, torunlarına, evlatlarına bırakabilecekleri yaşanabilir bir doğa derdinden başka bir dertleri de yok. Doğrulardır yanlışlardır ayrı bir konu ama bütün mücadeleleri bunun uğruna. Söyledikleri her şey doğru da olmayabilir, ayrı bir konu; tartışılabilir, ayrı bir konu ama bütünüyle amaçları bundan ibaret olan insanların, bir araya gelerek bütün baskılar karşısında, bütün tehditler karşısında, bütün hukuki yaptırımlar karşısında bu mücadeleyi veren, buna rağmen "Yaşamı savunuyoruz." diye mücadele veren insanların temsilcilerinin birisi dahi buraya çağrılıp "Yahu, arkadaş, bu ormanlık alanlara balık çiftlikleri kurulması ya da onlardan, sulak alanlardan faydalanılması konusuna ne diyorsunuz? Bu konunun bir olumsuz tarafı olur mu çevre konusunda?" diye sormuyoruz. Ha, diyebilirsiniz ki "Zaten bunlar için ÇED raporu gerekiyor." Vallahi, ÇED raporunu öyle bir deliyorlar ki sayenizde, çıkarmış olduğunuz kanunlar sayesinde; madenleri parça parça parsellere böldükten sonra "ÇED Gerekli Değildir"le bu işin içinden sıyrılıyorlar, bir.

İki: ÇED süreçlerinin nasıl işlediğini biliyoruz. Büyük şirketlerin paralar karşılığında insanları nasıl manipüle ettiklerini, o toplantıları nasıl kendi lehlerine organize ettiklerini falan da biliyoruz; o süreç de doğru yürümüyor. E, şimdi, dolayısıyla "ÇED" dediğiniz mesele de esasında, doğanın hakkını koruyan bir mesele değil. Bunun pratiklerini sahadan çok görürsünüz yani her biriniz seçim bölgenizde de bunu yaşıyorsunuz, bizim burada tek tek izah etmemize de gerek yok.

Şimdi, başka ilginç bir durum var: İşte, elektrik piyasasıyla ilgili kanunları konuşuyoruz falan. Ya, Orman Bakanlığının temsilcileri var, elektrikle ilgili Enerji Bakanlığının temsilcileri var. Niye odalar yok? Yani Elektrik Mühendisleri Odası niye davet edilmiyor? Orman Mühendisleri Odası niye davet edilmiyor? Yani bu odalar kamusal hizmet sunan kurumlar değil mi, kamu yararına çalışan kurumlar değil mi? Bunlar meslek örgütleri, konunun uzmanı kurumlar değil mi? Yahu, Elektrik Mühendisleri Odası ne diyor bakalım bu konuda? Orman Mühendisleri Odası ne diyor bu konuda? Bunların bu konudaki önerileri ne, görüşleri ne, itirazları ne; bunlara ihtiyaç duyuyor muyuz? Duymuyoruz çünkü niye? Çıkaracağımız kanunlar şirketlerin lehine kanunlar çünkü şirketlerin talepleri üzerine kanun çıkarıyoruz, sermayenin lehine kanun çıkarıyoruz. Dolayısıyla, bunun karşısındaki halk kitlelerinin, bunun karşısındaki vatandaşın muhatap olduğu sorunları, sıkıntıları dile getirebilecek kesimleri veya temsiliyetleri, kurumları, kuruluşları buralara çağırmıyoruz.

Şimdi, doğal gazda, elektrikte çeşitli düzenlemeler yapıyoruz, lehte, aleyhte düzenlemeler yapıyoruz; Komisyon olarak lehte yaptığımız da oluyor, aleyhte yaptığımız da oluyor. Şimdi, peki, bu tüketici dernekleri var; ya, bir de bunları çağırsak, bakalım bunlar ne diyorlar bu düzenlemelere? Elektrik aboneleri, doğal gaz aboneleri… Şu anda bu faturalar insan hayatının, bir ailenin ekonomik gelirinin çok önemli bir kısmını tuttu. Arkadaşlar, şu gerçeği görelim: Yani her birimiz birer aileye sahibiz ya da etrafımızda eşimiz dostumuz, akrabamız, bir sürü tanıdığımız insanlar var. Eskiden bu faturalar insan hayatında bu kadar etkili miydi? Yani aile bütçesinin bir kısmını bu kadar meşgul ediyor muydu? Ama şimdi öyle bir görüyoruz ki insanların gelirinin çok önemli bir kısmı bu faturalara gidiyor; elektrik, doğal gaz, telefon, su faturası aile bütçesinin önemli bir kısmını götürmeye başladı.

Şimdi, bütün bu konularda bu kurumlar, daha doğrusu, tüketici dernekleri, temsilcileri neler öneriyorlar? Ne tür şikâyetleri var? Nasıl görüşleri var? Bütün bunları düşünüyor muyuz? Şimdi, şöyle bir şey öneriyoruz, diyoruz ki: "Elektrik tüketimi şu kadar miktarın üzerine çıkarsa işte, fiyat artacak." Bu, tüketicinin lehinde mi kullanılacak, aleyhinde mi kullanılacak? Bunu biliyor muyuz? Yani bununla ilgili bir veri var mı? Bununla ilgili bir öngörü var mı? Çünkü şu ana kadar elektrik piyasasıyla ilgili çıkarılan bütün kanunlar ve uygulamalar tüketicinin aleyhine olmuş. Pandemi sürecinde yaşadık, elektrik dağıtım şirketlerine indirim uygulandı. Kime yansıdı o indirim? Tüketiciye yansıdı mı, faturalara yansıdı mı? Pandemi sürecinde faturalara yansımadığı gibi şöyle bir şey yapıldı: Ya, insanlar dükkânını açamamış pandemiden kaynaklı -yasak, dükkân açmak yasak- ama kıyas fatura yapıldı ya! Açmadığı dükkâna fatura gönderildi ve sonra işte "Biz bunu erteliyoruz." bilmem ne. Ya, neyi erteliyorsun? Kullanmadığı elektriğin faturasını kestin, ondan sonra da "Erteliyorum." diyorsun. O elektrik hiç kullanılmadı ki; aktif dönemi kıyaslayarak fatura kesiyorsun.

Şimdi, yapılan indirimler elektrik dağıtım şirketlerinin hayrına yapıldı, onların kârı düşüyor diye onlar için yapıldı ama bütün bunlar tüketiciye, vatandaşa, halka yansıtılmadı. Şimdi, buradan baktığınız zaman bu kanunların hiçbirisi vatandaşın lehine yapılan kanunlar değil; üreticinin, sermayedarın -üretici belki doğru kavram değil- aslında rantı götürenlerin lehine yapılan kanunlar oldu. Şimdi, burada da bu kanun da aynı bu şekilde. Burada, şimdi şöyle mi zannediyorsunuz yani uygulamanın şöyle mi olacağını düşünüyorsunuz elektrik dağıtım şirketleri ya da uygulamada yapanlar; işte, şu kadar miktardan sonrasını arttırdıkları zaman bu vatandaşın lehine bir düzenleme mi? Vatandaşın lehine bir düzenleme yapmak istiyorsanız bizim önerimiz var HDP olarak, kanun teklifimiz de var. Bir ailenin asgari tüketim bedeli faturalandırılmasın yani 200 kilovat mıdır, 150 kilovat mı; bunlar tartışılabilir, incelenebilir, araştırılabilir. Bir ailenin… Geçinme sıkıntısı yaşayan, asgari ücretle geçinen, yoksulluk sınırında yaşayan insanlar var değil mi? Asgari ücretin bile hani bu ülkedeki karşılığının ne olduğunu biliyoruz, yani açlık sınırında, yoksulluk sınırında yaşayan aileler var. Bu, devletin resmî rakamları sonucunda oluşmuş şeyler. Şimdi, bunların tüketecekleri çeşitli ürünlerin belli bir miktarının faturaya yansıtılmaması gerekir eğer halkın lehine bir şey yapmak istiyorsak. Madem bu kadar enerji fazlamız var, madem bu kadar enerjiyi ihraç eden, enerjiyi satan, enerjide büyük devasa adımlar atan bir ülkeyiz, eyvallah, o zaman bundan halk hiç faydalanmayacak mı? Yani bu kadar enerji gelirinden, enerji fazlasından, enerji çokluğundan o halkın dağını, taşını, ovasını, yurdunu, sularını katlederek oluşturulmuş bu ranttan, bu gelirden vatandaşın hiç faydası olmayacak mı?

Şimdi, "HES'ler" diye karşımıza çıkarıyorsunuz. Ya, Allah aşkına, bu HES'leri nasıl olur da yenilenebilir enerji kapsamına alırsınız ya? Her biriniz bir yerde yaşıyorsunuz. Arkadaşlar, Abdurrahman Başkan benim hemşehrim, ben Tokatlıyım, Tozanlı Vadisi'ni bilir Sayın Başkan, Tozanlı Vadisi'ndeki o derelerin, o çayların, o suların o HES'lerden sonra nasıl kuruduğunu hep birlikte biliriz; bizim çocukluğumuz geçti oralarda, araç geçemezdi, insan yürüyemezdi o sularda. Bu, sadece iklim değişikliğiyle ilgili açıklanabilecek bir şey midir? Bütün oraya yapılan HES'ler buna yol açmadı mı? Tabii ki yol açtı. Yani bunun bilimsel olarak da ispat edilebilir bir durumu da var. Zaten yaşamdaki karşılığı da belli, oralarda olduğunuz zaman bunu çok net bir şekilde görebilirsiniz.

Şimdi, dolayısıyla vatandaşın doğasını, canlıların suyunu, yaşam alanlarını tahrip ederek oluşturulmuş bir gelirin sadece dağıtım şirketlerine ve sermayedarlara yönelik bir kazanım hâline dönüştürülmesi nasıl vicdani ve akla, mantığa uygun bir durum olabilir? Getirilen bu düzenlemenin vatandaşa yansıtılmayacağını da yapılan pratiklerden… En önemli pratik, pandemi süreciydi ya; vatandaşın artık işe gidip para kazanamadığı bir süreç, ki o süreçte bile bunu vatandaşın lehine dönüştüremediniz, sadece şirketlerin lehine kullandınız. Bütün bu süreçler bu anlamıyla ele alındığı

zaman buraya çağırılan STK'ler de aslında nasıl bir kanun yapıyor olduğumuzun da çok net bir göstergesidir. Sadece para kazananlar var, sadece sermaye sahipleri var; vatandaş, halk, bundan etkilenen kesimler yok; bu, çok net.

Şimdi, TRT'nin payından bahsediyoruz. Yani, Ayhan Hoca da çok net bir şey söyledi. Ya, TRT, artık bir kamu kurumu filan değil, kimse kusura bakmasın böyle bir şey yok ya, adı kamu kurumu sadece. Yani, TRT şu anda sadece iktidarın borazanı olmuş, sadece onun istediği şekilde yayın yapan bir kanal hâline dönüştürülmüş. Çok net ya; seçimler süreci, hani herkesin eşit haklarda faydalandığı bir süreçtir. TRT'nin en son Mart 2019 yerel seçimlerindeki şu istatistiği var, 16-20 Mart tarihleri arasında: AKP ve MHP hakkında lehte yirmi yedi saat üç dakika, CHP ve İYİ Parti hakkında lehte üç saat yirmi dokuz dakika, HDP hakkında lehte hiçbir haber yok. Niye HDP'lilerin elektrik faturalarından paylar gitmiyor mu TRT'ye? Bizim aldığımız telefonlardan bandrol ücretleri, aldığımız televizyonlardan bandrol ücretleri TRT payı olarak gitmiyor mu? Bizi muaf tuttunuz da bizim haberimiz mi yok yani? Boşuna mı ödüyoruz o paraları biz HDP olarak, HDP'liler olarak, HDP seçmenleri olarak? Böyle bir muafiyet mi var bize bunu uyguluyorsunuz? Şimdi, TRT bu süre içerisinde AKP ve MHP hakkında aleyhte hiçbir haber yapmamış, aleyhte hiçbir haber yok. CHP ve İYİ Parti hakkında bir saat yirmi bir dakika aleyhte yayın yapmış. HDP hakkında ise otuz iki dakika aleyhte haber yapmış. Şimdi, böyle bir TRT'nin bir kamu kurumu, kamu yararına bir kurum… Halkın ortak değerleriyle, ortak paralarıyla, halkın ödedikleriyle, bandrol ücretleriyle, elektrik paylarıyla ayakta duran bir kurumun artık tarafsız, bağımsız ve kamusal bir hizmet verdiğini söyleyebilir miyiz? Hiç de söyleyemeyiz, elimizdeki veriler de zaten bunu çok net bir şekilde ortaya koyuyor. Elektrik faturamdaki TRT payının kaldırılması yetmez, böyle bir TRT'nin bandrollerden de katkı almaması gerekir çünkü hiçbir şekilde tarafsız bir yayın yapmıyor. Hizmet ettiği kesimler desteklesin o zaman yani madem bu iş böyle oluyor, o zaman hizmet ettiği kesimler desteklesin.

Şimdi, burada yine "Mesleki Eğitim Kanunu var." dedik. İşte, Sayın Başkan açıklamaya çalıştı bizi ilgilendirdiğini ama bir eğitim kurumuyla ilgili bir şeyin düzenlemesini yapıyoruz. Millî Eğitim Bakanlığını ve Komisyonunu ilgilendiren bir kanundur yani bizi ilgilendiren tarafı vardır mutlaka ancak tümüyle bu bizim yapmamız ve çalışmamız gereken bir alan değildir.

Şimdi, baktığınız zaman burada "kalfalık yeterliliğini kazanan mesleki eğitim merkezi 12'nci sınıf öğrencilerine asgari ücretin yüzde 50'sinden…" ibaresi ekleniyor yani yüzde 50'sini veriyor. Şimdi, burada arkadaşlar, aynı okullardan henüz mezun olmuş üstelik deneyim bağlamında daha yeterli milyonlar iş ararken işverenler, çırak, kalfa, stajyer adları altında genç emek sömürüsü yapıyor yani bu işin suistimal edildiğini görmemiz gerekiyor. Ciddi bir şekilde genç emek suistimali var burada. Bu meselenin yeterince ele alınmadığını, düzenlenmediğini de biliyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Ali Bey, müdahale etmek istemiyorum sözüne ama bu konuyu biraz araştırmanı özellikle öneririm yani çok doğru bir yerde değilsin görüş olarak. Yani bu konu söylediğin gibi değil gerçekten. Çünkü nitelikli eleman işi okullardan başlamadığı takdirde o zaman hem gerçekten üniversite kapılarına yığılma söz konusudur hem de aranan elemanlar bulunamamaktadır. Bu bir istihdam ve eğitim politikasıdır.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, ben farklı bir şey söylemedim, aynı okullardan mezun dedim, bakın, okul dışı demedim yani. Aynı okullardan yeni mezun olmuş insanlar varken, gençler varken bunları istihdam etmek yerine, stajyer kapsamındaki öğrencileri tercih ediyor işverenler, bu bir suistimale dönüştü diyorum yani. Bahsetmiş olduğum bu suistimalin ortadan kaldırılmasına yönelik çalışma yürütülmesidir. Ha, bu iş Sosyal Güvenlik Bakanlığının işi midir, Çalışma Bakanlığının işi mi, ayrı bir tartışma, ayrı bir konu, ayrı bir mesele ama üzerinde tartışılması ya da halledilmesi

gereken bir sorundur. Ben okullarda bu eğitimler olmasın üzerinden kurmadım. Dolayısıyla farklı bir şey söylemedim söylediğinizden yani. O anlamıyla ben genç emek sömürüsüne dönüşmesi meselesi üzerinden kurdum.

Bir de sanırım yine bu kanundaydı, şimdi notlarıma bakamadım ama bu paranın öğrencilere doğrudan yatırılmaması söz konusu. Bu da bir suistimale yol açıyor yani işveren -birçok yerden biliriz- bu paranın tamamını çocuklara vermiyor, öğrencilere vermiyor, belli bir kısmını veriyor. Hani, bunu işe alırken de böyle konuşarak yapıyor. Bunun uygulamasının olduğu alanlar var, yerler de var. Bu da bir suistimal yaratıyor yani görmemiş olabilirsiniz ama yapanlar var bunu.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Genelde çok şey…

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Bakın, zaten şöyle söylüyorum: Bu genel bir uygulama değil ama bu bir suistimal konusudur.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Haksızlık zaten.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Evet yani böyle bir haksızlık ve suistimal konusu olduğunu ifade ediyorum. Bunun tedbirinin de alınmasına yönelik çalışmaların yürütülmesi gerekiyor.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Dava açacak.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Nasıl dava açsın? İşe alınırken öyle alıyor, çocuk da zaten buna razı, staj yapacak yer bulamamış, zaten o da bunu kabul ederek işin içine giriyor. Dolayısıyla, burada bir suistimal, onun mağduriyeti yani öğrencinin mağduriyeti, suistimal edilmesi söz konusu yani bu söylediğim başka bir şey.

Tabii, bu limanlar meselesini ifade ettik. Burada limanların kiralanması meselesi var "kırk dokuz yıldan az olmak üzere" diye. Burada da başka bir rant kokuları geldiğini ifade etmek isteriz.

Evet, bu kanun tartışılırken kamuoyunda da en çok tartışılan konulardan bir tanesi de çift maaş konusuydu. Yani şunu ifade etmek isteriz: Hakikaten insanların bu kadar geçim sıkıntısı çektiği bir dönemde bu… (Uğultular)

Sayın Başkan, ben devam ediyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Arada, Ahmet Bey söz istedi de… Onu konuşabiliriz.

Lütfen...

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Peki.

Yani sürekli kesilmesi iyi olmuyor.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Kesmedik, gerçekten kesmedik.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Şimdi, bu çift maaş meselesi, hakikaten insanların ekonomik zorluklar, sıkıntılar çektiği bir dönemde kaçınılması gereken bir konu. Yani insanların vicdanını… Evine ekmek götüremeyen, ekmek alırken bile ekmeğin hesabını yapan insanların olduğu bir dönemde; şu ya da bu sebeplerle, pandemi ya da bilmem ne sebepleriyle -sebepleri tartışılır, ayrı bir konu- ama böyle bir gerçekliğin yaşandığı bir süreçte bu çift maaş meselesinin önünü açacak düzenlemeler yapmak, bunun altına imza atmak da başka bir vicdansızlıktır.

Burada niye şöyle bir şey yapılıyor: Bu da açıklanırsa seviniriz. Kanunlar, kurumlara ve kişilere özel olmaz, kanunların geneli ve kapsayıcılığı esastır, bu önemlidir. Şimdi, burada sayılmış "Türkiye Maarif Vakfı, Yunus Emre Vakfı, Türkiye Kızılay Derneği, Yeşilay Cemiyeti ve Yeşilay Vakfında görev alanların bu aylıkları kesilmez." diye. Yani şöyle bir şey denilseydi -yine tartışılabilir ama bir geneli kapsardı- "kamu yararına kurumlar, vakıflar ve dernekler" denilseydi burada genellik söz konusu

olabilirdi. Doğrudur, değildir, bu ayrı tartışılırdı ama bir genellik ifade ederdi ama burada kurum adı sayılıyor, dernek ve vakıf adı sayılıyor. Niye bu kadar, sadece belli dernek ve vakıflar özel olarak alınmış, buraya konmuş? Bu konuda da açıklamaya ihtiyaç olduğunu ifade etmek istiyorum.

Zaten maddelere geçildiği zaman, maddeler üzerinde önergelerimizi ve bu konulardaki itirazlarımızı tümüyle dile getireceğiz.

Şöyle bitireyim: Bütün bu süreçte -hakikaten başında da söylediğimiz gibi- bu adı olmayan kanunun da yine toplumun değil, sermayenin ve şirketlerin faydasına bir düzenleme olduğunu, maddelerinin bunu içerdiğini görmekteyiz ve bu anlamıyla doğru bulmadığımızı, kanunun bu hâliyle geri çekilerek ilgili düzenlemeler… İşte 21 tane kanundan bahsediyoruz, her bir kanunun kendi ilgili bakanlığına ait komisyonlarda görüşülmek suretiyle, bizi ilgilendiren yani bizim Komisyonu ilgilendiren kanunların da buraya yeniden getirilmek koşuluyla geri çekilmesini talep ediyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Ali Bey, teşekkür ediyoruz.

Şimdi, Komisyon üyesi olmayıp görüşülen kanunlara ve konulara katkı vermek üzere Komisyonumuza gelen milletvekillerimiz var İbrahim Hoca'mız gibi.

Ahmet Bey daha önce Komisyonumuzun üyesiydi.

AHMET AKIN (Balıkesir) – Bayağı, birkaç dönem.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Enerji uzmanı.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Kendisi şu anda Komisyon üyesi değil ama gönlüyle Komisyon üyesi olduğu anlaşılıyor, o yüzden devam ediyor.

AHMET AKIN (Balıkesir) – Öyle.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Ben şimdi Ahmet Bey'e söz veriyorum. Bir katkı vermek istiyor.

Buyurun Ahmet Bey.

AHMET AKIN (Balıkesir) – Sağ olun Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlarım, Sayın Bakan Yardımcımız, Osman Bey -hazırlayan- ve değerli bürokratlar; hepinizi selamlıyorum.

Şimdi, öncelikle söyleyeyim; hakikaten bu Komisyonun üyesi olmak çok önemli bir şey. Ben, uzun yıllar bu Komisyonda üyelik yaptım ve çok değerli, güzel çalışmalar yaptık hep birlikte, sizleri de görmek çok mutluluk verdi ayrıca.

Yalnız yine bir torba Sayın Başkan, yine de içinde yok yok yani ne ararsanız var. Bu, artık bir esas hâline geldi. Maalesef aslında, kanunları torbalar üzerinden değil de esas maddeler üzerinden götürsek daha ideal bence. Ancak baktığımız zaman torbanın geneli olumlu. Bizim uyarıp yıllardır sizin reddettiğiniz, işte, konuları tekrar kanuna döndürmeniz de mutluluk verici bir şey, doğru yolu bulmuşsunuz yani baktığınız zaman, bir şekil. Ama daha yolun başındayız yani. Neden? Biz yıllardır önerdik, hep "hayır" dediniz, şimdi bizim önerdiğimizi kanun teklifi olarak getiriyorsunuz, neyse bu başlangıç da iyidir.

Enerji verimliliği çok önemli. Bu konularla ilgili de baktık, inceledik arkadaşlarımızla birlikte. Zaten Tahsin Başkan açıklamaları yaptı. Ancak enerji verimliliği uygulama projeleri desteklerinden faydalanmak iyi bir şey ama maalesef bu enerji verimliliği hep lafta kalıyor gerçekten. Çünkü bizim, Türkiye'nin en büyük enerji kaynağı bizce enerji verimliliği, enerji tasarrufu; bu, en büyük kaynak.

Çok büyük oranda, yüzde 30'a yakın bir enerji verimliliği potansiyelimiz var ancak maalesef 2007 yılındaki noktadan pek ileriye gidemedik, bu konuda da anılan çalışmalar vesaire hep geride kaldı. Ancak şimdi kapsam genişliyor, inşallah bundan sonrası için belki daha hızlı hareket edip bu konuyu da ülke menfaatine çevirmiş oluruz.

"Doğal gaz abonesinin kendi kusuru dışında gelişen doğal gaz kesintisi, geç de olsa doğal gaz verilmesi gibi meselelerde mağduriyeti giderilmelidir." diyoruz. Mesela, ben, burada okuduğum zaman dedim ki: "Bu daha yeni mi geldi, acaba daha önce gelmedi mi?" diye hakikaten bir şüpheye düştüm. Bunu ben bir sormak istiyorum: Bu, daha önce hiç görüşüldü mü? Çünkü bunun hakikaten daha önce görüşülmüş, konuşulmuş olması lazım, bu zamana kadar geldiyse enteresan bir olay.

Tahsin Vekilim söyledi elektrikli araçla ilgili. Bakın, dünyanın her yerinde özellikle gelişmiş ülkelerde ki… Biz de ülke ziyaretleri yapıyoruz bu konularla ilgili, Cumhuriyet Halk Partisi olarak yeşil dönüşüm çalışmamız çerçevesinde. "Ülkenin yeşil dönüşümünü de biz yapacağız." diyerek Türkiye'ye özgü… Biliyorum, Yeşil Mutabakat, yeşil dönüşüm bunlar ülkelere özgü olarak hazırlanır, biz de ülkemize özgü yeşil dönüşümle ilgili bir çalışma yapıyoruz.

Bu kapsamda, gittiğimiz bütün yerlerde özellikle elektrikli araç konusunda, bu şarj istasyonları konusunda çok çok geride olduğumuz gözüküyor. Yani hiç baştan moral bozmayayım diye "Çok gerisinde." diyorum, hiçbir şey yok. Şimdi, "Dünya nerede, biz neredeyiz?" bunu bir kere sorgulamamız lazım. Özellikle, TOGG'un olması tabii, heyecan yarattı, çeşitli tarihlerde bu seçim malzemesi olarak da kullanıldı vesaire, şimdi o konulara girmeyeceğim. Ancak 2022 yılında hakikaten bu sahada olacaksa bu sefer, daha önce söylenenler gibi olmayıp sahada olacaksa bu şarj konusu nasıl çözülecek? Şimdi üç ay buradan atacak, ardından bir dört ay da sanıyorum, şarj istasyonları kanunu vesaire onlar olacak; yedi ay, zaten 2022'nin sonuna doğru bu işler bitecek. En son yaptığımız bir ziyarette, özellikle -Türkiye'nin altyapısının- hızlı şarja uygun olarak hiçbir çalışmanın yapılmadığını biz anladık. Çünkü yani şarj edecek dört saatte dediği… On dakikada, on beş dakikada şarj etmesi lazım. Bununla ilgili yapılan çalışmaların büyük hassasiyetle ve hızlı yapılması gerektiğine inanıyoruz Sayın Bakan Yardımcım ve sizler de buradayken… Bu konularla alakalı çok güzel örnekler var dünyanın birçok yerinde, Türkiye'de de olur ama önemlisi, bunu isteyip bunu hedef alarak belirlemek.

TRT payı ve fon güzel, zaten söyledik. Kara kış fonuyla ilgili Genel Başkanımız açıklamalar yaptı. Şimdi, TRT payı ve fonu indirdik, tamam, güzel, inecek yani. 170 lirada 2 lira 30 kuruş. Şimdi, bu nedir yani? Rakam olarak bunu söyleyemediğiniz için diyorsunuz ki: "3 milyar liralık bütçeye işte o kadar indirim yaptık." Tamam. Yani şimdi söyleyeceğim ama yapılan diğer israfları kıssanız biz bu kara kış fonunu zaten tamamlarız. Bari bunun üstüne şu KDV'yi kaldıralım veya yüzde 1'e indirelim bu süreçte ki vatandaşımızın lehine bir iş yapmış olalım. Bu, şimdi, 170 lirada 2 lira 30 kuruş, yani bunun ne kadar, kime ne faydası var? O biraz tartışılır bence, bunu da sizlerin takdirlerine sunuyorum.

Bir de ayrıca, şimdi, bu teklifte daha önce Sayıştayın enerji fon bedelleriyle ilgili tespitleri vardı, bu çok önemli bence. 37 enerji şirketi, vatandaştan elektrik enerjisi fon bedelini tahsis etti, vatandaştan aldı ama Bakanlığın hesabına yatırmadı. Ya, bu nasıl oluyor? Baktığınız zaman, yani müthiş rakamlar. Ya, Bakanlık daha kendi alacağını bu şirketlerden alamıyorsa her şeyde vatandaşa göz dikmek yerine biraz da etrafı kontrol etmek lazım. Vatandaşımız çok zor durumda Sayın Bakanım, bunu net olarak söylüyorum. Yani en son Sayın Cumhurbaşkanı da Türkiye'de bir kriz olduğunu en sonunda söyledi. Yani baktığımız zaman, artık, vatandaşımıza dokunur işler yapmamız lazım, net olarak buna ihtiyacımız var. Başka yerlerden alıp veya başka yanlışlarınızı halledip vatandaşa destek olarak verirseniz memnun oluruz, bu ki bir ihtiyaçtır.

Özellikle, EPDK kestiği cezaların ne takibini ne tahsilatını yapamıyor, bu da ayrı bir konu. Yani EPDK'nin tahsil etmediği ceza rakamı kurumun on yıllık gelirine bedel. EPDK'de çok değerli bürokratlar var, üstüne basa basa söyleyeyim, Bakanlıkta değerli bürokratlar var. Ben bunların orada konuşulduğunu düşünüyorum çünkü böyle bir giderin, böyle bir şeyin bir yere bırakılıp bir taraftan da vatandaşa, milletin aklıyla alay eder gibi 170 lirada 2 lira 30 kuruşu sanki çok matah bir şey yapılmış gibi anlatmak ne akla ne mantığa ne de bir şeye uymuyor. Onun yanında…

Hemen bitireceğim, Komisyon… Biliyorum, Sayın Başkan uyarmadan bitireceğiz.

Bir de şimdi, özellikle bu güneş enerjisiyle ilgili lisanssız üretim yapanların bir sorunu var. Nedir bunlar; işte, fazla elektrikleri aşan lisans yatırımları… 1 megavat gücündeki bir santral 970 kilovata limitleniyor yani burada bir güç sınırlaması konusu var. Fazla olduğu zaman bu santrallerde 1 megavatı geçmemek için 970 kilovatta bırakıyorlar. Burada bir tolerans olduğunu biliyorum, ancak bunun planlanması ve ölçülendirilmesi gerektiğine inanıyorum Sayın Bakanım. Neden? Çünkü bu konuyla ilgili, özellikle güneşin önünü sonuna kadar açmak zorundayız, eğer hele yeşil dönüşümden bahsediyorsak. Ülkemizin önümüzdeki dönemdeki çalışmalarının, yeşil finansmanın, yeşil dönüşümün, Yeşil Mutabakat'ın hep lafta kalmamasını istiyorsak bu güneşe de bizim çok destek vermemiz lazım. Yıllarca milyarca dolar para ödeyeceğimize yurt dışına, bunun bir kısmıyla iç piyasadaki güneş yatırımcılarına destek, hibe vesaire verip bunları canlandırabiliriz ki milletimizin yatırım gücü ve bu konudaki aldığı kararlar çok hızlı oluyor, Türk milletinin iş insanları çok hızlı hareket ediyor ve bunu da hızlıca götüreceklerine inanıyorum.

Enerji dönüşüm dairesi başkanlığı kuruluyor. Enerji dönüşümünün iklim değişikliği kapsamında yapılması güzel ancak fosil yakıtlardan çıkışla ilgili net bir çalışma olması lazım. Bu konularla ilgili de özellikle Bakanlığın da buna yoğunlaşması gerektiğine inanıyoruz.

Ülkenin arz güvenliği, kalkınma planında belirleniyor normalde. Enerji Bakanlığı kalkınma planlarıyla demek ki konuyu yönetemiyor, demek ki kalkınma planları lafta kalıyor, gereği yapılmıyor diye bir konu çıkıyor ortaya.

Enerji verimliliği kapsamı… Demin de söyledim Sayın Bakan, bu konuda büyük hassasiyet rica ediyoruz, yani fosil yakıtlarla santraller yapacağımıza biz enerji verimliliğini ön plana çıkararak bunu çok hızlı şekilde aşabiliriz.

Bir de enerji kooperatifleri var. Enerji kooperatiflerinde bir değişiklik oldu. Biz 11 enerji kooperatifi kurduk ancak sonra üretim aşamasında takıldık. Bu konuyla ilgili de Komisyonumuzun duyarlılığını bildiğim için bunu burada özellikle söylemek istedim. Sayın Başkan, enerji kooperatifleri ülkemizin geleceğinde gerçekten büyük, etkili rol oynayacaktır.

Ben bütün alınacak kararların hayırlı olmasını diliyorum.

Söz verdiğiniz için de teşekkür ederim.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Ahmet Bey'e katkıları için teşekkür ediyorum, her zaman Komisyona bekleriz kendisini.

AHMET AKIN (Balıkesir) – Teşekkürler, sağ olun.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Şimdi Müzeyyen Hanım, size söz veriyorum.

Buyurun.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Korsan yayın yapacağız ama bu da şey...

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Komisyondan ilgili madde geçince bunları yapamayacaksınız yalnız.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Öyle mi? Şeye aykırı olacak ha!

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Dikkatlerinizi çekeyim.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Evet, doğru.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Yani yarından itibaren bu yayınları yapmakta zorlanacaksınız, korsana girecek.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Niye Hocam, Başkan?

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Evet, Sayın Başkan, Sayın Bakan Yardımcıları, çok değerli milletvekillerim, bürokrat arkadaşlarımız, basının değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Evet, yine önümüze alelacele sunulan bir torba kanunla karşı karşıyayız. Yani hakikaten artık bıktık usandık bu torba kanunlardan. Her kanun teklifinde bunları dile getiriyoruz ama nedense bu ortak aklın kullanıldığı, tüm bileşenlerin bir araya gelerek ortak üretimlerin yapıldığı bir kanun ne yazık ki yapılamıyor. Hani kimden ne saklanıyor? Yangından mal mı kaçırılıyor bilemiyoruz. İşte bir ay oldu, Kooperatifler Kanunu'yla ilgili değişiklik yapıldı; değiştirdiğimiz yasada -demek ki tam anlamıyla bir değişiklik yapılamadı ki yeniden ihtiyaç doğdu- bugün yine bir değişikliğe gidiliyor, değişikliğe ihtiyaç duyuluyor. Yani işin doğrusu bu torba kanunların içerisine birkaç tane havuç madde konularak geçmesi gerekenler de aynı torba içerisinde böyle geçiriliyor. Milletvekilleri ve Meclis yok sayılarak, elma, armut hepsi beş benzemez bir araya getiriliyor ve işin doğrusu -aynı torbada bir şeye varamayacağımız- ne yazık ki kalitesiz kanun teklifleri oluyor. Türkiye'ye zaman kaybettirildiğini düşünüyoruz. Hem enerji hem zaman kaybettiriliyor bu şekilde. Ya, örneğin, ben buradan bir sitemimi de iletmek isterim. Enerji Zirvesi vardı, bugün de devam ediyor zannediyorum. Bence bütün Komisyon üyelerimizin de oradan, çok yararlanacağı bir zirveydi, çok da olmayı orada istediğimiz bir zirveydi. Oradaki üretimler tam burada Plan ve Bütçe çalışmaları sürdürülürken... Hani, Meclisin burada yok sayılarak, tek taraflı buradan... Enerji Bakan Yardımcımıza da bu sitemi iletmiş olayım. Plan ve Bütçe görüşmeleri sürecinde bu Enerji Zirvesi'nin yapılması milletvekili olarak katılacak arkadaşların da önünü tıkamıştır. Dün, örneğin ben İçişleri Bakanlığında nöbetçi olduğum için katılamadım. Bugün de tabii, önemli bir yasa teklifi tartışılacağı için burada yine katılamadık. Ben Sayın Bakan Yardımcısından, oradaki sunumların en azından Sanayi Komisyonundaki milletvekillerimize iletilmesi konusunda bir ricada bulunuyorum eğer mümkünse.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Bakanlığımızdan Abdullah Bey bu notu almıştır, kendisini gerekli dokümanlarla ilgili şey yaparız.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Enerji Zirvesi'nde yapılan sunumlar yani enerjiyle ilgili.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Organizasyonu tabii, biz yapmadığımız için... Biz de davetli kişilerdik, onu söyleyeyim.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Öyle mi? Bakanlık katıldığı için ben açıkçası Bakanlığın da görüşü alınmıştır diye düşündüğümden dolayı...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Sadece davet, özel sektör.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Peki, teşekkür ediyoruz.

Devam edelim.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Özel sektör.

O zaman geri alıyorum. Ben, hani Enerji Bakanlığının da dâhil olduğu bir düzenleme olduğunu düşündüğüm için söyledim bunu. Tabii, katılmak isterdik işin doğrusu, faydalı olacağını düşündüğüm bir zirveydi.

Evet, şimdi, tabii, üzüntümüz, mesela, kalkınma ajanslarının kuruluşundan bugüne ne gibi atılımlar gerçekleştirildi? Mesela, sunumunda tasarıyı sunan Sayın Osman Bey:" Bölgesel kalkınmaya ilişkin 26 kalkınma ajansında 23 binden fazla proje üretildi. 11 milyar destekle 19 milyarlık bir ticari hareketlilik sağlandı." gibi bir ifadede bulundu. Bu kalkınma ajansları gerçekten tarafsız olarak destek verdi mi? Her isteyen ya da projesi uygun olan kişiye gerçekten destek verdi mi? Yoksa yandaşlara bir ulufe dağıtma merkezi gibi mi davrandı? Doğrusu bunu buradan dile getirmek isteriz. Bu kalkınma ajanslarının ülkemizin mal ve hizmet üretim artışında kalitesine ne gibi faydası oldu? Kaç milyar dolarlık ihracatın gerçekleştirilmesinin önünü açtı? Bunları sormak isteriz işin doğrusu. Şeffaf bir şekilde milletin parasının nerelere harcandığını milletimizin bilmesi gerekiyor.

Evet, yine vatandaş zam üstüne zamla boğuşurken elektrik yükünden de bir türlü kurtulamıyor. Tabii, Cumhuriyet Halk Partisi olarak defalarca gündeme getirdik, TRT payları elbette çok önemli ama sadece yüzde 2 oranında bir düşüş getiriyor. Konuşmamın ileriki süreçlerinde ona ilişkin önerilerimizi de söyleyeceğiz elbette.

Ülkemiz, satın alma gücü ölçütüne göre özellikle hanelerde kullanılan elektriği Avrupa ülkelerinde en pahalıya tüketenler arasında. Hanelerin ve üretim planlarının temel giderlerinden olan elektriğin fiyatı, üzerindeki vergi ve vergi benzeri kalemler nedeniyle artış göstermekte. Elektrik tüketim bedeline ek olarak, bugün görüşmelerine başladığımız ve kaldırılması öngörülen ancak yasa geçse dahi uygulamaya ocak ayında başlanacak olan TRT payı, enerji fonu, elektrik tüketim vergisi ve KDV ödenmektedir hâlen.

Tabii, tek adam rejiminin başladığı 2014 yılından 2021 yılına dek son yedi yılda hanelerde kullanılan elektrik yüzde 120 oranında zamlanmış. 2014'te ortalama 100 lira ödenen bir fatura 2021 başında yaklaşık 220 liraya yükselmiştir. Asgari ücretle geçinmeye çalışan bir ailenin aylık gelirinin yaklaşık yüzde 20'si elektrik ve doğal gaza ayrılmaktayken iktidardakilerin, ülkemizde euro/kilovatsaat cinsinden elektrik fiyatlarının Avrupa ortalamasının altında ve ucuz olduğunu, Avrupa'nın birçok ülkesinde enerji fiyatları üzerindeki vergilerin daha yüksek olduğunu iddia etmeleri, yaşam koşullarını ve hane bütçesi içerisindeki enerji harcamalarının payını hiçe saymaları anlamına gelmektedir.

Temmuz 2018'de resmen, işte, tek adam rejimine geçildiği ve TL'nin hızla değer kaybettiği süreçte, hane elektriğine Ağustos 2018'de yüzde 9,57; Eylülde yüzde 15, Ekimde yüzde 9 zam yapılmıştır. 2019 yılında ise Ağustosta yüzde 14,97; Eylül ve Ekimde 2 defa yüzde 14,90'a varan zamlar yapılmıştır. Elektriğe gelen zamlar, 2019 yılında 6.068 personeli olan TRT için vatandaştan kesilen tutarı artırmıştır. TRT'nin 2019 yılı Faaliyet Raporu ile Hazine ve Maliye Bakanlığının 2019 yılı Kamu İşletmeleri Raporu'na göre, 2019'da elektrik faturalarından tahsil edilen TRT payı yüzde 51 artışla 1 milyar 45 milyon lira olurken 2018 yılında bu gelir 689,8 milyon lira olarak gerçekleşmiştir. 2019 sonunda ortalama hane halkı büyüklüğünün 3,35 kişi olduğu düşünüldüğünde ülkemizde ortalama 24 milyon 822 bin hane olduğu ve sadece TRT payı ve farklı cihazların satın alınması, kullanımı karşılığında ödenen TRT bandrol bedellerinin, hane başına, yılda toplam 114 liraya vardığı görülecektir. Alım gücünün düştüğü, mesken, sanayi ve ticarethanede kullanılan elektriğe Ekim 2021'de yüzde 5,7 ile 5,8; Ocakta yüzde 6,2 zam yapıldığı…

Covid-19 sürecinde eve kapanma gün sayısı artmış, uzaktan eğitim ve çalışma saatleri esnekleşmiş, hanelerde elektrik tüketimi yükselmiştir. Çalışanların ve öğrencilerin iş ortamında ve okullarda kullandığı elektriğin ya da internetin evde kullanılması nedeniyle artan sabit harcamalarına devlet

tarafından destek sağlanmadığı ülkemizde vatandaşımızın enerji ve haberleşme masrafları salgında artmıştır. TÜİK'in 2021 yılında internet erişimine sahip hane oranının yüzde 92,5 olmasını hedeflediği ülkemizde milyonlarca öğrenci ve çalışan elektrik kesintisi ve internet erişim sorunları altında bir yılını doldurmuş, artan elektrik ve internet faturalarına karşın somut bir adım atılmamıştır.

2021 yılı Nisan ayı itibarıyla bir konutun yaklaşık 200 liralık bir elektrik faturasının enerji tüketim bedeli 162 liradır. Bu elektrik üzerine eklenen toplam vergi ve fon tutarı ise 38 liradır. Bu vergi ve fonların dökümünde ise enerji fonu -tüketim tutarının yüzde 1'ini oluşturuyor- 70 kuruşu, TRT payı -tüketim tutarının yüzde 2'sini- 2 lirayı -2 lirayı konuşuyoruz arkadaşlar, 2 lirayı- elektrik tüketim vergisi -tüketim tutarının yüzde 5'ini- 5 lirayı, KDV -yüzde 18- 30,3 lirayı ifade etmektedir. Enerji bedelleri üzerinden hesaplanan yasal oranlar böyle olmakla birlikte, 200 liralık fatura toplamı üzerinden oranladığımızda ödenen faturanın sadece yüzde 53,05'i yani 106 lirası enerji bedelini kapsamakta, yüzde 27,45'i yani 55 lirası dağıtım bedeli, yüzde 15,25'i yani 30,5 lirası KDV, yüzde 1'i yani 2 lirası TRT payı, binde 35'i yani 70 kuruşuysa enerji fonuna denk gelmektedir. Alım gücünün sürekli düştüğü ve Covid-19 sürecinde eve kapanmalarda enerji ihtiyacının her zamankinden daha acil hâle geldiği dönemde elektriğin üzerindeki, sadece TRT payı değil, diğer kalemlerini de kaldırarak bu yüklerin hafifletilmesi gerekmektedir.

Değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar, Sayın Bakan Yardımcıları; elektrik dağıtım özelleştirmesinin, hedeflenen sonuçları getirmediği, kayıp kaçak elektrik oranında hedeflerin tutturulmadığı ortadadır. Kaçak elektriğin tüm abonelere ödettirilmesinin hukuksuzluğu karşısında abonelerin lehine verilmeye başlanan mahkeme kararlarının önü kanun düzenlemeleriyle tıkanmıştır. Ayrıca, fatura dökümlerindeki bazı detaylar toplumdan gelen tepkiler üzerine artık görünmez kılınmıştır.

Yönetilemeyen Covid-19 salgın sürecinin ve derinleşen ekonomik krizin yükü topluma daha fazla fatura edilemez. Elektrik faturalarındaki bazı vergi ve fonların düşürülmesi sosyal devletin gereğidir. Elektrikte TRT payının kaldırılması elbette çok önemlidir, bizim yıllarca savunduğumuz bir şeydir ama tek başına yeterli değildir. KDV oranı yüzde 18'den yüzde 1'e indirilerek harcanabilir. Gelirde kısmi iyileştirmeye gidilmelidir. Elektrik ve doğal gaz abonelerinin kesilen hizmetlerinin, borcunu ödemesi şartı aranmaksızın ivedilikle yeniden açılması ve borçlarını altı ay süreyle faizsiz erteleme imkânı getirilmelidir.

Kış aylarının soğuk günlerini yaşamaya başladık. Kalıcı yaz saati uygulaması da ayrı bir handikap. Tüm alanlarda ülkemizde zarar verilmeye devam ediliyor arkadaşlar. Damat gitti, karanlığı bize kaldı. Türkiye daha çok enerji harcıyor, gün ışığından daha az yararlanıyor, çocuklarımız tan yeri ağarmadan yollara düşüyor; gençlerimiz, öğrencilerimiz karanlıklara kalıyor. İvedilikle kış saati uygulamasına geçmek zorundayız. Bunun için daha neyi beklediğimizi gerçekten anlamakta güçlük çekiyoruz.

İnsanlar tam anlamıyla evine ekmek götüremezken acilen kara kış fonu kurularak vatandaşlarımıza kış ayları için destek verilmesi gerekir. Bunun için elektrik faturalarındaki KDV kış boyunca kaldırılmalı. Sadece TRT fonunun kaldırılması bile elbette ki tek başına önemli bir indirimin sağlanmasına neden olacak ama doğal gaz ve mutfak tüpünde de bu ÖTV ve KDV kaldırılmalıdır. Elektrik ve ısınmada düşük gelirliler lehine kademeli tarife sistemine geçilmelidir.

İklim kredilerinden yararlanmak için yıllarca ötelendi Paris Anlaşması. Paris İklim Anlaşması'nın ardından enerji politika ve uygulamalarında olumlu bir değişikliğe yönelme işaretleri görülmedi. Bugün yalnız yüzde 3'ü değerlendirilen yaklaşık 400 milyar kilovatsaat güneşe dayalı elektrik üretim potansiyelinin yüzde 25'i, değerlendirilen 40 bin megavat karasal rüzgâr potansiyelinin ve bütünüyle atıl vaziyette olan 500 bin megavatsaat elektrik üretebilecek güçte olduğu hesap edilen deniz üstü rüzgâr potansiyelinin verimli kaynaklara sahip olmasına ilişkin kontrolsüz izlendirilen jeotermal enerji

potansiyelinin doğru değerlendirilmediği bir ortamda dışa bağımlı enerji politikalarında ısrar edilmesi, hızla yerli makine ekipman, teknoloji ve yerli iş gücüyle mevcut potansiyelimizi toplum, kamu çıkarları doğrultusunda değerlendirmeye yönelik gerekli adımların atılmaması sonucunda ülkemizin karbon salımları yüksek, pahalı fosil yakıtlara mahkûm edilmesi kabul edilemez bir durumdur.

Enerjide uygulanan yüksek orandaki ÖTV, KDV ve diğer vergiler, deyim yerindeyse maliye hazinesini doldurmak için bir gelir kapısı olarak görülmektedir. Oysa bu devletin görevlerinden biri de yurttaşlara ulaşılabilir ve ucuz enerji temin etmektir. Özellikle AKP döneminde yaşanan özelleştirmeler ve piyasacılık ülkemizde bir enerji yoksunluğu ve yoksulluğunun yaşanmasına neden olmuştur. AKP hükûmetlerinin enerjide dışa bağımlılık sevdası nedeniyle enerji politikalarındaki tutarsızlıkların ve beceriksizliklerin faturası her zaman olduğu gibi bir kez daha halka kesilmiştir. Özellikle doğal gaz ve akaryakıt fiyatlarında meydana gelen artışlar başta elektrik olmak üzere, tepeden tırnağa her şeye zam gelmesine neden olmaktadır. Sanayinin ve günlük hayatın önemli bir girdisi olan enerji fiyatlarına gelen bu zamlar yaşamı güçleştirmekte, tüm sanayi ve gıda ürünlerine yansımakta ve halkı canından bezdirmektedir. Enerji zamları sonucunda yurttaşlarımız elbette, önümüzdeki kış aylarını daha kötü geçirecekler. Zamlar, temel girdilerde yüzde 70 oranında dışarıya bağımlı tarım sektörünü ve gıda sektörünü olumsuz etkileyecek, tarımda girdilerin pahalılaşması sonucu çiftçi üretemez duruma zaten gelmiş hâlde ve halka zamlı fiyat olarak yansıyacak.

Küresel enerji krizinin ülkemizde yaşanan yansımalarını önlemek ve bu olumsuz gidişi durdurabilmek için önerilerimiz şunlardır arkadaşlar: Dışa bağımlılığı artıran, ithalat faturasını yükselten enerji tercihlerinden uzak durulmalıdır. Petrolün üçte 2'sini tüketen ulaşım sektöründe toplu taşıma ve ulaşıma ağırlık verilmeli, konutlarda elektrik, doğal gaz ve suda KDV oranı yüzde 1'e çekilmeli ve ÖTV oranları düşürülmeli, elektrik üretiminde öncelik ve ağırlık dışa bağımlılığı arttıran ve ithalat faturasını yükselten ithal kömür, petrol ve doğal gaza değil başta güneş ve rüzgâr gibi yenilenebilir enerji kaynaklarına verilmeli, yenilenebilir kaynakları destekleme mekanizması kapsamında devam eden mevcut döviz endeksli uygulamalara derhâl son verilmeli, yerli ve millî paramız olan Türk lirası tercih edilmeli. Sanayide, ulaşımda, binalarda ve tarımda enerji verimliliğini sağlamaya dönük teşvik ve adımlar hızla atılmalı, dışa bağımlı mazot, gübre dâhil tarımsal girdilerde KDV ve ÖTV oranları yüzde 1'e çekilmeli ve sulamada kullanılan elektrik fiyatlarının indirilmesiyle üretim maliyetleri düşürülmeli, düşük gelir grupları için hane başına ayda 200 kilovatsaat elektrik, bulunulan bölge ve ısınma biçimine göre belirlenecek miktarda doğal gaz halka ücretsiz verilmelidir. Zamlar kamu ve bütçe açıklarını gideren bir can simidi olarak görülmemelidir. Dünyada ve ülkemizde başka bir enerji politikası mümkündür.

Evet, değerli milletvekilleri, teklifin maddelerine ilişkin görüşlerimizi sunacağız. Ben genel görüşmeler üzerinde daha fazla uzatmak istemiyorum, maddelere ilişkin görüşlerimizi burada tek tek açıklayacağız.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Sayın Şevkin, teşekkür ediyorum katkı ve katılımlarınız için.

Şimdi, Sayın Abdurrahman Başkan, buyurun.

ABDURRAHMAN BAŞKAN (Antalya) – Sayın Başkan, Komisyonumuzun değerli üyesi arkadaşlarım, Sayın Bakan Yardımcılarımız, değerli bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii ki çeşitli bakanlıkları ilgilendiren maddelerin bir Komisyonda değerlendirilmesini normal şartlarda biz de istemeyiz ama dünyanın gündemi o kadar hızlı değişiyor ki yani son on yılı bırakın son iki yılda yaşadıklarımızı düşündüğünüzde dünyada, bunlara hızlı adapte olmak açısından bu kanunların, değişik bakanlıkları ilgilendiren konuların bir araya getirilmesi bazen elzem oluyor.

Geçen hafta da ondan önceki hafta da gördük ki Mecliste sürekli yoklama istenmesiyle Meclisin çalışması da çok engelleniyor. Yani aslında, bunun da engellenmesinin… Biz, buraya gelecek nesillerin temsilcisi, onların geleceğini kurtarmak için gelen milletvekili seçilmiş insanlarız ve Meclisi çalıştırmakla sorumluyuz. Bu yüzden hepimiz üzerine düşen sorumluluğu da bir şekilde yerine getirmek zorundayız.

Biraz önce Tahsin Bey şeyden bahsetti TOGG'la ilgili. TOGG'un yıldızı Sayın Tahsin Bey'di. Sayın Bakan ona gösterdiği ilginin toplamını tüm vekillere göstermedi çünkü daha önceki eleştirileri vardı. Hakikaten TOGG gurur duyacağımız bir şey. Biliyorsunuz, dünyadaki otomotiv sektörünü düşünürseniz yani bunların içerisinde Mercedes'inden Toyota'sına dünyanın bütün firmalarına baktığınızda bir Tesla geldi. Bazılarından yüz yıl sonra, bazılarından seksen yıl sonra, elli yıl sonra gelen bir Tesla'nın değeri bugün dünyanın en değerli otomotiv şirketinin toplam değerinden çok daha fazla bir noktaya geldi ve bu TOGG'un elektrikli otomobille başlamasının ne kadar isabetli olduğunun da göstergesiydi.

Şarj istasyonlarıyla ilgili konudan bahsedildi. Ya, biliyorsunuz biz hepimiz dünyayı gezeriz. Elektrikli otomobil Avrupa'nın ve Amerika'nın gelişmiş ülkelerinde daha çok şehir merkezlerinde yoğunlukludur yani elektrikli otomobil Amerika'nın kırsalında da Avrupa'nın kırsalında da daha azdır. Doğal olarak emisyon hacmi de yani kirlilik daha çok şehir içinde olduğu için büyükşehirlerde şarj istasyonları daha ağırlıklı, oradan başlayacak. "2022'nin sonunda banttan ilk araba çıkacak." denildi. 2022'de 125 bin araba üretilmeyecek bildiğiniz gibi, 2023 yılında kademeli olarak buraya geçilecek ve orada da Gürcan Bey size bir şey daha anlatmıştı yani önümüzdeki yıl için 3 tane firmanın -adını burada vermeyeyim- şarj istasyonu konusunda hızlı çalışmaları olduğunu… Şu anda Kuzey Marmara Otoyolu'nda da yanılmıyorsam 2 tane var. Türkiye bu altyapı inşaatında çok başarılı yani hem inşaat anlamında hem de sanayi anlamında.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Gerçekten çok başarılı(!)

ABDURRAHMAN BAŞKAN (Antalya) – Hayır, Gürcan Bey'in de anlattıklarıyla 2022 sonuna kadar bu şarj istasyonlarının yüzde 80, yüzde 90 alanı kaplayacağıyla ilgili bir bilgi de orada bize brif verildi yanılmıyorsam; öyle bir çalışma da yapıldı.

TOGG'un fabrikasının inşaatı canlı yayınlanıyor ekranlardan ve Türkiye için bir gurur vesilesi ki en önemli konu orada biliyorsunuz pil. Pilleri genellikle dünyanın bir sürü ülkesi başka ülkelerde yaptırıyor, o tesiste hücre de yapılıyor yani pilleri oluşturan şeylere de hücre deniyor. Hücrelerin oluşuyor olmasını orada Sanayi Bakanımızın anlatması da önemliydi. Ciddi bir yatırım. Yani aynı zamanda ben uzun vadede başka ülkelere pil de satabileceğimizi yani hücreleri satabilme ihtimalimizin de olacağını düşünüyorum.

Tabii ki dünyada enerji pahalı yani geçen gün ben Roma'daydım, baktığımda 1,56 euro benzinin litresi. Tabii, gelirimiz aynı değil ama enerjinin hepsinin aynı yerden alındığını düşünürsek, herkesin aynı fiyata aldığını düşünürsek Türkiye enerjiyi yani özellikle yakıtı Avrupa'nın yarısı fiyatına satmaya çalışıyor. Gönül ister ki şu andaki bizim doğal gazımız, petrolümüz inşallah bizim kaynaklarımızdan çıkar ve bizim de bu kaynaklarımızı halkımıza daha ucuz verme imkânı olur. Dışarıdan almadan

bunu elde etmek için yani bugün eğer inşallah Türkali-1 kuyusundaki çalışmalarımız, inşallah Doğu Akdeniz'de önümüzdeki dönemde olacak… Enerjimizi kendimiz elde edip de vatandaşımıza en ucuza enerjiyi vermek devletin kendi görevi ama aldığı şeyle bu farklı bir noktaya geldi.

Dünyada biliyorsunuz zenginlik kıstasları değişti, bir zamanlar "7 kız kardeş" denilen petrol devleri dünyanın en zenginiydi, sonra bir Microsoft geldi, Microsoft'la birlikte değişti. Sonra bir baktınız, son dönemlerde de Amazon'unun yani bir kitapçıyla başlayan bir adamın dünyanın en büyük gelirine sahip adam olduğunu, uzay aracıyla çalıştığını, Silikon Vadisi'nin, artık data şirketlerin dünyanın en büyüğü olduğunu düşünecek olursak Türkiye'de bu yönde de yazılımda önümüzdeki dönem için çok ciddi çalışmalar yapılıyor yani Türkiye katma değeri yüksek ürünlerin ihracatına yönelecek ve Türkiye'nin önünü açacak şeyler… Bu ülke hepimizin muhalefetiyle, iktidarıyla yani çocuklar, nesiller hepsi bizim çocuklarımız; onlara iyi bir ülke vermenin yolu, el birliğiyle burada çalışacağız ve ben bu Komisyonumuzdaki -genel anlamda söylüyorum- arkadaşların hepsine teşekkür ediyorum, hepsi ya sanayiyi ya bu konuyu bilen insanlar ve içinden gelip… Buradaki kanun tekliflerinde böyle çok çekişmeli geçmeden anlaşabildiğimizi düşünüyor, hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ - Abdurrahman Başkan'a teşekkür ediyorum katkı ve katılımları için.

Şimdi Sayın Budak'a söz veriyorum.

Buyurun.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) - Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım, Değerli Bakan Yardımcıları, çok değerli bürokratlarımız, değerli katılımcılar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, TOGG'la ilgili çok konuşuldu; tabii "Yıldız bizim Milletvekilimiz Tahsin Tarhan." dediniz ama çok haklı şeyler söyledi biraz önce. Geçenlerde de bir makale okudum. Bu ülkelerin, kendi arabalarını üreten ülkelerin sayısının 20'den fazla olduğunu burada ifade etmek istiyorum. Komşumuz İran'ın kendi markasıyla ürettiği aracı otuz senedir yollarda. Otuz sene, belki de kırk sene yani benim bildiğim otuz sene. Otuz senedir yollarda, komşumuz İran. Yani biz şimdi daha yeni 2022 yılı yani bilgi çağı ve benzeri şeyleri söylerken, teknolojiden bahsederken 2022 yılında biz hâlâ arabanın, bizim ürettiğimiz otomobille ilgili "Yollara çıkacak mı? "Teknolojisi nasıl olacak?" "Bunun teknoloji yoğunluğu ne olacak?" "Aynı zamanda da Türk malı olan –çok söylediğiniz- yerli, millî bölümü ne kadar?" bunları tartışıyoruz yani yüzde 30'lar seviyesinde ama gene de gurur verici, buna başlamak bile bir şey fakat Türkiye'de zaten yerli otomobil yapılıyor, yerli parçaların oranı yüzde 80'lere çıkmış. Ha, marka bizim değil, o zaman marka çalışmasının yapılması gerekiyor.

Biraz önce arkadaşlarımız söyledi, çok haklı, yurt dışından bir markayı satın alabilirdiniz, satın alma işlemleri de o şekilde gidiyor yani TOGG meselesinin… Tamam, bunun ülke için, geleceğe yönelik teknoloji yatırımlarıyla, yan sanayisiyle ilgili yani oraya getireceği gruplaşma, kümelenmeyle ilgili faydaları olacak ama bu kadar büyütmeyelim. O kadar küçük ülkeler kendi markasıyla arabalar üretiyor ki… Yani Türkiye'nin sanki buradan çağ atlayacağını, kalkınacağını filan iddia etmek çok zor.

Bakın, biraz önce baktım, dolar 12,50'ye dayanmış, batıyoruz, bunları konuşmak gerekiyor. Şu anda sanayici enerji maliyetleri altında inim inim inliyor. Sanayici, istihdamı sağlamak için gayret ediyor, onların hepsi kahraman; ülkenin ekonomisinin yüzde 80-85'ini ayakta tutanlardan bahsediyoruz, Türk özel sektöründen bahsediyoruz. Bir dönemdir girdilerinin yüzde 90'ı, 100'ü, hatta yüzde 120'si

ithal olan sanayicinin çok uzun değil, orta vadede çok ciddi finansal sorunlarla karşı karşıya kalacağını konuşmamız gerekiyor, burası Sanayi ve Ticaret Komisyonu. Bugün getirilen bu kanun teklifinin çok küçük zümrelere, onların talepleri ve baskılarıyla getirildiğini biraz sonra tek tek anlatacağım.

TRT payı… Yıllardır söylüyoruz. Ben Ticaret ve Sanayi Odası eski Başkanıyım, o dönemde bizler TRT'ye çıkıyorduk, çağırılıyorduk, ekonomiyle ilgili bir şeyler söylüyorduk. Şimdi Cumhuriyet Halk Partisi Milletvekiliyim, 7'nci senedeyim ve yedi senedir bir kere TRT'ye çıkmadım arkadaşlar. Bu ne demek?

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Ben çıktım geçen hafta.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – TRT'ye çıktın mı?

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – TOGG sayesinde…

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Yani bu ne kadar adaletli? Adalet duygunuza hitap ediyor, ne kadar adaletli?

Sadece yüzde 2'ye kandırıp topluma bir elma şekeri sunuyorsunuz ama içinde zehir var, içine birçok şeyi öyle bir yerleştirmişsiniz ki sadece herkesin dikkati TRT payında, rakamları çıkarttım: 2020 yılında enerji payı olarak yüzde 2'den 1 milyar 215 milyon lira toplanmış; 2010-2020 arasında toplam rakam 8 milyar 923 milyon lira; biraz önce bir arkadaşımız söyledi, "Buradan 3 milyar lira gibi bir tasarrufta bulunacağız." dedi, gerçeği yansıtmıyor, rakamlar burada. Fakat TRT'yle ilgili asıl dikkatinizi çekmek istediğim şey şu: Bandrol gelirleri 2020 yılında 2 milyar 619 milyon lira. Neydi enerji payı? 1 milyar 215... Neredeyse 2,5 katı gibi bandrolden alınıyor ve bandroller nelerden alınıyor? Televizyondan, radyodan, cep telefonundan, ev sinema sisteminden, akıllı kol saatlerinden, bilgisayardan, tabletlerden… Böyle aşağıya doğru gidiyor. E, kaldırıverelim bunu, madem Komisyona geldi, bunu da kaldıralım, sizler düzenleyip koyabilirsiniz. Bunu da kaldırırsak gerçekten halka çok faydalı bir şey yapmış oluruz.

AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) – Kim koymuş?

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Ya, koymuşunu boş verin, şu anda var mı?

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Koyan yanlış yapmış.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Dolar 12,5 ve asgari ücret şu anda dünyanın en düşük seviyesine geldi; 2.825 lira net asgari ücret alan bir vatandaşımız şu anda 200 dolar civarında maaş alıyor artık, insaf yani. 200 dolar, 12,5 dolar kuru…

Bunları da konuştuktan sonra, eğer gerçekten halka bir nefes aldırmak, bu kara kışı rahat geçirtmek istiyorsak gelin, bu bandrolden falan alınan kesintilerin tamamını kaldıralım, topluma buradan güzel bir mesaj verelim. Bu kadar kötü günlerden geçen ülkemizin, hiç olmazsa vatandaşlarımızın nefes alacağı bir kararı buradan çıkartalım. TRT de diğer özel kanallar gibi çok çalışsın, ratingini artırsın, gitsin reklam alsın, reklamlarla kendi kanallarını döndürsün. Ya, bu kadar basit, zaten bütçesi var TRT'nin, devletten de gidiyor. Tamam yani bazı kanalların desteklenmesi gerekebilir, anlıyorum ama rekabetçi ortamda diğer televizyon kanallarıyla rekabet edebilecek noktaya getirirseniz toplumun bütün kesimleri TRT'yi izler, TRT'nin bütün kanallarını izler.

Evet, biraz önce söylendi, ben de bir kere üstünden geçmek istiyorum. Bu Katar sevgisini bizim anlamamız mümkün değil. Geçen sene 2020 yılında Antalya Limanı, bütün itirazlarımıza rağmen Katarlı bir şirkete 140 milyon dolara, sekiz yıllığına devredildi. "Arkadaşlar, bir grup, Antalya Limanı'na sekiz yıllığına 140 milyon dolar veriyorsa burada bir iş var. Bunun altında ne var?" demiştik, ısrarla da soru önergelerimizi verdik. Bugün, Antalya Limanı Katarlı bir şirkete verildikten sonra, kırk dokuz

yıla tamamlanmak üzere süresi artırıldı, anlaşılır gibi değil ve Muğla ile Mersin arasında başka liman yok biliyor musunuz arkadaşlar? Kuru yük ve konteyner taşıyabilecek başka liman yok. Antalya'daki sanayiciler, Antalya'daki ihracatçılar, Antalya'daki ithalatçılar ne yapıyorlar biliyor musunuz? Bunların her biri, ithal edeceği ya da ihraç edeceği ürünleri ya İzmir'e gönderiyor ya Mersin'e gönderiyor. Niye? Çünkü tekel. Çünkü tekel ve Antalya'da şu anda sanayicilerin bu konuyla ilgili bir talebi var, burada açıkça söyleyeyim: Gelin, ihaleye çıkartın. Daha önce de vardı bu. Özelleştirilirken, daha doğrusu, bundan önceki Türk firmaya verilirken Antalyalılar ayağa kalktı, dediler ki: "Ya, bu limanı bize verin. Biz bu limanı Antalya'nın ekonomisine, Antalya'nın sanayisine, Antalya'nın tarımına katkı sağlayacak hâle getirebiliriz. Soğuk zinciri oluştururuz; buradan Rusya'ya gönderdiğimiz domatesimizi, patlıcanımızı, biberimizi bununla gönderebiliriz. Bize verin, ihaleye çıkın, zaten ayrıcalık da istemiyoruz, alalım biz bunu." dediler, verilmedi ama bir Katarlı firmaya verildi. Şimdi de yani böyle bir tuzak ki daha geçen sene siz bunu sekiz yıl için 140 milyon dolara Katarlılara veriyorsunuz, bugün önümüze getirip "E, bunu kırk dokuz yıla tamamlayalım." diyorsunuz yani on dokuz yıl daha veriyorsunuz, artı on dokuz yıl daha veriyorsunuz, 2028'in üzerine artı on dokuz yıl daha veriyorsunuz. Ya kör gözün parmağına… Bunu yapmayın, bunu yapmayın, bu halk bunların hepsini görüyor. Eğer bu ülkenin kalkınmasını istiyorsanız bu tür yaklaşımlardan vazgeçin arkadaşlar yani bir zümreye getirilmiş, önümüze konmuş ve diretilen, dayatılan bir durum var; bu, kabul edilebilir değil.

Ha, yani bunun dışında başka ne var? Bakın, birçok liman, sırayla okumayacağım ama burada dikkati çeken İskenderun Limanı var; ya, bunun sözleşme bitiş tarihini -birisi izah etsin- bunları biz niye uzatıyoruz? Hani şunu diyebilirsiniz: "Süre kısaldığı için yani üç sene, dört sene, beş sene kaldığı için işletmeci firmalar buraya yatırım yapmıyor." Bunu anlarım, bu turizm tesisleriyle ilgili de getirilmişti, bunları anlarım, renovasyon için falan filan bir süre uzatımı olursa kabul edebiliriz ama bakıyoruz, İskenderun Limanı, Limak tarafından işletiliyor, 2048'de bitiyor sözleşme tarihi arkadaşlar. Niye uzatıyoruz bunu? Sebebi ne? 2048'e daha önümüzde yirmi yedi sene var, yatırım yapacaksa yapsın. Yirmi yedi sene boyunca bu işletme bu limanı işletmeye devam edecek.

Bir başka şey daha, dünyada şu anda ticaret savaşları yaşanıyor. Yani Çin, Amerika, dünyanın gelişmiş ülkeleri, gelişmekte olan ülkeleri birbirleriyle kıyasıya mücadele ediyorlar. Şimdi, ürünlerin dünyada serbest dolaşımı limanlar üzerinden olur ve şu anda limanlar savaşı var; dünyada limanlar savaşı çok stratejik. Biz bu limanlarımızı yabancılara veriyoruz, süreleri uzatıyoruz, ihale yapmadan bunları veriyoruz; içeriğini genişletecek, yeni hatlar açacak, ülkenin ihracatına, sanayisine katkı sağlayacak yeni oluşumlar için yapmıyoruz bunu, birilerine peşkeş çekiyoruz, çok açık. Niye biz bunu kabul edelim? Neden kabul etmek durumunda kalıyoruz? Niye Türkiye Büyük Millet Meclisinin önüne bir avuç insanın çıkarları için bunlar getirilip topluma dayatılıyor? Bunu anlamak mümkün değil. Böylesine bir dönemde, konteyner fiyatlarının 2 bin dolardan 14 bin dolara çıktığı bir dönemde, enflasyonun uçtuğu bir dönemde biz limanları getiriyoruz 3-5 tane firmaya -işte burada 3-5 tane firma- süre uzatımını konuşuyoruz. Bir mantığı yok, biri bize bunun mantığını anlatırsa biz de sonuna kadar buna destek veririz. Bunun mantığını birileri anlatmak zorunda yani bize derken millete bunu anlatmak zorunda. Bu, kabul edilebilir değil. Geçen sene -yani öyle bir danışıklı dövüş ki- siz Katarlılara bu Antalya Limanı'nı vereceksiniz ve bugün önümüze bunu getirip efendim, bunu kırk dokuz yıla çıkaracaksınız. Yapmayın bunu, yapmayın, bu toplum aptal değil.

Evet, tabii yani kanun yapma tekniğiyle ilgili çok konuşuldu, onunla ilgili de bir şeyler hazırlamıştım ama geçiyorum onu, zaten biliyorsunuz.

Şu kalkınma ajansları meselesini de konuşacağım burada. Kalkınma ajansları… Antalya TR61'in kurucularından biriyim; Başkanım da kurucularından birisi -o dönemde birlikte yaptık- o zaman bizim müsteşarımızdı Başkanımız. O zaman biz şunu söyledik: Kalkınma ajansları doğrudur, doğru işletilirse; doğrudur. Ve burada belediyelerden, ticaret, sanayi odalarından ve aynı zamanda özel idarelerden pay kesiliyor, hâlâ kesiliyor. Şimdi, burada bu maddeyle ne yapılmak istendiğini anlamadım yani borçlarıyla birlikte eğer bütçeden pay kesiliyor ya, borçlarıyla birlikte anlamı çıkar bu maddeden. Oradan yüzde 1 pay kesilecekse biz buna karşıyız, çok büyük rakam. Belediyeler zaten dönmekte zorlanıyor ve kalkınma ajanslarının, değerli arkadaşlar, ben bugüne kadar Türkiye'de ses getiren bir tek yatırımının olduğunu hatırlamıyorum. Bizim dönemimizde, Kalkılma Ajansı Yönetim Kurulu üyeliğim döneminde gelenlerin birçoğu basit depolama sistemleri, ıvır zıvırdı; değiştiğini zannetmiyorum. Eğer kalkınma ajansları gerçekten ülkenin kalkınması için bir şeyler yapacaksa belediyeler de bütçe versin. Hatta burada bütçe görüşülüyor, Genel Kurula geldiği zaman çok yüksek bir bütçeyle, atıyorum, "TR61'de Isparta, Antalya, Burdur'da 300 milyon dolarlık 5 bin kişiye istihdam sağlayacak yüksek teknolojili bir yatırım yapıyoruz." desinler. Kalkınma ajanslarını biz bugünkü hâliyle değil, o hâliyle sonuna kadar destekleriz. Yani bunu böyle değerlendirdiğiniz zaman belediyelerden… Bizim de var, sizin de var belediyeleriniz, diğer partilerin de var, hepimizin belediyeleri var. Belediyelerden kaynak alma meselesi değil bu, bu başka bir şey. Ya niye artırıyorsunuz, niye borçlarıyla birlikte alıyorsunuz? Bunu da anlamak mümkün değil. Buna da şerhimiz olacak.

Şu çift maaşlar meselesine de gireceğim de çok uzattım. Maddeler konusunda tekrar değerlendiririz.

Bu yasa teklifinin, torba yasa teklifinin inşallah bizim de uyarılarımızla düzenlenip ülkemize hayırlı olmasını diliyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Çok teşekkür ediyorum Çetin Osman Bey'e.

Şimdi Ahmet Bey'e söz veriyorum.

Buyurun Ahmet Bey.

AHMET ÇOLAKOĞLU(Zonguldak) – Evet, Sayın Başkanım, çok değerli Komisyon üyelerimiz, çok değerli Bakan Yardımcılarımız, değerli bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikli olarak kanun teklifimiz hayırlara vesile olsun demek istiyorum. Konuşmalarda gerçekten maddeler anlamında birçok görüş dile getirildi, bunlara çok fazla girmek istemiyorum zamanın daha tasarruflu kullanılması anlamında. Tabii ki TRT payının çıkarılması, bunlar güzel gelişmeler. Bununla beraber özellikle elektrikli araçların şarjıyla alakalı yapılan kanuni ve hukuki düzenlemeleri gerçekten -metinde görüyoruz bence- olumlu olarak değerlendiriyoruz ve bununla beraber yine mesleki eğitimdeki konular, bunlar da yine aynı şekilde.

Yani maddelere baktığımız zaman, muhalefet milletvekillerimizin de söylediği gibi, gerçekten amacın üzüm yemek olduğunu, bağcı dövmemek olduğunu gösteren birçok maddemiz var. İnşallah, 38 maddelik bu kanun teklifimizde gerçekten halkımıza direkt dokunan, vatandaşımıza direkt dokunan maddelerin de olduğunu özellikle söylemek isterim.

Özellikle şunu da belirteyim: 31'inci maddede, Ali Kenanoğlu Bey'in de söylediği, elektriğin dar gelirli vatandaşlarımıza ucuza verilmesi konusunda bir önerisi vardı. Aslında 31'inci maddeye biraz baktığımızda, bu bağlamda bir gelişme, bir girişim olduğunu görüyoruz. Burada aynı tür abonelerin tüketimlerine göre tarife farklılığı oluşturulması konusunda bir adım atılmış gibi biz hissediyoruz. İnşallah, bunun da dar gelirli vatandaşlarımız için bir olumlu süreç olacağını düşünüyorum.

Bununla beraber -dediğim gibi- zaman tasarruflu kullanmak adına şunu söylemek istiyorum: Komisyon Başkanımızın öncülüğünde, Sanayi Bakanlığımızın öncülüğünde yapılan güzel bir ziyaret var. Bu ziyarette Mustafa Varank Bakanımızın güzel sunumları oldu, TOGG'daki yetkili arkadaşlarımızın güzel sunumları oldu fakat daha sonra bazı yayın organlarında, basın organlarında "X" şahısların bazı yorumları oldu. Sayın Tahsin Bey konuşurken Mustafa Varank Bakanımızın paylaşımlarına baktım, kesinlikle, o gezimizi siyasi bir malzeme olarak kullanmadı. Tahsin Bey, Bakanımızın bunu siyasi bir malzeme olarak kullandığını dile getirdi ama Bakanımızın hiçbir paylaşımında veya hiçbir açıklamasında bu şekilde bir ibare görmedim. "X" şahısların yaptığı yayınları, paylaşımları Bakanlığımıza yüklemenin bir anlamı olduğunu kesinlikle düşünmüyorum.

Bununla beraber, yine denildi ki: İşte "Türkiye'deki iş adamları üretiyorlar bu TOGG'u." Evet, Türkiye'deki iş adamlarımız Nuri Killigil'lerden bugüne kadar vardı, birçok iş adamlarımız vardı; bunları sayabiliriz ama bu dönemde bunun üretilmesinin en önemli faktörünün güçlü devlet, güçlü lider ve güçlü hükûmetlerin olması olarak düşünüyorum ben. İnşallah, 2022 yılının da sonuna doğru banttan inerek TOGG aracımızda nihai sonuca ulaşacağımıza özellikle ben inanıyorum. İnşallah, hep beraber bu hedef doğrultusunda ilerleyeceğiz.

Ben, dediğimiz gibi, maddelerde… Yine çok itiraz olan maddeler 16'ncı ve 24'üncü maddeler. Hem kanun teklifini hazırlayan değerli milletvekillerimiz hem bürokrat arkadaşlarımız bu bağlamda gerekli açıklamaları yapacaktır.

Ben, tekrar, kanun teklifimizin hayırlı olmasını diliyorum.

Bu anlamda çalışma yapan Osman Boyraz vekilimize de kolaylıklar diliyorum, tebrik ediyorum.

Komisyonumuzu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Ahmet Bey'e katkıları için çok teşekkür ediyorum.

Tacettin Bey, söz istediniz mi siz?

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Yok, hayır, şu anda istemiyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Almayacaksınız değil mi?

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Maddelerde…

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Peki.

Şahin Bey, buyurun.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Değerli Başkanım, teşekkür ederim.

Değerli Bakan Yardımcılarımız, değerli Komisyon üyesi arkadaşlarımız; öncelikle, toplantımızın hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum.

Burada, tabii ki muhalefet kendi açısından eleştirilerini yaptı ama kanunlarımıza baktığımızda, Komisyonumuza gelen, çıkaracak olduğumuz taslağına baktığımızda, yine milletimizin menfaatine olan birçok faydalı çalışmayı da hep beraber görmekteyiz.

Tabii, TRT payının kaldırılması tüketici açısından, milletimiz açısından maliyetin ve ödemelerin azalması anlamında doğru bir karar. Burada özellikle enerji alanındaki çalışmalarda getirilen taslağa baktığımızda, yenilenebilir enerjiyle ilgili teşvik edilmesi, daha ekonomik üretim yapılması, çevreye ve doğaya zarar vermeyen elektrik üretiminin fazlalaştırılması, artırılması, yerli teknoloji ile yerli malı kullanımının, üretiminin de artırılması için yatırımcılarımıza kolaylıklar sağlanmış bulunmakta. Tabii ki daha ucuz elektrik üretimini sağlamak amacıyla da ülkemizin -yani cennet ülkemizin- elindeki imkânlar, yer altı ve yer üstü zenginlikleri, yine, güneşimiz, rüzgârımız, işte, doğal gazdan üretilecek

olan ürünler -dışarıdan geliyor ama- ve bu şekilde çalışmalarda, özellikle lisanssız üretimdeki, burada iletim konusundaki bazı kolaylıkların yapılması ve kendi kullanımına açılmasıyla ilgili, üreticilerimizin, elektrik üretimi yapan üreticilerimizin önünün açılmasını önemli bir madde olarak düşünüyorum.

Mesleki eğitime önem veriliyor. Gençlerimizin, çocuklarımızın çıraklık eğitimine ve meslek liselerine daha çok teşvik edilmesi… Nitelikli elemana, vasıflı elemana ihtiyacımız olduğunun hepimizin farkındayız. Bir sanayici olarak da bugün ne yazık ki nitelikli eleman ve vasıflı eleman bulmada zorluklar çekiyoruz. Burada çocuklarımızın, gençlerimizin mesleki eğitimine daha çok teşvik edilmesi, onu tercih etmelerinin sağlanması amacıyla da asgari ücretin yarısı oranında bir destek verilmesinin nitelikli elemanın artırılması konusunda önemli bir katkı olacağını düşünüyorum. Bu da ülkemizin üretim yapan, istihdam yaratma anlamındaki verilmiş olan değeri ve önemini ortaya koymaktadır.

Biraz önce, birçok konuşmacı arkadaş -muhalefetten özellikle- TOGG'la ilgili görüşlerini dile getirdiler. Tabii, ben şuna katılmıyorum öncelikle: Türkiye bir araba üretmek istiyor, kendi yerli markasıyla bir araba üretiyor. "Bunun şu kadarı yerli, bu kadarı dışarıdan, bu kadarı şu." anlamında bakmaktan ziyade benim görüşüm şudur: Evet, bugünün, geleceğin arabası olan elektrikli otomobilin üretimini yapmak için bir adım atıldı ve bunu da bence teşvik etmek lazım, bunu desteklemek gerekiyor. Neden? Tabii ki ilk üretimde bir kısmı ithal olabilir, bazı teknolojiler dışarıdan gelebilir; bu aslında sanayiciliğin ve teknolojinin, üreticiliğin bence doğasında vardır. Bugün birçok ülke, bugün Çin, baktığınızda, Batı'yı, Amerika'yı kopyalayıp üretim yaparak bugünkü hâline gelmiştir. Dolayısıyla Türkiye de bu anlamda hem kendi teknolojisini, kendi mühendislerini değerlendirerek, kendi mühendisleriyle beraber geliştirmiş olduğu teknolojiyle bir yerli otomobil üretimine başlamış ve bu üretimi de, fabrikasını kurarak önümüzdeki iki yıl içerisinde üretime başlayıp yerli malı arabalarımızın üretimini sağlamış olacağız. Biraz önce Çetin Bey de bahsetti.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Yaşlandık Şahin, kafada saç kalmadı.

ŞAHİN TİN (Denizli) –Tahsinciğim, bak şimdi, 20'ye yakın ülke şöyle ya da böyle arabasını üretiyor, biraz önce bahsettik, İran bile arabayı üretiyor, Türkiye neden üretmesin?

Şimdi, biraz önce dediğim gibi, yerli malı bir otomobil, elektrikli otomobil üretimiyle ilgili atılmış olan adımın itibarsızlaştırılması konusuna katılmadığımı bizzat, bir daha, tekrar söylüyorum. Pekâlâ, bunu, bu eleştirileri söylerken bence biraz da elimizi vicdanımıza koymamız lazım. Bugüne kadar ne yaptık, neden üretemedik? E, bunun da geçmişteki… Bence geçmişe bakmak lazım. Ben, bu anlamda Atatürk'ün başlatmış olduğu yerli malı ve teknolojisi, üretimleriyle ilgili, uçaktan tren lokomotifine kadar, yerli otomobiline kadar başlatmış olduğu bu yatırımların ne yazık ki daha sonraki dönemlerde… A partisi, B partisi, şey yapmıyorum yani direkt suçlama anlamında değil ama sonuçta engellenmiş, durdurulmuş, bir şekilde bu üretime katılmamış. Eğer, 1930'larda, 1940'larda biz bunları üretiyor olsaydık bugün dünyanın en büyük uçak üreticisi olurduk, bugün dünyanın en büyük otomobil markasına sahip olurduk, bugün dünyanın lokomotifini, gemisini üreten bir Türkiye olurduk; bir kere bunu da görelim yani. Her şeyde AK PARTİ'yi, her şeyde burayı suçlayıp da… Ben bu şekilde bir eleştirel yaklaşımın doğru olmadığını buradan değerli konuşmacı arkadaşlara söylemek istiyorum.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Şahin, ömrümüzün yirmi yılını yediniz yani.

ŞAHİN TİN (Denizli) – E, şimdi, babayiğitler çıktı; Türkiye, Hükûmet olarak biz de teşvik verdik, destek verdik ve dedik ki: "Evet, buyurun arkadaşlar, her türlü imkânı sağlayacağız, yerli otomobilimizi üreteceğiz." Dolayısıyla üretimimizi de yapacağız inşallah, bunu da bütün dünyaya hep beraber göstermiş olacağız.

Diğer konuda şunu da söylemek istiyorum: Türkiye için TOGG büyük bir adımdır, onu söyleyeyim, onu da belirtmek istiyorum. Şarj istasyonlarıyla ilgili -TOGG'a gittiğimizde siz de vardınız Tahsin Bey, burada muhalefetten arkadaşlarımız da vardı- orada hızlı şarj yapmayla ilgili şarj istasyonlarının kurulduğunu, oluşturulduğunu, bunun makinesinin üretimi için 2 tane firmanın da, yerli firmanın da üretim için çalışma başlattığını…

AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) – Erzurum'da yapıyorlar.

ŞAHİN TİN (Denizli) –Ahmet Bey'in belirttiği gibi, Erzurum'da bir firmamız, yerli bir firmamız bunun üretimini yapmaya başlamakta. Aynı zamanda normal şarjın da, evimize gittiğimizde şarja taktığımızda da evimizde en iyi şekilde arabamızı şarj edebileceğimiz bilgisini Genel Müdürümüz orada izah etti. Dolayısıyla burada bunların çarpıtılmasının bir anlamının olmadığını ben düşünüyorum. Dolayısıyla değerli arkadaşlar, TOGG üretimi bence bir ülke menfaatidir, bir milliyetçilik örneğidir. Bunun her zaman desteklenmesi gerekiyor. Bunu iktidar da desteklemeli, muhalefet de desteklemeli, herkes bunun yanında olmalı. Evet, eksikleri olabilir. Bunlar eninde sonunda, Allah'ın izniyle, gelecekte bütün mühendislerimizin ve girişimcilerimizin, sanayicilerimizin katkısıyla da giderilecektir diye düşünüyorum.

Ülkemiz için de hayırlı olsun diyorum. Kanunu yapan Değerli Osman kardeşimize ve kurumlarımıza, STK ve destek veren bütün kuruluşlara da teşekkür ediyoruz. Hayırlı olsun diyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Şahin Bey'e de çok teşekkür ediyorum katkıları için.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan…

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Hocam, söz mü istiyorsunuz?

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Çok kısa.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Sayın Kaboğlu'na söz veriyorum.

Buyurun.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) –Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Çok kısa olarak… Çok ikram geliyor ama bir de maske isteyin lütfen. Mesafe kuralına uyamıyoruz ama maske kuralına uyarsak iyi olur. Dördüncü saate girdik çünkü çok tehlikeli bir ortamdayız. Lütfen bu konuda dikkatli olursak…

Sayın Başkan ve Sayın Boyraz, bizim genel itirazlarımıza karşı olarak yaptığınız açıklamalar tabii ki önemli, kayda değer. Fakat temel birtakım sorunları giderici değil sayın başkanlar, sayın teklif sahipleri. Çok kısa olarak, yinelemelere girmeden… Çünkü önemli konuşmalar yapıldı.

Hukuk fakültelerinde 1'inci sınıftan itibaren "Kanunu bilmemek mazeret sayılmaz." kuralı öğretilir. Şimdi, hangi kanunu? Bu, hangi kanun olacak? Bakıyorum başlığa; sanayi, ticaret, en az 5 başlık var. Sanayi ve ticaretin geliştirilmesi mi? Enerji ve doğal kaynakların yenilenebilirliği mi? Bilgi ve teknolojinin ilerletilmesine mi dair? Hiçbiri yok. Bu çok önemli bir saptamadır. Bu kadar emek verilen bir metinde, 38 maddede bir başlık bulunabilmeliydi. Başlık bulunamamışsa eğer "Kanunu bilmemek mazeret sayılmaz." ilkesini değiştirmemiz gerekir. Ya onu yapmamız gerekir ya da buna başlık koymamız gerekir. Şu hâlde içerikte çok ciddi bir sorun var, ciddi bir toplama maddeler var demektir ki bunu sayın vekiller, sayın üyeler defalarca belirtti, tekrar belirtmeye gerek yok.

"Nitelikli yasa" dediler ama ben nitelikli yasa sıfatını kullanmıyorum. Vasata razıyım ama asgari gereklerini yansıtması bakımından yansıtmadığı için… 21 kanunda 36 maddede değişiklik yapılıyor ama sayın başkanlar, sayın teklif sahipleri, hani, asgari özen. Biz yani 27'nci Yasama Döneminde 21

kanun içerisinde 12 kanunda en az 36 kez değişiklik yaptık. Belki iki hafta sonra, bugün yapmakta olduğumuz değişikliği yeniden ele alacağız. İşte bu, asgari özenin gösterilmemesinden kaynaklanıyor. Bu bakımdan, bu konu çok önemlidir, yeniden bunu vurgulamak istiyorum, vurgulama gereği duydum.

Şimdi, Anayasa'ya aykırılık konusuna değinmiştim, sayın vekiller de değindi, buna tekrar ayrıntılı olarak girmeyeceğim ama bir değinmek adına; özellikle 2'nci madde, bakın, Sayın Boyraz, "balık üretmek üzere tesis kurulmasına" ibaresi Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmiş ama siz şimdi diyorsunuz ki: "Orman içi su kaynakları kullanılarak balık üretim yerleri kurulması…" Bu, Anayasa Mahkemesi kararını aşmıyor, Anayasa Mahkemesinin kararında ve daha yeni kararında belirttiği gerekçelere yanıt vermiyor. Bu, ayrıntılı olarak açıklanması gereken bir madde. Tabii, 2'nci maddede bunun mutlaka açıklanması gerekiyor ve kamu yararı ve zorunluluk nedir? Burada konan bu düzenleme, bu ibare belli değil, bu anlaşılmıyor. Bu açıdan, sayın vekiller ÇED'in bile yararlı olmayacağını, etkili olmayacağını söylediler ama burada önemli olan, proje aşamasında ÇED değil, bu yasa maddesinin ÇED'i olmalı yani yasal ÇED. Ne yapacağız, Türkiye'nin ne kadarı bununla ilgili çünkü 169 o kadar korunaklı bir madde ki… Bhutan, Anayasası'na "Ülke ormanları, ülke yüzölçümünün yüzde 60'ının altına inemez." diye madde koyuyor. Şimdi, biz böyle bir madde koymamışız ama madde 169 o kadar kapsamlı ve koruyucu bir madde ki bizim yetkimizi, yasama organının asli ve genel yetkisini sınırlayan bir madde. Şimdi, böyle bir düzenleme 169'uncu maddeye açıkça aykırıdır,. Tabii, sadece 169'a aykırılık değil, Anayasa Mahkemesi bile bu saptamaları uzunca… Karar alıntı ama bunu belirtmeyeceğim. Bu maddenin kesinlikle çıkarılması gerekiyor, bu düzenlemenin, madde 2 düzenlemesinin bu yasa teklifinden çıkarılması gerekiyor açıkça çünkü Anayasa Mahkemesi bunu iptal edecektir. Özellikle değindi sayın vekiller 7334 sayılı, Turizmi Teşvik Kanunu'nda değişiklik yapan torba kanundan ders çıkarmamız gerekirdi. 7335 sayılı Paris Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun'u da dikkate almamız gerekirdi bunu yazarken. Demek ki birincisinden ders çıkarılmamış, ikincisinde ise ikincisinin gerekleri dikkate alınmamış.

Şimdi, yine değinildi -sadece değiniyorum- madde 12'de bu mesleki eğitim olabilir ama sizin sorununuz değil, bu Komisyonun sorunu değil; sosyal güvenlik, kalfaya ne kadar ücret ödeneceğine dair, onun ücretinin asgari ücretin yarısı kadar olacağına dair bir sorun, bir düzenleme bu Komisyonun işi değil. Bu 12'nci madde o bakımdan –haklı olarak belirttiler- Anayasa'nın 10'uncu maddesine ve 55'inci maddesine aykırıdır. Sadece belirtmekle yetiniyorum.

14'üncü madde de hakeza yine bir ücret konusu söz konusu. Bu bakımdan, bu Komisyonun görevi değil o da.

16'ncı madde üzerinde çok durulduğu oraya girmiyorum ama özellikle Anayasa'nın 10'uncu maddesindeki eşitlik ilkesi, Anayasa'nın 48'inci maddesindeki özel teşebbüs özgürlüğü ve Anayasa'nın 36'ncı maddesindeki hak arama özgürlüğü açısından ciddi aykırılıklar içermektedir.

Ve nihayet, 24'üncü maddenin üzerinde duruldu, çifte maaş konusu; kangrenleşmiş bir sorun, toplumumuzdaki şu andaki vakalar nedeniyle. Burada da açıkça Anayasa'nın 60'ıncı maddesine ve yine Anayasa'nın 10'uncu maddesine aykırılık teşkil etmektedir.

Bu açıdan, Anayasa'ya aykırılıkların asgarisine değinmiş bulunuyoruz.

Bir husus, son nokta; Sayın Başkanlar, şimdi, Cumhurbaşkanına verilen yetkiler konusunda şöyle bir durum söz konusu: "Cumhurbaşkanına yetki verilmesin." diye değil. Doğru, bütün yürütme yetkisi Cumhurbaşkanına verilmiş bulunuyor; Hükûmet yok aslında şu anda Türkiye'de, bütün yürütme tek kişiye ait. Fakat Anayasa madde 104, fıkra 17 Cumhurbaşkanının yetki alanını belirliyor, sayıyor "Şu şu yetkileri kullanabilir." diyor. Anayasa Mahkemesi denetim sırasında… Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin büyük kısmı zaten torba, büyük kısmını Anayasa Mahkemesine götürdük, önemli

bir kısmı torba kararname ve ön incelemeyi şu açıdan yapıyor Anayasa Mahkemesi: Cumhurbaşkanına tanınan yetki alanında mıdır değil midir, 104/17'ye giriyor mu girmiyor mu; bu açıdan yapıyor, eğer 104/17 yetki alanı dışındaysa esasa girmeden iptal ediyor.

Şimdi, bu bakımdan bizim sorunumuz, evet, Cumhurbaşkanına daha çok yetki vermek, belki şey olabilir yeni sistem diye… Ama Anayasa'nın üstünlüğü ve bağlayıcılığı kuralı var, o geçerli. Bu bakımdan, Cumhurbaşkanına verilmemesi gereken yetkileri, yasayla düzenlenmesi gereken alanı biz yasama organı olarak yürütmeye vermemek durumundayız. Zaten yürütme Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle fazlaca yasama alanına giriyor ve Meclisimiz, aslında bu konuda kanunun öncelik taşıması gerektiği alanları saptamak için bir komisyon kurma önerimizi de reddetmiş bulunuyor yoksa biz bu yasaya eleştiri yöneltirken "Bu yasa tümüyle olumsuzdur." biçimindeki bir yaklaşıma sahip değiliz, bunu sayın vekillerimiz de öne sürdü. Olumlu maddeler var ama bizim dileğimiz, kamu yararına aykırı olan ve Anayasa'ya açıkça aykırılık taşıyan maddelerin de dikkate alınması, elenmesi "Hayır, şu Anayasa'ya aykırıdır." dediğimiz maddenin neden Anayasa'ya uygun olduğunu olumlu oy veren vekillerin veyahut da teklif sahiplerinin gerekçesiyle birlikte açıklaması.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Sayın Kaboğlu'na teşekkür ediyorum.

Şimdi, değerli arkadaşlar, özellikle, Komisyon üyelerimiz ve milletvekillerimiz tarafından dile getirilen hususları çok kısa ve öz bir şekilde, açıklama niteliğinde cevap vermeleri adına bakan yardımcılarımıza söz vereceğim.

İlk sözü Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakan Yardımcımız Sayın Tancan'a veriyorum.

Buyurun Abdullah Bey.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Sayın Başkanım, Komisyonumuzun değerli üyeleri; öncelikle, ben de Bakanlığımız adına ve şahsım adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben, genelde, konuşulanları not almaya gayret ettim. Ancak gördüğüm kadarıyla enerji alanındaki düzenlemelerle alakalı, genelde yeterli olmamakla birlikte, bir destek söz konusu; gerek TRT payının kaldırılması gerek Enerji Fonu'nun kaldırılması gerek araç şarj istasyonlarıyla alakalı altyapının, bir organizasyon yapısının kuruluyor olması geç de olsa… Dolayısıyla sadece Sayın Ahmet Akın Vekilimizin -Plan ve Bütçe Komisyonunda da ifade etmişti- enerji kooperatifleriyle ilgili, bunların da -yenilenebilir enerji kurabilmesine lisansız olarak imkân tanınmasını muhtemelen kastediyor- önünün açılmasına yönelik teklifleri olmuştu. Benim bildiğim -yani farklı bir şeyi kastediyorsa, burada olsaydı soracaktım kendisine ama daha sonra da görüşebiliriz- enerji kooperatiflerinin kendi tüketimlerini karşılamaya yönelik lisansız santral kurmalarının önünde hiçbir engel söz konusu değil, bütün tüketiciler gibi enerji kooperatiflerinin de kooperatif tüzel kişiliği olarak bir elektrik abonelikleri söz konusuysa, bir tüketim noktası söz konusuysa kendi kurulu güçleri kadar -bütün aboneler için böyledir- lisanssız santral kurmaları mümkün. Bu kapsamda eğer şebekeye bir enerji vermeleri söz konusu olursa da yine kendi abone grupları içerisindeki aktif enerji bedelinden, diğer tüm abonelerde olduğu gibi, bunun bedelini almaları mümkün.

Sayın Ali Kenanoğlu Vekilimizin… Muhtemelen bir yanlış bilgiden kaynaklandığını düşünüyorum. Bizim, devlet olarak veya Bakanlık olarak hiçbir şekilde özel dağıtım şirketlerine herhangi bir indirim, herhangi bir bedel ödemesi gibi bir uygulamamız bugüne kadar olmadı. Eğer uygun bir zamanda detay konuşabilirsek o konuda, bizim bilmediğimiz bir şey varsa biz kendisinden öğrenelim ama yanlış bir

bilgi varsa karşılıklı birbirimizi düzeltmiş olalım. Yani devletin, özel dağıtım şirketlerine herhangi bir ödeme yapması diye bir uygulama yok, geçmişte de olmadı, pandemi döneminde de olmadı. Bunu hatırlatmakta fayda görüyorum.

Enerji fonuyla alakalı da yine Vekilimizin Plan ve Bütçe Komisyonunda da ifade ettiği hususlar var. Şimdi, oradaki belirlenen rakamlar, sayılar, şirket sayısı yanlış. Yani isimleri belirlenen şirketlerin itirazı neticesinde o rakamın aslında 22 civarında olduğunu söyleyebiliriz. Yüzlerce tedarik şirketinin içerisinden 22 tanesinin… Bunları da ortaya çıkaran biziz, onu söyleyeyim. Yani Enerji Bakanlığı olarak kim nihai tüketiciye tedarik yapıyor, dolayısıyla, yapmış olduğu tedarik neticesinde ödemesi gerektiğini düşündüğümüz "Elektrik Enerjisi Fonu'nu yeteri kadar ödemiş mi ödememiş mi"yi araştıran, bu konudaki sorgulamaları yapan Bakanlığımız.

Şimdi, bunlar niye araştırılmaya ihtiyaç duyuluyor? Şundan dolayı ihtiyaç duyuluyor: İkili anlaşmalar -biliyorsunuz- alıcı ile satıcı arasında fiyatların kendilerince belirlendiği bir rakam. Benim tedarikçinin elektriği o tüketiciye kaç liradan tedarik ettiğini bilme şansım teknik olarak yok ama ne yapıyoruz Bakanlık olarak; enerjinin maliyetini genel olarak biliyoruz, ülkedeki enerjiyi üreten ve borsaya arz eden şirketlerin ve borsada oluşan fiyatların tarifelere, faturalara yansıması gerektiğini tahmin ediyoruz. Bu Enerji Fonu, enerji bedelinin yüzde 0,7'si olarak faturalara ekleniyor. Enerji bedelini direkt olarak bilmemiz söz konusu değil, biz bunu tahmin ediyoruz, "Olsa olsa şu kadar bir bedel üzerinden bu elektrik satışları yapılmıştır." diye düşünüyoruz ve o şirketin ne kadar enerji satışı yaptığı bilgisini ilgili borsadan temin ediyoruz. O şirketin bu tahminle ne kadar bir Enerji Fonu bedeli ödemesi gerektiğini hesap ediyoruz. Ödediği rakam ile ödemesi gereken rakam arasında anormal farklılıklar varsa zaten bunu ortaya çıkaran da biziz ve artık fatura detayına inilmesi için de Gelir İdaresi Başkanlığına bunu iletiyoruz, diyoruz ki: "Biz şu, şu, şu tedarikçilerin yeteri kadar bir Enerji Fonu ödeyip ödemediği hususunun araştırılması gerektiğini düşünüyoruz." diye iletiyoruz ve bu incelemelerden sonra… Yani bizim Bakanlık olarak elektriği tedarik eden bir şirkete "Faturanı getirir misin, sen elektriği kaç liradan satmışsın?" deme gibi bir yetkimiz yok çünkü bunlar özel tedarik şirketleri. Biz bilakis bu konudaki bilgi ve deneyimlerimize dayanarak… Eğer eksik bir tüketim yapıldığını tahmin ediyorsak bu konuda bir detay inceleme yapılması adına konuyu Gelir İdaresine intikal ettiren de biziz. Yani bu tür ödenmemişleri tespit eden de biziz, onu da hatırlatmakta fayda görüyorum.

Başka dile getirilen ve açıklamadığım, hususlar varsa da hatırlatırsanız ilave ederim.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkür ediyorum Abdullah Bey.

Şimdi, söz Çetin Ali Bey'de.

Buyurun.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKAN YARDIMCISI ÇETİN ALİ DÖNMEZ – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri, değerli Bakan Yardımcısı arkadaşlarım, değerli bürokratlar; hazırunu saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle TOGG konusunda bir iki kelam edeyim. Her ne kadar özel sektör, "5 babayiğit" bu işi yapıyor ise de -ki biz zaten hep bunun taraftarıyız, özel sektör eliyle yatırımların yapılması en doğru iş- Bakanlık olarak bu "5 babayiğit"in bu işi bu noktaya getirmesinde çok büyük emeğimiz olduğunu ifade etmek istiyorum. Özellikle bürokrasideki standart bakış açısıyla gitseydi bu... Arkadaşlarım kusura bakmasınlar eğer onları üzecek fazla bir şey söylediysem. Bürokrasinin klasik bakış açısı maalesef, daha çok defansiftir. Biz ilk defa burada Hazine ve Maliye Bakanlığıyla beraber kamu alım garantisi vererek bu şirketin kredi almasını kolaylaştırdık. Bu çok önemli, şundan önemli: Türkiye'de

bütün yatırımlarda maalesef, bu göz ardı ediliyor; bunun içine ilaç yatırımları, sağlık yatırımları da dâhil. Kamu alımı son derece planlamayı rahatlatan bir unsur. Maalesef, biz birçok şirketimize teşvik veriyoruz ama öngörülebilir bir gelecek sunmuyoruz. İlk defa burada kamu alımı yoluyla TOGG'un önünü açtık ve TOGG'un kredi kanallarını kolaylaştırdık.

TOGG'la ilgili enteresan başka bir şey daha söyleyeyim: Bizim TOGG'a öz sermaye şartımız var değerli vekillerimiz. "Biz, sana devlet teşviki, desteği veriyoruz, faiz desteği veriyoruz, SGK teşviki veriyoruz ama sen şu tarihe kadar şu kadar öz sermayeyi şirkete koyacaksın." diye özel hüküm var. Başka ne var? "Yatırıma katkı oranı" diye bir kavram var biliyorsunuz; kurumlar vergisi ödemiyor yatırım yapan şirketler. TOGG'a nakit, faiz desteği, enerji desteği verdiğimiz için belli ölçünün üstünde, TOGG'un Resmî Gazete'de yayınlanan teşvik belgesine bakarsanız yatırıma katkı oranının orada düşük olduğunu göreceksiniz. Yani, biz bütün yatırımcılarla, karşı tarafın da devletin de kazanabileceği bir model üzerinde çalışıyoruz.

Bu rekabet edebilirlik konusuna da son derece dikkat edilmesi gerektiğini düşünüyorum. Bu da maalesef, Türkiye'de yatırımların önünü kesen bir unsur. Şöyle şeyler oluyor: Dışarıdaki büyük karteller, büyük fabrikalar -bunların içinde ilaç şirketleri de var, otomotiv şirketleri de var- yarın öbür gün bizim TOGG'umuz faaliyete geçtiğinde, arabaları piyasayı sürdüğünde yoğun bir fiyat rekabetiyle gelebilirler. Yani memleketimizde şöyle bir algı oluşmasına müsaade etmemek lazım: "TOGG'un arabası 600 bin lira, 500 bin lira." diyelim, işte "Bunun muadili yabancı araba şu ülkeden geliyor, 300 bin lira satılıyor." Değerli vekillerimiz, bunu yapıp şirketlerimizi öldürüyorlar, ardından da şirketler battıktan sonra fiyatları tekrar yukarı çıkarıyorlar. Dolayısıyla, bu konuda son derece uyanık olmamızda fayda var. Bu, ilaç konusunda da böyle gerçekleşiyor. O yüzden biz Bakanlık olarak bütün yatırımları bu gözle izliyoruz. TOGG gerçekten otomotiv piyasasında Türkiye'de ilk defa bir entegratör oldu. Evet, yerli üretimler var ama bu yerli üretim yapan firmalar yabancı markalı firmalar ve bunlar bizim firmalarımızı, tedarikçilerimizi oldukça yüksek fiyat rekabetine sokuyorlar ve tabir yerindeyse -tabirimi mazur görün, teşbihte hata olmaz- bir nevi kaportacı hâline getiriyorlar. Bizde nitelikli tedarikçi yetişmiyor. İlk defa TOGG'la bunu otomotiv piyasasında başaracağız. Bundan önce de aslında devlet desteği bu kadar olmamasına rağmen BAYKAR bunu başardı. Şu anda Türkiye'de havacılık alanında muazzam bir tedarik ekosistemi çalışıyor. Bu, gurur duyulacak bir konudur. İnşallah, TOGG başarılı olacak.

Buna ilişkin elektrik altyapısını da çalışırken biz -sağ olsunlar- Enerji Bakanlığımız ve Çevre ve Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığımızla oldukça koordineli bir şekilde gittik. Şu anda her şey planlandığı şekilde devam ediyor. Zaten şu anda büyük şehirlerde şarj altyapısı var ama dağınık, bunları zapturapt altına alacağız yeni düzenlemeyle ve TOGG'un –biraz önce sayın vekillerimizden, AK PARTİ vekillerimizden birisi ifade etti- hemen 2022'de 125 bin tane çıkışı olmayacak. Zaten bir başlangıç, ilk banttan çıkış 2022; dolayısıyla şarj istasyonları yetişecek. Yurt dışındaki kötü tecrübelerden de faydalanarak şarj istasyonlarının bütün elektrikli araç kullanıcılarına açık olması için hem Enerji Bakanlığı hem Çevre Bakanlığımız ve aynı zamanda da TOBB'la yani bir STK olan TOBB'la birlikte çalıştık.

Şimdi, kalkınma ajansları konusu da ilginç bir konudur. Benim sahada gözlemlediğim şu: Kalkınma ajanslarının bütçesi düşük, evet ama bir taraftan bakarsanız bu düşük bütçelerle kırsalda öyle enteresan, öyle güzel projeler destekleniyor ki oraya can suyu olabiliyor. Buradan, tabii, şunu ifade etmek lazım: "Aslında kalkınma ajanslarının bütçesi yüksek olsa bunlar büyük yatırımlar yapsa." Bu, bizim arzu ettiğimiz bir şey değil; sebebi de şu: Maalesef, Türkiye'de yatırımların başarılı olması bürokrasinin başarısına dayanıyor ve bürokraside maalesef motivasyona, performansa dayalı bir ücretlendirme

sistemi yok. Dolayısıyla özel sektörü desteklemekten başka bir çaremiz olmadığını düşünüyorum ama ne yapıyoruz biz? Ortak alanlar; atölyeler, ortak çalışma alanları yani küçük KOBİ'lere, küçük ve orta ölçekli KOBİ'lere ortak çalışma alanları sunuyoruz. Kadın kooperatiflerine destek veriyoruz ve çok enteresan başka bir şey daha yapmaya başladık: Önceki destek verilen kooperatifleri ziyaret ediyoruz. Yani destek verilmiş, neredeyse kapısına kilit vurulacak yapılar var; onları takip etmeye başladık, onları ihya etmeye de çalışıyoruz. Kalkınma ajansları bu paralarla, küçük de olsa bu bütçelerle önemli işler yapıyorlar. Bir de şöyle bir şey var: Bütçeden ayrılmış bir kaynakla, hazır bir kaynakla bir yatırım yapıldığı zaman bu aslında doğrudan karşı taraftan "Artık cepte." diye görünüyor oysa kalkınma ajansları ve bölge kalkınma idareleri ile biz çağrıya çıktığımızda şunu gördük karşı tarafta: "Projeyi biz aldık." diyor adam yani karşımızdaki, projeyi yazan "Projeyi biz aldık." diyor, sahipleniyor yani bir proje yazma kültürü oluşuyor.

Yandaşlara verip vermeme konusunda ben size bir örnek vereyim: Bu değerlendirme kurullarından geçiyor. Mesela, yandaş değil ama bizim ilişkili kuruluşumuz Türkiye Bilimler Akademisi var; Türkiye Bilimler Akademisinin bir projesi İstanbul Kalkınma Ajansı Değerlendirme Kurulundan geçmedi ve biz müdahale etmedik. Ettiğimiz de oldu. Nerede müdahale ettik? Mesela doğuda bir belediyenin çevreyle ilgili bir çalışması oldu atık toplama, ayrıştırma ve bunları tekrar kullanma konusunda. Değerlendirme Kurulu bunu reddetmişti, tekrar geri yolladık, "Bir daha bu gözle bakın." dedik, geçirmesini sağladık. Yani burada bizim genelde değerlendirme kurullarına müdahalemiz çok çok sınırlı, işte, çevre gibi çok stratejik alanlarda oluyor. Bunu özellikle ifade etmek istiyorum.

Şimdi, kalkınma ajanslarıyla ilgili sizin önünüze gelen düzenleme şöyle enteresan bir düzenleme: Maalesef, matematiksel bir sonuç çıkması gerekirken mahkemeler Sayıştayın da raporuna istinaden yanlış bir yargıya ulaştı, o da şu: Belediye gelirleri içinde aslında borç niteliğinde gelirler yok fakat bizim kalkınma ajanslarının dayanağı olan kanunda maalesef şöyle yazılmış: "Belediyelerin borçlar haricindeki gelirlerinden pay alıyoruz." Şimdi, Sayıştay önce bir rapor yazıyor, bunu eleştiriyor, sonra o da anlıyor hatasını ama maalesef bunun ardından mahkemelere gidiliyor, bazı belediyeler kazanıyor. Şöyle örnek vereyim: Belediyenin toplam gelirleri 100 birim olsun, 50 birim de borcu olsun. Bu belediyenin toplam geliri bizim gözümüzde 150 değil, 100. Biz zaten 5018'e göre borç niteliğinde akışı gelirden saymıyoruz fakat kanundaki "borçlar hariç" ifadesi maalesef şöyle bir sonuca yol açtı: Belediyenin geliri 100, belediyenin borçları 50; toplam 150. Ben zaten 100'e bakıyorum. Mahkemeler bu 100'den 50'yi bir daha düştüler yani borç gelirleri matematiksel olarak yanlışlıkla… Aslında yani bunu izah etmeye çalışmamıza rağmen bazı mahkemelerde aleyhte kararlar oldu. Bu yüce Meclisin önüne getirdiğimiz bu konu tamamen bununla alakalıdır.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Hangi belediyeler gitti mahkemeye?

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKAN YARDIMCISI ÇETİN ALİ DÖNMEZ – Vallahi, yani şöyle söyleyeyim: Belediye isimleri aklımda değil ama AK PARTİ, CHP, muhtelif partilerin belediyeleri gitti.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Büyükşehirler dâhil mi?

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKAN YARDIMCISI ÇETİN ALİ DÖNMEZ – Büyükşehir de var galiba; evet, evet, var.

Şimdi, dolayısıyla, bu açıdan aslında bir haksızlık. Şöyle düşünün: 100 birim geliri olan belediyenin 120 birim de borçlanmadan parası olsa "100-120=-20" yani neredeyse ajansı borçlu çıkaracaklar. Dolayısıyla, mantık bu, tamamen matematiksel bir problem. Bunu da açıklamakta fayda görüyorum.

Bu esnek çalışma saatleri konusunda da evet, doğrudur, biz Teknoloji Geliştirme Bölgeleri ve AR-GE Kanunu'nda değişikliği yeni yaptık fakat pandemi, inanılmaz bir şekilde çok şeyi değiştirdi. Yani biz yüzde 50 yeter sanıyorduk fakat yüzde 50 de yetmez oldu dışarıdan çalışma ve maalesef, yurt dışındaki bazı şirketler bizim nitelikli elemanlarımızı, özellikle yazılımcılarımızı evlerinden çalışmaya ikna ediyorlar ve iyi paralar veriyorlar. Bizim teknoloji geliştirme bölgelerindeki şirketler ve AR-GE merkezi olan şirketlerimiz de "Aman, biz adam kaybediyoruz. Ben bu adama 'Buraya gel, kart geçir.' diyemem, ne olur bizi bu işten kurtarın." dediler ve orada biz de şunu yaptık, dikkat ederseniz kanun metninde öyle özel bir durum vardır: Bütün TGB'lerde, bütün AR-GE merkezlerinde değil, sektörel ve bölgesel olarak Cumhurbaşkanının yetkisi var yüzde 75'e çıkarmaya. Onun da sebebi, böyle herkese yüzde 75 vermekten daha ziyade, baktık, diyelim ki yazılımla ilgili bir problem var, orada Cumhurbaşkanımız bir Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle…

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Çetin Ali Bey, tasarım merkezlerine veriyor musunuz, vermiyor musunuz?

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKAN YARDIMCISI ÇETİN ALİ DÖNMEZ – Tasarım merkezlerine de veriyoruz, haklısınız.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Sadece onlardan bahsedince… Açıklayalım dedim.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKAN YARDIMCISI ÇETİN ALİ DÖNMEZ – Doğru, evet, tasarım merkezlerinde de aynı şey var. Nitelikli adamın burnu biraz havada oluyor, "Kart geçirmem ben. Beni buraya zorla mı getireceksiniz?" diye… Bizim aslında bunlara ihtiyacımız var, dolayısıyla bu yüzden de bu düzenlemeyi getiriyoruz.

Benim özetle, bize ilişkin söyleyeceklerim bu kadar.

Tek bir şey daha söyleyeyim Başkanım müsaadenizle.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Estağfurullah.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKAN YARDIMCISI ÇETİN ALİ DÖNMEZ – Şimdi, muhalefet vekillerimiz enteresan bir şey söylediler, bu önceki toplantılara katılmadıklarını söylediler. Ben samimi söylüyorum yani Bakan Yardımcısı olarak katılmanızı isterdim çünkü bizim kendi vekillerimiz bizi sıkıştırdılar. Özellikle, bu Ölçüler ve Ayar Kanunu'nda Anayasa Mahkemesinin iptal ettiği konuda metin birkaç kere gitti geldi. Yani muhtemelen muhalefet vekillerimiz olsaydı belki daha rahat ederdik. Ben de şahsım adına muhalefetin…

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Niye "muhalefet-bizim vekilimiz" diye ayırıyorsunuz?

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKAN YARDIMCISI ÇETİN ALİ DÖNMEZ – Yok, özür dilerim, "AK PARTİ vekilleri" diyeyim, evet.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Hayır yani "bizim vekilimiz" derken biraz tuhaf oluyor bence.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKAN YARDIMCISI ÇETİN ALİ DÖNMEZ – "AK PARTİ vekilleri" efendim, öyle diyelim.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Bu kadar deklare etmeyin tarafınızı lütfen yani, bu kadar olmaz.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKAN YARDIMCISI ÇETİN ALİ DÖNMEZ – "Hükûmetimiz" diyelim efendim.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Olur mu yani bu kadar? Olmaz.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKAN YARDIMCISI ÇETİN ALİ DÖNMEZ – Ben hani biraz latife de edeyim istedim.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Çok da latife olmadı, biz öyle anlamadık.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKAN YARDIMCISI ÇETİN ALİ DÖNMEZ – Gerçekten, hani Hükûmetimizi temsil eden vekillerimiz, inanın, bizi birkaç kere geriye yolladı; bürokratlarla çalıştık, Enerji Bakanlığıyla çalıştık. O açıdan da ben teşekkür ediyorum.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – O itirazlar bizden gelseydi yapmazlardı.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Ben tarafınızı belli ettiğiniz için size teşekkür ediyorum.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – İyi ki onlar itiraz etmişler de yapılmış yani.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKAN YARDIMCISI ÇETİN ALİ DÖNMEZ – Şimdi, şöyle: Sayın Vekilim, sizden gelen şeyleri de -müsaadenizle sadece onu söyleyeyim- dikkate alıyoruz yani.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Yok yok, bu konuda sıkıntı yok, arkadaşlarımız her türlü katkıyı dikkate alırlar.

Ben teşekkür ediyorum.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Sayın Başkanım, cevapların hiçbirinden tatmin olmadığımızı söylemek istiyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Öyle mi? O zaman…

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Özellikle Sanayi Bakan Yardımcısının verdiği cevapların hiçbirisinden tatmin olmadık.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Çetin Ali Bey, demek ki madde görüşmelerinde de size iş düşecek. O yüzden madde görüşmelerinde hazır olun.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Tek tek sorarız maddelerde.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Ben Sayın Dönmez'e teşekkür ediyorum.

Şimdi, Millî Eğitim Bakan Yardımcımız…

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, çok kısa… Özür dileyerek, ismimi söyleyerek Sayın Bakan Yardımcısı şeyi de söylemişti, konuya ilişkin çok kısa…

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Buyurun Ali Bey.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – O elektrik dağıtım şirketlerine yönelik indirimle ilgili ben şimdi çıktıları aldırıyorum, sizinle arada onu bir istişare edelim çünkü orada bir bilgi eksikliği var ama indirim var, elektrik dağıtım şirketlerine yönelik yapılan indirimler var. Bunu arada görüşüp ondan sonra daha da teyitleşebiliriz.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkürler Ali Bey.

Abdullah Bey notunu aldı sanırım burada, tamam.

Şimdi, Millî Eğitim Bakan Yardımcımız Sayın Sadri Şensoy…

MİLLÎ EĞİTİM BAKAN YARDIMCISI SADRİ ŞENSOY – Sayın Başkanım, değerli Komisyon, sayın milletvekilleri, Bakan Yardımcısı arkadaşlarımız, değerli bürokratlar; hepinizi Bakanlığım adına saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, Bakanlığımızla ilgili 2 tane konu gündeme geldi, not aldığımız. Bunlardan bir tanesi, işletmelerde çalışan öğrencilere paranın tamamının verilmediğiyle ilgili. Mesleki eğitim merkezlerine devlet desteği ödemesi işletmelere yapılıyor; evet, bu şekilde. Ancak, işletme öğrenciye ödeme

yaptığını dekontla belgelendirdikten sonra işletmelere devlet tarafından bir ödeme yapılabiliyor. Hatta bir belgelendirme yapmazsa eğer, devlet işletmelere herhangi bir şekilde ödeme yapmıyor ve bu belgelendirme süreci de…

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Sadri Bey, affedersiniz, daha açık anlaşılması adına araya giriyorum. Yani işleyiş şu mu: Önce işletme, öğrenciye yasada öngörülen katkı payını veriyor, ödemesini yapıyor, ödeme belgesiyle kamudan tahsil ediyor.

MİLLÎ EĞİTİM BAKAN YARDIMCISI SADRİ ŞENSOY – Evet, evet ve bu belge kontrol de ediliyor.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Dolayısıyla, burada bir kontrol sistematiği var.

MİLLÎ EĞİTİM BAKAN YARDIMCISI SADRİ ŞENSOY – Evet.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Tamam.

Teşekkürler.

MİLLÎ EĞİTİM BAKAN YARDIMCISI SADRİ ŞENSOY – Şimdi, bir de sıklıkla bu kanun teklifinin niçin bu Komisyonda gündeme geldiği konuşuldu. Onu da Sayın Başkanımız gerçi açıkladı, mesleki eğitim merkezlerinin ne denli önemli olduğuyla ilgili yani sonuçta, sanayiyi ilgilendiren bir kanun teklifi.

Ben kısaca burada mesleki eğitim merkezlerinin öneminden de bahsetmek istiyorum. Şimdi, mesleki eğitim merkezlerinde önemli olan özellik şu: Eğitim vermiş olduğu alanlarda istihdam oranı yaklaşık yüzde 80'lere ulaşmış vaziyette. Dolayısıyla, bu anlamda gerçekten oldukça başarılı bir mesleki eğitim modeli olduğunu belirtmek istiyoruz. Bugünkü düzenlemelerde önemli olan hususlardan bir tanesi, 12'nci sınıfa gelen, kalfalık yeterliliğini kazanmış olan öğrencilerin asgari ücretin yüzde 50'si kadar bir ödeme alması ve bu öğrencilerimizin işletmeye alt sınıflara nazaran daha fazla katkı vereceğinden dolayı bu şekilde bir teşvik olmasıydı.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Neye göre belirlediniz bunu?

MİLLÎ EĞİTİM BAKAN YARDIMCISI SADRİ ŞENSOY – Sayın Vekilim, daha evvelden asgari ücretin üçte 1'i kadardı. Son sınıfa gelen öğrencilerde bunun yüzde 50'ye çıkması konusunda bir görüşümüz oldu. Daha da fazla önermedik yani "Yüzde 50, asgari ücretin yarısı kadar olsun." dedik.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Yani şu an tam asgari ücretin yarısına mı denk geliyor?

MİLLÎ EĞİTİM BAKAN YARDIMCISI SADRİ ŞENSOY – Evet.

Bakanlığımızla ilgili sadece 2 tane konu gündeme geldiği için burada teşekkür etmek istiyorum katkılarınızdan dolayı.

Hepinize saygılar sunuyorum.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Bu bahsettiğiniz MESEM Projesi, değil mi; meslek edindirme değil? Belgelendirmeyle ilgili değil mi bu biraz önce söylediğiniz?

MİLLÎ EĞİTİM BAKAN YARDIMCISI SADRİ ŞENSOY – Sayın Vekilim, bu işletmeler öğrenciye parayı ödüyor, bunu belgelendiriyor yani bunun belgesini öğrenciye de veriyor, okuluna da veriyor ve işletme bu belgelendirmeyle bu parayı ancak alabiliyor öğrenci adına.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Hayır, belgelendirme, MESEM'le ilgili mi? Ben onu sormuyorum.

MİLLÎ EĞİTİM BAKAN YARDIMCISI SADRİ ŞENSOY – Mesleki eğitimle ilgili.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Eğitim veriyorsunuz…

MİLLÎ EĞİTİM BAKAN YARDIMCISI SADRİ ŞENSOY – Orayı anlayamadım Sayın Vekilim. Ses gelmiyor Sayın Vekilim.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Çetin Bey, nedir ağabey konu? Tam anlaşılmadı.

Buyurun.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Şimdi, şu bahsettiğiniz, meslek edindirme değil de belgelendirmeyle ilgili değil mi? Bizim kısaca "MESEM" dediğimiz organizasyondan bahsediyorsunuz.

MİLLÎ EĞİTİM BAKAN YARDIMCISI SADRİ ŞENSOY – Evet, evet.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Tamam yani orada bir eğitim yok zaten.

MİLLÎ EĞİTİM BAKAN YARDIMCISI SADRİ ŞENSOY – Burada eğitim var.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Belgelendirme veriyorsunuz. Avrupa Birliği uyum süreciyle ilgili belgelendirmeyle ilgili bir kurum değil mi bu? Ben öğrenmek…

MİLLÎ EĞİTİM BAKAN YARDIMCISI SADRİ ŞENSOY – Mesleki eğitim merkezleri mi efendim?

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Evet.

MİLLÎ EĞİTİM BAKAN YARDIMCISI SADRİ ŞENSOY – Efendim, mesleki eğitim merkezleri, haftada bir gün teorik, dört gün de işletmede beceri eğitimi yapmış olduğumuz merkezler.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Üstat, orası çok özgün bir yapı.

MİLLÎ EĞİTİM BAKAN YARDIMCISI SADRİ ŞENSOY – Yani şöyle…

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – "Belgelendirme" de dediği için ben bu soruyu sorma ihtiyacı duydum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Çok özgün bir yapı orası, gerçekten, hem daha çok doğrudan sanayinin ihtiyacı olan teknik elemanları yetiştirmek üzere işliyor.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Yani böyle bir belgelendirme var mı?

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Bakan Yardımcımın ifade ettiği gibi, dört gün sahada, bir gün akademik çalışma ve dün aldığım bilgiye göre 150 bin civarında da öğrenci var.

MİLLÎ EĞİTİM BAKAN YARDIMCISI SADRİ ŞENSOY – 157 bin civarında şu anda Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, bir şey açıklayacağım: "Belgelendirme" derken biraz önce Sayın Vekilimiz öğrenciye ücretin verilmediğini yani eksik verildiğini söylemişti. Biz o belgelendirmeden bahsettik, öğrenciye ödemeyi yaptıktan sonra ödeme yaptığına dair dekontu belgelendiriyor, ondan sonra onun parasını alıyor.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Yapıyor yani. (?)

MİLLÎ EĞİTİM BAKAN YARDIMCISI SADRİ ŞENSOY – Dolayısıyla burada öğrenciye eksik bir para verme gibi herhangi bir şey söz konusu olmasını bir şekilde engellemiş oluyoruz.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Sayın Bakanım…

MİLLÎ EĞİTİM BAKAN YARDIMCISI SADRİ ŞENSOY – Buyurun Sayın Vekilim.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Para öğrencinin hesabına mı yatıyor, yoksa işletmenin hesabına mı yatıyor?

MİLLÎ EĞİTİM BAKAN YARDIMCISI SADRİ ŞENSOY – İşletme hesabına yatıyor para.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Ali Bey, öğrencinin hesabına yatsa 2 defa yatırmış olacak çünkü işletme önceden yatırmış olacak.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Yani önce ödüyor firma öğrenciye, sonra…

MİLLÎ EĞİTİM BAKAN YARDIMCISI SADRİ ŞENSOY – Sayın Vekilimizin eğer… Örnekleme yaparsanız, örneklem varsa, bununla ilgili bir şey varsa da biz de onu takip ederiz Sayın Vekilim.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Sayın Şensoy'a teşekkür ediyorum.

Şimdi, bir Bakan Yardımcımıza daha söz vereceğiz, ondan sonra ara vereceğiz.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Tamam, bir önerim var benim ara vermeden, arada değerlendirirseniz…

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Buyurun.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Meslek okullarını özendirme açısından çıraklık "yüzde 30" demişsiniz, onu da 50'ye çıkaralım. Yani teşvik olsun çünkü şu an sanayide en büyük sıkıntı o. Onun için önerimiz var, bunu arada dikkate alın Osman Bey.

OSMAN BOYRAZ (İstanbul) – Not alıyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Şimdi, sözü Hazine ve Maliye Bakan Yardımcımız Sayın Hamdi Yıldırım'a veriyorum.

Buyurun Hamdi Bey.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI MEHMET HAMDİ YILDIRIM – Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri, sayın milletvekillerimiz, çok değerli Bakan Yardımcılarımız; 16'ncı madde konusunda bilgilendirmek istiyorum Sayın Komisyon üyelerimizi.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – En önemli madde.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI MEHMET HAMDİ YILDIRIM – Bu madde özelleştirme uygulamalarıyla ilgili bir madde. Biraz kapsamlı bilgi vermek arzusundayız aslında değerli üyelerimize çünkü yanlış anlaşılmalar olabilir.

Şimdi, buradaki konumuz özelleştirme uygulamalarıyla ilgili bir konu. Biliyorsunuz, 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun'la ilgili. Buraya getirilen konu şu anda 18 liman, daha önce ihalesi yapılmış limanlar. Bu limanların ihalesi özelleştirme süreçleri içerisinde son derece açık, şeffaf ki çoğu zaman da basın huzurunda yapılan ihaleler, herhangi bir şaibesi falan olmayan ihaleler. Bu şekilde devam etmiş. İşletme hakkının devrini ilgilendiren düzenlemeler bunlar, yani işletme hakkı devri şeklinde yapılmış ihaleler. Normal şartlar altında yasa kırk dokuz yıllığa kadar uzatma şeyi veriyor aslında. Ancak bunlar ilk ihale yapılırken kırk dokuz yıla göre fizibilite yapma zorluğu içinde oluyorlar. Yani bir fizibilite yapılıyor o günün koşullarına göre, o günün koşullarında yapılmak istenilen yatırımlara göre, bu fizibiliteye uygun olarak devam ederken… Tabii, uzun süreler bunlar, bunlara baktığımızda genelde otuz yıl civarında yapılmış edilmiş ihaleler. Bu ihaleler, bu süreçler devam ederken büyüme ihtiyaçları oluşabiliyor, yeni yatırım alanları oluşabiliyor, özellikle de son zamanlara gelince bu talepler bizlere ulaşıyor yani "Biz şunu yapacağız, biz bunu yapacağız, süremizi uzatın." şeklinde birtakım talepler bize ulaşıyor. Bunların birçoğuna baktığımızda gerçekten haklı yönleri var; yatırımlarına devam etmesi gerekiyor, ihtiyaçlar su yüzüne çıkıyor.

Şimdi, burada bunlara nasıl karşılık vermemiz gerekiyor? Şimdi, bir kere, bu yatırımların tamamı kamu mülkiyetinde olmaya devam ediyor yani sonuçta kamuya ait yatırımlar oluyor. Daha öncesinde de ihale yapılmış, bir fiyatı var, birtakım yatırımlar da bunlara eklenmiş. Bu, biliyorsunuz, daha önce turizm yatırımlarında gündeme gelmiş, hak vermiş değerli Meclis üyelerimiz, değerli milletvekillerimiz, bu kanunlar da çıkmış; birkaç tane de örneği var.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Ufacık bir delik buldunuz mu giriyorsunuz yani oraya verdiklerini size de mi vereceğiz?

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI MEHMET HAMDİ YILDIRIM – Yok, tabii, vermek zorunda değiliz, öyle bir şey yok, onu demek istemiyorum ama bir haklılık payı var bunların. Bunlardan söz etmek istiyoruz.

Şimdi, genel olarak baktığımızda, bunlara neden ihtiyaç duyulduğuna baktığımızda özel sektör hakikaten önünü görmek istiyor. Yani çok kısa süreler değil bunlar ama son yıllara geldiği zaman daha da ihtiyaçlar artıyor.

Bir şey daha söylemek istiyorum: Bu konu özelleştirme gündemine ilk defa gelmiş bir konudur. Yani şunu demek istiyoruz: Daha önce bir liman yatırımı yapılıp, süresi sona gelip bir yenileme talebi oluşmamıştır, ilk defa oluşan bir şey bu. Onun için özelleştirme kapsamında bu sorunu ciddi bir şekilde değerlendirmenizi, teknik olarak değerlendirmenizi arzu ediyoruz. Yani diğer kısımları… Mesela, inanın, burada 18 tane şey var; bazı sayın milletvekillerimiz sanki daha az, birkaç şeyle ilgili olarak söylediler. Bir kere, genellik ilkesini biz burada koruyoruz. Yani bu kapsamda kaç tane yatırım varsa, kaç adet özelleştirme varsa hepsini kapsıyor yani kanun genellik ilkesinden sapmış değil.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Talep edenleri kapsıyor ama talep edecek olanları.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI MEHMET HAMDİ YILDIRIM – Talebe bağlı olarak yapıyoruz, yani illa bunu yaptık, bugün bitmiş değil. Bunları, yine özelleştirme kanunlarını incelediyseniz, biliyorsunuz -o günleri hatırlarsanız- çok ayrıntılı yasalardır bunlar, yani en ince noktasına kadar Anayasa Mahkemesine çok gidip gelen kanunlardır. Çok ayrıntılı çalışmalar yapılmıştır. Bizim de burada… Mesela, dikkat ederseniz, kanun metnine de bakarsanız, ayrıntılara girmeye çalıştık yani herhangi bir usulsüzlük, herhangi bir sapma olmasın diye. Hassas da bir konu, biliyorum; hassas olmanızı doğru görüyoruz, orada da hiç tereddütümüz yok ama biz gerçekten de bu konuyu teknik olarak değerlendirmenizi arzu ediyoruz.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Tamam, teknik olarak değerlendiriyoruz. Biraz önce söylediğinizin üzerine ben şunu söylüyorum… Biraz önce söyledim, siz dinlememişsiniz tabii.

Kusura bakmayın, böyle aldım sözü Başkanım.

Dediniz ya “Yenileme, büyütme, genişletme; o döneme göre düşünülmeyen bugün düşünülüyor.” Buyurun, buna cevap verin: İskenderun Limanı’nın 2012’de işletme devri yapılmış ve daha 2048’e kadar süre var. Şimdi, bunu niye veriyorsunuz? Biraz önce sordum, kırk sekiz sene… Yirmi yedi sene daha var, yatırım yapacaksa yapsın, genişletecekse genişletsin. Yirmi yedi senesi var.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI MEHMET HAMDİ YILDIRIM – Şimdi bunu vermiyoruz zaten, ben de onu demek istiyorum. Çok güzel söylediniz, biz zaten İskenderun Limanı’na vermiyoruz zaten.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – “Davalardan vazgeçilmesi” cümlesi çok…

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – O da var. Bir de şey canım işte, Limak falan yani bunlar.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI MEHMET HAMDİ YILDIRIM – Sayın Vekilim, çok güzel söylediniz; tam da bu. Biz İskenderun Limanı'na özel bir şey çıkarmıyoruz. Sırası gelen, şu anda yatırım ihtiyacı olanlar var. Bir kanuni düzenleme yaptığınız zaman, bu genellik ilkesine dayanır. Sırası geldiğinde o da talep ediyorsa…

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Hayır, Katar'ı da örnek vereyim size, Katar'ı. Antalya Limanı'nı anlattım uzun uzun, siz burada yok muydunuz?

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI MEHMET HAMDİ YILDIRIM – Antalya Limanı'nda bir sıkıntı yok.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Evet, Katar, yani bir firmaya değil. Bakın, burada, Mersin Limanı da 2048'e kadar zaten işletme hakkını almış. Daha ben size örnek vereyim: 2036'ya kadar Ordu Limanı zaten almış. Bunu niye veriyorsunuz, biz bunu merak ediyoruz.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI MEHMET HAMDİ YILDIRIM – Hepsine…

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Burada bir adalet yok, niye veriyorsunuz? Yani siz teknik adam olarak… "Teknik" dediniz ya, bunu bize teknik olarak anlatın, biz de ikna olalım.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI MEHMET HAMDİ YILDIRIM – Ben de teknik olarak anlatıyorum, gayet teknik.

Bu limanların süresi geldiği zaman… Bugün vermek zorunda değilsiniz ama bir kanun çıkarıyorsunuz, kanun çıkarınca bütün bunlara hak vermek zorunda değil miyiz?

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Niye çıkarıyoruz kanunu? İhtiyaç yok.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI MEHMET HAMDİ YILDIRIM – İhtiyaç olanlar var ama, ihtiyaç olanlar var.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Kanuna ihtiyaç yok yani şu anda, tarihleri verdim ben size.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI MEHMET HAMDİ YILDIRIM - Yatırım ihtiyaçlarını...

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) - Bunu geri çekmeniz lazım, böyle bir şeye ihtiyaç yok.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI MEHMET HAMDİ YILDIRIM - Son zamanları gelmiş, yatırım ihtiyaçları olan talepler var.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) - Bana "son zamanı gelen"e örnek verir misiniz?

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI MEHMET HAMDİ YILDIRIM - Hopa Limanı var, Giresun Limanı var; bunların yaklaşık beş yıl civarında süreleri var. Bu limanların talepleri var. Yatırımların vesairelerin yapılması açısından beş yıl da normal bir süredir.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) - Peki, niye ihale yapmadan bunu yapıyorsunuz? Yani -siz biraz önce söylediniz- bunu niye pazarlık usulü yapıyorsunuz? Ya, o işletmeci gider, başka işletmeci gelir; ihaleyi kim alırsa o işletir, niye bunu pazarlık usulü yapıyorsunuz?

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI MEHMET HAMDİ YILDIRIM - Şimdi burada, gerekçelerden bir tanesi de orada daha önce yatırımları yapmış...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Çetin Bey, maddelerde tartışırız.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Neyse, maddelerde konuşacağım. Uyarı geldi, maddelerde konuşacağım.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI MEHMET HAMDİ YILDIRIM - Bu birçok alanlarda uygulanıyor; belediyelerde uygulanıyor, başka alanlarda uygulanıyor. Sadece burada uygulanan bir konu değil, turizm tesislerinde de uygulanmış.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Çetin Bey, karşılıklı konuşmaya dönüşmesin ağabey, devam edelim olur mu?

Buyurun Sayın Yıldırım.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI MEHMET HAMDİ YILDIRIM - Ben size geneli açısından bilgi vermek istiyorum ama Sayın Vekilim araya girince şey oldu. Tabii ki girebilir...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Ya, şöyle yapalım olmazsa: Ben de bu konu hakkında konuşacaktım, isterseniz maddeler üzerinde...

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Yok, yok, maddede konuşalım, maddede konuşalım.

Buyurun Sayın Yıldırım.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI MEHMET HAMDİ YILDIRIM - Tamamlamak istiyorum.

Şimdi, buradaki temel gerekçeleri kısaca özetlemek istiyorum yani bütününe bakmak bakımından. Benzer düzenlemelerin yer aldığı kanunlardaki hükümlerle paralellik arz ediyor yaptığımız çalışma. Varlıkların özel sektör tarafından işletilmesinin devamlılığı önem arz ediyor. Burada özel sektörlerin oluşması kolay bir süreç değil, bizim bunlara duyarsız kalmamız doğru bir şey değil.

Özelleştirmenin kamuya bir başka faydası da ciddi bir gelir elde etmektir. Bunlardan çok ciddi gelirler elde etme imkânımız söz konusu.

İşletmecilerin süre uzatılmaya ilişkin talepleri karşılanacak. Öngörülebilirliğin sağlanmasıyla işletmeciler geleceğe yönelik daha kapsamlı, önünü görebilecek şekilde yatırımlar yapacak. Şimdi, bu yatırımların çoğuna baktığımızda, bugün, son zamanları geldiği anda...

Daha önce yaşanmışlar var, daha önce yaşanmış olanların en büyüğü turizm alanında yaşanmış -orada da size bilgi vereyim- 146 otel, tatil köyü, günü birlik tesis; bunlar hep uzatılmış. Türkiye'de bu ilk defa yapılan bir yöntem değil ve hakkaniyete de uygun bir yöntem. İşletmeci belli bir süre oraya emek veriyor, devam ediyor; devlet bundan gerekli katkıyı, payını aldığı sürece bunlar hiçbir zaman yanlış olarak değerlendirilmemiş yani yeni bir şey değil.

Yapılacak kapsamlı yatırımlar işletme hakkı sürelerinin sonunda kamuya geri dönecek, bir mülkiyet mevzusu da değil. Limanlarda sağlanan büyüme ve ilave yatırımlar bölgesel istihdama ve bölgesel kalkınmaya yine katkı sağlayacak. Yapılacak kapsamlı yatırımlarla işletmelerin verimliliği ve kapasite kullanımları artacak.

Şimdilik tamamlamak istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Sayın Yıldırım'a açıklamaları ve katkıları için teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, teklifin geneli üzerindeki görüşmeleri tüm milletvekillerimizin katkı ve katılımları, Bakan Yardımcılarımızın konuya ilişkin katkıları ve açıklamalarıyla tamamlamış bulunuyoruz.

Şimdi teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Teklifin maddelerine geçilmesi kabul edilmiştir.

Teşekkür ediyorum.

15.30'da görüşmek üzere görüşmelere ara veriyorum.

Kapanma Saati: 14.34

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.41

BAŞKAN: Ziya ALTUNYALDIZ (Konya)

BAŞKAN VEKİLİ: Fahri ÇAKIR (Düzce)

SÖZCÜ: Ahmet ÇOLAKOĞLU (Zonguldak)

KÂTİP: İffet POLAT (İstanbul)

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Değerli arkadaşlar, Komisyon toplantımızın İkinci Oturumunu açıyorum.

Kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Geneli üzerindeki görüşmeleri tamamlayıp maddelerine geçmiştik.

1'nci maddeyi okutuyorum:

BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1-5/12/1951 tarihli ve 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 72 nci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"2. Teknolojik önlemleri etkisiz kılma:

MADDE 72- Bu Kanunda yer alan hakların korunması amacıyla eser, icra, fonogram, yapım ve yayınların kullanımının kontrolünü sağlamak üzere erişim kontrolü veya şifreleme gibi koruma yöntemi ya da çoğaltım kontrol mekanizması uygulamalarıyla sağlanan etkili teknolojik önlemleri etkisiz kılmaya yönelik;

a) Ürün ve araçları imal eden veya ithal eden, dağıtan, satan, kiraya veren veya ticari amaçla elinde bulunduranlar,

b) Reklam, pazarlama, tasarım veya uygulama hizmetlerini sunanlar, altı aydan iki yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır."

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Bu konuda bir teknik bilgi alabilir miyiz? İlgili Bakanlıktan kim var? Kendinizi tanıtın lütfen, bu konuyu bize bir açıklayın.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI TELİF HAKLARI GENEL MÜDÜR YARDIMCISI FATOŞ ALTUNÇ – Sayın hazırun, Sayın Başkan; bu madde esasen şifreli yayınların illegal olarak izlenmesinin engellenmesi amacıyla bu doğrultuda ticari faaliyet yürüten kişilere yönelik bir ceza getirilmesi amacıyla düzenlenmiştir.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Devam edin. Yani bu nasıl işliyordu, nasıl izleniyordu; biraz bilgi sahibi olalım.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI TELİF HAKLARI GENEL MÜDÜR YARDIMCISI FATOŞ ALTUNÇ – Mevcut kanunda aslında zaten buna benzer bir düzenleme vardı ama sadece bilgisayar programlarını korumayı hedefliyordu. Mevcut düzenleme 1995 yılında getirilmiştir. Dolayısıyla, o dönem için sadece bilgisayar programları açısından şifreyi kırmak veya bu teknolojik önlemleri bertaraf etmek gibi bir risk görüldüğü için o dönem sadece bilgisayar programları bakımından bu suç getirilmişti. Fakat özellikle son dönemde, "illegal IPTV" olarak adlandırdığımız, şifreli yayınların şifresini kırmanın -bu herhangi bir şekilde bir program olabilir, bir cihaz olabilir veya bir araç olabilir- sıklıkla yaygınlaştığı yönünde sektörden bize gelen talep vardı. Aynı şekilde, müzik eserleri veya sinema eserleri açısından da benzer şekilde internet ortamında bu tür şifrelerin kırılmasına yönelik programlar

üretiliyor olabilir. Bize gelen bilgilere göre… Tabii, Türkiye'de çok ciddi araştırmalar yapılmış durumda değil ama Avrupa Birliği'nde bu konuda araştırmalar yapılmış durumda. İllegal IPTV olarak illegal yayın hizmeti sunan siteler ve araçlar bakımından yapılan bir araştırmaya göre 5.500 civarında bir illegal IPTV tespit edilmiş ve bu içeriğin yüzde 20'sinin Türkçe olduğu tespit edilmiş tüm dünyada. Dolayısıyla ülkemizde bu sorunun ciddi bir...

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Yüzde 20 Türkçe.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI TELİF HAKLARI GENEL MÜDÜR YARDIMCISI FATOŞ ALTUNÇ – Evet, yüzde 20 Türkçe içerik.

Aynı şekilde yine bu programlar genelde internet üzerinden kredi kartıyla ticareti yapılan programlar. Türk bankaları üzerinden de bu noktada satın alım ve talebin çok yoğun olduğu görülmüş. Bu sebeple ülkemizde bir eksiklik olarak söz konusu düzenlemenin tamamlanması amacıyla bu düzenleme öngörüldü.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ - Peki, bu konuda söz almak isteyen vekilimiz var mı?

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Peki, cezalar mütenasip mi?

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Nasıl bir ceza öngörülüyor yani?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI TELİF HAKLARI GENEL MÜDÜR YARDIMCISI FATOŞ ALTUNÇ – Evet, hâlihazırda bilgisayar programları açısından da altı aydan iki yıla kadar hapis cezası öngörülmekteydi. Dolayısıyla, bilgisayar programları bakımından öngörülen aslında bu cezaya diğer telif hakkına konu ürünler de dâhil edildi. Ceza miktarında herhangi bir değişiklik yapılmadı.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Bu ceza bugüne kadarki uygulamalar da etkin oldu mu acaba? Bunu araştırdınız mı hiç? Yani önlem ve ıslah konusunda, yanlış ya da yasa dışı hareketlerin önlenmesi noktasında bu hüküm bugüne kadar etkili oldu mu?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI TELİF HAKLARI GENEL MÜDÜR YARDIMCISI FATOŞ ALTUNÇ – Açıkçası 1995'te getirilen bir düzenleme olduğu için o dönem için aslında bilgisayar programlarında sıklıkla uygulanan bir yöntemdi. Son dönemlerde pek bu şekilde işlemiyor bilgisayar programı sistemi. O yüzden Adalet Bakanlığıyla yaptığımız görüşmelerde hâlihazırda bu maddeye dayalı olarak süren bir dava olmadığını öğrendik. Fakat birazcık aslında zamanın ruhuna ve uygulamaya dayalı olarak Sayın Başkan… Fakat diğer yayınlar bakımından şu an için acil bir ihtiyaç olarak görülüyor.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Peki, teşekkür ederim.

Söz almak isteyen vekilimiz…

Buyurun Ali Kenanoğlu.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) - Sayın Başkan, önceki konuda yani önceki tartışmamızda uzlaşamadığımız bir konu vardı, onunla ilgili bir şey söylemek isterim, o yüzden söz aldım, doğrudan maddeyle ilgili değil ama bu şekilde ancak söz kullanabildiğim için söylüyorum.

Şimdi, bu elektrik fiyatlarındaki indirim meselesi konusunda şöyle bir şey var: Şimdi, indirimin -Sayın Bakan Yardımcısıyla arada da kısa bir görüşebildik- tüketiciye yansıtıldığını… Yani dolayısıyla faturada bir indirimden bahsediyoruz öyleyse eğer. Şimdi, bugüne kadar 1 defa 2019 Ocak ayında meskenlere yüzde 11 indirim sağlanmış, o da seçimler nedeniyle yani 2019 Mart seçimleri nedeniyle yapılmış bir indirim. Bunun haricinde faturalara yansıyan, tüketicinin faturasına yansıyan herhangi bir indirim söz konusu değil. Böyle olmuş olsaydı zaten inanın bu, davulla, zurnayla duyurulurdu, bunun da bir sürü propagandası yapılırdı. Bugüne kadarki iddialarla ilgili -ben arada biraz araştırma yaptım-

yani bu elektrik tedarik şirketlerine yapılan indirim ve bunun tüketiciye yansımaması konusundaki birçok haber yayınlanmış, birçok web sitesinde, birçok gazetede haber yayımlanmış. Bununla ilgili ne EPDK'den ne de Bakanlıktan herhangi bir yalanlama, bunu düzeltme, tekzip etme açıklaması gelmemiş. Kaldı ki sadece 2019 Ocak ayındaki faturalara yansıyan indirim dışında tüketiciye yansımış, tüketicinin faturasına, vatandaşın faturasını yansımış başka bir indirim söz konusu değildir. Bunu söylemek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkür ederim.

O zaman, maddeyle ilgili görüş ve düşüncesi olan başka arkadaşımız olmadığına göre madde oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Madde 2'yi okutuyorum:

MADDE 2-31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanununun 18 inci maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesine "ocakların açılmasına," ibaresinden sonra gelmek üzere "orman içi su kaynakları kullanılarak balık üretim yerleri kurulmasına" ibaresi ve "balık" ibaresinden sonra gelmek üzere, midye ve istiridye" ibaresi eklenmiştir.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Orman Genel Müdürlüğü burada mı?

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Başkanım, özellikle şu "midye" nereden çıktı?

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Bu konuyu gerekçesiyle birlikte bize bir açıklayın. İhtiyacımız neydi, niye bu değişikliği getirdik? Neler sağlıyoruz?

Buyurun.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Özellikle midyede…

ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ HUKUK MÜŞAVİRİ ALİME KARAGÖL –Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri, sevgili katılımcılar; Anayasa Mahkemesinin (2018/104) esaslı Kararıyla 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 18'inci maddesinde yer alan "balık üretim tesisleri" ifadesi, gerekçe olarak orman ekosisteminde bağlantısı olmadığı, kamu yararı olduğu ancak zaruret hâlinin bulunmadığı hususu düzenlenerek iptal edilmiştir. Konuyla ilgili olarak da Anayasa Mahkemesinin gerekçesinde belirtilen hususlar dikkate alınarak gerekli yasal düzenleme yapılmıştır. Bununla ilgili olarak da teknik birimlerimiz gerekli açıklamayı yapacaktır.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Buyurun, buyurun.

Hukuk boyutunu aldık sanki, ilave mi edeceksiniz siz?

ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İZİN VE İRTİFAK DAİRESİ BAŞKANI AHMET KÖLE – Orman Genel Müdürlüğüyle ilgili olan kısmıyla ilgili, uygun görürseniz, müsaade ederseniz bilgi vermek, arz etmek isterim.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Buyurun.

ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İZİN VE İRTİFAK DAİRESİ BAŞKANI AHMET KÖLE – Sayın Başkanım, sayın katılımcılar; ben de kurumum adına saygıyla selamlıyorum.

Balık üretim tesisleriyle ilgili 1970 yılından beri bu izinler kurumumuzca verilmekteydi, Anayasa Mahkemesi tarafından sonra iptal edilmeden önce 128 adet izin dosyası 75 hektara, ormanlarımızın yaklaşık on binde 1'ine isabet etmekteydi. Biz ÇED süreci, ÇED belgeleri, Tarım ve Orman Bakanlığının fizibilite raporuna bağlı olarak ve kurum görüşlerini almak kaydıyla, zaruri koşullar oluşturmak şartıyla izin vermekteyiz. İzin verdiğimiz tesisler de bizim yönetmeliğimizde belirlenmiştir. Zorunlu olarak,

balık üretimine yönelik kuluçkahane, havuz gibi; ihtiyaç olması hâlinde, zorunluluk hâlinde bekçi kulübesi, yatakhane, depo, idari büro gibi geçici tesislere de izin verilebileceğiyle ilgili sınırlamamız mevcuttur.

Arz ediyorum.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Bunu bir türlü açıklamadınız, midye, istiridye…

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Önce teknik olarak açıklayalım.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Genel Müdürümüz açıklasın.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Önce Genel Müdürümüz bir açıklamada bulunsun.

Buyurun, Genel Müdürüm.

BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA ALTUĞ ATALAY – Sayın Başkanım, değerli milletvekillerim; midyeye de açıklama getireceğim lakin önce balıktan başlayayım. Aslında, burada, orman içi sularda alabalık yetiştiriliyor, 1970'ten beri var olan tesislerin tamamı alabalık. Alabalık, doğası gereği soğuk su kaynaklarında yani ya dağlarda veya orman içi sularda yaşaması ve üremesi gereken bir canlıdır. Eğer bunu kıyıda başka bir alanda, ovada üretmeye çalışırsanız üretemezsiniz. Sadece bu tesislerin değil; burada, var olan, 1970'ten beri birikmiş bir genetik materyalin de kaybolması söz konusu olacaktır. Burada önemli olan "tesisler" diyor. Anayasa Mahkemesinin hassasiyetini fark ettik. "Tesisler" deyince balıkçılık alanındaki özellikle fabrikalar, entegre işleme tesisleri veya paketleme tesisleri gibi sanayi altyapısı olan kuruluşlar da girebilir endişesiyle bunu sadece "balık üretim yerleri" şeklinde, biraz önce Daire Başkanımızın da anlattığı şekilde kısıtlayarak… Balık mecburen ormanda çıkan soğuk suyla yaşayacağı için buradaki kuluçkahanelerin varlığı son derece önemli.

Efendim, midye ve istiridye neden önemli? Orada aslında çok daha rahat şekilde "su ürünleri" ibaresi geçilebilirdi. "Su ürünleri" geçince denizde veya sularda neler yaşıyorsa hepsini dâhil ederdi. Bu şekilde yapmadık, geniş bir yer, imkân bulunmasın diye. Midye ve istiridyeyle sınırladık çünkü midye ve istiridye doğada denizi koruyan en önemli canlılardandır. Suyu süzerek beslenirler, suyun kirliliğini engellerler. Neden peki, orman alanına ihtiyaç duyuluyor? Denizde de olsa bunlar kent dışında, çevrenin temiz olduğu yerlerde yapılması gerekir. Dolayısıyla karaya bir bağlantısının olması gerekiyor. Midye, dediğimiz gibi son derece ekonomik bir türdür ama istiridye daha ekonomik bir türdür, şu anda Türkiye'de hiç üretimi yoktur. Tarım ve Orman Bakanlığı olarak bunu destekliyoruz. Doğal türlerimizi, var olan, denizde zaten yaşayan istiridyenin de neslini korumak için, teşvik altına almak için böyle bir sınırlamayla birlikte 2 türe ilave destek, ilave yer tahsisi sağlanıyor. Bütün su ürünleri kapsama alınmıyor.

Kısaca özetleyebileceğim bunlar, sorular olursa cevap vereyim.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Arkadaşlar, açıklamalarla ilgili soracağınız bir şey var mı?

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Soru sormak istiyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Tamam.

Ali Kenanoğlu, buyurun.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Ya, bir arkadaş açıkçası teknik olarak şunu bize yani anlaşılabilecek şekilde izah ederse memnun olurum, şu: Anayasa Mahkemesi neyi iptal etti? Siz şu anda bu önerdiğiniz yasayla Anayasa Mahkemesinin iptal ettiği yeri nasıl düzenliyorsunuz yani ne getiriyorsunuz onun yerine?

BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA ALTUĞ ATALAY – Efendim, Anayasa Mahkemesine, tesis kurulmasına, özellikle zorunlu ve kamu yararı olmasına rağmen tesis kurulmasına itiraz ediliyor; özellikle Anayasa Mahkemesine o şekilde götürülüyor fakat burada tesis kurulmayacak, sadece balığın üremesi için zorunlu yerler, havuzlarla sınırlı kalınacak. Biraz önce Daire Başkanımızın izah ettiği üzere, belki bir bekçi kulübesi, belki yem deposu; bununla sınırlı kalmak üzere zaten…

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Mustafa Bey, bu bahsettiğiniz, kanundaki düzenleme çerçevesi ile tesis arasında net bir ayrım yapabiliyor muyuz? Yani şimdi, bu düzenleme tesise imkân vermiyor.

BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA ALTUĞ ATALAY – Vermiyor.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Neye imkân veriyor? Biraz çerçevesini daha net anlatmak mümkün mü?

TACETTİN BAYIR (İzmir) – İsterseniz ben de bir soru sorayım, onun üzerine cevap versin.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Buyurun.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Şimdi, hazır bu konuya gelmişken aslında balık çiftlikleriyle ilgili de bizim geçmişte gene bu Komisyonda konuştuğumuz bir şey vardı; balık çiftliklerinin kıyıya, denize, karaya verdiği zararla ilgili. Balık çiftliklerinin karadan uzaklaştırılmasıyla ilgili alınmış prensip kararı vardı, bilim adamları da bunun böyle olmasının doğru olduğunu söylüyordu. Şimdi, burada ise olay tam tersine, karaya bağlantı kurulan orman yani kıyıda bulunan orman alanlarının açılmasından bahsediyoruz. Ormandaki su başka bir şey. Deniz kenarına yanaşan ormanın… Ki özellikle Ege'de çoktur bu; Marmaris'te, Bodrum'da, Karaburun'da, Urla'da yani bizim denizin dibine kadar giden ağaçlarımız vardır, ormanlarımız vardır orada. Şimdi, bunun kenarında bir tesis yapılmasının ya da bu tesislerin içerisinde balık dışında, üstelik yani "somon" dediğimiz ve diğer alabalık dışında bir de midye ve istiridye meselesinin girmesinin amacına da cevap verirlerse ben memnun olurum. Yani bir tarafta farklı bir uygulama yapıyoruz, uzaklaştırıyoruz kıyıdan; burada kıyıya çekiyoruz, neden?

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Mustafa Bey, buyurun.

BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA ALTUĞ ATALAY – Efendim, ikinci sorudan başlayayım. Midye ve istiridye, özellikle üremesini ve popülasyonunun artmasını istediğimiz canlılar. Yani doğanın belki en önemli kriterlerinden bir tanesidir ki denizdeki suyu süzerek, oradaki partikülleri besleyerek denizin temizlenmesini sağlar midye ve istiridye. Ekonomik değeri de yüksektir bunların. Dolayısıyla, yetiştiriciliğini tavsiye ediyoruz. Örnek verecek olursak İspanya'da 4 bin civarında midye tesisi vardır; ülkemizde yeni yeni 5 ile 10 arasında, gitgide artacak da.

Midye yetiştiriciliği, özellikle istiridye tesisi hiç yok -kurulmasını tavsiye ediyoruz- yer bulamadığı için. Kentlerde kent baskısı altında üreyemiyor, mecburen bunların da kıyıya yapılı olması lazım. Yani balık üretiminin, doğru, suya bir etkisi vardır yani organik madde miktarını artırır ama midye tam tersidir. Dolayısıyla, dünyada da pek çok örneği vardır bilimsel çalışmalarda; midye ve istiridye gibi çift kabukluların suyu temizlemesi. Dolayısıyla, bence bunda tereddüt edilmemeli. Kıyıya yakın olmalarına da… Zaten kentlerin, plajların ve turizm alanlarının dışında yapılıyor. ÇED'e tabii ki dâhil yani Çevre Kanunu'nda herhangi bir değişiklik yapılmıyor. Bu canlıların üretilmesine de imkân sağlamak için illaki kıyıya yakın yerlerde olması gerekiyor.

İki: "Ormandaki tesisler nelerdir?" dediğimiz zaman, balığın özellikle kuluçkahanesi… Yani "kuluçkahane" dediğimiz, böyle, herhangi bir sanayi tesisinin bulunmadığı, temiz suyun aktığı ve sessiz, mümkün olduğu kadar stres oluşturacak etkenlerden, gürültüden uzak ve temiz suyun bulunduğu yerde yumurtalar çıkarılır ve büyütme havuzlarına alınır. Bunların da büyüklüğü, işte,

tesisin kapasitesine göre belirlenir. Herhangi bir sanayiyle alakası yoktur. Zaten suda var olan canlının kültür şeklinde üretilmesini amaçlar, herhangi bir sanayi tesisiyle de bağlantısı bulunmamaktadır. Yola ihtiyacı elbette ki vardır. Onun için yol kenarlarına da yapılır yani ormanın tam içine değil, elektriğin ve yolun bulunduğu alanlarda yapılabilirler.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Evet, o zaman buradan şunu çıkarabilir miyiz Sevgili Başkanım: Midye ile istiridye faydalıdır, bir deniz kirliliği söz konusu olmaz ama balıkta aynı şeyi söyleyemiyoruz. O zaman, bu ikisini ayrı ayrı değerlendirmemiz gerekmiyor mu?

BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA ALTUĞ ATALAY – Efendim, balık üretim çiftlikleri zaten başka mevzuatlara göre, kıyıya 1,1 kilometre mesafeden daha yakın olamaz.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Alabalık ve somon için söylüyorsunuz.

BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA ALTUĞ ATALAY – Alabalık ve somon da dâhil, son yıllarda verdiğimiz izinlerin hiçbiri 2 kilometreden daha yakında değildir. Yani bunu mevzuatla da bağladık kendi içimizde, tabii kanun değil ama. Karadeniz'de de yeni somon çiftlikleri belki 3 kilometre, 4 kilometre açığa veriliyor, Karadeniz'de bile. Mesela, Bodrum tarafında bahsedilen balık çiftlikleri -sahipleriyle görüşüldü- kendi talepleriyle 25 tane tesis 3 tane koydan çıkarıldı. "Neredeler?" derseniz, tam Yunan sınırındalar yani Yunanistan sınırına kadar gittiler, oradan sonrasında artık gidebilecekleri yer yok. Gönüllü olarak onlar da uzaklaşıyorlar. Turizmden veya kalabalık bölgelerden ne kadar uzaklaşırlarsa balık çiftliği üreticileri de o kadar memnun oluyor, hem kirlilikten hem stresten uzak kalmış oluyorlar.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Peki, teşekkürler.

Buyurun Müzeyyen Hanım.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Teşekkür ederim Başkan.

Tabii, bu, 2'nci maddede, ormanların orman vasfının korunması esastır. Yani özellikle içme suyu havzalarını besleyen, genellikle yüksek alanlarda varlığını gösteren ormanların içerisindeki su kaynakları aynı zamanda dereleri, dolayısıyla nehirleri, oradan da denizleri besleyen bir unsurdur ve bu ekosistemin korunması bence son derece önemlidir. Hani, kamu hizmetinin zorunlu kılması durumunda, evet, ormanın o ekosisteminin bozulmasına Anayasa izin veriyor ama onun dışında, hani, göl, baraj ve deniz yüzeyinde yapılan balık üretimi için, karada yapılması mecburi tesisler ile kuralda belirtilen diğer hâllerden farklı olarak balık üretmek üzere tesis kurulmasının orman ekosistemiyle ne derece bağlantılı olduğu doğrusu tartışma konusu.

Bir de şunu da söylemek isterim -siz de geldiniz hatta Müsilaj Komisyonunda sunum yaptınız- 3 tarafı denizlerle çevrili olan, bir de Marmara gibi bir iç denizi olan bir ülke de neden yetmiyor bu sular, burada bu üretimler neden yapılamıyor? 200'ün üzerinde balık türünün Marmara'da 5'e düştüğü ve müsilaj gibi baş belası bir biyolojik afetle karşı karşıya olduğumuz bir süreçte, ekoekosistemin orada korunmamasından kaynaklı balık çeşitliliğinin yok edildiği bir süreçte, hani, ormandaki sulara mı göz dikildi diye kuşkucu bakmaktan kendimi alamıyorum işin doğrusu.

Hani, bir de burada ne tür canlılar yetiştirilecek? Yani hangi canlıların yetiştirilmesi için orman içi suların kullanılması gerekiyor? Bu maddeyi getirdiniz ama hangi canlıları hedefliyorsunuz burada? Belki kaçırdım başta ben.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Balık, midye, istiridye.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Ha, tamam, adını koydunuz, balık çeşitliliği de şey.

Hani, müsilajda da çok tartışıldı, işte, midye ve istiridye türlerinin gerek müsilajı gerekse o denizdeki kirliliği filtre ettiği. Dolayısıyla hatta filtre ettiği için "Midye yenilsin mi, yenilmesin mi?" tartışmalarının yaşandığı bir süreçte neden orman suyuna ihtiyaç duyuluyor? Yani 3 tarafı denizlerle kaplı bir ülkeyiz, nehirlerimiz var, derelerimiz, akarsularımız varken doğrusu, buna bir açıklık getirirseniz hem aydınlanmış oluruz.

Teşekkür ederim.

BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA ALTUĞ ATALAY – Ben teşekkür ederim Sayın Vekilim.

Birinci olarak, içme suyu havzalarından bahsettiniz. Eğer bir kaynak içme suyu olarak kullanıyorsa burada kesinlikle balık üretimine izin verilmiyor. Bir defa, hani, içme sularından ve kullanma sularından uzak olması lazım, o kaynağın içme suyuna bağlanmıyor olması lazım. Birinci şartımız bu. Dolayısıyla aslında bu kaynaklar koruma altına alınmış oluyor.

Neden orman içi sular? Efendim, bu tesislerin tamamında şu anda alabalıklar var. Alabalığın, doğası gereği, üreyebilmesi için 14 derece su sıcaklığında olması lazım, 14 derecenin üzerine çıktığı zaman balık üreyemiyor, 17 civarında olduğu zaman hiç yumurta alamıyorsunuz. Yani dolayısıyla orman içi suya veya dağdaki pınara bu balığı üretmek için muhtacız. Üretiyor muyuz, satıyor muyuz? Yaklaşık, şu anda, ilk dokuz aylık 220 milyon dolarlık ihracatımız var bu balıklardan, bu, ormanda üretilmiş balıklardan.

Marmara'daki balık türü sayısına gelince, yine, yapmış olduğum Müsilaj Komisyonu sunumunda da 64 tür balığın aslında Marmara'da ticari olarak avlandığını, kaybolan hiçbir balık türünün olmadığını, zaman zaman girip çıktıklarını, Marmara'ya geldiklerini ifade etmiştik. Şu anda, denizlerimizde kaybolan hiçbir tür yok. Ama su sıcaklığının artmasıyla -Marmara en fazla etkilenen sulardan bir tanesi, denizlerden bir tanesi- elbette ki olacak, onun için de gerekli tedbirleri almamız gerekiyor. Ama bu, balıkçılığın etkisiyle değil Sayın Vekilim, bunun altını çizmek istiyorum.

Eksik bıraktığım soru var mı?

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkür ediyorum.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Sayın Başkan, söz talebim var.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Vehbi Bey, buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

6831 sayılı Kanun'un 18'inci maddesinde değişiklik yapacağız. Daha önce de değişiklikler yapıldı bu 18'inci maddede. Zaten bu, 16, 17, 18'inci maddeler çok meşhurdur, Genel Kurul gündeminde sıklıkla yer alan maddeler bunlar.

Ormanlarda orman içi su kaynakları kullanılarak balık üretim yerleri kurulmak isteniyor bu teklifle. 19 Nisan 2018 tarihli 7139 sayılı Kanun'un 11'inci maddesiyle de 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 18'inci maddesinde benzer bir değişiklik yapılmış fakat daha önceki konuşmacıların da belirttiği gibi, Anayasa Mahkemesi tarafından bu madde iptal edilmiş. Burada da bu yasa teklifinde, görüyoruz ki bir ifade değişikliği yapılmış. Özü itibarıyla değişen herhangi bir şey yok. Amaç, ormanlarda balık üretimi yapmak için tesis oluşturmak ve bu yönde daha önce verilmiş olan bir Anayasa Mahkemesi iptal kararı var. Bu sebeple, bu kanun teklifinden bu maddenin çıkartılması lazım çünkü yapacağımız iş, Anayasa'ya aykırı olduğu Anayasa Mahkemesi tarafından tespit edilmiş bir eylem. Ayrıca, gerekçeye baktığımız zaman, maddenin gerekçesinde balık yetiştiriciliğinin ekonomiye, ihracata -bu

son günlerin en popüler kelimesi "ihracat"a- yapmış olduğu katkıdan bahsedilmiş. Balık yetiştiriciliği için de tesislerin sanayiden uzak, kaliteli, devamlı ve temiz su kaynaklarına kurulması gerekliliğinden bahsedilmiş.

Değerli arkadaşlar, ormanlarımız çok ciddi tehdit altında. Orman yangınları günden güne artmakta. Biraz sonra neden orman yangınlarından bahsedeceğimi, konuyla ne alakası olduğunu izah edeceğim size. Yıllar içerisinde hem orman yangınlarının sayılarında artış var hem de yangın başına yanan alan miktarında artış var. Son on yılda ortalama 2.631 orman yangını çıkmış ve yılda ortalama 9.096 hektar orman alanı yanmış. Sadece 2020 yılında ise 3.399 orman yangını çıkmış ve 20.971 hektar alan yanmış. Yani önceki on yılın ortalamasının 2 katı kadar orman yangını var ve yanan alan sayısında da artış var. Bu sene sadece Muğla'da yanan alan 65 bin hektar yani 2020 yılının 3 katından daha fazla. Yani 3.399 orman yangınında yanan alan 20 bin hektar, onun 3 katından fazlasını sadece Muğla'da kaybettik.

Bu orman yangınlarının artışlarındaki en büyük etken insan faaliyetleri yani insan ormana ne kadar girerse, ne kadar işletme kurarsa, madencilik faaliyetinde bulunursa, enerji nakil hatlarını geçirirse, ne kadar ormanın içinde bulunursa orman yangınları o kadar çok artmakta. Söz konusu maddeyle biz ormanlarımıza daha fazla insanın girmesine olanak tanıyacağız. Böyle bir lüksümüz var mı yok mu, buradaki bütün milletvekillerinin bunu düşünmesi lazım.

Bir diğer sıkıntılı husus ise su kaynakları. Türkiye'deki yer üstü sularının sadece yüzde 37'si temiz yani bu tesislerin kurulması için temiz su kaynağı lazım ama Türkiye'deki yer üstü sularının sadece yüzde 37'si temiz, geri kalan yüzde 63'ü kirli ve çok kirli ve bu da temiz su kaynaklarımıza kurulacak hâliyle. E, peki, biraz evvel Bakan Yardımcısının da bahsettiği gibi, bir organik yük getirecek ve zaten azalmış olan temiz su kaynaklarımızın daha çok kirlenmesine sebebiyet verecek. Bunu mutlaka Komisyondaki arkadaşların değerlendirmesi lazım yani özetle, yer üstü su kaynaklarının sadece yüzde 37'si temiz; 25 su havzasının 10'unda su, ihtiyacı karşılamıyor yani Gediz'de, Menderes'te, Bakırçay'da su, ihtiyacı karşılamıyor; önümüzdeki süreçte ihtiyacı karşılayamayan havza sayısı daha da artacak. Yani böyle bir durumda bizim için önemli olan şey ne? Temiz su mu, yoksa ihracatımızı artırmak mı? Burada Komisyon üyelerinin vermesi gereken karar bence bu. Bana göre temiz su lazım yani önümüzdeki günlerde İklim Değişikliği Araştırma Komisyonunun raporu çıkacak, o raporu eğer Komisyondaki arkadaşlar okurlarsa iklim değişikliğinin ne kadar büyük tehdit olduğunu, orman varlığımızın ne kadar büyük bir tehlike altında olduğunu görecekler. Benim reyim burada, temiz su, ihracattansa temiz su. Bugün herhâlde 13,5 liraya çıktı dolar, ihracat zaten bir şekilde artar diye düşünüyorum.

Bir diğer husus da gerekçede belirtilmiş, ÇED süreçlerinden bahsedilmiş yani sanki ÇED süreçleri buradaki tahribatın önüne geçebilecekmiş gibi bir imada bulunulmuş. Şimdi, burada bir sürü Bakan Yardımcımız var, çeşitli bürokratlarımız var. Türkiye'de ÇED sürecinin sağlıklı işlediğini iddia edebilecek bir insan var mı aramızda? Bir daha soruyorum: Türkiye'deki ÇED sürecinin sağlıklı işlediğini iddia edebilecek bir Allah'ın kulu yoktur, kimse bu konuda iddialaşamaz.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – ÇED düşmanı…

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Rakamlar da onu söylüyor. Geçen bir yerde görmüştüm; 61 bin tane ÇED başvurusu olmuş, bunlardan sadece 61 tanesi olumsuz görüş almış. 61 binde 61, binde 1 yani bu sağlıksız işleyen ÇED sürecinin sanki bu ormanlarda, su kaynaklarında oluşabilecek tahribatı engelleyebilecek bir argümanmış gibi konulması bence yanlış.

Bir diğer husus -bu da çok önemli- arkadaşlar, ormanlarımızın neredeyse tamamı tahsis edilmiş durumda yani özellikle son yıllarda tahsis sayılarında yüzde 170'lik bir artış var. Madenlere tahsisler söz konusu, turizme tahsisler söz konusu, büyük altyapı yatırımlarına tahsisler söz konusu, okullara, eğitim kampüslerine tahsisler söz konusu. Yani bütün bunlar varken hâlen daha biz ormanlarımızı

yeni yapılaşmaya açacağız. Ne uğruna? İhracat uğruna. Ne kaybedeceğiz? İnanın, ormanlarımız zarar görecek; inanın, temiz su kaynaklarımız zarar görecek. Önümüzdeki süreçte, bana göre, tarım, ormancılık ve temiz su ihracattan daha önemli hâle gelecek, bunu da yaşayarak öğreniyoruz. Birincisi; bu, Anayasa'ya aykırıdır. İkincisi; Türkiye gerçekleriyle, dünya gerçekleriyle, yaşadığımız gerçeklikle bağdaşmamaktadır. O nedenle bence bu kanun teklifinden çekilmesi lazım, çekilmiyorsa da burada reddedilmesi lazım.

Teşekkür ederim.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Bir şey sorabilir miyim biraz önce Vekilimizin söylediği tahsis konularıyla ilgili? Toplam orman alanı ve tahsis edilen alanla, Türkiye'deki orman alanlarıyla ilgili bir rakam var mı elinizde?

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Ben o zaman şöyle rakam vereyim Sayın Vekilim: Şöyle…

ŞAHİN TİN (Denizli) – Binde 1 mi?

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Binde 1 değil. Bakın, şöyle bir şey söyleyeyim: Bakın, o zaman size şunu sorayım: Şu anda, Sayın Vekilim…

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Maden işletmelerine tahsis yarı yarıya ya.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Madende olmak zorunda.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Nasıl olmak zorunda madende, öyle şey mi olur?

ŞAHİN TİN (Denizli) – Maden üretmek zordur.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Allah Allah!

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Ormana daha çok ihtiyacımız var, madene değil.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Sayın Vekilim, şu anda İstanbul Havalimanı, bakın, İstanbul Havalimanı'nda 13 milyona yakın ağaç kesildiğinden bahsediliyor.

ŞAHİN TİN (Denizli) – İstanbul Havalimanı'nda…

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Evet, İstanbul Havalimanı şu anda hâlâ orman envanterinde gözüküyor Sayın Vekilim. Yani burada envanter çalışmalarını -burada Orman Genel Müdürlüğünden insan vardır büyük ihtimalle- Orman Genel Müdürlüğü açıklar; envanter çalışmaları uzun yıllara sari yapılmakta yani orman vasfını yitirmiş, yapılaşmaya açılmış yerler dahi hâlen daha envanterimizde orman olarak gözükebilmekte. Bu konuda zaten başka şeyler de var Orman Genel Müdürlüğüyle alakalı. Sayıştay diyor ki: "Kamu yararı gözetmiyor, gelen bütün taleplere olumlu cevap veriyor." Sayıştay raporları bunu söylüyor.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Bir şey söyleyeyim mi, ben sizin aksinizi düşünüyorum. İş çevresinden arkadaşlarla konuştuğumda inanın, en zor izin alınan bakanlıklardan biri de Orman.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – O zaman Sayıştay…

ŞAHİN TİN (Denizli) – O kadar çok maden…

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Bırakın da biraz zor izin alsınlar canım. Ama izni aldıktan sonra zorluğun önemi yok. Bırakın, zor izin alsınlar mümkünse, hatta yapılmaması gerekirse yapılmasın.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Tamam, bir dakika müsaade edin.

Ya, ben köylü çocuğuyum, ben ormanın içinde yetiştim.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Tamam, ne güzel.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Hepimiz öyleyiz.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Yani o anlamda sizinle aynı düşünüyorum, orman konusunda şeyimiz yok ama katma değerine bakmak lazım yani biz ormanların hepsini keselim, atalım demiyoruz ki.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Bir kısmını atalım diyorsun yani.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Şöyle bir şey de var yani: Mesela, orman vasfını kaybetmiş ya da ormanlık arazileri bile vatandaşa tahsis edip, biliyorsunuz "Buraya zeytin dikin, efendim, ceviz dikin..."

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – O, ağaçlandırma çalışmaları, evet. O, ağaçlandırma; ayrı bir şeyden bahsediyoruz biz.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Orman Bakanlığı bunları teşvik ediyor.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Tamam, o ayrı bir şey.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Baktığımızda ben maden için ne kadar orman kesildiğini bilmiyorum ama onu söylemesi lazım arkadaşların. Tahsis konusunda, kaç tane üniversiteye tahsis edilmiş, biraz önce saydınız...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Evet.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Yani dediğiniz gibi çok büyük bir oransa hepimiz karşı çıkalım.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Evet, şimdi şu: Oranlara takılmamak lazım. Bir şey söyleyeyim size: Manisa'da en çok orman yangınının olduğu yer Soma. Manisa'da en fazla orman yangınının olduğu yer Soma, her gün yangın var Soma'da; ufak, büyük. Neden? Çünkü maden faaliyeti var, çünkü oraya kamyon giriyor, çünkü oraya insan giriyor. Ormana insan ne kadar fazla girerse risk o kadar fazla, biz onun kapısını açacağız yani kaybettiğimiz varlıklar az değil.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Evet, arkadaşlardan bilgi alalım, ben de merak ettim.

Evet, buyurun.

BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA ALTUĞ ATALAY – Efendim, ormancı arkadaşlarımız, Orman Genel Müdürlüğündeki arkadaşlarımız daha iyi bilirler ama benim bildiğim 7 binde bir orman şeyi.

Bir de şunun bir daha altını çizmek istiyorum: Orman yangınlarında… Mesela bu sene, doğru, pek çok yangın oldu; Isparta Çandır'da da yangın oldu, yangın söndürme merkezi balık çiftliğiydi, yangının geçmesine de engel oldu o havuzlar sayesinde.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Peki, o havuzlarda çalışanlar yangına sebebiyet vermiş olamazlar mı?

BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA ALTUĞ ATALAY – Efendim, hayır, hiç bambaşka bir yerde çıktı.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Neyse, tamam.

BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA ALTUĞ ATALAY – Efendim, kendi malının olduğu hiçbir yeri yakmaz, bilakis tamamen onlar koruyucu şeklinde hareket ediyorlar.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Yani kazara…

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Arkadaşlar, bir saniye, müsaade edin.

Bu konuda kifayetimüzakere yapacağım, siz sözünüzü tamamlayın Mustafa Bey.

BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA ALTUĞ ATALAY – Efendim, bir de şunu ifade etmek istiyorum: Eğer bir suda alabalık yaşıyor ise o su içilebilir niteliktedir, bizim için önemli bir şey. Balık suyu tüketmez, bir taraftan girer, bir taraftan çıkar, eğer kirletiyorsa yaşayamaz. Eğer içme suyu olarak kullanılacaksa derhâl çıkarılır ve kapatılır, pek çok tesis örneği de vardır yani o kaynak…

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Yem verilmeyecek mi peki bunlara?

BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA ALTUĞ ATALAY – Yem verilecek fakat hepsi kontrol altındadır bunların. Her biri laboratuvardan… Kirlendiği zaman altındaki yaşayamaz. Balık çiftliği, eğer üretilecekse temiz olmak zorundadır. Su içilecekse de balık çiftliği kaldırılır şartsız yere.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Peki, önergeler var. Önergeleri okutup önergeler üzerinden gitmek istiyorum.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Başkanım, ormanla ilgili bir bilgi vereceklerdi, onu da bir alalım, önemli çünkü. Cevap vereceklerdi.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Ormanla ilgili neydi?

ŞAHİN TİN (Denizli) – Tahsis oranı ne kadar?

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – “Yedi binde 1” diye bir rakam söyledi ama bilmiyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Buyurun.

ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İZİN VE İRTİFAK DAİRESİ BAŞKANI AHMET KÖLE – Sayın Başkanım, istatistiki olarak, şöyle bir rakam olarak gruplara göre ayırırsak maden izinleri binde 3; normal diğer izinler, kamu ve enerji izinleri de yüzde 2,5’a isabet etmekte, balık izinleri de on binde 1.

Yangınlarla ilgili, tabii, bunun çıkarıldığına dair nihayetinde adli merciler bu konuda mutlaka araştırmasını yapıyor ama bu konuda bizim elimizde şunlar şunlar çıktıyla alakalı -adli kolluk kuvvetlerinin görevi ama- buna dair öyle net bir bilgi yok. Akabinde, test süreçlerinin haricinde bizim izinlerimizde -Sayın Başkanımın da bahsettiği gibi- kurum görüşlerini ilave olarak biz alıyoruz. Her ne kadar ÇED görüşü de olsa kurum görüşlerini zarureti belirlemek adına mutlaka istiyoruz. Orada zaruret varsa veriyoruz. ÇED sürecinde de -aynı orman izni verecekmişiz gibi- çok da uygun görmediğimiz, özellikle yangın gören alanlarda mesela iptal ettiğimiz izinlerimiz oldu. Bu konuda, dediğimiz gibi, bir ağacın kurtarılması için çaba gösteren bir kurumuz. Dolayısıyla, bu kadar basit değil. Bunu yaparken de birçok süzgeçten ve hiyerarşik yapıdan geçiyor. Bunu da arz etmek istiyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Vehbi Bey…

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – O zaman, Sayıştay raporundan… Biz, Sayıştay raporundan aldık bunları. Sayıştay raporu Orman Genel Müdürlüğüne diyor ki: “Kamu yararı gözetmiyor. Gelen neredeyse bütün projelere olur…”

ŞAHİN TİN (Denizli) – Sayıştay mı diyor bunu?

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Evet, Sayıştay söylüyor bunu.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Ben görmedim.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Gösteririz, bakarız.

ŞAHİN TİN (Denizli) – “Kamu yararı gözetmiyor.” diyor.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Evet.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Yani "Sabıkaları var." demek istiyor.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Ben kurumu suçlamak istemiyorum.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Bilmiyorum, bilmediğim için soruyorum, ilk defa duyuyorum.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Sabıkaları var.

ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İZİN VE İRTİFAK DAİRESİ BAŞKANI AHMET KÖLE – Sayın Vekilim, şöyle: Sayıştay, tabii, bir denetim görevi yapıyor, bir görüş…

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Kamu yararına, Meclis yararına yapıyor, evet.

ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İZİN VE İRTİFAK DAİRESİ BAŞKANI AHMET KÖLE – Biz bunu bölgelerimizden ve şeylerimizden denetliyoruz, cevabını da veriyoruz. Bu konuyla ilgili -dediğimiz gibi- şu an ciddi anlamda da maden sahalarının kontrolünden tutun da birçok konuda İHA ve "drone" gibi yeni tekniklerden de istifade ediyoruz. Şu anda da denetimlerimizi de sıkı şekilde Sayıştayın tavsiyeleri üzerine de geliştiriyoruz.

Arz ediyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkür ediyorum.

Önergeleri okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Komisyon gündeminde bulunan Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ayhan Altıntaş	Yasin Öztürk
Ankara	Denizli

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Muazzez Orhan Işık	Ali Kenanoğlu
Van	İstanbul

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Yasin Bey'e söz veriyorum.

Buyurun.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Teşekkür ederim.

Sıcağı sıcağına cevap verdiği için sayın yetkili arkadaşlar -umarım- şimdiki sorduklarıma da sıcağı sıcağına cevap verirlerse teşekkür ederim şimdiden.

Şimdi, maddeye bakıyoruz, madde çok masum gibi görünüyor ama gerekçesini okuyunca benim kafamda farklı çelişkiler doğdu. Önce şu soruyu sormak istiyorum, gerekçede de yazdığınız için: Yaklaşık bir buçuk senedir Türkiye'de hiç alabalık üretilmiyor mu? Alabalık yiyoruz değil mi arkadaşlar? Ama bir buçuk senedir sanki burada tesis kurulmasına ilişkin iptal kararı gerekçesini de dikkate aldığınızı ve ona göre bu kanunla ilgili bir yenileme yaptığınızı söylüyorsunuz.

İki; gerekçede gördüğüm kadarıyla yine söylüyorum: Özellikle, kıyıda bulunan orman alanlarının ihtiyaç doğrultusunda kiralanmasından bahsetmişsiniz ama maddeye bakıyoruz, hiç kıyıyla alakası yok, sanki bütün orman alanlarında bu izni veriyorsunuz. Yani yapmak istediğiniz, sadece kıyılarda bulunan orman alanlarında mı bunu düşünüyorsunuz, yoksa… O zaman, maddede niye bu belirtilmiyor; onu merak ediyorum.

Bir son gerekçe de şu: Yaşım 50'ye yakın, daha ben orman içindeki akarsuların içinde 1 tane istiridye, 1 tane midye görmedim. Niye midyeyi, istiridyeyi buraya koydunuz; onu da merak ediyorum.

Sadece bu soruları sormak için söz aldım. Yoksa usulen, kanunen, yasa yapma yönünden baktığımızda, tamam, usule göre bir şey yazıyorsunuz ama şu gerekçenin içinde… Denizlerde yetiştirilen alabalıkları yani yavrular büyüdükten sonra denize salacaksınız; bu zaten yapılabilen bir şey şu anda, yapılmayan bir şey değil ki. Ha, dersiniz ki: "Anayasa Mahkemesi 2020'den bu yana bizim elimizi kolumuzu bağladı." Evet, balık çiftliklerinden -bu yeni kanunla ilgili değil ama- o dönemde bu konularla ilgili çok şikâyet aldık. Evet, alabalık üretiliyor, üretilmesi de gerekiyor ama bunun bir sınırlaması olmadığı takdirde ormanlarda alabalık yetiştirilirken o havuzların yapılmasındaki betonlaşma esnasında ağaçların kesildiğini de hepimiz biliyoruz. Dolayısıyla "Buraya midye, istiridye niye girer?" "Sadece denizdeki, kenardaki orman kıyılarıyla alakalı olan yerdeyse ormanın içindeki suyla bizim ne alakamız var?" gibi sorular kafamızı karıştırıyor, bunlara cevap bekliyoruz. Şu midyenin, istiridyenin de ormanda nasıl yetiştirdiğini bize bir açıklarsanız seviniriz.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ - Yasin Bey, teşekkür ederim.

Mustafa Bey, buyurun.

BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA ALTUĞ ATALAY – Alabalık mecbur ormanın iç kesimlerinde havuzda, istiridye ve midye de mecbur deniz kıyısında olacak yani daha doğrusu, denizin içinde olacak, barınma yerleri ancak kıyıda, orman alanında; onda da ormandan izin almak hakikaten zordur, eğer münasipse verilecek.

Peki, hani "Balık üretiliyor mu?" derseniz, alabalık yumurtası ithalatı rakamlarını vereyim: 2020'de rakam olarak 8 bin ton civarında alabalık yumurtası ithal edilmiş. 2021'de bu 14 bin tona çıkmış yani neredeyse 2 katına çıkmış. Bir dahaki sene eğer izin verilmezse bu git gide artacak, tamamen ithalata bağlı olacağız; alabalık yumurtası üretemez duruma geleceğiz.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Mustafa Bey, bitirdiniz mi sözünüzü?

BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA ALTUĞ ATALAY – Bitti efendim.

Eğer açıklamayı unuttuğum bir şey var ise…

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Şöyle: Şahin Bey'le beraber ortak bir dostumuz var, neredeyse Türkiye'nin en büyük alabalık yetiştiricilerinden birisi. Geçmişte Amerika'dan yumurta ithalatı yapardı, şu anda Türkiye'de kendisi bu yumurtayı üretebiliyor. Dolayısıyla, bizim o üretici arkadaşlarımız da bu konuyla ilgili biraz çabalarlarsa Türkiye içinde de o yumurtayı üretebilme imkânları var. Yani dövizin de bugün özellikle bu kadar aşırı yükseldiği yerde elbette biz de isteriz alabalık yumurtasını dışarıdan ithal etmeyelim; Amerika'dan, Kanada'dan ithal etmeyelim ama bu teknolojiye uyabilen Türk firmaları da var, onu da söyleyeyim size.

BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA ALTUĞ ATALAY – Orman içi sular lazım efendim onun için de.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Orman içindeki sularda yapıyor bunu zaten, yapıyor yani.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkür ediyoruz.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Aynı mahiyetteki diğer önerge üzerinde söz isteyen Ali Bey.

Buyurun.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Şimdi, ormanlık alanlarla ilgili önerge görüşmesine devam ediyoruz önergemiz doğrultusunda. Ben şimdi buradan birtakım rakamlar vereyim size. Sayın Orman Bakanlığı yetkilisi arkadaşımız da dinlerse iyi olur. Şimdi, ülkedeki ormanlık alanların ne kadarı madenlere… Sadece madenler açısından vereceğim ben, burası madenler sadece, başka tahsisler yok bunun içerisinde. Zonguldak, Bartın; şimdi, buranın yüzde 72'si madenlere ruhsatlandırılmış. Buranın yani Zonguldak ve Bartın'ın ormanlık alanlarının yüzde 64'ü madenlere tahsis edilmiş. Eskişehir'in ormanlık alanlarının yüzde 53'ü yani Eskişehir'deki orman alanlarının yüzde 53'ü madenlere tahsis edilmiş, maden şirketlerine; kimisinin arama ruhsatı var, kimisinin işletme ruhsatı ve benzeri ve benzeri. Şimdi, Afyon'un ormanlarının 50'si -kaynağı da biraz sonra söyleyeceğim size- Kahramanmaraş'ın ormanlarının yüzde 55'i; Tunceli, Erzincan ormanlarının yüzde 52'si, Kaz Dağları ormanlarının yüzde 80'i, Ordu'nun yüzde 74'ü maden için ruhsatlandırılmış durumda. Şimdi, bu devam ediyor yani Tokat'ın yüzde 46'sı filan gibi rakamlar devam ediyor. Şimdi, bu nereden geliyor? Şimdi, bunu siz normal yollardan alamıyorsunuz ancak MAPEG'ten parayla satın alabiliyorsunuz. Tema Vakfı bunun için 300 bin liraya yakın para harcamış, bu bilgileri satın almış. Sadece madencilere ticari amaçla satılıyor böyle; biz milletvekili olarak istesek verilmiyor, liste hâlinde bir liste veriliyor o kadar, detay bilgi verilmiyor; parayla satın alabiliyorsunuz. Parayla satın almış, haritaların üzerine giydirmiş, bütün taramaları yapmış büyük ölçekli haritalar üzerinde ve bu 16 il için bu raporu çıkarmış; bu devam ediyor. Şimdi, siz hani "Binde şu kadar, yüzde bu kadar." falan diyorsunuz, vallahi TÜİK'in enflasyon verileri gibi bir sonuç çıkıyor sizin söylediklerinizden, kusura bakmayın. Belki şöyle olabilir; hani, bu 16 il biliniyor, diğer iller bilinmiyor ama 16 ilde bu kadar tahribat neyin nesidir ya? Kaz Dağları'nın orman alanlarının yüzde 80'inin madene tahsisi ne demektir? Yani bir ilin, Ordu'nun, Maraş'ın, Afyon'un, Eskişehir'in, Tokat'ın ormanlık alanlarının yüzde 50'sinin tahsisi ne demektir ya?

Demin şöyle bir tartışma oldu ilginç bir şekilde: "Bize madenler mi lazım, ormanlar mı lazım?" Böyle bir yaklaşım olabilir mi ya? Bu ormanlar bize hayat kaynağı ya, madenler illaki lazım, madensiz olmaz ama bu madenler… Yani şöyle bir tartışma da yaşanmıştı buradan… İkisi de lazım ama bir önceliğin olması lazım. Öncelik hayattır, yaşamdır; yaşam hakkıdır öncelik yani para değildir. Öncelik yaşam hakkıdır; sen maden olmadan yaşayabilirsin ama orman olmadan yaşayamazsın, orman bütün bir yaşamsal ekosistemin ta kendisidir. Dolayısıyla bir önceliğimizin olması gerekiyor. Yani biz şöyle bir şey demiyoruz, buradan şu çıkarılmasın: "Hiçbir maden çıkarılmasın, asla dokunulmasın." Ya bunun bir fizibilitesi olur, bunun ormanlık alanlardan çıkarılabilme imkânlarına bakılır, bu bizim ülkemiz açısından, kaynaklarımız açısından yeterli midir değil midir, bunlara bakılır. Biz öyle bir şey yapmıyoruz; ne kadar maden var hepsi çıkarılsın. Ya, bir dakika, bizim çocuklarımız gelecek dünyaya, torunlarımız olacak, onlar da yaşayacaklar, onların da birtakım ihtiyaçları olacak. Yani bütün madenleri biz çıkaracağız, üstelik de uluslararası şirketlere peşkeş çekerek çıkarttıracağız, bunlar çıkaracaklar, küçük bir payı biz alacağız ülke olarak, geri kalanı yurt dışında zaten. Şimdi, böyle bir yağma, talan anlayışı olabilir mi?

Şimdi, bu anlamıyla biz bu maddeye tümden itiraz ediyoruz çünkü bu konudaki mevcut uygulamalar, vermiş olduğumuz örneklerde olduğu gibi mevcut uygulamaların hiçbiri doğayı, çevreyi, suyu, ormanı, ağacı koruyan tarzda değil; şirketleri koruyan tarzda, onları önceleyen tarzda, şimdi de söylendiği gibi madenleri önceleyen tarzda. O anlamıyla bu uygulamanın nelere yol açacağını kestiremediğimiz… Aslında kestiriyoruz da sonuçların ne olacağını da biliyoruz; bu, yeni bir tahribata yol açacaktır. Bu anlamıyla reddedilmesini talep ediyoruz.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkür ediyoruz.

Önergeyle ya da maddeyle ilgili başka söz alma talebi yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler… Kabul etmeyenler… Madde kabul edilmiştir.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Önergeyi oylamadın Başkan.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Aynı mahiyette olduğu için biraz önceki oylama buraya da geçerli Ali Bey.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – O yüzden yanlış oy kullandık.

ŞAHİN TİN (Denizli) – "Evet" dediniz Ali Bey. Ali Bey, kayıtlara geçtiniz. Biz bunu yayımlayalım.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Sıkıntı yok.

MUAZZEZ ORHAN IŞIK (Van) – Aynı mahiyetteyse o zaman öbür önergeyi oylamamanız gerekir.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Sıkıntı yok, tekrar oylayalım isterseniz, fark etmiyor.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Oylayalım.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Peki.

Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler… Kabul etmeyenler… Önergeler kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler… Kabul etmeyenler… Madde kabul edilmiştir.

MADDE 3-24/4/1969 tarihli ve 1163 sayılı Kooperatifler Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 10- 72 nci maddenin dördüncü fıkrasının birinci cümlesi kamu kaynaklı tarımsal desteklemelere aracılık yapan kooperatifler hakkında 1/1/2024 tarihinden itibaren uygulanır."

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Madde üzerinde 1 adet önerge vardır, okutup oylarınıza sunacağım.

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesiyle ilgili getirilmek istenen değişikliğin madde metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Muazzez Orhan Işık Ali Kenanoğlu

Van İstanbul

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Başkan, gerekçe uzun olur, ben kısaca anlatayım.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Lütfen, lütfen…

Bu hassasiyet nedeniyle teşekkür ediyoruz Ali Bey.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Ben kısaca… Buradaki itirazımız esasında sürenin uzatılmasına falan değil. Şunun için önergeyi verdik ki tartışılması açısından: Buradaki mevzu Kooperatifler Kanunu'nda üst birliklere üyeliklere birtakım zorlamalarla ve benzeri şeylerle olmaz. Bunların gönüllü birliktelik üzerinden olması gerekiyor. Daha iki hafta önce çıkardığımız kanunu da bu şekliyle değiştirmek zorunda kalıyoruz, böyle bir yanlışlık var. Esasında, kooperatifçiliğe bakış açısını ilgili kanunda da anlatmıştık, kooperatifçiliğe bakış açısında bir yanlışlık var, bir ticari işletme olarak bakılıyor kooperatiflere. Kooperatifler bir dayanışma ruhu içerisinde, dayanışma duyguları içerisinde ve birlikteliği içerisinde oluşturulması gereken kurumlardır. Esasında, itirazımız bunadır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkür ediyoruz.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Sayın Başkan…

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Yasin Bey, buyurun.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Şimdi, ben de bu maddenin aslında doğru olduğunu… Ama biz bu doğru olan maddeyi yaklaşık bir ay önce size burada -tutanaklara da bakabilirsiniz- Kooperatifçilik Kanunu'nda muhalefet vekilleri olarak bas bas söyledik ama -ne yazık ki- bugün doğru olduğunu sizler de kabul etmişsiniz ki buraya getirdiniz. Şimdi ne değişti? Aslında hiçbir şey değişmedi. Sadece, uygulama esnasında -süt birlikleri olsun- herkes veryansın etti. O aşağıdaki kişileri de dinlemediğinizden dolayı o dönemde, bu uygulama, kanun Meclisten, Genel Kuruldan geçtikten sonra "Efendim, biz buna nasıl yetişeceğiz?" noktasına gelindi. Ve gördük ki bugün, bu kanunu düzeltebilmek için burada bu konuları konuşuyoruz ama anladığım kadarıyla siz dinlemiyorsunuz, ben de konuşmayı kapatıyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Affedersiniz, istişare ediyorum.

Üstat, tamam, teşekkür ederiz, buyurun.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler… Kabul etmeyenler… Önerge kabul edilmemiştir.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Sayın Başkan, Kooperatifçilik Kanunu'nda da böyle yapıldı demek ki. Yine yanlış bir şey kabul ediyorsunuz, o da olabilir.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Üstat…

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Yani burada madem konuşuyoruz, bu konuştuklarımızı bir şekilde dinlerseniz belki de bu konular hataya dönmeyecek, sonradan bir daha önümüze torba olarak düzeltmek için gelmeyecek.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Yasin Bey, bu konudaki hassasiyetinizi anlıyorum ama gerçekten Fahri Bey'le bir şey istişare etmem lazımdı, yoksa bu sizin sözünüzü dinlememe anlamında değil.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Sayın İbrahim Kaboğlu konuşurken 5 arkadaş aynı anda konuşuyordunuz; hakikaten çok ayıp oluyor.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkür ederiz.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – İbrahim Kaboğlu da konunun uzmanı…

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Bizleri dinlemediğiniz için hatalı hatalı maddeleri geçiriyorsunuz, sonra da bir daha düzeltmek için buraya getiriyorsunuz.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Devam etmek ister misiniz?

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Hayır.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkür ederiz.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler… Kabul etmeyenler… Madde kabul edilmiştir.

Madde 3'ten sonra madde ihdasıyla ilgili bir önerge var, okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3950) esas numaralı Kanun Teklifi'nin çerçeve 3'üncü maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki maddenin eklenmesini ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Madde 4: 25/10/1984 tarihli ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 28'inci maddesinin sonuna aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"Bu hususlar haricinde elektrik, doğal gaz ve su tüketiminde aboneler için katma değer vergisi oranı yüzde 1 olarak uygulanır. Bu oran, her yılın Ekim-Mart dönemlerinde ise sıfır olarak uygulanır."

Tahsin Tarhan — Kocaeli
Çetin Osman Budak — Antalya
Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu — Manisa
Müzeyyen Şevkin — Adana
Tacettin Bayır — İzmir

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Tahsin Bey önergeyle ilgili bir açıklama yapacak.

Buyurun.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Teşekkür ediyorum.

Genel Başkanımızın önerdiği gibi "Kara kış fonu kurulmalı." demiştim. Biz de bugün Sanayi Komisyonuna gelen kanuna ilk adım olarak da elektrik tüketimiyle sınırlı kalmayarak Enerji Fonu, TRT payı, elektrik tüketim vergisi üzerinden yüzde 18 oranında KDV alan mevcut uygulamaya son verelim diyoruz çok değerli Komisyon üyeleri. Su ve doğal gaz hizmetleri için KDV oranını sonbahar-kış döneminde sıfırlayalım, bu dönem haricinde yüzde 1'e indirelim.

Ben Komisyon üyelerimizin duyarlı davranacağını düşünüyorum, bu verdiğimiz önergeye olumlu oy verecekleri için şimdiden teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Bu konuda söz almak isteyen arkadaşımız var mı? Yok.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler… Kabul etmeyenler… Kabul edilmemiştir.

Dolayısıyla bu teklif, madde ihdası teklifi düşmüş oldu.

Madde 4'ü okutuyorum:

MADDE 4-4/12/1984 tarihli ve 3093 sayılı Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Gelirleri Kanununun 1 inci maddesinde yer alan "elektrik enerjisi hasılatından ayrılacak paylar" ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ - 1 adet önerge vardır, okutup oylarınıza sunacağım.

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 4'üncü maddesiyle getirilmek istenen değişikliğe aşağıdaki hükmün eklenmesini az ve teklif ederiz.

Ali Kenanoğlu — İstanbul
Muazzez Orhan Işık — Van

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) - Gerekçe uzun olur...

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Buyurun.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Evet, bu gerekçe uzun olur, ben kısaca söyleyeyim.

Netice itibarıyla bizim, burada, buna yönelik bir itirazımız yok; sadece bir eklememiz var, bir talebimiz, daha olması gerektiğini savunduğumuz bir şey var. Bu da kısaca "bandrol" diye ifade edilen... Bunların da yasadan çıkarılması, madde metninden çıkarılması ve TRT'ye, artık bandrol ücreti de ödenmemesi üzerine kurulu bir önerge. Gerekçesini genel konuşmamda daha detaylı aktarmıştım.

TRT bir kamu iktisadi teşebbüsü olarak çalışmayan... Sayıştay Başkanlığı tarafından mali açıdan denetleniyor ancak yıllar içerisinde hem TBMM'ye karşı hem de Sayıştay Başkanlığına karşı sorumluluk ve hesap verilebilirliği, yasamanın pasifleştirilmesiyle ortadan kaldırılmıştır. TRT bugün AKP'nin ve sarayın iletişim ve basın-yayın komisyonu olarak çalışmaktadır. Bu nedenle bandrol ücretinin de bu yasadan çıkarılmasını öneriyoruz.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ - Teşekkür ediyorum Ali Bey.

Söz almak isteyen var mı?

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Ben, maddeyle ilgili...

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Önergeyle ilgili yok değil mi? Yok.

Peki, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Ben söz almak istemiştim.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ - Sordum ama sizinkini göremedim.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) - Maddeyle ilgili konuş.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Vehbi Bey, kararınız...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Maddeyle ilgili...

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Tamam.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Maddeyle ilgili söz talebi var.

Buyurun Tahsin Bey.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) - Teşekkür ediyorum.

Yıllardan beri savunduğumuz, elektrik faturalarından TRT payının kaldırılmasını olumlu buluyoruz, iyi bir gelişme diye düşünüyoruz. Geç de olsa bu uygulamayı Meclise sunduğunuz için...

TRT yıllardır bu paydan elde ettiği gelirleri ne yaptı, bunu sormamız gerekiyor. Kamu yayıncılığı anlayışından uzaklaştı, devlet televizyonu olduğunu unuttu, parti televizyonu hâline dönüştü; hatta doğrudan Cumhurbaşkanı televizyonu oldu.

TRT'nin 14 televizyon kanalı var; 5 ulusal, 5 bölgesel, 3 uluslararası ve 3 yerel radyo istasyonuyla AK PARTİ'nin ve Cumhur İttifakı'nın borazanlığını yapar hâle geldi son dönemlerde, devletin televizyonu konumundan çıktı. Bunun en net örneğini 31 Mart seçimlerinde yaşadık. TRT, 31 Mart seçimlerinden hemen önce, şubat ayı boyunca Cumhur İttifakı'na elli üç saat yer ayırırken Millet İttifakı'na sadece altı saat yer ayırdı. TRT'yi âdeta kendi arka bahçesi olarak gören bugünkü iktidar, TRT'deki liyakatsiz kadrolaşmasına sürekli devam etti; bildiğiniz gibi FETÖ'cülerin en çok yuvalandığı, hatta onların programlar yaptığı kurum hâline dönüştü. Biz o dönemde uyardık ama bizi dinlemediniz.

TRT'nin kendi kadroları 10 bine yaklaşmış olmasına rağmen dış yapımlara yaptırdığı programlara harcadığı paraların hesapları kayıp, "ticari sır" diye saklıyorlar; biz milletvekili olarak soru önergesi veriyoruz, bir türlü cevabını alamıyoruz. TRT tacir mi? TRT kâr amacı mı güdüyor? Bunun neresi ticari sır merak ediyoruz. Sorduğumuz soruların cevabını bize bir türlü vermiyorlar. Devletin, nereye, kaç para harcadığına dair bu halka hesap verme yükümlülüğü var. TRT payının kaldırılması bu yükümlülüğü ortadan kaldırmıyor.

Selçuklu gibi, Osmanlı gibi dönemin kültürel ve sanat hayatına katkı sunan büyük imparatorlukları görmezden gelen bu yapımlarla TRT, tarihimizi kültürel sanat birikimlerimizin odağında ele almayıp sadece savaş, kılıçlar, silahlardan ibaret diziler yayımlamakla meşgul. Onun için, biz, TRT'nin -sadece AK PARTİ'nin bir kuruluşu değil- bütün Türk halkına, aynı zamanda, bütün siyasi partilere eşit yaklaşması gerektiğini düşünüyoruz. Bu anlamda, TRT payının faturalardan kalkmasını olumlu buluyoruz ama eleştirilerimizi de devam ettireceğiz.

"TRT payının kaldırılmasını destekledik." dedik. Bu maddede önerilerimiz var çünkü Sayın Başkan, neden kanun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bunu yapmıyoruz? Örneğin, Komisyon bugün...

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ - İade mi edeceğiz?

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Hayır, 1 Ocak 2022'den itibaren kaldırıyoruz.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Tamam.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) - Komisyonumuzun Üyesi Sayın Osman Bey bu kanun metnini bize sunduysa yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla TRT payını kaldıralım diye düşünüyorum; önerimiz bu doğrultudadır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ - Çok teşekkür ederim Tahsin Bey.

Vehbi Bey bu konuda bir söz istedi, onu da alalım, ondan sonra bir cevap hakkı vereceğim.

Buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Evet, bu maddeyi olumlu buluyoruz yani TRT payı ile Enerji Fonu tahsilatının kaldırılacak olması önemli. Evet, biz bu TRT payına yıllardan beri itiraz ediyorduk çünkü TRT almış olduğu bu payla yayın yapıyor ve bu yayını da taraflı yapıyor; onu daha önceki konuşmacılarımız da belirtti.

Fakat, bu madde olumlu ama yeterli mi? Bakın arkadaşlar, şu anda dolar 12,67; dolar şu anda 12,67. Sabahleyin 11-11,5'lardaydı, şu anda 12,67. Bu yapılan yani faturalarda TRT payı ile Enerji Fonu tahsilatını kaldırmak bir işe yarayacak mı, yaraya merhem olacak mı? Evet, önemli ama bundan da daha fazlasının yapılması lazım. Biraz evvel bir madde ihdası vardı, orada biz bütün milletvekillerimizden, faturalardaki bu yükü azaltmaya yönelik KDV'nin yüzde 1'e indirilmesiyle ilgili önergemizin kabul edilmesini beklerdik çünkü Türkiye'de enerji hakikaten de çok pahalı. Yani Avrupa Birliği İstatistik Ofisinin yapmış olduğu araştırmaya göre Türkiye'de enerji fiyatlarında son yıllarda büyük bir artış gözlenmekte. 2019 yılının ilk yarısı ile 2021 yılının ilk yarısını kapsayan iki yıllık araştırmaya göre 39 ülke arasında elektrikte en fazla fiyat artışı yaşayan ülke yüzde 47,4'le Türkiye. Ardımızdan yüzde 21,9'la Polonya, yüzde 20,8'le Ukrayna geliyor. Satın alma gücüne göre son iki yılda elektrik fiyatları Türkiye'de yüzde 30,6 arttı, aynı dönemde Avrupa Birliği ortalaması ise yüzde 1,4. Gene, Türkiye Avrupa'da en pahalı 5'inci ülke konumunda satın alma gücü paritesine göre ve neredeyse her 5 aboneden 1'i elektrik faturasını ödeyemiyor.

Geçtiğimiz günlerde Kayseri'de bir çalışma yaptık, Kayseri'nin İncesu ilçesinde bir esnafla bir araya geldik; esnaf gözümüzün önünde ağladı. Tavuk satışı, yumurta satışı yapan bir esnaf 2 tane fatura gösterdi, 2 abonesi varmış; 2 bin liralık toplam fatura. Bir de su faturasını gösterdi, 493 lira. Altı aydan beri su parasını ödeyemiyormuş. "Kayseri Büyükşehir Belediyesi altı aydır idare ediyor ama elektrik dağıtım şirketi bir ay bile idare etmez. Eğer ben bu 2 bin lirayı ödeyemezsem -ki ödeyemeyeceğim- elektrik kesilecek ve ben bu malı ne yapacağım? İflas edeceğim." diyordu. Ve şunu söyledi arkadaşlar, ziyaret ettiğimizde saat iki civarındaydı: "Sabahtan beri açım, sabah kahvaltısıyla duruyorum. Çorba olmuş 15 lira, boğazından bir lokma ekmek geçmedi." Ve bunu ağlayarak söyledi, bir esnaf kardeşimiz bunu söyledi. "Ben bu faturayı ödeyemeyeceğim ve büyük ihtimalle iflas edeceğim." dedi. Yani elektrik faturaları insanlarımızın hanelerinin üzerinde, esnafların üzerinde, sanayicilerin üzerinde artık kaldırılamaz bir yük hâline gelmeye başlamış. Evet, bu TRT payının kalkması, Enerji Fonunun kalkması önemli.

Ya, bakın, bir örnek: 181,10 liralık bir fatura. Şimdi bu faturaya baktığımız zaman Enerji Fonu ile TRT payının toplamı 2,5 lira arkadaşlar. 2,5 lira neye merhem olacak, hangi yaraya merhem olacak? Vatandaş bizden bundan daha fazlasını bekliyor. Keşke bizim getirmiş olduğumuz madde geçerli olsaydı, KDV'nin yüzde 1'e düşürülmesi sağlanmış olsaydı.

Bir de Başkanımın dediği doğru yani bu, yürürlüğe girdikten sonra neden bu uygulama başlamıyor? Neden yıl sonunu bekleyeceğiz? Neden insanlar bir-bir buçuk ay daha -az da olsa- bu fonları ödemek durumunda kalacak? Bunun da açıklanması gerektiğini düşünüyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkür ediyorum.

Bu konuda söz isteyen…

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Affedersiniz Sayın Başkanım, bir şey daha sormak istiyorum, burada hazır Bakanlık temsilcileri varken.

Şimdi, evet, yıllardan beri Elektrik Enerjisi Fonu bedelleri tahsil ediliyor. Yani "2020 yılında 1 milyar liralık bir tahsilat olmuş, 2019 yılında 831 milyon liralık bir tahsilat olmuş. 245 tane şirket enerji üretiyor; bunlardan 37 tanesi Bakanlık hesabına bu Fon bedelini tahsil ettiği hâlde Bakanlık hesabına hiç ödeme yapmadığı, 7'sinin eksik ödeme yaptığı, 127 şirketin de sorunsuz ödediği anlaşılmıştır." denmekte 2019 Sayıştay raporlarında. Yani 37 tane enerji şirketi, vatandaştan Elektrik Enerjisi Fonu bedellerini tahsil ettiği hâlde Bakanlık hesaplarına yatırmamış. Bu konuda herhangi bir gelişme var mı? Bu şirketlerin toplam almış olduğu Elektrik Enerjisi Fonu bedeli ne kadardır? Tahsilat ne kadar yapılmıştır ve ne kadar alacak vardır? Bu konuda bilgi de verirlerse Komisyonumuza seviniriz.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkür ederim Vehbi Bey.

Yasin Bey, buyurun.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Vekilimin sorduğu soruyu soracaktım, direkt bu konuyu es geçeyim.

Şimdi, tabii, burada TRT'yle ilgili konuşmayacağım. Artık, elektrik faturalarında "TRT" diye bir şey kalmıyor en azından, çok şükür kurtulduk ama defaaten söylememize rağmen, bu konuda önerge vermemize rağmen hiçbir zaman kabul edilmemişti. Bugün kabul edilmesinin sebebini de sizin bir lütfunuz olarak görmüyoruz. Sebebi de şu: Yaklaşık iki ayda doğal gaza gelen zammın rakamı belli. Elektrik üretiminin de yaklaşık yüzde 32'si doğal gazdan yapılıyor. Dolayısıyla, yakın dönemde, belki de o sizin, 1 Ocak 2022 tarihinde elektrik faturasındaki TRT payının kaldırılmasından önce elektriğe en az yüzde 35'e yakın bir zam zaten kapıda.

Yani siz yüzde 2 düşüreceksiniz, yüzde 35 bindireceksiniz diyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkür ediyorum.

Müzeyyen Hanım, söz talebiniz var mı?

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Evet.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Buyurun.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Evet, TRT payının, bu oran içerisinde tabii ki kaldırılmasını çok olumlu buluyoruz, Cumhuriyet Halk Partisi olarak defalarca bunu gündeme getirdik, elbette vatandaşa küçük de olsa bir katkı sağlayacak. Bu yüzde 2'lik TRT payının kaldırılmış olmasını olumlu buluyoruz.

TRT'nin tabii, tarafsız, şeffaf bir yayıncılık yapıyor olmasını dilerdik. Bütün vatandaşların, herkesin faturasına yüzde 2 olarak yansıyan bu TRT paylarıyla kalkınan TRT diyelim, maalesef, tarafsız ve şeffaf yayıncılığı sürdürmemiştir. Sadece 2020 yılında 4 milyar 378 milyon 811 bin lira gelir elde etmiştir bu elektrik payından dolayı. Tabii, pahalı diziler yapan, yandaş medya konumuna geçen ve asla iktidarın sesi olmanın ötesine geçmeyen TRT payının kaldırılmış olması elbette son derece önemli.

Yalnız, bu TRT payının yanı sıra, faturaların sadece yüzde 53'ünü enerji bedeli oluşturuyor; yüzde 27,45'i dağıtım bedeli, binde 35'i de Enerji Fonuna gidiyor. Az önce de önerge verdik, kabul edilmedi ama umuyorum Genel Kurulda değerlendirilirken yeniden bunlar mutlaka göz önüne alınır, KDV'nin yüzde 1'e düşürülmesine ilişkin bir çalışma yapılır. Çünkü kış aylarında gerçekten doların ve dövizin -daha doğrusu- frenlenemediği şu günlerde her dakika, -hani, esprisini yapıyorlar- 1 kuruşu yukarıya yazı tura olarak attığınızda yere düşünceye kadar değerinin düştüğü bir süreci yaşıyoruz maalesef. Dolayısıyla, acilen, kara kışa girildiği şu süreçte hemen bu fonun kurularak vatandaşlarımızın kış aylarını rahat geçirmesi için -Sayın Genel Başkanımızın da söylediği gibi- elektrik faturalarında en azından KDV'nin kış boyunca kaldırılması ya da yüzde 1'e düşürülmesine ilişkin çalışmalar yapılmalıdır. Aynı zamanda, yine, tabii, doğal gaz ve mutfak tüpündeki ÖTV ve KDV'nin de kaldırılması gerekiyor. Elektrik ve ısınmada düşük gelirliler lehine kademeli tarife sistemine geçilmesi de burada önerilerimiz arasında.

Dolayısıyla, gecikmiş de olsa elektrik tarifesine kış dönemine geçişte TRT payının kaldırılmasını olumlu buluyoruz. Dileğimiz, kayıp kaçağın da tüm abonelere yansıtılmadığı ve yoksuldan yana bu faturaların ve bütçenin de oluşturulduğu bir sistemin oluşturulması.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Müzeyyen Hanım, teşekkür ediyorum.

Çetin Osman Bey, buyurun.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Teşekkür ederim.

TRT payıyla ilgili, elektrikten kesilen yüzde 2'lik payın kaldırılmasını tabii ki destekliyoruz. Yıllarca söyledik, uğraştık, soru önergeleri verdik, araştırma önergesi verdik.

Şimdi, burada biraz önce rakamları söyledim, bir daha tekrarlayacağım ama bir dikkatinizi çekmek istediğim yer: Sadece 2020 yılında 1 milyar 215 milyon, yine, bandrol payı olarak da 2 milyar 619 milyon lira para toplanmış yani toplam 3 milyar 850 milyon lira sadece 2020 yılında para toplanmış. TRT'nin aslında seyredilmediğini herkes biliyor. Bu toplanan paraların aslında sanayi yatırımına dönüştürüldüğünü düşünürseniz bir sene içinde 3,5 milyar liranın üzerindeki bir paradan bahsediyoruz; çok büyük, devasa bir para.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Kaç fabrika olur, kaç istihdam sağlanır.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) - Onu diyeceğim, on binlerce insan çalıştırırsınız, ben bir sanayici olarak söylüyorum.

Sadece on yıllık süreçte Sayın Başkanım, on yıl içinde enerji payı olarak 8 miyar 923 milyon lira TRT'nin kasasına para girmiş, sadece enerji payı, on yılda, 2010 ile 2020 arasında. Yine, bandrol bedeli olarak da gene 2010-2020 arasında 11 milyar 888 milyon lira para girmiş TRT'nin kasasına. Nereye gitti bu para? 3 tane dizi var, onlara mı gitti? 3 tane, 5 tane dizi var, bunlara mı gitti? Türkiye'de bu kadar büyük işsizlik varken, kalkınmada sıkıntılar yaşanırken enflasyonun bu seviyelere geldiği bir dönemde istihdama yönelik yatırımlar yapılmış olsaydı bugün başka bir yerde olabilirdik. TRT'ye gitmiş bu. Ya, bu rakamlar çok önemli rakamlar, Türkiye gibi gelişmekte olan bir ülkede çok çok değerli paralar. Sadece sanayi yatırımı olarak söylemiyorum, birçok alan var; çocukların yurtları yok mesela. Okullar açıldığı zaman, üniversiteler açıldığı zaman bu çocuklara yurt bulmak için hepimiz çırpındık; sizleri daha çok arıyorlar. Herhâlde Türkiye'deki üniversitelerde okuyan çocukların 10 katı kadar yurt açabilirdik bununla, daha bu örnekleri çoğaltmak mümkün.

O yüzden "Gelin, bu bandrolle ilgili bölüme de bir önerge verin, biz de destekleyelim, bunu kaldıralım; gerçekten, reel sektöre ya da başka bir alana bunları kaydıralım." önerisini tekrarlıyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Sayın Budak'a teşekkür ediyoruz açıklama ve önerisi için.

Başka söz talep eden görmüyorum.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Madde 5'i okutuyorum:

MADDE 5-3093 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde 5 kabul edilmiştir.

Madde 6'yı okutuyorum:

MADDE 6-3093 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin (c) fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Madde 6'yı oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Bunlara "oy birliği" diyorum, ona göre arkadaşlar. Kayıtlara geçsin yani.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Oy birliğiyle.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Madde 7'yi okutuyorum:

MADDE 7-3093 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi yürürlükten kaldırılmış, (f) bendinde yer alan "ve enerji payı" ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Madde 7'yi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Madde 8'i okutuyorum:

MADDE 8-3093 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 7-31/12/2021 tarihi itibariyle 4 üncü maddenin mülga (c) fıkrası kapsamında tahakkuk etmiş enerji paylarının tahsilatı, 5 inci maddenin birinci fıkrasının mülga (c) bendi kapsamında tahsil ve takip edilir."

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Madde üzerinde 1 adet önerge vardır, okutup oylarınıza sunacağım.

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3950) esas numaralı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 8'inci maddesinde yer alan "31/12/2021" ibaresinin "kanunun yayımı" ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Tahsin Tarhan (Kocaeli) Çetin Osman Budak (Antalya) Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu (Manisa)

Müzeyyen Şevkin (Adana) Tacettin Bayır (İzmir)

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Gerekçe...

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Elektrik enerjisi satışı üzerinden alınan TRT payının kanunun yayımı tarihi itibarıyla yürürlüğe girerek kaldırılması amaçlanmakta ve geçiş düzenlemesi yapılmaktadır.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Kanunun yayımı tarihinden neden bu hükmü yürürlüğe koymuyoruz? Aslında işin mali bir boyutu var, o yüzden... İsterseniz kısa bir açıklama alalım, arkadaşlar da bilgilenmiş olurlar.

Osman Bey, buyurun.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Osman Bey, bir de bu kurlarla ilgili, neden bu kadar artıyor, bir açıklama dinleyelim.

OSMAN BOYRAZ (İstanbul) – Tahsin Bey, sizi seviyoruz, programın sonunda inşallah detaylı bir açıklama yapacağım sizin o eleştirilerinize, tatlı eleştirilerinize.

Şimdi, bu konu, özellikle niye böyle bir tarih belirlendi? Malum bir yasallaşma süreci var, Komisyonda görüşeceğiz, Komisyondan sonra Genel Kurulda, Genel Kuruldan sonra da Cumhurbaşkanının imzası... Yani bu süreci tam kestiremediğimiz için, bu bir ve bugüne kadar da geleneksel teamül hâline gelmiş, ocak ayından itibaren başlar...

Bir de TRT'nin bütçelenmiş bir durumu söz konusu. Dolayısıyla inşallah Tahsin Bey'in önerisini bir başka yerde değerlendireceğiz.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkür ediyoruz Osman Bey.

Abdullah Bey, ekleyeceğiniz bir şey var mı?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Hayır, yok.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Madde 9'u okutuyorum:

MADDE 9-4/12/1984 tarihli ve 3096 sayılı Türkiye Elektrik Kurumu Dışındaki Kuruluşların Elektrik Üretimi, İletimi, Dağıtımı ve Ticareti ile Görevlendirilmesi Hakkında Kanunun geçici 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 10'u okutuyorum:

MADDE 10-3096 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 5 -31/12/2021 tarihi itibariyle 3291 sayılı Kanunun ek 2 nci maddesinin mülga dördüncü fıkrası kapsamında tahakkuk etmiş katkı payları, geçici 4 üncü maddenin birinci fıkrasının mülga (a) bendine istinaden geçici 4 üncü madde hükümleri kapsamında takip ve tahsil edilir."

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – 10'uncu maddede 1 adet önerge var, okutup oylarınıza sunuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3950) esas numaralı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 10'uncu maddesinde yer alan "31/12/2021" ibaresinin "kanunun yayımı" ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Tahsin Tarhan — Kocaeli
Çetin Osman Budak — Antalya
Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu — Manisa
Müzeyyen Şevkin — Adana
Tacettin Bayır — İzmir

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Gerekçe...

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Elektrik enerjisi satışı üzerinden alınan Elektrik Enerjisi Fonunun kanunun yayımı tarihi itibarıyla yürürlüğe girerek kaldırılması amaçlanmakta ve geçiş düzenlemesi yapılmaktadır.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Gerekçesini okuttuğumuz önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Madde 11'i okutuyorum:

MADDE 11-28/5/1986 tarihli ve 3291 sayılı Kanunun ek 2 nci maddesinin dördüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Konuyla ilgili önerge yok.

Madde 11'i oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Madde 12'yi okutuyorum:

MADDE 12-5/6/1986 tarihli ve 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanununun 25 inci maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesine "aday çırak ve çırağa yaşına uygun asgari ücretin yüzde otuzundan" ibaresinden sonra gelmek üzere", kalfalık yeterliliğini kazanan mesleki eğitim merkezi 12 nci sınıf öğrencilerine asgari ücretin yüzde ellisinden" ibaresi eklenmiştir.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Maddeyle ilgili 2 adet önerge var, ayrı ayrı okutup oylarınıza sunacağım.

Sanayi, Ticaret, Enerji ,Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3950) esas numaralı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 12'nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"Madde 12 - 5/6/1986 tarihli ve 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanununun 25 inci maddesinin 1'inci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Aday çırak ve çıraklarıyla işletmelerde mesleki eğitim gören staj veya tamamlayıcı eğitime devam eden öğrencilere işletmeler tarafından ödenecek ücret ve bu ücretlerdeki artışlar düzenlenecek sözleşme ile tespit edilir. Ancak işletmelerde mesleki eğitim gören öğrenciler ile mesleki ve teknik ortaöğretim okul ve kurumlarından staj veya tamamlayıcı eğitim gören öğrencilere asgari ücretin brüt tutarının yirmi ve üzerinde personel çalıştıran iş yerlerinde yüzde otuz beşinden, yirmiden az personel çalıştıran iş yerlerinde yüzde yirmi beşinden, aday çırak ve çırağa yaşına uygun asgari ücretin yüzde kırkından, kalfalık yeterliliğini kazanan mesleki eğitim merkezi on ikinci sınıf öğrencilerine asgari ücretin yüzde ellisinden aşağı ücret ödenemez. Bu amaçla kamu kurum ve kuruluşları gerekli tedbirleri alır."

Tahsin Tarhan	Çetin Osman Budak	Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu
Kocaeli	Antalya	Manisa
Müzeyyen Şevkin	Tacettin Bayır	
Adana	İzmir	

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Gerekçe...

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe

Teklifte mesleki eğitim sistemini cazip kılmak amacıyla bu sistem içinde eğitim alan öğrencilerin aldıkları ücretler artırılmaktadır. Staj yapacak işletme bulunamaması nedeniyle stajını okulda yapan ortaöğretim öğrencileri ile yükseköğretim kurumları ve birimlerinde öğretim yapan yükseköğretim öğrencilerinin yaptıkları stajlar da madde kapsamına alınmaktadır.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Tahsin Bey, buyurun.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Başkanım, Komisyon üyelerimizin bu maddeyi kabul etmeleri gerekir çünkü şu an özellikle sanayi kuruluşlarının da en büyük sıkıntılarından biri. Mesleki eğitim sistemini cazip kılmak amacıyla, bu sistem içinde eğitim alan öğrencilerin aldıkları ücretler artırılmaktadır bizim teklifimizde. Tümünde de görüşmüştük, bu maddenin kabul edilmesi hem üretim, sanayi açısından hem de şu an piyasada en büyük sıkıntımız mesleki eğitimlere ilgi duyulmaması... Yani hiç kimse mesleki okullara ilgi duymuyor, onun için cazip hâle getirmemiz gerekir; o anlamda bu kanun maddesinin desteklenmesini talep ediyorum, Komisyon üyelerinin dikkatini çekiyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkür ediyorum.

Müzeyyen Hanım, buyurun.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bugün de şahit olduğumuz üzere eğitim sistemimizi ilgilendiren çok önemli ve kapsamlı bir kanun değişikliği Millî Eğitim Komisyonu dışındaki bir Komisyondan geçmekte. Eğitim Komisyonu 27'nci Dönemde 1'i Bakan sunumu olmak üzere sadece 7 kez toplanabilmiş. Dolayısıyla eğitimle ilgili çok önemli düzenlemeler yapılırken bütüncül bir bakış açısı ve uzun vadeli planlamalar ne yazık ki eksik kalmaktadır. Eğitim sistemimizin bugün geldiği nokta ortadadır. En azından Komisyon toplantısına ilgili şahıslar davet edilebilirdi diye düşünüyorum yine.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – İlgili şahıslar...

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – "İlgili" derken, eğitimle ilgili milletvekillerimize bu konuda bilgi verilebilirdi en azından.

Kanun teklifinin 12, 13 ve 14'üncü maddeleriyle, mesleki eğitim merkezlerinde devam eden öğrencilerin özlük haklarında kısmi iyileştirmelerin yapılması, bu eğitim kurumlarına yeni öğrencilerin özendirilmesi, usta öğretici sayısının artırılması elbette olumlu, bu hedef olumlu.

Millî Eğitim Bakanlığının yakın bir geçmişte çok geç kalınmış olsa da en önemli önceliklerden bir tanesinin mesleki eğitimi güçlendirmek olduğunu açıklamasını yakinen takip ediyoruz. Bu okullarda istihdam öncelikli, istihdam garantili eğitim verilmesi çok gecikmiş bir tutum olsa da genç işsizliğin kronik hâle geldiği ve üniversite mezunlarına istihdam sağlanamadığı gerçeğini Millî Eğitim Bakanının da kabullendiği bir süreçte olduğu, önemsediğimiz bir adımdır elbette.

Şimdi 12'nci maddeyle, Mesleki Eğitim Kanunu'nda kalfalık yeterliliğini kazanan mesleki eğitim merkezi 12'nci sınıf öğrencilerine asgari ücretin yüzde 50'sinden aşağı ücret ödenmeyeceği yönünde bir ekleme yapılmakta. Kalfalık yeterliliğini kazanan öğrencilere 9 ila 11'inci sınıf arasındaki öğrencilerden fazla ücret verilmesi düşüncesi yerinde olmakla beraber, uygulamada otomatik olarak asgari ücretin yüzde 50'si olarak uygulanacağı öngörülebilecek olan asgari ücretin yüzde 50'sinden aşağı ücret ödenmeyeceği kuralı yeterli olmayacaktır. Ücret bakımından kalfaları çıraklardan ayırmamak gerekli. Aynı zamanda, kalfalarla aynı işi yapan işçiler arasında da asgari ücret denkliğinin sağlanması gerekir. Şu hâlde kalfaların kendi alanlarında en az mesleki eğitim merkezi öğrencisi olmayan ve asgari ücret alan çalışanlar kadar iş üretecek nitelikte oldukları ortada. 16 yaşından büyük ve küçükler arasında farklı asgari ücret uygulamasına 2014 yılında son verilmiştir. Anayasa'nın 10'uncu maddesi, "Kanun önünde eşitlik" ilkesi var. "Ücrette adalet sağlanması" başlığını taşıyan ve ilk iki fıkrası ücret emeğin karşılığıdır. Devlet, çalışanların yaptıkları işe uygun adaletli bir "Ücret elde etmeleri ve diğer sosyal yardımlardan yararlanmaları için gerekli tedbirleri alır." hükümlerini içeren 55'inci maddesi uyarınca da kalfalara asgari ücretten aşağı bir ücret ödenmemesi gerekir.

Teklif metnindeki "asgari ücretin yüzde 50'sinden" ibaresi "asgari ücretten" olarak düzenlenmeliydi bence. Kalfanın hâlen öğrenci olması, anılan anayasal hükümlerin gerektirdiği şekilde eşit işe eşit ücret alması gerekliliğini ortadan kaldırmaz, "Öğrencilik" sıfatı anayasal hakları hükmünden düşürmez ya da kişinin anayasal haklarından feragat etmesi anlamına gelmez. Dolayısıyla önergemizin kabul edilmesini istiyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Müzeyyen Hanım, teşekkür ediyorum.

Vehbi Bey, buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Geçtiğimiz hafta Millî Eğitim Bakanlığı, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, İstanbul Sanayi Odası, Ticaret Odası ve İstanbul Teknik Üniversitesi mesleki eğitimi ayağa kaldırmak için iş birliği protokolü imzaladılar; geçtiğimiz hafta oldu bu olay. Bu protokolün lansmanında Bakan Bey basından aldığımız kadarıyla aynen şu ifadeleri kullanıyor: "Mesleki eğitime devam eden öğrenciye işletme en az üçte 1'i kadar ücret veriyor. Bunun tamamını devlet üstlenecek, işveren artık bu asgari ücretin üçte 1'iyle ilgili hiçbir yükümlülüğü sahip olmayacak. Ayrıca, 3'üncü yılın sonunda kalfa olan öğrenci asgari ücretin yarısını alacak." Geçen hafta oluyor bu olay. Değerli arkadaşlar, biz de şu an burada oturduk bunu yasalaştırıyoruz. Yani bundan bir tek ben mi rahatsız oluyorum veyahut da bundan, bu durumdan bir tek biz mi rahatsız oluyoruz? Benzer durumlarla da daha önce karşılaştık, geçtiğimiz torbada da benzer durum vardı. İhracatçılar Meclisiyle (TİM) alakalı kanun teklifinde de önce İhracatı Geliştirme Anonim Şirketi kuruldu, daha sonra bununla ilgili yasal düzenleme yapıldı. Yani o zaman da tepkimizi dile getirmiştik yani burada, bu konuda en azından muhalefet milletvekillerinin hassasiyet gösterdiği ortada. Yani, bu bakanların, bakan yardımcılarının kendi teklif sahibi milletvekillerini de zora sokmayacak şekilde beyanatlarına usulen

de olsa artık alıştık bazı şeylere ama hiç değilse burada teklif sunan arkadaşı da zorda bırakmayacak, bu konuda hassasiyetini dile getiren muhalefetteki milletvekillerimizi de incitmeyecek bir tutum izlerlerse sevinirim. İnşallah, bundan sonra buna benzer olaylarla karşılaşmayız. Yani tutun ki bugün olmadı ya, bugün bu yasa yasalaşmadı, ne olacak? Yani bu konuda biraz daha hassasiyet gösterirlerse daha seviniriz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkür ederim Vehbi Bey.

Bu konuda ikinci önergeden sonra bir açıklama alacağım, ikinci önergeyi de konuşalım.

Okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 12'nci maddesiyle getirilmek istenen değişikliğe "bu ücretin doğrudan öğrenciye aktarılması" şeklinde hüküm eklemesini arz ve teklif ederiz.

Muazzez Orhan Işık — Van

Ali Kenanoğlu — İstanbul

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Muazzez Hanım, buyurun.

MUAZZEZ ORHAN IŞIK (Van) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Oturumun bir kısmına katılamadım, öncelikle orada da konuşmak istemiştim ancak olmadı, bari maddeler üzerinde söz alayım.

Şunu belirtmek gerekiyor ki: Yine bir torba kanununda birbiriyle ilgisiz alakasız, birden fazla komisyonun aslında tartışması gereken bir kanun teklifini görüşüyoruz. Bu yöntemle, mevzuat, sorun çözmek yerine aslında sorun kaynağı olmaya da devam edilmektedir.

12'nci maddede şunu söyleyebiliriz: Bu düzenlemeyle, başarılı gençlerin teşvikinin amaçlanmadığı açıktır. Kalfa belgesini edinebilen gençlerin ücretlerinde yaşanacak cüzi artışın, onların hayatlarında ciddi bir değişikliği de yaratmayacağı ve asgari ücretin reel karşılığının bugün düştüğü trajikomik seviyeyle rahatlıkla da anlaşılabileceği ortadadır. Burada amaçlanan, bir yandan genç emek sömürü kanallarının sözüm ona cazibeli hâle getirilmesi, öte yandansa işverenlerin bir kez daha İşsizlik Fonu eliyle fonlanması uygulamasının devam ettirilmesidir. Yani burada asıl amacın yine genç emek sömürüsü olduğu da açıktır. Daha dün Gaziantep'te bir mesleki eğitim okulunda öğrencilerin haftanın dört günü ucuz iş gücü olarak iş yerlerine gönderildiği, bu iş yerlerinde mobbing, eziyet ve işkence gördüğü kamuoyuna yansımıştır. Maalesef, işkence gören öğrenciler de var, şiddet gören öğrenciler de var. Maalesef ki eğitimin niteliği gençlere insan onuruna yakışır bir imkân sağlamıyor. Üniversite mezunu genç işsiz sayısı 1,5 milyona yaklaşmıştır, gençler geleceğini başka ülkelerde arar hâle dönüştürülmüştür ve ciddi bir genç beyin göçü söz konusudur çünkü bu ülkede gençlerin yaşamının ve emeğinin kıymeti de bilinmemektedir.

Türkiye'de "çıraklık", "stajyerlik" adı altında 1 milyondan fazla öğrenci ucuz iş gücü olarak insani olmayan koşullarda çalıştırılıyor. Çırakların, stajyerlerin ücretleri ve primleri çoğu zaman İşsizlik Fonu'ndan yani işçilerin parasından ödenmesine rağmen gençlere çok cüzi ücretler veriliyor. Birçok iş yerinde İşsizlik Fonu'ndan alınan para, işçiye veya çırağa tam olarak verilmiyor. Özellikle, özel sektörde bu çalışanlara verilen ücretlerin bir kısmı elden geri alınıyor. İşsizlik Fonu'ndan belli yandaşlara fon aktarımı oluyor ama ortada iş, işçi ve iş yeri olmuyor. Van Erciş'te binlerce kişinin bu şekilde kâğıt üzerinde işe alınmış gibi gösterilip İşsizlik Fonu'nun zarara uğratıldığı kamuoyuna da

yansımıştı; açığa çıktı. Yasada geliştirilen bu yöntem on yıldan fazladır Türkiye'nin dört bir yanında uygulanıyor ama işsizlik azalmak yerine tersine her geçen gün artıyor çünkü ortada istihdam odaklı bir meslek edinme programı yok. Okullarda çağın gereği olan mesleki eğitimler verilmiyor aslında. Tek amaç var: Ucuz ve niteliksiz iş gücü elde etmek ve sömürmek. Bugün, ülkemiz ucuz işgücü merkezi olarak pazarlanıyor, anılıyorsa burada insan yaşamına ve emeğine verilen değersizlik ortaya çıkmıştır. Bu ülkenin çocuklarının, genç emek sömürüsünü kurumsallaştıran politikalar yerine nitelikli, bilimsel, çağdaş eğitimle, mesleki rehberlik ve yöneltmeyle geçecek eğitim hayatlarının sonunda ulaşabilecekleri tercih ve kabiliyetleriyle uyumlu, onurlu birer mesleğe sahip olmalarını sağlayacak eğitim politikalarını hak ettiklerini düşünüyoruz ve bu nedenle de bütün bunlara rağmen, yeni düzenlemeyle getirilen gençlere ödenecek olan ve asgari ücretin yüzde 50'sinden az olmamasını öngören hükümden sonra gelmek üzere suistimallerin önlenebilmesi ve emeğin hakkı için bu ücretin doğrudan öğrenciye aktarılmasını öneriyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Çok teşekkürler Muazzez Hanım.

Şimdi her 2 önergeyi oylamadan önce Millî Eğitim Bakan Yardımcımız Sayın Sadri Şensoy'a bir söz veriyorum.

Buyurun Sadri Bey.

MİLLÎ EĞİTİM BAKAN YARDIMCISI SADRİ ŞENSOY – Sayın Başkan, Komisyonun değerli üyeleri, sayın milletvekillerimiz; Bakan Bey'imizin geçen hafta yapmış olduğu toplantıda konuşmasının sonunda da şöyle bir cümleyle devam ediyor Bakan Bey bu konuşmasına: "İnşallah, Mecliste 3308 sayılı Yasa'da bu değişiklik yapılırsa mesleki eğitim merkezlerinde inanılmaz bir devrim yaşanacaktır." Şu anda sözücüğü tam anlamıyla buradan aldım. Yani 3308 sayılı Yasa'yla ilgili teklifimize de burada bir atıfta bulunuyor Sayın Milletvekilim. "İnşallah" diye de teklifte bulunuyor. Desteklerinizi bekliyoruz.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – İnşallah, biz de destek veririz de ama sonuçta benim dediğimden farklı bir şey söylememiş yani benim dediklerim doğru, sonunda bunu mu eklemiş?

MİLLÎ EĞİTİM BAKAN YARDIMCISI SADRİ ŞENSOY – Yani şöyle diyor: "Bu değişiklikler 3308 sayılı Yasa'da Mecliste yapıldığı takdirde…" Bunu belirtiyor burada ve "İnşallah mesleki eğitim merkezlerinde…"

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Sonuçta iradenin Mecliste olduğunu belirtmiş.

MİLLÎ EĞİTİM BAKAN YARDIMCISI SADRİ ŞENSOY – İradenin Mecliste olduğunu burada belirtiyor.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – İradenin Mecliste olduğunu belirtmiş, Vehbi Bey, dolayısıyla çok sıkıntılı gözükmüyor.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Korunmuş olduysa sıkıntı yok, problem yok bizim için.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Neden asgari ücretin yarısı, neye dayanarak? Yani onu da bir açıklarlarsa...

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Sadri Bey, bir de o konuda bir açıklamada bulunabilir misiniz?

MİLLÎ EĞİTİM BAKAN YARDIMCISI SADRİ ŞENSOY – Hangisi Başkanım?

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Asgari ücretin neden tamamı değil? Neden bir kısmında yüzde 30, bir kısmında yüzde 50?

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Yani çıraklarla kalfalar arasındaki o fark neden yüzde 50?

MİLLÎ EĞİTİM BAKAN YARDIMCISI SADRİ ŞENSOY – Şöyle: 9, 10 ve 11'inci sınıfta bizim öğrencilerimiz "çırak" statüsünde, daha sonra bir beceri eğitiminden geçiyorlar ve kalfalık eğitimini alıyorlar ve bu kalfalarımız işletmede çıraklara nazaran daha fazla bir katkı veriyorlar. Dolayısıyla, ikisi arasında bir ayrım olsun istedik.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Yani niye tam asgari ücret değil? Sorduğumuz nokta "Niye onu fazla veriyorsunuz?" değil, niye…

MİLLÎ EĞİTİM BAKAN YARDIMCISI SADRİ ŞENSOY – Sayın Vekilim, asgari ücretin yüzde 50 olması dahi çocuklarımızın buraya olan tercihini daha da arttıracaktır. Şöyle ki: Zaten mesleki eğitim merkezlerinde yapılan düzenlemelerden sonraki artış konusunda da bir bilgi vereyim ben size. 2018 yılında 119.451 iken öğrenci sayımız 2019 yılında 123 bine çıktı. 2021 yılında -daha şu anda yılı tamamlamadığımız hâlde- 159.773 öğrenci var ve her geçen gün bu talep biraz daha artacaktır. Eğer, inşallah, sizlerin de desteğiyle bu yasa geçtiği takdirde bu sayının büyük bir ihtimalle 250 binler civarında bir rakama ulaşacağına inanıyoruz. Şu anda bu desteğiniz bizim için yeterli Sayın Vekilim.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Ben, özür dileyerek şeyi anlamakta güçlük çekiyorum gerçekten yani kalfa herhangi bir işçi kadar bir üretim yapamıyor mu? Yani, kalfa zaten biraz yetişmiş, ustadan bir önceki aşama oluyor. Hani, bu doların böyle 13 liraları; 13,5 liraları bulduğu süreçte asgari ücret de kuşa dönmüş durumda zaten. Sonuçta devlet desteği de olsa her geçen gün asgari ücretin de eridiği bu süreçte yani "Neden asgari ücret değil?" diye yine sormuş olayım.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – O zaman usta olana da vereceksin, ustaya zaten asgari ücret veriyorlar. Bu memlekette işi yapana asgari ücret veriyorlar yani o kademe farkı nasıl olacak?

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ - Teşekkür ederim.

Şimdi önergeleri tek tek oylarınıza sunacağım.

Önce, Tahsin Tarhan Bey ve arkadaşları tarafından sunulan önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler… Kabul etmeyenler… Önerge kabul edilmemiştir.

Sonra, Ali Kenanoğlu ve Muazzez Hanım tarafından sunulan önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler… Kabul etmeyenler… Önerge kabul edilmemiştir.

Madde 12'yi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler… Kabul etmeyenler… Madde kabul edilmiştir.

MADDE 13 – 3308 sayılı Kanunun 31 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Ustalık yeterliğini kazanmış olanlar mesleklerinde en az on yıl çalıştığını belgelendirdikleri takdirde Bakanlıkça açılacak iş pedagojisi kursu sınavına doğrudan katılabilirler. Başarılı olanlara usta öğreticilik belgesi verilir."

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Maddeyle ilgili 1 adet önerge var, okutup oylarınıza sunacağım.

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabi Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 13'üncü maddesine getirilmek istenen değişikliğe "25 yıl usta öğreticilik yapmış kişiler emeklilik hakkını kazanır." hükmünün eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Ali Kenanoğlu — İstanbul

Muazzez Orhan Işık — Van

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Şimdi Muazzez Hanım'a önergeyle ilgili söz veriyorum.

Buyurun Muazzez Hanım.

MUAZZEZ ORHAN IŞIK (Van) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Usta öğreticilerin yaşadığı sorunları çok iyi bilen biriyim. 91 ve 93 yıllarında usta öğretici olarak halk eğitimde iki yıl hizmet verdim ve bu yüzden de bu madde benim için ve tüm usta öğreticilik yapanlar adına önemli. Sayılarının 90 bine yakın olduğu ifade edilen usta öğreticilerin emeklilik, ücret, izin ve benzeri birçok başlıkta haklarının kısıtlı olduğu ve çok uzun yıllar çalışsa dahi birçok hakkını kazanamadığı bilinmektedir. Bu düzenlemeyle, usta öğreticilerin özlük ve emeklilik hakları iyileştirilmediği gibi, usta öğretici sayısı kontrolsüz bir şekilde de arttırılıyor. Devlet kurumlarında bu emek sömürüsüne son vermek gerekiyor, özellikle usta öğreticilerin emeklerinin hakkının verilmesi gerekiyor.

Kadrosuz usta üreticiler kurumlarında saatlik ücret karşılığı bir ömür çalışmalarına rağmen emekli olamamakta, kıdem tazminatı alamamaktadır. Kurs onayları verilmezse, yenilenmezse yani başvuruları tekrar kabul edilmezse bir sonraki yıl işsiz kalabilmektedirler. İşsiz kalsalar bile işsizlik sigortasından da faydalanamamaktadırlar.

Emekli olmak isteyen usta öğreticiler için getirilen borçlandırma yöntemi birçok usta öğreti için uygun koşullar sağlamadığından çoğunlukla emekli olamıyorlar. Yine usta öğreticiler kamu hizmeti sunumlarına rağmen kamu emekçilerinin hiçbir hakkına sahip değiller. Bu haksızlıklar giderilmeden usta öğretici sayısını arttırmak sömürüyü artırmaktır ancak. Bu ülkede işsizliği sertifika vererek çözemeyiz.

Bu yüzden de önergemizde belirttiğimiz gibi usta öğreticilere ödenen ücretlerin destekleme ve yetiştirme kurslarında olduğu gibi ders saati ücretlerinin 2 katı şeklinde ödenmesi için maddeye bir fıkra eklenmesini; yine "25 yıl usta öğreticilik yapmış kişiler emeklilik hakkını kazanır." ibaresinin eklenmesini öneriyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Muazzez Hanım'a teşekkür ediyorum. Önergeyle ilgili başka söz isteyen arkadaş görmedim.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler… Kabul etmeyenler… Kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler… Kabul etmeyenler.. Madde kabul edilmiştir.

14'üncü maddeyi okutuyorum:

Madde 14-3308 sayılı Kanunun geçici 12 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

"2016-2017 eğitim ve öğretim yılı sonuna kadar uygulanmak üzere aday çırak ve çıraklar ile 18 inci madde hükümleri uyarınca işletmelerde mesleki eğitim gören, staj veya tamamlayıcı eğitime devam eden öğrencilere, 25 inci maddenin birinci fıkrası kapsamında yapılacak ödemeler asgari ücretin net tutarının yüzde otuzundan, kalfalık yeterliliğini kazanan mesleki eğitim merkezi 12 nci sınıf öğrencilerine asgari ücretin yüzde ellisinden az olamaz. Mesleki eğitim merkezi programı dışındaki okul ve kurumlarda öğrenim gören öğrencilere ödenebilecek en az ücretin; yirmiden az personel çalıştıran işletmeler için üçte ikisi, yirmi ve üzerinde personel çalıştıran işletmeler için üçte biri; mesleki eğitim merkezi programına devam eden öğrencilere ise ödenecek ücretin tamamı 25/8/1999 tarihli ve 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu'nun 53 üncü maddesinin üçüncü fıkrasının (B) bendinin (h) alt bendi için ayrılan tutardan Devlet katkısı olarak ödenir. Bu kapsamda yapılacak ödemeleri yedi eğitim ve öğretim yılına kadar uzatmaya Cumhurbaşkanı yetkilidir. Staj yapacak işletme bulunamaması

nedeniyle stajını okulda yapan ortaöğretim öğrencileri ile öğretim programı gereği staj yapmak zorunda olmayan yükseköğretim öğrencilerinin yaptıkları stajlar bu fıkra hükmü kapsamı dışındadır. Kamu kurum ve kuruluşlarına Devlet katkısı ödenmez.”

‘Bu madde uyarınca ödenen Devlet katkısı ödemenin yapıldığı tarihi takip eden iki ay içerisinde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bütçesinden İşsizlik Sigortası Fonuna aktarılır.

Birinci fıkrada bu fıkrayı düzenleyen kanunla yapılan değişiklikler sebebiyle 2021-2022 eğitim ve öğretim yılından önceki döneme ilişkin geçmişe dönük herhangi bir ücret veya Devlet katkısı ödemesi yapılmaz.’

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ - Maddeyle ilgili 4 adet önerge var, sırasıyla okutup oylarınıza sunacağım.

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Komisyon gündeminde bulunan Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 14’üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ayhan Altıntaş — Ankara

Yasin Öztürk — Denizli

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Maddeyle, ödenmesi öngörülen devlet katkısının Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bütçesinden İşsizlik Sigortası Fonu’na aktarılmasına ilişkin düzenleme yapılmaktadır. Ek olarak aynı düzenlemeyle, bu kapsamda yapılacak ödemelerin Cumhurbaşkanı tarafından yedi eğitim ve öğretim yılına kadar uzatılabileceği düzenlenmektedir.

Maddenin mevcut lafzından devlet katkısının neden İşsizlik Sigortası Fonu’na aktarılmasının öngörüldüğü anlaşılamamaktadır. Kanun teklifinin gerekçesinde de buna ilişkin bir açıklama mevcut değildir. İşsizlik sigortası, sigortalı işsizlere yasada belirtilen şartları taşımaları hâlinde işsiz kaldıkları dönem için belirli süre ve miktarda yapılan ödemedir. Kamuoyunda ve açık kaynaklarda, temel amacı işsizlik sigortası ödemeleri ve işsiz kalanların yeniden işe kazandırılması olan İşsizlik Sigortası Fonu’nun tabiri caizse bir işveren destek fonuna dönüştüğü ve amacı dışında kullanıldığı iddia edilmektedir. Son yıllarda yapılan çeşitli düzenlemelerle Fon’un giderlerinin alakasız konu başlıklarıyla çeşitlendirildiği, İşsizlik Sigortası Fonu giderleri içinde işsize ödenen pay azaldığı ve amaç dışı bir biçimde işverenlere teşvik ve destek kapsamı altında kaynak aktarımı enstrümanına dönüştüğü kamuoyunun malumudur. Bu doğrultuda, düzenlemenin gerçek amacının muğlaklık içermesi sebebiyle teklif metninden çıkarılmasını talep etme zarureti hasıl olmuştur.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Ayhan Bey, ekleyeceğiniz bir şey var mı? Yok.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Burada açıklama yaparlarsa belki daha aydınlatıcı olur.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Bu önergenin normal şartlarda, açıklama olduğu takdirde sizin tarafınızdan gelmeyeceğini düşündüm.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Muğlaklık var orada. Neden İşsizlik Fonu’na ihtiyaç duyuluyor?

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Sadri Bey, bunu Maliye Bakanlığımız ya da siz “Neden İşsizlik Fonu’ndan değil de Bakanlık bütçesinden ödeme yapılacak?” şeklinde bir soru var. Bunu cevaplayabilir miyiz lütfen?

Buyurun.

HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ ÖMER İNAN – Sayın Başkanım, sayın vekillerim; mevcut durumda bu ödemeler yani çıraklara, stajyer adaylarına ödenen ücretler İşsizlik Fonu'ndan karşılanıyor, dolayısıyla bu İşsizlik Fonu'ndaki parayı tüketiyor. Bu İşsizlik Fonu'ndaki parayı tüketmemesi için bunun genel bütçeden karşılanması öngörüldü ve Maliye Bakanlığı da bu konuda uygun görüş verdi.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Yani mevcut durumda da İşsizlik Fonu'ndan ödeniyor.

HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ ÖMER İNAN– Mevcut durumda İşsizlik Fonu'ndan ödeniyor, bu düzenleme İşsizlik Fonu'ndan ödenmeye destek olmuş olacak.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Tamam, önergemizi geri çekelim.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Tamam, önerge geri çekildi o yüzden oylamıyorum.

Ayhan Bey, teşekkür ederiz.

Evet, bir sonraki önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3950) esas numaralı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 14'üncü maddesinin birinci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Madde 14 - 5/6/1986 tarihli ve 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanununun 25 inci maddesinin 1 inci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"2016-2017 eğitim ve öğretim yılı sonuna kadar uygulanmak üzere aday çırak ve çıraklar ile 18 inci madde hükümleri uyarınca işletmelerde mesleki eğitim gören, staj veya tamamlayıcı eğitime devam eden öğrencilere, 25 inci maddenin birinci fıkrası kapsamında yapılacak ödemeler asgari ücretin brüt tutarının; yirmi ve üzerinde personel çalıştıran işyerlerinde yüzde otuz beşinden, yirmiden az personel çalıştıran işyerlerinde yüzde yirmi beşinden, aday çırak ve çırağa yaşına uygun asgari ücretin yüzde kırkından, kalfalık yeterliliğini kazanan mesleki eğitim merkezi 12 nci sınıf öğrencilerine asgari ücretin yüzde ellisinden aşağı olamaz. Mesleki eğitim merkezi programı dışındaki okul ve kurumlarda öğrenim gören öğrencilere ödenebilecek en az ücretin; yirmiden az personel çalıştıran işletmeler için üçte ikisi, yirmi ve üzerinde personel çalıştıran işletmeler için üçte biri; mesleki eğitim merkezi programına devam eden öğrencilere ise ödenecek ücretin tamamı 25/8/1999 tarihli ve 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununun 53 üncü maddesinin üçüncü fıkrasının (B) bendinin (h) alt bendi için ayrılan tutardan Devlet katkısı olarak ödenir. Bu kapsamda yapılacak ödemeleri yedi eğitim ve öğretim yılına kadar uzatmaya Cumhurbaşkanı yetkilidir. Kamu kurum ve kuruluşlarına Devlet katkısı ödenmez."

Tahsin Tarhan — Kocaeli
Çetin Osman Budak — Antalya
Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu — Manisa
Müzeyyen Şevkin — Adana
Tacettin Bayır — İzmir

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Teklifle 12'nci maddeye uyum amacıyla düzenleme yapılmaktadır.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Önergeyle ilgili söz talebi yok.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler… Kabul etmeyenler… Önerge kabul edilmemiştir.

Bir sonraki önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3950) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 14'üncü maddesiyle değiştirilen 3308 sayılı Kanun'un geçici 12'nci maddesinin birinci fıkrasının üçüncü cümlesinde yer alan "yedi" ibaresinin "on" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Fahri Çakır — Düzce

Şahin Tin — Denizli

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Önergeyle verilen destek süresinin uzatılması öngörülmektedir.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Evet, arkadaşlar destek süresi yedi yıldan on yıla çıkarılıyor 2016'dan sonra, dolayısıyla müspet bir yaklaşım, tüm arkadaşların desteğini bekliyoruz.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler… Kabul etmeyenler… Kabul edilmiştir.

Oy birliğiyle kabul edilmiştir, teşekkür ediyoruz.

Bu kabul edilen önergeyle yapılan değişiklik doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler… Kabul etmeyenler… Madde kabul edilmiştir.

15'inci maddeyi okutuyorum:

Madde 15-11/1/1989 tarihli ve 3516 sayılı Ölçüler ve Ayar Kanununun 15 inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine "Damgası kopmuş, bozulmuş," ibaresinden sonra gelmek üzere "damga süresi geçmiş" ibaresi eklenmiş, (e) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve fıkraya aşağıdaki bent eklenmiştir.

"e) Ani muayenelerde veya ölçü aleti sahibi haricindeki kimselerin müracaatı üzerine yapılan şikâyet muayenelerinde ayarı doğru olmayan ölçü aletlerini kullanan kişiye, ölçü aletinin türüne ve kullanıldığı işin niteliğine göre ikiyüzyetmiş Türk Lirasından ikibinyediyüz Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir. Ayrıca bu ölçü aletlerine el konularak mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir. Ancak ayarın doğru olmaması durumu ölçü aleti sahibi aleyhine sonuç doğuruyorsa bu kişilere idari para cezası verilmez ve ölçü aletlerine el konulmaz. '

"k) Gaz, elektrik ve su sayaçları için bu maddede yer alan kullanan kişi ifadesi, sayacı dağıtım ağında kullanan dağıtım şirketini veya dağıtımdan sorumlu işletmeyi ifade eder. Bu sayaçlar için; (c) bendinde yer alan damgası kopmuş veya bozulmuş ölçü aleti kullanma fiili ile (e) bendinde yer alan fiil sebebiyle bu bentlerde belirtilen idari para cezaları uygulanmaz; ancak sayacın türüne göre ilgili Kanunlar ve alt düzenlemeler kapsamında işlem yapılır."

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Önerge yok.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) - Bir şey söyleyebilir miyim?

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Tahsin Bey, söz mü istiyorsunuz?

Buyurun.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Teklifi uygun buluyoruz. Bu düzenlemede de büyük bir hata CHP'nin başvurusu üzerine AYM'den döndü, abonelerin ceza almalarının önüne geçilmiş oldu. Ben, AK PARTİ Grubundan CHP'ye bir teşekkür etmelerini bekliyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Ülkemize ve milletimize yapılan her türlü olumlu katkı için teşekkür etmekten geri durmayız, bir sıkıntı yok.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Bir de ben bir şey sorabilir miyim, burada hazır bürokratlar varken, konuyla alakalı olduğuna inandığım için.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Buyurun Vehbi Bey.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Şimdi, benim bölgemde, Manisa'da son günlerde şöyle bir gelişme yaşandı, belki sizin seçim bölgelerinizde de yaşanmıştır. Özellikle tarımsal sulama abonelerinde belli bölgelerde, belli ilçelerde, belli köylerdeki aboneler, elektroşoklama yöntemiyle elektrik kaçırdıkları iddiasıyla dağıtım şirketi tarafından çok ciddi faturalarla cezalandırılıyorlar.

Şimdi, elektroşoklayan bir mekanizma varmış, bu mekanizmayla sayaç dışarıdan durdurulabiliyormuş, suçüstü yapılmış, örnekleri var ancak herhangi bir suçüstü olmadığı hâlde bu iddiayla suçlanan insanlar "Benim 7-8 tane aboneliğim var, hiçbir tanesinde böyle bir şey başıma gelmedi. Neden diğerlerinde kaçakçılık yapmıyorum da sırf bu abonemde kaçakçı pozisyonuna giriyorum?" diyen birçok müstahsil insanlar var. Yani firma kuşku duyduğu sayaçları almış, sayacı aldıkları firmaya göndermişler, o firma da demiş ki: "Bu sayaçta elektroşoklama yöntemiyle saat durdurulmuştur ve elektrik kaçakçılığı yapılmıştır." tarzında bir tutanak tutulmuş ve bir yıl geçmişe dönük elektrik sarfiyatı gözetilerek çok ciddi faturalarla karşı karşıya gelmişler. Yani bir yıl boyunca 30 bin lira fatura ödeyen bir insan 113 bin lira fatura ödemek durumunda kalmış, mahkemelik olmuş birçok insan var. Bir düzenleme, bahsetmiş olduğum mağdur olduğunu iddia eden kurum tarafından da hırsız olduğu iddia edilen insanlar hakkında bir düzenleme olacak mı?

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Abdullah Bey, buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Şimdi, yapılan bu düzenlemenin bahsettiğiniz bu konuyla bir ilgisi yok. Kaçak kullanımlarda da bilgi olsun diye söylüyorum, kaçak tahakkuklarının bir metodolojisi var yani hiçbir dağıtım şirketi kendi kafasına göre "Ya, buraya 50 bin liralık bir fatura çıkartayım veya buraya 100 bin liralık fatura çıkartayım." gibi yaklaşım sergileyemez. Metodolojinin temel mantığı şudur: Burada ne kadar kaçak elektrik kullanıldığının hesap edilmesi, tahminle hesap edilmesi gerekir. Nasıl hesap edilir? Oradaki kurulu bir güç var yani elektriksel cihazlar var, o elektriksel cihazların emsallerine göre bir çalışma saat süreleri var. Bir fabrika üç vardiya mı çalışıyor, iki vardiya mı, tek vardiya mı? Bu veriler dikkate alınır. Hiçbir şey bulunamazsa benzer büyüklükteki başka bir tüketicinin tüketim ortalamaları dikkate alınır. Bu, bu kadar elektriği kullanmıştır ve bunu kaçak olarak kullanmıştır diye hesap edilir. İlk kaçak kullanım tespitinde 1,5 katı yani normalde birim bedeli 100 kuruşsa 150 kuruştan fatura edilir. Bir kere otomatikman bir yüzde 50'lik fatura fazlalığı oradan gelir. Ama kaçak kullanan kişinin, ortalamada 30 bin liralık elektrik tüketiyordum, dolayısıyla 30 bin liralık ancak kullanmış olabilirim gibi bir yaklaşım sergilemesi pek doğru olmaz çünkü kaçak kullandığı için her zamanki ödediği miktara göre kullanım alışkanlıklarından çok daha fazla kullandığı çok kuvvetle muhtemeldir. Bununla birlikte, öyle de davranılmaz; bu türdeki bir başka kaçak kullanmayan abone emsallerine göre ortalama ne tüketir gibi bir yaklaşım sergilenir. Bunların hepsi keyfî değildir. Şu, şu, şu aboneleri aldım, bunların tüketim ortalaması, atıyorum 500 kilovatsaat, 500 kilovatsaati normal tarifenin 1,5 katıyla hesapladım gibi hesap verilebilir bir hesap vardır. Bütün buna rağmen, tüketici, bu kaçak faturasına itiraz edebilir, bu prensiplere uyulmamıştır babından. Öncelikle, dağıtım şirketi, bu faturayı tanzim eden şirket bu itirazı değerlendirir, zaman zaman haklı görüp düzelttiği durumlar da olur, haklı görmediği "Hayır, bizim yaptığımız hesapta bir hata yoktur." şeklinde de karar verebilir, EPDK'ye de bu durumu tekrar intikal ettirebilir. EPDK bu konuda hakemlik de yapar, hesaplarına bakar.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Yok, şöyle, iddia şu: "Biz elektroşok denen bir olayı bilmiyoruz, böyle bir şey görmedik. Biz bu uygulamayı yapmadık. Ben kaçakçı değilim, yıllardan beri aboneyim, bir sürü aboneliğim var, hiçbir tanesinde böyle bir sorun yaşamadık ancak bu abonelikte böyle bir ithamla karşı karşıyayız." Adam şunu kabul etmiyor: "Ben bu işi yaptım." demiyor. Yani fiyata itirazı şu olsun, bu olsun diye değil "Ben bu işi yapmadım." diyor. Davalık olmuşlar. Süreç için söylüyorum size. Sayaç şeye gidiyor…

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Sayaç test istasyonları vardır. Sayaçlar, tabii…

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Üretici firmaya gidiyor sayaç.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Üretici firmanın laboratuvarına gider bildiğim kadarıyla. Bunlar, orada, bu sayaca o dediğiniz elektroşok uygulanıp uygulanmadığı mutlaka belli oluyor, rapora bağlanıyor. Onun altına, raporu, o testi yapanlar…

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Yani en son Sanayi ve Ticaret Bakanlığına gidiyor mu? Veyahut da o firmanın dediği tutanak üzerinden mi işlem görüyor, yoksa Sanayi ve Ticaret Bakanlığının ölçüm, tartım birimlerine gidip oradan mı bu rapor alınıyor?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – EPDK Başkan Yardımcımız daha detay biliyor, yanlış olmasın, ben ona söz vereyim.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Hacı Ali Bey, bu konuda daha detay bir bilgi verir misiniz?

Buyurun.

EPDK BAŞKAN YARDIMCISI HACI ALİ ULUTAŞ – Sayın Başkanım, Sanayi ve Ticaret Bakanlığımızın yetkilileri burada, aslında ölçü ve ayarlar için onlar daha net bilgi verebilir ama ilk önce dağıtım şirketlerinin kendi laboratuvarları Sanayi ve Ticaret Bakanlığının yetkilendirdiği, akredite ettiği laboratuvarlar olduğu gibi, dijital sayaçlar için sayaç üreticisine de gidiyor, onlar da bunun testini yapabiliyorlar ama Sayın Bakanımızın dediği gibi eğer sayacın üzerinde yapılan veya ölçülen şeylerle alakalı vatandaşın bir sıkıntısı varsa bize de şikayet edebiliyor burada. Bu söylenilen her ikisi de hem Sanayi ve Ticaret Bakanlığının yapmış olduğu rapor hem üreticinin yapmış olduğu rapor hem de dağıtım şirketinin sahada yapmış olduğu tutanakların hepsi zaten karşılıklı imza altına alınan şeyler yetkililer tarafından ve bunları da rapor hâlinde veya bir belge hâlinde vatandaşa veriyor olunan şeyler.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Yani dava açmış insanlar, bakalım dava sonucu ne olacak? Ben de merak ettim.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkür ediyoruz.

Konuya ilişkin, sanırım, müzakere yeterli bir aşamaya geldi.

Şimdi maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler… Kabul etmeyenler… Madde kabul edilmiştir.

Madde 16'yı okutuyorum.

MADDE 16 - 24/11/1994 tarihli ve 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 30 — (1) Bu Kanun hükümleri çerçevesinde Türkiye Denizcilik İşletmeleri Anonim Şirketi ve Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demir Yolları İşletmesi Genel Müdürlüğüne ait bazı limanların işletme hakkı verilmesi/devri yöntemiyle gerçekleştirilen özelleştirilmesi uygulamaları neticesinde imzalanan kırk dokuz yıldan az süreli sözleşme süreleri; bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç dört ay içinde başvuruda bulunulması, sözleşmeden doğan tüm mali

yükümlülüklerin ek sözleşme imzalanmadan önce yerine getirilmesi, özelleştirme sözleşmesinden kaynaklı olarak Özelleştirme İdaresi Başkanlığı, Türkiye Denizcilik İşletmeleri Anonim Şirketi ve Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demir Yolları İşletmesi Genel Müdürlüğü aleyhine açılmış davalar var ise bu davalardan tüm yargılama giderleri üstlenilerek kayıtsız ve şartsız feragat edilmesi ve ek sözleşme düzenlenmesi şartıyla, sözleşmelerinin süresi hakkın başlangıç tarihinden itibaren kırk dokuz yıla kadar uzatılır.

(2)Ek sözleşmelerde süre uzatımı, ek sözleşme bedeli ve ödeme koşulları ile ilgili hususlar dışında özelleştirme sözleşmesini değiştirecek herhangi bir hükme yer verilemez. Ek sözleşme ile uzatılan süre yatırım sürelerine eklenemez.

(3)Ek sözleşme bedelinin tespitinde Özelleştirme İdaresi Başkanlığı tarafından 4046 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununa göre değerleme yapmaya yetkili en az iki kuruluş danışman olarak görevlendirilir. Özelleştirme sözleşmesi bedeli, işletici/alıcı tarafından yapılan yatırım tutarları ve özelleştirme sonrasında işletici şirket hisselerinin satışı söz konusu olmuş ise bu bedeller ve diğer tüm veriler dikkate alınarak, uluslararası değerleme standartlarına göre hazırlanmış değerleme raporları ile belirlenen ek sözleşme bedeli, uzatım süresi ve diğer hususlar Özelleştirme Yüksek Kurulunun onayına sunulur.

(4)Özelleştirme Yüksek Kurulunun onayı halinde, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı tarafından alıcı/işleticilere ek sözleşme imzalanmak üzere üç ayı geçmemek üzere süre verilir. Talep halinde bir defaya mahsus olmak üzere ek süre verilebilir.”

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Madde üzerinde 3 adet önerge var, okutup oylarınıza sunacağım.

Okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji Tabii Kaynaklar, Bilgi Ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Komisyon gündeminde bulunan Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 16’ncı maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ayhan Altıntaş	Yasin Öztürk
Ankara	Denizli

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Ayhan Bey, söz istiyorsunuz değil mi?

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Söz istiyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Ayhan Bey, buyurun.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Şimdi, burada, bazı limanlara ilişkin işletme hakkı verilmesi yöntemleriyle gerçekleştirilen özelleştirmeler kapsamında imzalanan kırk dokuz yıldan az süreli sözleşme sürelerinin kırk dokuz yıla uzatılması isteniyor. Süre uzatımı için bir şart öne sürülüyor: Sözleşmeden kaynaklanan yükümlülüklerin ifa edilmesi ve davalardan vazgeçilmesi hâlinde, ayrıca da taraflar arasında ek sözleşme düzenlenmesi ve sözleşme bedelinin SPK tarafından yetkili addedilen iki bağımsız kuruluş tarafından belirlenmesi öngörülüyor.

Şimdi, süre uzatımı, tarafların özgür iradeleriyle gerçekleştirilecek hukuki bir tasarrufu ifade ediyor. Dolayısıyla, bir tarafın haklarından, Hukuki haklarından feragat etmesinin beklenmesi bir zorlama ifadesidir; Anayasal bağlamda hak arama hürriyetine engel teşkil ediyor. Dolayısıyla, biz bunu uygun bulmuyoruz. Ayrıca da buradaki aciliyetin nedenini öğrenmek istiyorum. Neden böyle bir şeye ihtiyaç var? Çünkü daha önce geneli üzerinde yaptığımız tartışmalarda, birçok şeyde daha on yedi yıl,

yirmi yedi yıllık süreler hâlâ mevcut. Dolayısıyla, bu aciliyete neden ihtiyaç duyuldu? En kısası belki de beş yıllık. Ayrıca, şunu da kabul edelim. En geç bir yıl içinde, en geç belki bir buçuk yıl içinde seçim var. Dolayısıyla, Hükûmet bu konuda niye acele ediyor? Acaba, seçimden önce bir uzatma süresi verilip böyle bir destek olunması mı söz konusu diye aklımızdan geçiyor. Aslında, etik olarak Hükûmetin yapması gereken şey, acil olmadığı için bunu seçimden sonra gelecek hükûmete bırakmasıdır diyorum.

Saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkür ediyorum Ayhan Bey.

Ayhan Bey'in önergesiyle ilgili söz almak isteyen yok sanırım.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Aciliyet konusunda bir açıklama olabilir mi acaba?

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Olur, olur.

Bu önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler… Kabul etmeyenler… Önerge kabul edilmemiştir.

Bunun tamamıyla ilgili Hamdi Bey sizden açıklama alacağım. Dolayısıyla, 3 önergeden sonra bir açıklama alacağım.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Sanayi Ticaret Enerji Tabii Kaynaklar Bilgi Ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3950) esas numaralı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 16'ncı maddesinin teklif metninden çıkarılmasını ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Tahsin Tarhan	Çetin Osman Budak	Müzeyyen Şevkin
Kocaeli	Antalya	Adana
Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu	Tacettin Bayır	
Manisa	İzmir	

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Tahsin Bey, buyurun.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Limanların özelleştirilmesiyle ilgili kırk dokuz yıla uzatılması… Belki kaç yıldır burada, bu Komisyonda çalışıyorum, eğer bu Komisyondan bu kanun geçerse en büyük sorumluluk duyacağım bir kanun maddesi bizim Komisyondan geçmiş olacak. Çünkü tarihlerine baktığımız zaman, henüz daha ihalesi yeni yapılmış, beş yıl olmuş limanlar var. 2059, 2061 yılına kadar bu sorumluluğa imza atmış olacağız. Yani hem çocuklarımızı hem torunlarımızı sorumluluk altına itmiş olacağız.

Şöyle limanların tarihlerine baktığımız zaman, Mersin Limanı 2007 yılında özelleşmiş ve henüz daha 2043 yılında dolacak, 2056'ya uzatıyoruz yani 43 yılda doluyor. İskenderun Limanı 2048'de doluyor, biz 2061'e uzatıyoruz. Samsun Limanı 2010'da ihalesi yapılmış, 2046'da doluyor, biz 2059'a uzatıyoruz. Yani en yakın zamanı dolacak limanın beş yılı var. Antalya Limanı 2028'de doluyor en yakın, 2047'ye uzatıyoruz.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, neden sorumluluk duyuyorum diye sorarsanız. Örneğin, daha ihalesini yaptığınızda, sekiz yıllığına liman işletme hakkını Katarlılara 140 milyon dolara verdiğinizde her tarafta büyük reklam yaptınız ki çok iyi paraya Katarlılara limanın işletme hakkını sattık. Ama ne yazık ki bu davalar açılmaya başladıktan sonra neler oldu, içyüzü nedir davaların, bilemiyoruz. Bu davalarda şirketler mi daha güçlü, yoksa devlet mi güçsüz, biz bunu anlayamadık. Ve bu davalar sonucunda, acele, özellikle Sanayi, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna bu kanun maddesinin getirilmesine

anlam veremiyoruz. Yani Türkiye'de yıllardan beri muhalefetin savunduğu "Elektrik faturalarında TRT payı kalksın." bunu savunurken iktidar da "TRT payını kaldıracağız." deyip gündem yapmasının ardından bu kanun metninin içerisine bu limanların girmesi bizi şaşırtıyor. Eğer vicdanınız el veriyorsa bu kanun maddesine oy verin. Şu gördüğünüz resme bir bakın. Son dönemlerde, özellikle Marmara'da müsilajdan dolayı büyük sıkıntılar var. Bu, ihalesi henüz daha yeni yapılmış liman. Neredeyse körfez karşıdan karşıya birleştirilecek. ÇED raporu almadan her gün işlem yapıyor. Bakın, her tarafı doldurmuş, dolmadık alan kalmamış, deniz birleşiyor. Yani körfezi Derince'den Gölcük'e birleşme noktasına kadar doldurdular. Derince Limanı, 2015 yılında Safiport'a 543 milyon dolara ihale edilerek verildi, otuz dokuz yıllığına. Ya, şimdi, 543 milyon dolara Türkiye'nin göz bebeği, körfezin, İstanbul'un tam merkezindeki bir limanı neye karşılık, nasıl verildi, kırk dokuz yıl nasıl uzatılıyor? Biz bunu anlamlandıramıyoruz yani kırk dokuz yıl neden uzatılıyor? Balıkçılar isyanda. Bölgede; Karamürsel'de, Gebze tarafında, Hereke'de yüzlerce, binlerce tarihî balıkçılarımız var; geçimini sağlayan balıkçılar var, balıkçılara yasaklanıyor, burası liman bölgesine dönüştü. Yani bu Safiport ihaleyi aldıktan sonra Kocaeli Körfezi yok edildi. E, şimdi, anlam veremediğimiz, elektrikte TRT payı bir anda kalkacak. Kanun taslağının içerisindeki limanları kırk dokuz yıllığına tekrar ihale etmek ne anlama geliyor? Ben, bu Komisyon üyelerine şunu söylüyorum: Siz burada ihale mi yapıyorsunuz, kanun mu çıkarıyorsunuz? Bir düşünün, elinizi vicdanınıza koyun, akşam eve gittiğinizde çocuklarınıza da şunu söyleyin; şu resmi de gösterin; Biz Kocaeli Derince'de limanı 2059 yılına kadar ihale ettik. Çocuk sormaz mı: "Ya, bu, çevreyi kirletecek veya bunun çevreye zararı olacak. Limanla ilgili 2059'a kadar, 2040'ları, 2050'leri nasıl öngördünüz de siz buna 'Evet.' dediniz?" Elinizi vicdanınıza koyun, düşünün. Onun için, uyumlu çalıştığımız bir Sanayi Komisyonu bu kanun maddesine "Hayır." demeli, Anayasa'ya aykırı bir kanun maddesine "Hayır." demeli. Ben sizin elinizi vicdanınıza koymanızı istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ - Tahsin Bey, teşekkür ediyorum. Konuyla ilgili Müzeyyen Hanım söz istiyor, Müzeyyen Hanım'a söz veriyorum.

Buyurun.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) - Teşekkür ediyorum.

Bende Sayın İbrahim Kabaoğlu Hocamızın da notları var bununla ilgili. Doğrusu, bu TDİ limanlarının bir kısmının özelleştirilmesine ilişkin özelleştirme kararları Danıştay tarafından iptal edilmiş zamanında. Söz konusu iptal kararları kesinleşmiş olmasına rağmen mahkeme kararları yerine getirilmemiştir. Maddeyle getirilen düzenlemeyle bu hukuksuz durum hukukileştirilmek istenmekte ve yeni sözleşmeler yoluyla hem süre uzatılmakta hem de daha önceki mahkeme kararlarının uygulanmasına ilişkin hukuki bir altyapı oluşturulmak istenmektedir. Liman işletme hakkı devirleri ihale yöntemiyle yapıldığından, ihale yapıldığı tarihteki sürenin daha sonra uzatılması aslında hukuken mümkün değil. Bu ihale baştan bu şekilde söylenmiş olsa -yani kırk dokuz yıllığına- bir sıkıntı olmayacak ama ihaleye çıkılmış, süresi de dolmak üzere -beş yıl, işte yirmi beş yıl süresi olanlar var- baştan bir sakatlık doğuruyor yani.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Kırk dört yıl var, kırk dört yıl.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) - Kırk dört yıl olanlar var. Dolayısıyla gerçekten belki izah edilebiliyor ama vicdanımıza izah etmekte güçlük çekiyoruz. Burada aldığımız bir karar, çocuklarımızın geleceğini de kırk dokuz yıl limanlar bağlamında ipotek altına alabilecek bir şey. Dolayısıyla mutlaka enine boyuna tartışılması gerektiğini düşünüyorum açıkçası. Yani haksız bir rekabet var bir kere. Yani birileri ihaleye girdi, aldı, tamam, alırken kırk dokuz yıllığına alacağını bilse belki farklı yöntemler izleyecek, burada bir haksızlık var bir kere. Bir de aldıktan sonra, bir başkası belki kırk dokuz yıl

olduğunu bilse bu ihaleye girip alacaktı o limanı ihaleyle ama diyelim yirmi beş yıllık teklif verilmişse buna girmek istemedi, bu da bir haksız rekabet ortamını beraberinde getiriyor. Yani teklif maddesinin, Danıştayın Türkiye Denizcilik İşletmeleri Anonim Şirketi limanlarına ilişkin özelleştirme kararları hakkında kesinleşmiş iptal kararlarını etkisiz kılmaya yönelik kapsamı itibarıyla… İbrahim Hocamızın görüşüdür bunlar. "'Yasama ve yürütme organları ile idare, mahkeme kararlarına uymak zorundadır; bu organlar ve idare, mahkeme kararlarını hiçbir suretle değiştiremez ve bunların yerine getirilmesini geciktiremez.' hükmünü içeren Anayasa'nın 138'inci maddesinin dördüncü fıkrasına ve 'hukuk devleti' ilkesini içeren ikinci fıkrasına aykırıdır." diyor İbrahim Hocamız. Dolayısıyla, bu teklif maddesinde, işletme hakkı verilmesi, devredilmesi yöntemiyle gerçekleştirilen özelleştirme uygulamaları neticesinde imzalanan kırk dokuz yıldan az süreli sözleşme sürelerinin, belli koşulların yerine getirilmesi hâlinde hakkın başlangıç tarihinden itibaren kırk dokuz yıla kadar uzatılacağı öngörülmektedir. Dolayısıyla, teşebbüs hürriyetlerinin ve bu hakla bağlantılı olarak özel teşebbüslerin fırsat eşitliğinin içinde rekabet edebilmesinin önünde de bir engel oluşturmakta bu. Doğrusu, iktidarın gitmekte olduğu bir süreçte çocuklarımızın ve ülkemizin geleceğini, kırk dokuz yıl sonrasını bu şekilde programlamasını da doğru bulmadığımızı buradan ifade etmek isterim. Bu düzenlemenin Anayasa'nın hak arama özgürlüğünü düzenleyen 36'ncı maddesine aykırı olduğunu da ifade etmek isteriz. Gerekçelendirirseniz Sayın Bakan Yardımcısı, neye dayandırılarak limanlarımız yani millî servetimiz olan bu limanlar kırk dokuz yıl daha birilerine uzatılmak isteniyor, neden? Söylediniz ama açıkçası ben ikna olmadım. Yani vicdanlarda yer bulması son derece önemli; söylemde değil vicdanda yer bulması önemli. İzaha mahkûm bir konu olarak görüyoruz. Aktarırsanız memnun oluruz.

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ - Teşekkürler Müzeyyen Hanım.

Şimdi Vehbi Bey'e söz vereceğim.

Buyurun Vehbi Bey.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Anladığım kadarıyla, biz burada ne kadar konuşsak, ne yapsak, ne etsek bizim bu maddeyi kanun teklifinden çıkartma şansımız yok ama ben tutanaklara geçmesi için, yarın belki okuyanlar olur, okuyanların aydınlanması için bu konuda söz almak istedim.

Şimdi, burada, biraz evvel Müzeyyen Hanım'ın dediği şey doğru esasında, çok doğru. Otuz yıl önce ihaleye girilmiş, yirmi beş yıl önce ihaleye girilmiş, bu ihaleye belli istekliler geliyor, bir rekabet ortamı oluşturuluyor ve birisi alıyor ihaleyi, otuz yıllığına alıyor. Biz şimdi diyoruz ki otuz yıllığına almış, sürenin bitmesine sekiz yıl var, altı yıl var, beş yıl var, biz bu insanlara kırk dokuz yıllığına kadar uzatabilme hakkı tanıyalım. Şimdi, bana göre, bu, bir kere rekabet ruhuna -şu andaki sistem kapitalizm- kapitalizmin ruhuna aykırı, liberalizme aykırı bir uygulama.

Peki, bu kanun teklifi gelmeseydi veyahut da kanunlaşmasaydı ne olacaktı? En yakında, 2028 yılında -benim bildiğim- sözleşmesi bitecek olan Antalya Limanı var, değil mi? Ortadoğu Antalya Liman İşletmelerinin 2028 yılında bitecek. 2028 yılında bu bitmiş olsaydı, büyük ihtimalle gene bir ihaleye çıkılacaktı ve isteklilerle beraber ihaleye çıkılacaktı. Sonuç itibarıyla bir rekabet ortamı oluşacaktı otuz yıllığına, yirmi yıllığına, kaç yıllığınaysa. Ben, burada, yapılan işlemlerde ciddi bir kamu zararı olacağını öngörmekteyim. Kimse kusuruma bakmasın ve ben, burada da adrese teslim bir kanun teklifi yapmak üzere olduğumuzu hissetmekteyim. Çünkü biraz evvel örneğini verdik, sabahtan beri de konuşuluyor. İşte, 140 milyon dolara bir Katar firması Ortadoğu Antalya Liman İşletmelerinin sekiz yıl süresi kaldığını bildiği hâlde alıyor. Yani bu işletmenin geçmişine de baktığımız zaman, 1998 yılında otuz yıllığına Ortadoğu AŞ alıyor, TMSF'ye geçiyor, daha sonra, 2006 yılında 74 milyon dolar karşılığında bir konsorsiyuma geliyor ve o konsorsiyumdan daha sonra 2010 yılında Global'e geçiyor

ve şu anda da 140 milyon dolara - süresi sekiz yıl kalmış bir işletme- Katarlılara satılıyor. Yani mesela, o zaman da tartışıldı bu, bu yılbaşında oldu zannedersem. "Ya, sekiz yıl süresi kalan bir işletmeye nasıl 140 milyon dolar para verilir?" denildi. Şimdi, o zaman şeytanın avukatlığını yapmamız lazım. E, ben biliyorsam kırk dokuz yıllığına uzatılacağını, belki 140 milyon dolar veririm. Burada kimse kusura bakmasın; burada hem Anayasa'ya aykırı hem de kamuyu zarara uğratacak, insanların kafasında soru işaretlerine, kamuoyunun kafasında soru işaretlerine yer verecek bir yasal düzenleme yapmanın arifesindeyiz. Ben bu yanlıştan bir an önce geri dönülmesini ve bu konuda, bunun kanun metninden çıkartılmasına dair vermiş olduğumuz önergelerin -biraz evvel Başkanımız diyordu ya "oy birliğiyle"- Komisyon üyelerimizin oy birliğiyle kabul edilmesini rica ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Vehbi Bey, teşekkür ediyorum.

MAHİR POLAT (İzmir) – Ben de söz istiyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Mahir Bey Komisyonumuza katkı vermek üzere gelen bir milletvekilimiz. Teşekkür ediyoruz gelişiniz ve katkılarınız için.

MAHİR POLAT (İzmir) – Ben teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Şimdi Mahir Bey'e söz veriyorum.

Buyurun.

MAHİR POLAT (İzmir) – Değerli arkadaşlar, Kabotaj Yasası çıktığında bizim basınımızda ve Türk kamuoyunda "Limanlarımız özgürlüğüne kavuştu." diye bir manşet atılmıştı. Yıllar sonra limanlarımız özelleşerek, bir nebze de yabancılara da satılarak özgürlüğünden yavaş yavaş uzaklaşmaya başladı. Türk limanlarının büyük bir çoğunluğunda yabancıların yatırımı var. Mesela, Mersin Limanı'nı Hollandalılar işletiyorlar. Birçok limanımız; Devlet Demiryollarının ve Liman İşletmelerinin elindeki limanlarımız özelleşti. Arkadaşlarım söyledi; Antalya Limanı'nı Katarlılara veriyoruz. Ya, bizim Devlet Demiryollarımızın, Liman İşletmelerimizin liman işletme yeteneği var. İzmir'de bir limanımız var, Devlet Demiryolları Liman İşletmemiz var, işliyor; biraz altyapı ve modernizasyonla birlikte devletimize katkı sağlayabilir. Limanların bizim tarafımızdan işletilmesi aynı zamanda bir ulusal güvenlik meselesi. Mesela, bakın, Mersin Limanı'nda uyuşturucu kaçakçılığı yapılıyor. Hep beraber isyan ediyoruz, sesimizi çıkarmaya başlıyoruz, Liman İşletmesinin, Hollandalı ortağından cevaplar geliyor "Biz bu konuda kendi elemanımıza kefil olamayız." diye. Biz biliyoruz ki oralarda mesela belli özel yerler var ve denetlenemeyen yerler var, oralarda belli işler yapılıyor. Yani kaçakçılığın engellenmesinde, ulusal güvenlik meselesinde, limanların millî ve yerli olması, devlet tarafından işletilmesi çok önemli değerli arkadaşlar.

Şimdi, burada, hukuka, kanuna aykırı şeylerden bahsetti arkadaşlarımız, Anayasa'ya aykırılıktan bahsetti. Ben limanlarımızın devletimiz tarafından işletilmesi gerektiğini düşünüyorum. Ya, böyle bir şey olabilir mi? Özelleştirme süresi biten bir liman, tekrar özelleştirme süresini uzatarak başka bir firmaya peşkeş çekilmeye çalışılıyor. Bu, doğru bir yaklaşım değil. Ya, eğer bizim memleketimiz çok güçlüyse, itibarımız çok güçlüyse limanlar bizim itibarlarımız. Yani Atatürk'ün bize söylediği, Gençliğe Hitabe'de "Memleketin bütün kaleleri fethedilmiş, bütün tersanelerine girilmiş." dediği tersane aslında limanlardır arkadaşlar. Limanların millî ve yerli olarak işletilmesi gerekiyor. O yüzden bunun bir kere daha gözden geçirilmesi ve olabiliyorsa limanlarımızın devletimiz tarafından işletilebileceği kanunların çıkarılması gerekiyor, özelleşmiş olanların süreleri dolduğunda hızlıca devlete döndürülmesi gerekiyor. Ben özel girişimciliğe ya da yatırıma karşı değilim. Elbette ki hür teşebbüs olmalı, yabancı yatırım,

sermaye de gelmeli ama bu limanlar değil değerli arkadaşlar. Limanlarımızın Katarlılara, Hollandalılara, Amerikalılara, Hong Konglulara gitmesi bir millî güvenlik meselesidir, Atatürk'ün bize Gençliğe Hitabe'de verdiği öğütlerin karşısında bir tutumdur. Bunu değiştirmemiz gerektiğine inanıyorum.

Buradan, şayet bu kadar kısa, 2028'de Antalya Limanı birine gidecekse herkes burada töhmet altında kalır. Bunu eğer illa da özelleştireceksek, süresi bittiyse tekrar yeni bir özelleştirmeyle, ihaleyle çıkılır buna. Yani neden süresi bitmek üzere olan limanların tekrardan tekrardan… Kırk dokuz yıl bitti, ondan sonra doksan dokuz yıla mı çıkartacağız? Eğer illa ki bunu bir yabancı işletme grubuna vermek istiyorsak süresi bittiğinde tekrar ihaleye çıkarsınız, süresini belirlersiniz, hür rekabetle beraber dünyanın başka yerinden de insanlar gelir -ki buna karşı olduğumu söyledim- ihaleye girerler; alan alır, almayan almaz, o zaman koşullarınızı belirlersiniz. Şimdi, hani, buna diyorlar ya "Oyun oynarken kuralları değiştirmek." Bu âdetten vazgeçmek gerekiyor.

Bir de limanlar konusunu -Sayın Bakan da burada- tekrar gözden geçirmek gerekiyor. Limanlar millî ve yerli olmalı, bu da doğru bir yaklaşım değil, karşı çıkıyoruz bu yaklaşımınıza.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkür ediyoruz.

Şimdi, bir önerge daha var aynı mahiyette, ona ilişkin sanırım Ali Kenanoğlu Bey'in bir söz talebi var, kendisine söz veriyorum.

Buyurun.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, şimdi, Sayın İbrahim Kaboğlu Hocamız bu kanuna "Adsız Kanun" dedi, tespitte bulundu. Şimdi, bununla ilgili, tabii, TRT düzenlemesi vardı. Şimdi, Anadolu Ajansının bir haberi var; şimdi, buradan yapılan bir haber yani buradaki Komisyonu haber etmiş ve kanuna bir isim veriyor. İşte, Anadolu Ajansı da devletin ajansı, tıpkı TRT'de yaşananlarla aynı şey yaşanıyor. Diyor ki: "Elektrikte TRT payını kaldıran düzenleme kanunu." Buna bu adı vermiş bir kere. Şimdi, kamuoyuna bu şekilde, olumlu bir, bütünüyle, kanunun tümünü olumluluk üzerinden veriyor.

Başka ilginç bir şey söyleyeceğim size, tam da burada yapmış olduğum konuşmayla ilgili olarak. Benim konuşmamı haberleştiriyor -yani konuşmaların hepsini, arkadaşlarımın konuşmaları da vermişler- diyor ki: "HDP İstanbul Milletvekili Ali Kenanoğlu da Komisyonun usul ve teamüllere uymadığını ileri sürerek 'Alelacele bir şey içerisindesiniz, önceki kanunlarda da aynı şey oldu. Aceleniz nedir? Bu kanunu, böyle bir anda, bu akşam getirip Çarşamba günü Genel Kurula getirmek istiyorsunuz.' görüşünü paylaştı." Bu kadar. Bu, usul hakkındaki konuşmam, bundan sonra yirmi beş dakika kanunun içeriğiyle ilgili konuşma yapmışım ama sadece burayı vermiş.

Şimdi, "Bunda ne var?" diyebiliriz. Şimdi, bunda şu var: Bu haberi okuyan benim bir seçmenim der ki: "Yahu, siz elektrikte TRT payının kaldırılması üzerine düzenlenen bir kanunun -çünkü kanunu böyle veriyor, "Kanun bu." diyor- neyine karşı çıkıyorsun? Niye acele olsun, hemen yarın gelsin, ne var bunda?" Yani böyle bir algı operasyonu içerisindeki devlet kurumlarıyla karşı karşıyayız. O yüzden diyoruz; TRT, Anadolu Ajansı, bütün bunların hepsi bir algı operasyon kurumu ya, başka bir şey değil yani. O nedenle sözlerimizi tekrar ediyoruz. Ya, burada yapmış olduğumuz… Ben yirmi beş dakika kanunun içeriğiyle ilgili konuşma yapmışım, yirmi beş dakika. Sadece başlangıçtaki, usul üzerine yapmış olduğum konuşmadan onu almış, oraya koymuş ve bunu haber yapıyor. Ya, yapma daha iyi, dediğimiz bu işte yani, aleyhte haber yapıyorlar.

Şimdi, burada, bu kanunda, maddeye gelirsek… Bu madde de işte tam da bahsetmiş olduğumuz "TRT payının kaldırılması" diye kamuoyuna sunulan güzellemeyi, olumluluğu bütünüyle gölgeleyen bir şey. Şimdi, burada bir rant var, bir peşkeş var yani süresi sekiz yıl kalmış olan bir işletmeyi niye aldıklarının anlaşıldığı, onun gerekçelendirildiği, onun kılıfının oluşturulduğu bir madde bu. Yani Antalya Limanı'nı sekiz yıl bite almışlar, dünyanın parasını vermişler. Anlaşılıyor ki bunlara farklı sözler verilmiş, şimdi o sözlerin gereği yerine getiriliyor. Niye getiriliyor? Olabilir, belki erken seçim filan olur, ortaklarınızdan birisi çıkar, "Erken seçim gerekir." der, siz de gafil avlanmayasınız diye hâlihazırda bunu hazırlıyorsunuz ki verdiğiniz söz karşılığında yerine getirilmiş olabilsin.

Ya, bu anlamıyla bu maddenin kendisi zaten Anayasa'ya da aykırı -arkadaşlar söyledi- piyasa sisteminin kendi içerisindeki kapitalist sisteme de aykırı, liberal sisteme de aykırı, etik anlayışa da aykırı, bütünüyle böyle bir kanunun içerisine sıkıştırılmasına da aykırı. Yani bu anlamıyla, bunun, bir TRT güzellemesi, elektrik payının kaldırılması güzellemesi içerisine sokulup böyle bir faydacı mantıkla yaklaşılmasını etik bulmadığımızı ifade ediyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkür ediyorum Ali Kenanoğlu Bey.

Şimdi, her 3'ü de aynı mahiyette olan önergeleri oylamadan Bakan Yardımcımız Sayın Yıldırım'dan bir açıklama rica ediyorum tekrar.

Buyurun Hamdi Bey.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI MEHMET HAMDİ YILDIRIM – Sayın üyelerimiz, sayın milletvekillerim, Sayın Başkanım; şimdi, Özelleştirme Kanunu kapsamında konuştuğumuz konu, bugüne kadar yapılmış olan, özelleştirme kapsamında yapılmış olan tüm limanları kapsayan bir genel düzenleme. Şimdi, konuya buradan girmek lazım. Şimdi, bunun ihtiyacı nereden doğdu, en önemli sorulardan bir tanesi yani neden böyle bir ihtiyaç oldu?

Öncelikle, tüm sayın vekillerimize hassasiyetlerinden dolayı ben de teşekkür ediyorum. Gerçekten hassas bir konu, çizdiğiniz çerçeve içerisinde biz de bu hassasiyeti yani böyle bir ihtiyacı, hassas noktaları nasıl doğru bir şekilde işleriz, yanlış yapmayız diye oldukça yoğun bir çalışma içerisinde olduk; yaklaşık iki üç aydır bu konuya çalışıyor arkadaşlar, Özelleştirme İdaremiz. Yasal çerçeveyi, bugüne kadar özelleştirmenin geçmiş uygulamalarını, daha önce yüce Meclisimizin çıkardığı kanunları tek tek inceledik; uygulamalarda buna benzer uygulamalar var mı, hepsini tek tek tadat ettik.

Şimdi, konu, ihalesiz bir şey verme konusu değil çünkü bütün kamu idarelerinde benzer süre uzatımları var, benzer kanunlar var yani olayı biraz daha kendi mecrasında tutmak lazım. Bize gelen, peşkeşi çağrıştıran bir usul yok. Mesela, "kamu zararı" deniliyor, muhtemelen biz bunlardan yüksek gelir beklediğimiz için gerekçelerimizden bir tanesi de bu. Yani mesela, Antalya Limanı'nın satışı özelleştirmeyle ilgili bir konu değil, özelleştirilmiş bir şeyin, yine ticaret hukuku kapsamında devriyle ilgili bir konu. Yani hepsi birbirine karıştırılmasın diye bu izahı yapmak istiyorum. Şimdi, tabii, o devir yapılmış, onun özelleştirme konusuyla da bir ilgisi yok, bu konuyla da doğrudan bir ilgisi yok. Ha, sonra bir uzatma şeyi, Mecliste bu kanunlaşırsa bunun da tabii, bütün limanları kapsayacak şekilde yapılması lazım, bunun başkası düşünülemez.

Şimdi, burada süreler diyor; mesela, "kırk dokuz yıl." Kırk dokuz yılı belki kafamızda çok büyütmüş olabiliriz ama zaten biz bunları yaparken otuz, otuz altı yıl diyoruz yani zaten kısa süreli ihaleler değil bunlar. Bizimki bir standart oluşturma, kırk dokuz yıllığına kadar hepsini tamamlama, bu arada gelen ihtiyaçları… Bunları çok samimi olarak söylüyorum yani bunları aynı sizin endişelerinizi taşıyarak -işte, kurumdan arkadaşlar da burada- tamamen bu endişeleri nasıl izale ederiz, nasıl sıkıntılar

oluşturmayız… Bakın, bu kanun metninde her şey var. “Kanun metninde şu eksik.” derseniz oraya bakarız ama bu kanun metninde, bu satışın gerçekleştirme usulünü, belirlenen fiyatları… Bir kere, daha önce yapılan ihale bedelinden -nominal değil- reel değerler üzerinden aşağıda olması ihtimali yok.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Başkası girebilecek mi?

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Rekabet ortamı oluşabilecek mi?

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI MEHMET HAMDİ YILDIRIM – Bu, şu değil: Biz burayı yeniden bir başkasına veriyoruz veya da bu kişiye yeniden veriyoruz değil. Süre uzatımı ayrı bir konsept, yeniden ihale yapmak ayrı bir konsept, lütfen…

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Biz onun farkındayız.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI MEHMET HAMDİ YILDIRIM – Bunun ayrımını zaten yapmış, kanun yapmış, Anayasa Mahkemesi de yapmış. “Anayasa’ya aykırılığı” dediniz yani burada, reel anlamda gerçekten bir sorun yok. Yani sorun yok derken sorunlar var, sizin söylediğiniz sorunların hepsi var ama bunların hepsi düşünülerek karar verilmiş ve ortaya konulmuş bir metin var.

Şimdi, isterseniz, Turizm Bakanlığında yapılan şeyler gözümüzün önünde, biraz bahsedelim. Ben konuyu çok yaymak da istemiyorum ama hakikaten teknik dediğim konu bu. Endişelerinizin hepsine de katılıyorum, bakın, onu da söylüyorum. Gerçekten bu konuda titiz davranmak lazım ama bu konu -sıradan demeyeyim- herhangi bir belediyenin… Sürekli uzatmalar yapıyor belediyeler, bunu kötü diye söylemiyorum. Vatandaş gelmiş oraya, bir market açmış, kiralamış belediyeden, ya, otuz yıl orada çalışıyor.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Süresi bitince yeniliyor ama, bu kadar yıl önce değil yani.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI MEHMET HAMDİ YILDIRIM – Süresinden önce de… Ama burada özelleştirmeyle ilgili ayrı bir konu var.

MAHİR POLAT (İzmir) – Ya, vatandaşın marketi değil, devletin, kamunun malından bahsediyoruz.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI MEHMET HAMDİ YILDIRIM – Tamam, burada ayrışan yerler var, ayrışan yerler yok demiyorum ama burada da onun bizim için başka bir hedefi var…

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Ya, bir de liman bahsettiğiniz, stratejik önemi olan bir şeyden bahsediyoruz yani.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI MEHMET HAMDİ YILDIRIM – …o hedef de, biz bunları kırk dokuz yıla, standart hâle getirelim, belki bundan sonra çıkacaklarımızın hepsinde kırk dokuz yıla çıkacağız eğer fizibiliteler imkân verirse. Ama, şu anda “Fiilen önümüze gelmiş, biz yatırım yapmak istiyoruz, devam etmek istiyoruz.” deyip kalan beş yılda, on yılda zaten… Tamam, birçoğu, siz onları haklı olarak şey yapıyorsunuz, sürelerin bir kısmına… Üç yıl, beş yıl geçmiş, daha elinde yirmi yıl var ama belli bir kısmının da on yıldan aşağıya düşmüş, beş yıla düşmüş. Beş yıllık süreler, yatırım için ancak yetişen süreler.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Sayın Bakan Yardımcım, yapmayın ya, yapmayın ya, konuyu farklı yerden anlatıyorsunuz.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI MEHMET HAMDİ YILDIRIM – İnanın, biz bunları, sizin endişelerinizin en ufak bir tanesini düşünmediysek ben bir şey demiyorum yani.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – En azından şuna cevap verin: Bütün özelleşmeden sonra her taraf kokain yuvası oldu ya, her taraf uyuşturucu şeyi oldu.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI MEHMET HAMDİ YILDIRIM – Ama başka bir konu o yani bize onu sormayın ya, bize onu sormayın Sayın Vekilim ya, gözünüzü seveyim. Bizim burada görevimiz, kamunun…

MAHİR POLAT (İzmir) – Sayın Bakan Yardımcım, yabancı sermaye Türkiye'den bir şey alırken Rekabet Kurumundan ve Cumhurbaşkanlığından onay alır. Siz, burada, gözümüzün içine baka baka "Bizim bilgimiz yok, olsa dıştan o, devirden." diyemezsiniz. Devrederken mutlaka yabancı sermaye Rekabet Kurumundan geçiyor.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI MEHMET HAMDİ YILDIRIM – Hayır, hayır, bilgimiz yok demiyorum, lütfen bilgimiz yok demiyorum ben. Ticaret hukuku kapsamında yapılmış, Özelleştirme İdaresinde yapılan bir işlem değil, onu söylemek istedim.

MAHİR POLAT (İzmir) – Ya, bu çok basit bir işlem değil, tırnak keser gibi bir işlemden bahsediyorsunuz siz. Milletin birinin dükkânının kirasını uzatmasından bahsediyorsunuz, böyle bir şey yok.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – 1 milyar dolarlık işler var burada, 1 milyar dolarlık!

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI MEHMET HAMDİ YILDIRIM – Tabii, daha fazla. Bakın, biz, burada çok daha fazla para bekliyoruz.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Arkadaşlar, müsaadenizle…

Sayın Yıldırım, bir saniye…

Sizden ricam şu: Karşılıklı değil de tek tek söz alıp konuşursak memnun olurum.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Peki, ben söz almak istiyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Hamdi Bey sözünü bitirsin, söz vereceğim Vehbi Bey.

Buyurun Hamdi Bey.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI MEHMET HAMDİ YILDIRIM – Şimdi, değerli arkadaşlar, ben bütün hassasiyetlerinize tek tek sahip olduğumuzu söylemek istiyorum. Söylediklerinizin hiçbir şeyine, Katar'da dâhil buna, öbürü de dâhil, hatta özelleştirmenin olumsuz sonuçları da dâhil… Bunların hepsi konudur yani mutlaka konudur ama burada yaptığımız işlem -küçülttüğüm için söylemiyorum- hukuken sıkıntılı bir işlem değil. Yapılan bir işlem ve o işlemlerde de başarı elde edilmiş bir işlem yani bunun içinde olan sayın vekillerimiz var bugün Mecliste; sorabilirsiniz, Bakanlık yapan arkadaşlarımız var, milletvekillerimiz var. Bunlardan ciddi yararlar… Veya bu işe fiilî muhatap olan yat limanları var, vesaire var. Bunlar hem işletmeci açısından hem kamu açısından olumlu sonuçlar vermiştir, biz bunları göz önüne alarak yaptık.

Hülasa daha birçok şey söylenebilir ama ben çok uzatmamak bakımından burada kesebilirim, sorular gelirse devam ederiz, arkadaşlar devam eder.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Ahmet Bey, buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Şimdi, Sayın Başkanım, Komisyon üyelerimize mutlaka gelmiştir, Türkiye Liman İşletmecileri Derneği diye bir dernek varmış. Şimdi, bu arkadaşlar diyorlar ki: "Türkiye'de toplamda 208 tane liman var, 208 tane limanın 17 tanesi Türkiye Denizcilik İşletmelerinden, 5 tanesi de Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryollarından özelleştirmeyle özel sektör tarafından işletilmekte. 2 tane; Haydarpaşa Limanı ve İzmir Limanı hâlihazırda kamu tarafından işletilmekte, geri kalan toplamda yüzde 89,4'ü özel sektör eliyle işletilmekte." Ve şöyle diyorlar: "Özelleştirilmiş limanların dışında olup limancılık sektörümüzün daha büyük bölümünü oluşturan özel sektör tarafından inşa edilmiş özel limanlarımızın -yüzde 89,4- kullanım sürelerinin de uzatılmasının

kanun teklifi kapsamı içinde alınması, sağlıklı rekabet koşulları içinde limancılık sektörünü güvenle geleceğe taşımak için önem arz etmektedir.” “Yukarıda arz edilen nedenlerle, kanun teklifine -yani torbaya diyor, adı yok diye- bunu da katın, bizim de işimizi görün.” diyorlar. “Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları ve TDİ’den, özelleştirilmiş limanların sürelerinin uzatılarak kırk dokuz yıla çıkarılmasına ilavee olarak bu madde içerisinde veya başka bir madde önerisiyle Milli Emlak Genel Müdürlüğüyle imzalanmış kullanım sözleşmelerine sahip özel limanlarımızın kullanım sözleşmelerinin kalan sürelerinin geçmiş yıllarda tersanecilik sektörü yapıldığı rayiç bedellerle üzerine kırk dokuz yıla uzatılmasının doğru olacağını önermekteyiz.” diyor. Şimdi bunları ne diyeceğiz? Kaç tane bunlar, bunlar da 208 tane yüzde 90’ını da bunlar oluşturuyormuş, bunlara ne yapacağız, ne cevap vereceğiz bunlara? O zaman bununla ilgili kanun teklifine bir tane daha madde ihdas edelim, Milli Emlaka da diyelim, kırk dokuz yıllık uzatsın diyelim rayiç bedel üzerinden. Yani bazı şeyler yol olur diyorum arkadaşlar, bunun devamı gelir. Yani daha önce yapılmış, işte turizm yapılmış, benim önüme gelmedi, bir şey diyemem; ben önüme gelen kanun metni üzerinde konuşuyorum, diğer arkadaşlarımız da aynı şekilde. Bizim bu konudaki tavrımız nettir ve tavrımızın arkasındayız, benzer tavrı da diğer Komisyon üyelerimizden de bekliyoruz.

Teşekkür ederiz.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Ayhan Bey, buyurun.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Önce bir bilgi vereyim: Bugünün sömürgeciliğinin adı liman sahibi olmak. Bakın Amerika’da New York Limanı’nı Çinliler satın aldılar, Amerikalılar vermedi. Bugün Afrika’da pek çok limanı Çinliler işletiyor, bu modern sömürgecilik. Çinliler, Dünya Bankası gibi kredi vermiyorlar, ellerindeki fazla parayı limanlara, yollara, köprülere yatırıyorlar ve ülkeyi borçlandırıyorlar. Bu gerçeklerden kaçmayalım.

Şimdi Değerli Bakan Yardımcımız Hamdi Bey sabah konuşurken dedi ki: “Özel sektörü de düşünmemiz lazım, onlar uzun vadeli yatırımlar yapmak istiyorlar, yaptıkları yatırımlar var, onları koruyalım.” Tamam, peki, bu mantıkla gidersek Sayın Bakanım çıkış stratejimiz ne? Devlet hep onlara mı verecek sürekli? Ne zaman çıkacak? Devlet ne zaman ona geri sahip olacak? Her seferinde “Özel sektör yatırım yapmış, devam etsin.” bu mantıkla yaklaşamayız.

Şimdi, tabii kırk dokuz yıl çok uzun değil, kısadır, uzundur, insan ömrü için uzun ama bilemiyorum bu tartışmaya açık bir konu, bence çok kısa bir süre değil, oldukça uzun bir süre.

Şimdi bir de en yakını beş yıl süresi var, sekiz yıl belki de. Şimdi o zaman bu acele niye, o cevabı henüz alamadık. Bir buçuk yıl içinde seçim var, ondan sonra kalıyor üç buçuk yıl, o zaman yapılsa ne olur? İktidar mensubu arkadaşlar “Seçimi biz kazanacağız.” diyorlar. Tamam, gayet güzel, kazanırlarsa üç buçuk yılları daha var, getirirler buraya, uzatırlar. Niye şimdi yapıyoruz o zaman?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Ayhan Bey, teşekkür ediyorum.

Mahir Bey, buyurun.

MAHİR POLAT (İzmir) - Az önce ifade ettim ama tekrar ifade edeyim, yabancı sermaye bizim ülkemizden bir devir almak istediğinde, mesela bir madeni devralmak istediklerinde Rekabet Kurumuna gidiyor, Rekabet Kurumu onay verirse Cumhurbaşkanının onayıyla gidiyor. Şimdi bu işler, Katar’ın bizim Antalya Limanı’nı alması, öyle basit, böyle marketçi birinin birine market devretmesi gibi bir iş değil, devlet işiyle, sorumlulukla yapılan bir şey. Şimdi, arkadaşlar, Bakan Yardımcısı ifade ediyor, diyor ki: “Limanlarla işi olan vekiller falan bilir.” Evet ben biliyorum, her gün yüzlerce kez limanlarla

işim var benim. Gidin bir bakın bakalım Türkiye'de emtia ithalatçıları, ihracatçıları, sanayiciler, limanlara ödedikleri bedellerden ne kadar sıkıntılılar. Bir gelin İzmir'de Devlet Demiryollarının işlettiği Alsancak Limanı'nın fiyatlarına bakın, bir de gidin Aliağa'daki özel işletmelerinin limanlarına bakın. Bir gidin Mersin'de MIP'ın aldığı ücretlere bakın, bir gidin Haydarpaşa'daki ya da İzmir'deki fiyatlara bakın. Bunlar doğru değil, bakın, Türkiye'de limanlar, dış ticaretin de can damarları. Burada defalarca ifade ediyoruz, limanı sadece böyle kırk dokuz yıllığına özelleştirdik, onu yaptık, bunu yaptık değil, limanların özgür olması, bir devletin kendine ait olması gerekiyor, bu bizim egemenlik haklarımızla ilgili de bir şey aslında. Bunu çok fazla tartışmıyoruz hem egemenlik haklarımızla hem de ekonomik haklarımızla ilgili bir şey. Burada mesela Tahsin Tarhan'ın da şirketleri dış ticaretle uğraşıyor, özel limanlara verdikleri paralara bakın, Türkiye'nin sömürülmesine bu kadar izin vermemek gerekiyor. Katar'ın firması aldığında "Benim haberim yoktu, biz bu kanunu ona göre hazırlamadık." demek de pek inandırıcı bir şey değil. Mutlaka ama mutlaka dikkat etmemiz gerekiyor buna.

Ben burada tekrar söylüyorum: Bunun geçmesi bu yönetimi töhmet altında bırakır, bu Komisyonu da töhmet altında bırakır, mutlaka düşünün tekrardan. İşi bitmiş, beş sene sonra, sekiz sene sonra tekrar özelleştirilmesi bence gerekecek ki ben istemediğimi söylüyorum, modernize edelim ve devlet işletsin bunları. Çünkü bakın, bu millî güvenlik, o limanlardan uyuşturucular geçiyor, anlatıyorsunuz, soruyorsunuz, karşınızdaki muhatap Hollandalı, karşınızdaki muhatap Katar devleti adına faaliyet gösteren biri çıkacak. Yarın bir gün belki orada silah ticaretleri olacak görmeyeceksiniz ama orayı devlet işlettiği zaman, devlet kontrol ettiği zaman, liman işçisinden vinç işçisine kadar devletin personeli olduğu zaman, orada bir devlet sorumluluğu var. Neden uyuşturucular İzmir Limanı'na gelmiyor, İzmir'deki Devlet Demiryolları Limanı'na gelmiyor da özellikle Mersin'e geliyor, hiç sorguladınız mı? O yüzden bu kararın, bu maddenin mutlaka çekilmesi gerektiğine inanıyorum. Hepimiz burada çocuklarımıza güzel bir gelecek bırakmak istiyoruz, hepimizin torunları, çocukları, geleceği var, niye ipotek altına veriyoruz ya? Zaten özelleşmiş, zaten bir süre konulmuş bununla ilgili süre, o dolmak üzere, niye ben bunu masaya çağırayım? Bakın yabancı sermayeye karşı değilim, millî sermaye işletsin, çağıralım, süre bittikten sonra tekrar ihale yapalım, şartlarını da belirleyelim, niye kanunun arkasından dolaşmaya çalışıyoruz? Doğru değil bu. Bunun gözden geçirilmesi gerektiğini tekraren söylüyorum, Komisyon töhmet altında kalır, bu kanunu yapanlar töhmet altında kalır.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Tacettin Bey, buyurun.

TACETTİN BAYIR (İzmir) - Değerli arkadaşlar, doğrusu bir şey istenirken de bir yöntem vardır yani şu, şu, şu gerekçelerle istiyorum dersiniz. Şimdi geçmişte biz bunları bu arkadaşlara verirken özelleştirirken ihaleyle vermedik mi? İhaleyle verdik. Peki,, bunlar ihaleye girerken burayı kaç yıllığına kiraladıklarını bilmiyorlar mıydı? Biliyorlardı. Peki buraya işletmek için yapacakları yatırımı bilmiyorlar mıydı? Biliyorlardı. Ben de iş adamıyım ben de sanayiciyim, eğer devletten bir yer kiralayacaksam, işleteceksem, hesaplarımı yaparım, çağırırım teknik kadroyu, kardeşim bizim buraya ne yatırım yapmamız lazım, ölçerim enine boyuna, şu yatırımı yapacağım derim, ondan sonra girerim bu işin altına. Şimdi burada şu haklı bir gerekçe olamaz: Ben buraya yatırım yapacağım. E, daha yirmi yılım var, aslında yirmi yıl işletme hakkı bende, buna yirmi dokuz daha ekleyin kırk dokuz yıla çıkarın. Ya kimin malını kime veriyoruz, bu benim kendi malım değil ki bu halkın malı, bu devletin malı. Veremezsiniz, vermemelisiniz yani burada zaten Danıştayın iptal kararlarını uygulamamak gibi bir lüksümüz de olamaz, olmamalı. Yani şimdi tersten çevirelim: Meşhur 5'li çete diyoruz biz onlara, tünelleri yapan, köprüleri yapan, yolları yapan adamlara her tür garantileri veriyoruz, otomobil geçiş garantisi, uçağın kalkış garantisi, yolcu garantisi, efendim dolarla ödeme garantisi hatta buradaki mahkemelerde bir uyuşmazlık olursa Türkiye mahkemelerinde değil Londra mahkemelerinde... Tavizi

veren devlet olarak hep biz oluyoruz. Niye sermayeye bu kadar taviz veriyoruz? Sermaye karşıtı değiliz ama kendim sermaye, olduğum hâlde neredeyse sermaye karşıtı adam olacağım ya. Gerçekten olmaz yani bu ülkeyi seven insanlar olarak, çocuklarımızın torunlarımızın geleceğini düşünen insanlar olarak...

Mesela bir iki soru işaretim daha var, bu araya iki laf sıkıştırılmış nedir bu? Diyor ki: "Davalardan vazgeçilmesi hâlinde sözleşmelerinin süresinin kırk dokuz yıla kadar uzatılması amaçlanmaktadır." Soru: Davayı eden biz miyiz, onlar mı bizi dava etti, kaç dava var, kaç limanda? Bunu merak ediyorum ben mesela, bu önemli. Bu cümleyi buraya niye sıkıştırdınız? Yani "davalardan vazgeçilmesi" cümlesi buraya niye girdi, hangi taraf dava açtı, bence bu önemli. Yani yirmi-yirmi beş yıl önce bunu kırk dokuz yıla uzatmanın hiçbir mantığı yok, kafamızda ciddi soru işaretleri var. Yani şunu söylemek istemiyorum, kaba olmak istemiyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Hiçbir zaman kaba olmadınız.

TACETTİN BAYIR (İzmir) - Seçime iki sene kala iktidardan ayrılacağınızı görüp de geçmişte size destek olan sermayeye, iktidardan ayrılıyoruz ama biz size bir kırk dokuz yıl daha kıyak yaparız demenin açık tarifi midir bu? Yani kusura bakmayın.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkür ediyorum Tacettin Bey.

Sayın Yıldırım, buyurun.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI MEHMET HAMDİ YILDIRIM - Şimdi bir kere burada tahkim yok, Londra mahkemeleri falan yok bunlarda, onu hemen söyleyeyim. İkincisi, Danıştayla ilgili bir konu çok geçmişte kalmış bir konu, bunlarla ilgili hiçbir dava yok, Danıştay, manıştay süreleriyle ilgili dava yok.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Davadan vazgeçilmeye niye ihtiyaç duyuldu?

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI MEHMET HAMDİ YILDIRIM – Onu söyleyeceğiz.

Bu ikisi önemli yani karıştırılabilir.

Ben tekrar ediyorum sözümü: Sizin bütün hassasiyetleriniz bizde var, limanların hassasiyeti de var, limanların bir millî mesele olduğu da var, bunların hepsini taşıyoruz. Şimdi bu yaptığımız iş başka tarafa çekilecek bir iş değil yani zaten otuz altı yıl verdiğiniz bir şeye biraz daha ek süre veriyorsunuz, yaptığımız şey bu. Yani ben bunu küçük görmüyorum, bu da önemli, bunu da yanlış yapmamamız lazım, bunu da doğru yapmamız lazım ve onu yapmaya çalışıyoruz.

Şimdi ihale meselesi, bu zaten ihaleyle yapılmış bir şeyin süre uzatımı onu söylüyorum.

Davalar konusunu hukuk müşaviri arkadaşımız niye yazdığımızı izah edebilirse... Hangi dava, şunu merak ediyor sayın vekillerimiz: Yani bu davalarda bir dava mı var, fiilî bir durum mu var, yoksa hangi amacı güderek yazdığımızı merak ediyorlar.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Peki, bu konuda bir açıklama rica ederim.

Buyurun.

ÖZELLEŞTİRME İDARESİ BAŞKANLIĞI 1. HUKUK MÜŞAVİRİ MEHMET KILCI - Herkese saygılar sunarım.

Efendim, karşılıklı olarak açılmış hiçbir davamız yok şu anda görülmekte olan. Yatırımcılar tarafından TCDD veya ÖİB aleyhine açılmış herhangi bir dava bulunmamakta, sadece daha önceden açılan yatırım süresinin uzatılmasına yönelik davalar vardı, o davalar reddedildi, onların haricinde başka

bir dava yok. Bunu da neden madde metnine koyduk, onu da söyleyeyim: "4706 sayılı Kanun'da benzer, emsal aldığımız kanunun kendi içerisinde böyle bir düzenleme vardı, yasalaşma süreci içerisinde olur da bir dava açılırsa metin içerisinde hazırda bulunsun." diye yazdım, örnek aldım, yasalaşmış bir metni örnek aldığımız için içerisine işledik, yoksa şu anda, tekrar ediyorum, TCDD, TDİ ve ÖİB aleyhine açılmış herhangi bir dava bulunmamaktadır.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI MEHMET HAMDİ YILDIRIM - İşletmecilerin herhangi bir dava sürecini kullanmalarını önlemek için açıkçası yani sizi de rahatlatan bir şey bu cümle.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – İki yıl kalan ile yirmi yıl kalan adam aynı muameleye maruz kalacak, itiraz edebilir, dava açabilir yani, birisinin iki yıl sonra bitecek, birisinin yirmi yıl sonra bitiyor.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI MEHMET HAMDİ YILDIRIM – Nasıl bir dava olacağını öngörmüyoruz. Bazen süreci bu tür davalar tıkıyor, o süreçte bu davalardan vazgeçilmesi gereken bir durum ortaya çıkabiliyor. Tamamen teknik diyorum bazen, bu kapsamda bir şey, hukuk tekniğiyle ilgili.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) - İki yıl sonra yapsak bu yasanın uzatılmasını ne kaybederiz?

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI MEHMET HAMDİ YILDIRIM - Şu anda bize gelen talepler var yani şu andan itibaren yapılması gereken talepler var.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) - Ne demek "yapılması gereken talepler?"

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI MEHMET HAMDİ YILDIRIM - Yatırım yapılması gereken talepler var.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Antalya var beş yıl, en yakın.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI MEHMET HAMDİ YILDIRIM – Yatırım yapılması gereken talepler var, bunlardan elde edeceğimiz gelirleri de sizlere söyledim.

Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Hamdi Bey, teşekkür ediyorum.

Vehbi Bey, buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Şimdi biraz evvel sayın bürokratımız bir kelimeden bahsetti "Açılmış dava derken sürelerinin uzatılmasına ilişkin açılmış davalar var." dediniz, yanlış hatırlamadıysam.

ÖZELLEŞTİRME İDARESİ BAŞKANLIĞI 1. HUKUK MÜŞAVİRİ MEHMET KILCI – Vardı bitti efendim, evet.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Yani bizim Türkiye Cumhuriyeti yargısı bu davaları reddetti, öyle mi?

ÖZELLEŞTİRME İDARESİ BAŞKANLIĞI 1. HUKUK MÜŞAVİRİ MEHMET KILCI - Evet efendim.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Bizim mahkemelerimiz reddetti bu şeyi ve biz de şu anda mahkemelerimizin reddettiği, aleyhte karar verdiği bir konuda, hususta biz de yasal düzenleme yapacağız, doğru mu?

ÖZELLEŞTİRME İDARESİ BAŞKANLIĞI 1. HUKUK MÜŞAVİRİ MEHMET KILCI – Efendim, izin verirseniz açıklama yapayım.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Buyurun.

ÖZELLEŞTİRME İDARESİ BAŞKANLIĞI 1. HUKUK MÜŞAVİRİ MEHMET KILCI – Şöyle: 4706 sayılı Yasa'nın geçici 8 ve 23'üncü maddeler yürürlüğe girdiğinde yatırımcılar o maddelerin kendileri hakkında yani özelleştirme ihaleleri sonucunda verilen işletme sözleşmelerine uygulanmalarını talep ettiler ama mahkemeler o yasadaki düzenlemenin 4046 sayılı Yasa'yı kapsamayacağını gerekçe göstererek davaları reddetti. Yani, ret sebebi, yatırımcıların dayandığı kanunun özelleştirme uygulamalarına uygulanmayacağına yönelik olması nedeniyle oldu.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI MEHMET HAMDİ YILDIRIM – O kanun bunu kapsamıyor yani burayı kapsamıyor, onun için teknik olarak değil.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Çok özür dilerim, bir cümle söyleyebilir miyim burada?

İbrahim Özden Kaboğlu'nun gönderdiği nottan direkt okuyacağım, hukukçu arkadaşıma okumak istiyorum: "Teklif maddesi Danıştay'ın Türkiye Denizcilik İşletmeleri Anonim Şirketi limanlarına ilişkin özelleştirme kararları hakkında kesinleşmiş iptal kararlarını etkisiz kılmaya yönelik kapsamı itibarıyla Anayasa'nın "Yasama ve yürütme organları ile idare, mahkeme kararlarına uymak zorundadır; bu organlar ve idare, mahkeme kararlarını hiçbir suretle değiştiremez ve bunların yerine getirilmesini geciktiremez." hükmünü içeren 138'inci maddenin dördüncü fıkrasına ve hukuk devleti ilkesini içeren 2'nci maddesine aykırıdır." diye bir not göndermiş İbrahim Kaboğlu hocamız. Buna ilişkin Danıştayın öyle bir kararı var, ona rağmen şimdi biz uzatma çıkarıyoruz.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI MEHMET HAMDİ YILDIRIM – Bir izah edelim onu müsaade ederseniz Sayın Başkanım.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Buyurun.

ÖZELLEŞTİRME İDARESİ BAŞKANLIĞI 1. HUKUK MÜŞAVİRİ MEHMET KILCI – TDİ limanları 98 yılından önce özelleştirildiğinde 4046 sayılı Yasa'nın bu ihale yöntemlerine ilişkin bir maddesinde Anayasa Mahkemesi tarafından iptal kararı verildi, iptal kararı verilince biz TDİ limanlarının ihalelerini tamamıyla iptal ettik. Daha sonra yasadan Anayasa Mahkemesi'nin kararı doğrultusunda bir değişiklik yaparak 4046 sayılı Yasa'nın 18'inci maddesinde yeni bir düzenleme getirdik, buna karşı açılan iptal davası da reddedildi. Dolayısıyla, yeniden ihaleye çıktık, ihaleleri gerçekleştirdik. İhaleleri gerçekleştirildikten sonra sadece iki liman için -bütün limanlar değil efendim o- iptal kararı verildi doğrudur ancak iptal kararı özelleştirme işlemi gerçekleştirildikten sekiz yıl sonra verildi. Bunun hukuki ve fiilî imkânsızlık nedeniyle uygulanması mümkün olmadı; yeni bir kanun çıktı uygulanmamaya yönelik olarak, o çerçevede de uygulanmadı onlar. Yani, şu anda bu süreç oldukça geride kaldı, şu anda hepsi yasal olarak, sözleşmelere dayalı olarak devam ediyor efendim.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkür ediyoruz.

Sanırım cevaplar da tamamlandı, sorular da tamamlandı.

Arkadaşlar, bu konudaki görüş ve düşüncelerinizi Komisyonda ifade etmiş oldunuz. Osman Bey teklif sahibi olarak konuyla ilgili görüşlerini ifade etti. Bakanlık temsilcisi arkadaşlarımız, Bakan Yardımcımız ve Özelleştirme İdaresi Başkanımız ve Hukuk Müşavirimiz de bu konuda gerekli açıklamalarda bulundu.

Şimdi ben her üçü aynı mahiyette olan önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler… Kabul etmeyenler… Önergeler kabul edilmemiştir.

16'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler… Kabul etmeyenler… Madde kabul edilmiştir.

Madde 17'yi okutuyorum:

MADDE 17 — 20/2/2001 tarihli ve 4628 sayılı Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan "iki" ibaresi "üç" şeklinde değiştirilmiş, ikinci fıkrasına (ı) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki (i) bendi eklenmiş, mevcut bentler buna göre teselsül ettirilmiş ve ekli (l) sayılı listede belirtilen kadrolar ihdas edilerek Kanuna ekli (I) sayılı cetvele eklenmiştir.

i) Enerji Dönüşüm Dairesi Başkanlığı: Bu Kanun ve 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu ve 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanunu kapsamında; elektrik ve doğal gaz faaliyetleri ile ilişkilendirilen enerji politikaları çerçevesinde Kurum görev alanında yer alan iş modellerinin ve teknolojideki gelişmelerin ilgili piyasalara etkilerinin analiz edilmesi ve bu konuda gerekli düzenlemeleri yapmak, araştırma ve geliştirme ile yenilik (inovasyon) alanlarının genel enerji politikaları içerisinde yer alanların ilgili piyasalara entegrasyonu ile bu alanlardaki çalışmaların hayata geçirilmesine ilişkin çalışmaları yapmak, bu kapsamda oluşabilecek faaliyet, hizmet ve ticarete ilişkin olarak bunların tarafı olan kullanıcıların haklarının korunmasına yönelik teknik ve hukuki düzenlemelerin yapılması ile bu kapsamda her türlü lisans, sertifika, izin ve belgelendirmeye ilişkin iş ve işlemleri yürütmek."

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler… Kabul etmeyenler… Madde kabul edilmiştir.

Bir sonraki maddeyi okutuyorum:

MADDE 18 – 18/4/2001 tarihli ve 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanununun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine aşağıdaki alt bent eklenmiştir.

7) Tüketicilerin kişisel kusurları haricinde oluşan ve Kurul tarafından belirlenecek kapsamda, lisans ve sertifika sahiplerinin uygulamalarından kaynaklanan tüketici mağduriyetlerinin tazminine ilişkin usul ve esaslar Kurul tarafından belirlenir

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler… Kabul etmeyenler… Madde kabul edilmiştir.

Bir sonraki maddeyi okutuyorum.

MADDE 19 – 4646 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

"EK MADDE 2 - Bakanlık, doğal gaz arz güvenliğinin izlenmesinden ve arz güvenliğine ilişkin tedbirlerin alınmasından sorumludur. Bu kapsamda piyasada faaliyet gösteren lisans sahibi tüm tüzel kişiler arz güvenliğine yönelik olarak alınacak tedbirlere uymakla, tesis edilecek işlemlere katkı sağlamakla, ihtiyaç duyulacak bilgi ve belgeleri belirlenen sürelerde Bakanlığa sunmakla yükümlüdür.

Uzun dönemli Türkiye Ulusal Enerji Planı çalışması, ilki bu maddenin yürürlük tarihinden itibaren bir yıl içerisinde olmak üzere her beş yılda bir Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı ve Kurum görüşleri de alınmak suretiyle Bakanlık tarafından hazırlanarak yayımlanır.

Bakanlık, Türkiye Ulusal Enerji Planı çalışmasını dikkate alarak kısa, orta ve uzun dönemde doğal gaz arz güvenliğinin sağlanmasını teminen ihtiyaç duyulan tedbirlerin alınmasını sağlar."

OTURUM BAŞKANI FAHRİ ÇAKIR – Madde üzerinde söz isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler… Etmeyenler… Kabul edilmiştir.

20'nci maddeyi okutuyorum.

MADDE 20 – 26/6/2001 tarihli ve 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanununun geçici 2 nci maddesinin üçüncü fıkrasının onuncu cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir. “Yüzde yirmi olarak belirlenen bu oranı Cumhurbaşkanı, belirleyeceği bölgesel ve/veya sektörel alanlarda yüzde yetmişbeşe kadar artırabilir.”

OTURUM BAŞKANI FAHRİ ÇAKIR – Madde üzerinde söz almak isteyen? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Maddeyi kabul edenler… Etmeyenler… Madde kabul edilmiştir.

Bir sonraki maddeyi okutuyorum:

MADDE 21 – 10/5/2005 tarihli ve 5346 sayılı Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanunun 6/A maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesine “ihtiyaçlarının üzerinde ürettikleri elektrik enerjisini” ibaresinden sonra gelmek üzere ve ikinci cümlesine “Bu kapsamda” ibaresinden sonra gelmek üzere “iletim veya” ibaresi eklenmiştir.

OTURUM BAŞKANI FAHRİ ÇAKIR – Madde hakkında söz almak isteyen var mı?

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Ben varım Başkanım.

OTURUM BAŞKANI FAHRİ ÇAKIR – Vehbi Bey, buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Şimdi şöyle: Konuyla çok alakalı değil ama konu yenilebilir enerjiyle ilgili elektrik enerjisi üretimi. Şimdi, sektörden bazı arkadaşlar bize bir metin gönderdiler, ben de metni okudum yani hak verdim, isterseniz ben sizinle onu paylaşayım. Yani, burada şundan bahsetmek istiyor: “EPDK’nin kendisine tanıdığı yetkiye dayanarak aldığı kararlardan biri de 22/06/2017 tarih ve 7150/3 sayılı Kurul kararıdır fakat alınan karar hukukun birçok temel ilkesini ihlal etmektedir. Söz konusu karar Lisanssız Elektrik Üretim Yönetmeliği kapsamında faaliyette bulunan güneş enerji santrallerinin anlık olarak 1 megavat sınırını geçtiğinde o ayki elektriğin tüm bedelini YEKDEM’e devir olur.” denilmektedir. Kısaltıyorum “Özellikle yaz aylarında enerji taleplerinin arttığı ve toplam kurulu güç kapasitelerine ulaştığı zamanlarda güneş en fazla üretken kaynak durumdadır. Yaz dönemindeki yüksek talebi karşılayacak en uygun enerji kaynağıdır fakat bu güç sınırlamasındaki orantısız cezayla yatırımcılar kurulu güçlerinden en az yüzde 3 oranında limit azaltımı yapmak zorunda kalıyorlar.” diyor. Örneğin, 1 megavat gücündeki bir santral 970 kilovat gücüne limitleniyor. Bu demek oluyor ki yaklaşık 6600 megavat toplam güçteki lisanssız GES’lerde yaklaşık 200 megavat kullanılmayan kapasite atıl durumda heba ediliyor. Bu da yaklaşık yılda 320 milyon kilovatsaatlik bir kayba karşılık geliyor. Burada sonuçta “millî servetimiz” denilmekte, bu konuda bir düzenleme istiyorlar bu konuda muzdarip olanlar.

Bir de biraz evvel bir soru sormuştum, ona henüz cevap alamadım, daha sonra belki yazılı olarak da verebilirsiniz, şu anda da verebilirsiniz. 2019 Sayıştay raporlarından bahsettim. Biraz evvel, bu, elektrik enerji fonunu kaldırdık ancak 37 tane enerji şirketinin bu fonu tahsil ettiği hâlde Bakanlık hesabına yatırmadığıyla ilgili Sayıştay’ın bir eleştirisi vardı ve ben söz konusu tutar ne kadardır ve bu tutardan tahsilat yapılmış mıdır diye sormuştum. Benzer durum EPDK’de de var Sayıştay raporlarında. 2020’ye kadar kestiği 3 milyar 848 milyon liralık cezanın 3 milyar 696 milyon lirasının yani yüzde 96’sının tahsil edilmediği Sayıştay raporlarında yer almış. Bu tahsilat oranının bu kadar düşük olmasının sebebi nedir? Ve bir zaman aşımından bahsediliyor, hakikaten de bir zaman aşımı söz konusu mudur? Eğer zaman aşımı söz konusuysa bu zaman aşımına uğrayacak tutar ne kadardır?

OTURUM BAŞKANI FAHRİ ÇAKIR – Teşekkür ediyorum Sayın Vekilim.

Madde hakkında başka söz isteyen? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler… Kabul etmeyenler… Kabul edilmiştir.

22’nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 22 – 5346 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinde yer alan “4628” ibaresi “6446” şeklinde ve “11 inci” ibaresi “16 ncı” şeklinde değiştirilmiştir.

OTURUM BAŞKANI FAHRİ ÇAKIR – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler… Etmeyenler… Kabul edilmiştir.

23’üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 23 – 25/1/2006 tarihli ve 5449 sayılı Kalkınma Ajanslarının Hizmetlerine İlişkin Kanunun 19 uncu maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde yer alan “borçlanma” ibaresi, “katma” ibaresi ve “borçlanma ve” ibaresi madde metninden çıkarılmış ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Ajansın bu Kanundan kaynaklanan alacakları için uygulanacak yıllık temerrüt faizi oranı için 4/12/1984 tarihli ve 3095 sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanun hükümleri uygulanır.”

OTURUM BAŞKANI FAHRİ ÇAKIR – Madde hakkında bir adet önerge vardır, okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi Ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3950) esas numaralı Kanun Teklifi’nin 23’üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Tahsin Tarhan	Çetin Osman Budak	Tacettin Bayır
Kocaeli	Antalya	İzmir
		Müzeyyen Şevkin
		Adana

Gerekçe:

Kalkınma ajanslarına ödenecek pay hesabında mevcut düzenlemenin korunması ve borçlanma kaleminin matrahtan düşülmesi uygulamasının devam ettirilmesi amaçlanmaktadır.

OTURUM BAŞKANI FAHRİ ÇAKIR – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler… Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – 23’le ilgili söz istemiştim…

OTURUM BAŞKANI FAHRİ ÇAKIR – Madde hakkında söz isteyen Müzeyyen Şevkin Hanım.

Buyurun efendim.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Tabii, kalkınma ajansları uzun süredir işlevsiz hâlde, bir belirsizliğe mahkûm edilmiş durumda. Bunun örnekleri var yani Adana’da Seyhan Belediyesi ile Çukurova Kalkınma Ajansı arasında davalık olunan konular var. Yine Kalkınma Bakanlığının kaldırılmasıyla Bakanlığa bağlı bölge kalkınma idareleri ve kalkınma ajansları, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına devredilmiştir. Sayıştay raporlarında “Planlama ve kalkınma gibi asli görevlerde Kalkınma Bakanlığının kaldırılmasından sonra Cumhurbaşkanlığına bağlanmıştır.” denilmekte. Bu gelişmeler sonrasında Kalkınma Ajanslarının planlamaya ve kalkınmaya ilişkin rollerinin Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı bünyesinde ne şekilde alınacağı hususu konusundaki belirsizlik hâlen devam etmekte.

Evet, yenilenme ihtiyacı ortada, bununla ilgili bir adım atmak gerekiyor elbette. 26 ajansın 20’sinde görüşmelerde, bir revizyon ihtiyacı olduğu belirlenmiş yapılan incelemelerde. Kritik projeleri kalkınma ajanslarının takip etmediğine ilişkin raporlar var. Yapılan denetimlerde, ajanslar tarafından projelerin izlenmesinin tam olarak yerine getirilmediği ve 2017 yılı Kalkınma Ajansları Genel

Denetim Raporu'nda da bu tespitlere yer verilmiş olmasına rağmen Bakanlık tarafından bu boşluğu giderecek yeterli düzenlemeler uygulanmadığı görülmüştür. Tabii, belediyeler ile kalkınma ajansı arasında bir köprü olması gerekiyor. Bu köprünün koptuğu yine Sayıştayın denetim raporlarıyla ortaya çıkıyor. Teknik destek sağlama görevi yeterince yerine getirilmemekte kalkınma ajansları tarafından dolayısıyla bu teknik desteğin program kapsamında değerlendirilmesi gerekiyor. Yerel yönetimlerden talep geldiği takdirde işleyen bu destekleme modeliyle sınırlı kalmadan, farklı araçlar geliştirilerek yerel yönetimlerin planlama çalışmalarına katkı verebilir hâle getirilmesi gerekiyor yeniden. Yapılan planların genel olarak kağıt üzerinde kaldığı ifade ediliyor araştırmalarda.

Kalkınma ajansları tarafından hazırlanan ve bölgesel kalkınma açısından önemli olan bölge planları, etkin şekilde uygulanmamakta, planlar genel anlamda üst ölçekli niyet dokümanı olarak kalmakta ve işlevlerini tam olarak yerine getirememektedir. Buna ilişkin pek çok saptama var tabii, bunlar kayda girsin diye buradan söylüyoruz. Sanayi Bakanlığı, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemine geçilmesine ve yeni kalkınma planı yayımlanmasına rağmen bölge planlarının güncellenmesi için beş yıldır adım atmadığı için bir revizyon ihtiyacı olup olmadığı da dikkate alınmamıştır. Planların sonuçlarının ne olduğuna dair takibi yapan herhangi bir kuruluş yok.

Evet, dolayısıyla kalkınma ajanslarının, cazibesini yitirdiğini göz önünde bulundurmamız gerekiyor. Tabii, burada Ankara'ya ilişkin örnekler var. "Ankara Belediyesi AK PARTİ döneminde Büyükşehir Belediyesine olan pay ve alacağından doğan yasal sorumluluğu zamanında yerine getirmediği için alacağının Maliye Bakanlığı tarafından kesilerek ajans hesabına yatırılması için yedi yıl boyunca girişimde bulunulmamış." diye birtakım saptamalar var. Şimdi, buradan gelecek olursak, kalkınma ajanslarının belediyelerden alacakları paylarla ilgili, birikmiş alacakları için kanunda bir tereddüt var, bu Sayıştay raporlarına da yansımış durumda. Geçmiş yıllarda AKP'de olan birçok büyükşehir belediyesinden, kalkınma ajanslarının alacakları birikmiş durumda. Düzenlemeyle kalkınma ajansının yerel pay alacaklarına ilişkin olarak yıllık temerrüt faiz alınacağı kanunda netleştirilecek. Bu belediyelerin bir çoğu AKP'deyken bu kanunu getirmediniz, şimdi, neden bu alacaklar için faiz işletileceğine dair bir kanun getiriliyor? Bunu sormak isteriz. Belediyelerimizle bu konuda herhangi bir istişare yapıldı mı kalkınma ajanslarıyla ilgili kurumunuza sormak isterim.

Teşekkürler.

OTURUM BAŞKANI FAHRİ ÇAKIR - Madde hakkında başka söz talebi yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum…

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Bir açıklama getirilir mi lütfen?

OTURUM BAŞKANI FAHRİ ÇAKIR – Açıklama alalım.

Buyurun Sayın Bakan Yardımcım.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKAN YARDIMCISI ÇETİN ALİ DÖNMEZ -Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; ben, kendi açımdan toplantının başında açıklamaya çalıştım. Tekrar, kısa bir giriş yapayım ve müsaadenizle teknik arkadaşıma bırakayım sözü.

Şimdi, özetle, bu kanunda bizim hedeflediğimiz dediğim gibi borçlanma, zaten belediye gelirleri arasında olmayan bir kalemdir.ve biz asla ve kata belediye gelirlerinin içinde borçlanma dâhil, onun belli bir yüzdesine talip değiliz, borçlanma gelirleri hariç belediye gelirlerinin belli bir yüzdesine talibiz. Bu tamamen mahkemelerdeki kafa karışıklığından kaynaklanan bir konu. Diğer taraftan, yine belediyelerden kaynaklanan alacaklar da muhtelif belediyelerden var. Yani içlerinde AK PARTİ belediyeleri var, CHP belediyeleri var, farklı belediye başkanlıkları da var, dolayısıyla burada da bir ayrım söz konusu değil. Bölge planları da yapılmaya başlandı 2021 yılında. Yine, konuşmamın başında

bahsettiğim gibi, aslında o Sayıştay raporlarını biz de okuduk. Bu etki, yani yapılan desteklerin takibi konusunda ajanslar tekrar yeni bir organizasyona gitti, kendi içlerinde sık sık toplantılar yapılıyor, verilmiş destekler kontrol ediliyor.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; müsaade ederseniz, -ben bazen kendimi ifade etmekte zorlanabiliyorum- uygun görürseniz teknik arkadaşımız da burada, o da detay verebilir.

OTURUM BAŞKANI FAHRİ ÇAKIR – Buyurun.

KALKINMA AJANSLARI GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MUSTAFA IŞIK - Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu teklifteki madde, ajanslar 2006 yılında kuruldu pilot olarak; İzmir ve Çukurova Kalkınma Ajansları. 2008 ve 2009 yıllarında da tüm Türkiye'deki ajanslar kuruldu ve yaklaşık on iki yıldır tüm ajanslar operasyonel şekilde çalışmalarına devam ediyorlar. Dolayısıyla görece, yeni kurumlar gelirleri, merkezî bütçe ödeneği ve yerel paylar dediğimiz; belediyeler, il özel idareleri ve sanayi ticaret odalarından aktarılan paylardan oluşuyor. Ajans Kanunu çıktığında 2006 yılındaki mevcut belediye muhasebe yönetmeliği ve il özel idareleri muhasebe yönetmelikleri dikkate alınarak borçlanmanın da gelirler arasında sayılmasından hareketle, belediyeler için, belediyeler ve il özel idareleri için aktarılacak payın hesaplanmasında borçlanmanın da diğer birtakım tahsisi mahiyetindeki gelirler gibi gelirlerden çıkarılması yönünde bir düzenleme yapılmış ancak daha sonra bu borçlanmalar, mahalli idarelerin borçlanmaları finansman cetvelinde takip edildiği için ayrı bir cetvelde takip edilmeye başlandı, zaten gelirler içerisinde yer almadığı için borçlanmanın çıkarılması 2'nci kez bir çıkarma anlamına geliyor. Bu, tabii, özellikle Sayıştay denetçilerinin, mahalli idarelerde yaptığı denetimlerde, mahalli idarelere yönelik eleştirileri sonrası ortaya çıkan bir durum. Biz, Bakanlık olarak kanun maddesinin ilk halindeki konuluş amacına atıfta bulunarak ajanslarımızı yönlendirmeye çalıştık. Sayıştay da aslında 2018 yılı Kalkınma Ajansları Genel Denetim Raporu'nda bu hususta Bakanlığın görüşünün doğru olduğunu ve uygulamanın bu şekilde yapılması gerektiğini ve kanunda da bu lafzın düzeltilmesi gerektiğine dair ifadeleri var. Son yıllarda da belediyelere ilişkin Sayıştay denetçilerinin yaptığı denetimlerde, bu yönde bulgulara rastlamıyoruz. Yalnız, bu, şu anlama gelmiyor… Tabii, belediyelerimizin, özellikle kalkınma ajanslarına yönelik bu lafızdan hareketle bir takım davalar açtığı görülüyor. Bunlar farklı illerde işte, Kayseri'de Kocasinan Belediyesi de var, İstanbul Belediyesi de var, Mersin Belediyesi de var. Bunun yanında Gaziantep Büyükşehir Belediyesinin örneğin Sayıştay, bu yıl Gaziantep Belediyesine yönelik bir ilam çıkararak fazla ödeme yapıldığına dair bir tespiti var, bu ilamın temyizine yönelik de ajansın girişimi var. Dolayısıyla bu konu, konuluş amacı, kanunda yazan amaçtan farklı olarak geldiği nokta, belediyeler ile ajanslar arasında mahkemelere taşınmış, üst derece mahkemelere giden ihtilaflara sebep olmakta, ciddi bir enerji kaybına sebep olmakta, aynı zamanda mahkemelerin, özellikle ilk derece mahkemelerinin verdiği kararlarla ajansların mali yapısında -tabii, kanunun lafzını dikkate alarak verdikleri kararlarla- çünkü yerel gelirler ajansların önemli bir gelir kalemi yani kabaca söylüyorum, yüzde 50 civarı merkez ve yerel gelir oransal olarak baktığımızda. Dolayısıyla ajansların mali yapısı üzerinde de bir risk oluşturmaya başladı. Bu nedenle, bu yönde bir düzenleme öngörüldü.

Faize ilişkin konu da şöyle ifade edeyim: 2006'da çıkan kanun metninde de kalkınma ajanslarının kanunda yer almayan hususlara ilişkin özel hukuk hükümlerinin uygulanacağına dair hükümler vardı. Açıkça faiz işletileceğine dair hüküm yoktu, bu da yine dava konusu oldu. İşte Kahramanmaraş'ta dava açıldı, Siirt'te bir Sayıştay denetimi, Kadıköy Belediyesinin vesaire, farklı farklı belediyelerin faize yönelik davaları oldu dolayısıyla buradaki hususu da netleştirmek istiyoruz, bu yeni bir konu değil. Burada şunu ifade edeyim, 2 kez yapılandırma kanunu çıktı, 2 yapılandırma kanununda da kalkınma

ajanslarına yönelik birikmiş borçların faizlerinin yapılandırma kanunlarında belirtilen hükümler çerçevesinde düzenleneceği belirtildi dolayısıyla kanun da aslında, diğer kanuni düzenlemelerle ajansların belediye alacaklarına faiz işletileceğini düzenlemiş oldu.

Bölge planları konusuna Sayın Bakanım değindi ama şöyle: Ajansların bölge planı çalışmaları, üçüncü nesil bölge planları devam ediyor. Bölge planları her geçen nesilde içerik olarak daha doyurucu, daha net, daha stratejik hedefler belirleyen dokümanlar hâline geliyor. Tabii ki, bunlar sadece kalkınma ajanslarının planları değil tüm bölgenin planı, tüm kamu kurumlarının, tüm özel sektörün planları. Bunlara ilişkin ajansların yapabilecekleri kendi bütçeleriyle sınırlı ancak iki yıldır "Sonuç odaklı program" denilen bir yaklaşıma geçti kalkınma ajansları. Sonuç odaklı programlarla bölge planlarını daha operasyonel daha uygulanabilir hâle getirmeye gayret ediyorlar. Bununla ilgili son bir cümle, 2023 sonrası döneme ait bölge planları hazırlık çalışmaları da başlamış durumda. Burada da eğer planlandığı gibi tamamlanırsa somut proje listelerinin, proje önerilerinin olduğu bölge planlarının yapılması hedefleniyor.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI FAHRİ ÇAKIR – Ben teşekkür ederim.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Çok özür dilerim, bir şey sormak istiyorum.

Bu, merkezî bütçe ve belediyeler, sanayi odaları, ticaret odalarının yüzdeleri nedir katkı payı olarak, onları verebilir misiniz?

OTURUM BAŞKANI FAHRİ ÇAKIR - En büyük payı büyükşehirler ödüyor bildiğim kadarıyla.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKAN YARDIMCISI ÇETİN ALİ DÖNMEZ –Şimdi, arkadaşımız katkı payını bulana kadar CHP Milletvekilimizin çok önemli bir tespiti var, sağ olun, teşekkür ediyorum Müzeyyen Hanım'a. O da şu: Doğru, ajanslar sadece para veren yerler değil artık, teknik olarak özellikle teknik manada personel sıkıntısı çeken belediyelerimize az gelişmiş illerde destek oluyorlar, onu da özellikle ajanslara söylüyoruz. Bizim genelde arkadaşlarımıza söylediğimiz şey: Siz, masanın bu tarafında bekleyip projeleri almayın, projeyi gidin o belediyeyle beraber hazırlayın. Öyle bir şey de yaptık, o açıdan da teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI FAHRİ ÇAKIR – Teşekkür ederim.

Müzeyyen Hanım, tamamlayın isterseniz.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Rakamları verecekler, herhâlde hazır.

KALKINMA AJANSLARI GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MUSTAFA IŞIK – Belediyelerle alakalı şunu söyleyeyim: Sayıştay raporlarında da atıf yapılan ajansların verdikleri desteklerin yüzde 24 küsuru mahallî idarelere bunlar içerisinde de yüzde 16'lık kısım belediyelere ait. Ajansların 2020 gelirlerine baktığımızda toplam 870 milyonluk bir gerçekleşme var, Bunun 331 milyonu merkezî bütçeden giden ödenek, 539 milyonu da yerel paylar. Yerel payların en büyük payı belediyelere ait 484 milyon, 41 milyon özel idareler, 13 milyon da sanayi ve ticaret odaları.

OTURUM BAŞKANI FAHRİ ÇAKIR – Teşekkür ediyorum.

Burada, Belediyeler Birliğinden görevli var.

Buyurun.

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ HUKUK İŞLERİ MÜDÜRÜ ZELİHA MERCİMEK – Belediyelerden, Birliğimize iletilen teklifle ilgili görüş ve öneriler doğrultusundaki değerlendirmemizi arz etmek isterim.

Getirilmek istenen düzenlemeye göre, pay kesilmesine ilişkin hesapta yer alan "Borçlanma ve tahsisi mahiyetteki gelir kalemleri hariç." ibaresinde yer alan "borçlanma" ibaresi metinden çıkarılmaktadır. Gerekçe olarak Mahallî İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nde borçlanmanın gelir ve gider bütçesinde gösterilmediği belirtilmektedir. Oysa 5449 sayılı Kanun'daki düzenleme 5018 sayılı Kanun ve ilgili yönetmeliğiyle, Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'yle ilişkilendirilmemiştir. Kanun koyucu borçlanma miktarının paya esas matrahtan çıkarılmasını irade etmiştir, değerlendirmiştir. O nedenle yönetmelikteki değişikliklerin kanun hükmünü etkilemeyeceği, ona duyarlı olarak çıkarılmadığı gerekçesiyle olumlu değerlendirmiyoruz. Bu düzenlemeyle, belediyeler ajanslara daha yüksek miktarda, daha fazla olarak ajans payı ödemek durumunda kalacaklardır. Salgının ekonomik etkileri gözetilerek pay hesabında borçlanma kaleminin hariç tutulmasına dair hükmün muhafaza edilmesi gerektiği değerlendirilmektedir. Yine, belediyelerin yerel kalkınmanın önemli aktörleri arasında olduğu ve organize sanayi bölgeleri, serbest bölgeler gibi emlak vergisi de tahsil edilmediği, buna karşılık ticaret ve sanayi hareketliliğine ve artan nüfusa göre altyapı ve üstyapı konut ve çevre hizmetlerini yürüttüğü ve bu yolla kalkınmaya destek verdiği gözetilerek, belediyelerin ajans payının kaldırılması Birliğimizin de önerileri arasındadır.

Diğer yandan, madde bu şekilde düzenlenecek ise, özellikle küçük ölçekli ve öz gelir yaratma kapasitesi yetersiz olan, zaten ajans desteğine en çok ihtiyaç duyan ancak ajansa pay borcu olduğu için de desteklerden yararlanamayan belediyelerden, pay kesintisinin de yapılmayacağına ilişkin düzenlemeyi içermesinin yerinde olacağı düşünülmektedir.

Diğer yandan, faize ilişkin atıf da bu hâliyle uygulamada sorun yaratacak şekilde getirilmektedir. Çünkü 3095 sayılı Kanun'un 1'inci maddesi yasal faizi, 2'nci maddesi de ticari faizi düzenliyor. Bu atıf ticari faiz midir, kanuni faiz midir, o konunun açıklığa kavuşması gerektiği değerlendirilmektedir.

Diğer yandan, belediyelerin genel bütçe vergi gelirlerinden yapılan borç kesintilerinin durdurulduğu dönemlerde eğer bu düzenleme getirilecekse o dönemlerde faiz işletilmeyeceğine ilişkin düzenleme getirilmesinin de yararına inanıyoruz.

Takdirlerinize arz ederim.

OTURUM BAŞKANI FAHRİ ÇAKIR – Teşekkür ediyorum açıklamalarınız için.

Madde hakkında başka söz isteyen? Yok.

23'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler… Etmeyenler… Kabul edilmiştir.

24'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 24 - 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

"EK MADDE 20 - Herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan emeklilik veya yaşlılık aylığı alanlardan Türkiye Maarif Vakfı, Yunus Emre Vakfı, Türkiye Kızılay Derneği, Yeşilay Cemiyeti ve Yeşilay Vakfında görev alanların bu aylıkları kesilmez.

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce birinci fıkra kapsamına girenler adına Kurum tarafından fazla veya yersiz olarak yapılan ödemeler borç çıkarılmaz, çıkarılmış borçların ödenmemiş olan kısımları terkin edilir ve tahsil edilmiş tutarlar iade ve mahsup edilmez. Bu fıkra hükümlerinin uygulanması sebebiyle geçmişe dönük aylık, aylık farkı ve bayram ikramiyesi ödenmez.

Birinci fıkra kapsamına giren kuruluşlar, ilgili Kanunlarında belirtilen şartları haiz olmaları kaydıyla bu Kanun ile diğer Kanunlar uyarınca sağlanan prim teşvik, destek ve indirimlerinden yararlandırılır ve bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce yararlanılan prim teşviki, destek ve

indirimlerinden usulüne uygun olarak yararlanılmış sayılır. Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce Kurum tarafından tahsil edilmiş tutarlar iade ve mahsup edilmez. Bu fıkra hükümlerinin uygulanması sebebiyle, bu maddenin yürürlük tarihinden önceki dönemlere ilişkin olmak üzere ilgili kanunlarla sağlanan prim teşvik, destek ve indirimlerinden geriye. yönelik olarak yararlanılamaz ve yararlanılmış olan prim teşvik, destek ve indirimleri değiştirilemez. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Kurum ile ilgisine göre prim teşvik, destek ve indirimi sağlayan bakanlık ve/veya kurumca müştereken belirlenir."

OTURUM BAŞKANI FAHRİ ÇAKIR – Madde hakkında söz talebi olan var mı?

Buyurun Sayın Şevkin.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Teklif maddesi aracılığıyla 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nda yapılacak değişiklikle 5335 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi kapsamındaki herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan emeklilik veya yaşlılık aylığı alanlardan münhasıran, bütçeden yardım alan kuruluşlarda görev alanların, bu aylıklarının kesilmesine yönelik düzenlemeye istisna getirilmek suretiyle, Türkiye Maarif Vakfı, Yunus Emre Vakfı, Türkiye Kızılay Derneği, Yeşilay Cemiyeti ve Yeşilay Vakfında görev alanların bu aylıklarının kesilmeyeceğine yönelik düzenleme getirilmektedir. Bu düzenleme, Anayasa'nın 10'uncu maddesinde düzenlenen kanun önünde eşitlik ilkesine aykırılık teşkil etmektedir çünkü herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan emeklilik ya da yaşlılık aylığı almaya hak kazanmış olmakla beraber, kanun teklifinde sayılan vakıf ve derneklerde görev alanlar; herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan emeklilik veya yaşlılık aylığı almaya hak kazanmış olmakla beraber, 5335 sayılı Kanun'un 30'uncu maddesinin uygulama alanındaki, kamudaki teklifte sayılan 5 kuruluş dışındaki kurum ve kuruluşlarda görev yapan kişilerle, ekonomik gelir ihtiyacı ve emeklilik ve yaşlılık aylığına hak kazanma koşulları bakımından özdeş durumdadır. Oysa kanun teklifi aynı durumda bulunan 2 kişi kategorisinden yalnızca sayılan vakıf ve derneklerdeki kişilerin sosyal güvenlik haklarının korunması konusunu oluşturmaktadır. Emeklilik ve yaşlılık aylıklarının kesilmemesine ilişkin bir istisna yaratmakta, kamuda başka kuruluşlarda görev alan aynı durumdaki diğer kişilerin, anılan aylıklarının kesilmesi kuralını ise değiştirmemektedir. 5335 sayılı Kanun'un 30'uncu maddesinin uygulama alanındaki kişilerin, emeklilik ve yaşlılık aylıklarının kesilmemesini teklif metninde sayılan vakıf ve derneklerde görev alıp almamaya göre koşullandırılan ihtilaflı kural aynı durumda bulunan kişiler arasında sosyal güvenlik hakkının idamesi bakımından haklı bir sebebe dayanmayan bir muamele farklılığı oluşturmaktadır ve az önce de ifade ettiğim gibi Anayasa'nın 10'uncu maddesine aykırıdır. Söz konusu düzenlemede aynı zamanda bu vakıf ve derneklerin prim borçlarının terkini öngörülmektedir. Söz konusu terkin, sosyal güvenlik hakkının icrası için gerekli fonların azalması sonucunu beraberinde getirmektedir.

Teklif metni bu açıdan sosyal güvenlik sistemine müdahale niteliğindedir ve devletin sosyal güvenlik hakkını sağlayıcı gerekli tedbirleri alma yükümlülüğünün ihlalidir. Bu itibarla, sigorta primi anapara borcunun terkinini içeren teklif maddesi, Anayasa'nın 60'ıncı maddesine aykırılık teşkil etmektedir, aykırılık taşımaktadır.

Tabii, öğle yemeği sırasında, Kızılaydan arkadaşlarla bir görüşme yaptık. Emekli bir takım doktorların mutlaka bu Kızılayda çalıştırılma ihtiyacından bahsettiler. Hani, bununla ilgili ne tür bir zorunluluk var? Neden bu madde buraya getirildi? Eğer izah edebilirlerse, bununla ilgili bir açıklama yaparlarsa biz de aydınlanmış oluruz. Ama bu hâliyle Anayasa'nın 10'uncu maddesine, eşitlik ilkesine aykırılık getiren bir hüküm içermekte.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Bir de, Kızılay yaşlı çalıştırmaya mecbur mu, genç çalıştıramıyor mu ya?

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Öncelikle bu maddenin gerekçesi ne? Yani gerekçesine baktığımız zaman herhangi bir şey göremiyoruz, herhangi bir ayrıntı yok. Yani kanun teklifinin birçok maddesinde olduğu gibi herhangi bir şey yok. Neden böyle bir düzenleme yapmaya ihtiyaç duyuldu? Bu düzenlemeden kaç kişi faydalanacak? Onun üzerinde bir kere durmak lazım.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Kaç liradan vazgeçecek.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Yani o konuda bilgi verilirse sevinirim. Bir de bu derneklerin özelliği ne? Niye 5 tane dernek ve vakıf? Bu özelliklerde başka dernek, vakıf… Yazıyor işte burada Türkiye Maarif Vakfı, Yunus Emre Vakfı, Türkiye Kızılay Derneği, Yeşilay Cemiyeti, Yeşilay Vakfı. Bunların atamalarını devlet yapıyor bildiğim kadarıyla. Neden bu dernekler, aynı kapsamda başka dernek yok mu? Ve aynı zamanda, biraz evvel Müzeyyen Hanım'ın anlattığı gibi, yani esasında bu düzenleme kanun önünde eşitlik ilkesine açıkça aykırılık taşımakta. Aynı zamanda da sosyal güvenlik sistemine müdahale olup yani burada terkinler var ve sigorta prim ana borcu terkini Anayasa'nın 60'ıncı maddesine de açıkça aykırılık taşımaktadır.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Kızılay temsilcimizin söz talebi var. Bu konu özellikle Kızılay'ı olumsuz etkiliyor diye bilgi geldi. Nasıl etkiliyor, bir izah eder misiniz bize?

TÜRK KIZILAYI FİNANS VE VARLIK YÖNETİMİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI NURETTİN HAFIZOĞLU – Kızılay özel hukuk hükümlerine tabi olup, genel bütçeden pay almamaktadır ama kuruluş özellikleri itibarıyla devletimize yardımcı bir kuruluştur ve devletin verdiği görevleri yapmakla mükelleftir. Örneğin devletimiz kan bankacılığındaki potansiyelimizden istifade etmek için kök hücre alanında çalışma yapmamızı talep etmiştir. Kök hücrede bağışıklıkların kazanılması ve takip edilmesi görevi bizlere verilmiştir, ayrıca serolojik testler Kızılay tarafından yapılmaktadır. Stratejik öneme sahip olduğu için doku tipleme laboratuvarı Sağlık Bakanlığındadır, HLA laboratuvarı Sağlık Bakanlığı tarafından işletilmektedir, İlik nakilleri ise Sağlık Bakanlığı hastaneleri ve üniversite hastaneleri tarafından yapılmaktadır. Buradaki operasyonel giderlerimiz de Sağlık Bakanlığıyla her gün onların verdiği hedefe göre Bakanlık tarafından karşılanmaktadır. Bu giderler bize aktarılırken, bütçede kod seçilirken yardım kodunun seçildiği anlaşılmıştır. Bu konuda asıl çalışan ve hizmeti üreten biziz, bir mağduriyet oluşmuştur.

Çalışanlarla ilgili tarafa gelince, ilişkilendirmek için: Türk Kızılayında kan hizmetleri faaliyet alanında 3.700 personel çalışmaktadır. Bunların 500'ü doktordur, 1.100'ü yardımcı sağlık personelidir. Bu doktorlarımızın içerisinde devletten emekli olmuş, genç emekli olmuş, özellikle Silahlı Kuvvetlerden 46 yaşında yıpranma tazminatından dolayı emekli olmuş ve bize gelmiş uzman arkadaşlarımız vardır. Bunlar devletten emeklidir ve bunlar laboratuvarlarımızda stratejik noktalarda çalışmaktadır. Gelinen noktalarda, bu arkadaşlarımızın ücretlerinin kesilmesi, operasyonların durması ve kurumun da teşviklerden istifade edememesi gibi bir mağduriyet oluşturmaktadır. Asıl burada çalışan ve hizmeti üreten biziz, eğer böyle bir düzenleme yapılmazsa burada Kızılay için bir angarya oluşacaktır.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Ne demek angarya oluşacaktır?

TÜRK KIZILAYI FİNANS VE VARLIK YÖNETİMİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI NURETTİN HAFIZOĞLU – Hizmeti biz üretiyoruz, hizmeti biz veriyoruz ama devletin bize verdiği görevden dolayı, bize aktardığı yani operasyon giderlerimizi karşılamak için bize aktardığı bedelin kaydından kaynaklı olarak bizi kamu olarak tarif ediyor, biz özel hükümlerine tabiyiz ve İş Kanunu'na

tabi olarak çalışmaktayız. Biz devlete yardımcı sivil toplum örgütüyüz, biz kamu değiliz, genel bütçeden pay almıyoruz ama devlet bize görev veriyor, diyor ki: Şu görevi yap, şu görevi birlikte yapalım. Operasyon giderlerimizi karşılıyor. Bu devletin attığı yani kayıttan kaynaklı bir şey ama sonuç olarak yani görünen noktada ufuktaki tehlike şu: Kızılay mağdur olacak.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Bu geçmezse nasıl bir mağduriyet olur?

TÜRK KIZILAYI FİNANS VE VARLIK YÖNETİMİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI NURETTİN HAFIZOĞLU – Bu madde geçmezse, mesela, kök hücre alanında yaptığımız çalışmalar akamete uğrar. Bizim kök hücrede 820 bin gönüllü bağışçımız var, 790 bini aktif, 3.300 ilik nakli yapıldı ve bunların büyük bir çoğunluğu çocuk. Bu operasyonlar duracak, kan bankacılığını etkileyecek. Bütün laboratuvardaki uzmanlarımız bizim emekli…

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Yani çalışanlar emekli maaşları kesilince buradan ayrılacaklar ve siz çalışan bulamayacak mısınız?

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Yardım alan bir dernek olmasaydınız, doktorlarınız hem emekli maaşını alıp…

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Evet, doğru.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Hem maaş verecektiniz, devletten yardım alan, bütçeden yardım alan kurum pozisyonunda olduğunuz için.

TÜRK KIZILAYI FİNANS VE VARLIK YÖNETİMİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI NURETTİN HAFIZOĞLU – Devlet bize bu görevi verdi ve arkada kayıt atarken yardım diye kayıt atıyor. Bu bizim suçumuz değil ki.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Peki bütçeniz yok mu? Maaşları artıramıyor musunuz?

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Mesele maaş artışı değil, mesele çalışan kişinin, bahsedilen gerekçeyle gelip emekli maaşının kesilmesi meselesi. Yalnız orada önemli bir şey var yani…

TÜRK KIZILAYI FİNANS VE VARLIK YÖNETİMİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI NURETTİN HAFIZOĞLU – Kurum çalışanlarımız mağdur edilecek beş yıl geriye dönük olarak.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Mesele yine para.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Şimdi, sadece emekli olanlar çalışmıyor ki, emekli olmayan pek çok çalışan da var. Şimdi, emekli olanın maaşını artırıp emekli maaşını kompanse etmek için öbürü ne yapacak?

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Ali Bey, geriye dönük primleri istiyorlar. Affedilmesini istiyorlar.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Yani yanlış anlaşılma var o zaman Başkan söylediğiniz meselede. Mesele şu değil mi? Emekli olmuş, Kızılayda çalışıyor, emekli maaşının kesilmiş olmasından kaynaklı olarak bir kayba uğradığı düşünülüyor.

TÜRK KIZILAY FİNANS VE VARLIK YÖNETİMİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI NURETTİN HAFIZOĞLU – Kesilmedi henüz, kesilecek.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Devletin borcu, bu geçerse kesilecek.

TÜRK KIZILAY FİNANS VE VARLIK YÖNETİMİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI NURETTİN HAFIZOĞLU – Devlet bizimle yaptığı operasyonlardan dolayı bize operasyon giderlerini aktarırken…

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Şimdi, bu kanun geçerse sizin aleyhinize mi yani?

TÜRK KIZILAY FİNANS VE VARLIK YÖNETİMİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI NURETTİN HAFIZOĞLU – Kanun geçerse bizim lehimizde bir düzenleme olacak.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – E, tamam, o zaman kesim emekli maaşını almaya devam mı edecek?

TÜRK KIZILAY FİNANS VE VARLIK YÖNETİMİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI NURETTİN HAFIZOĞLU – Emekli maaşını almaya devam edecek.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Şu anda almıyor.

TÜRK KIZILAY FİNANS VE VARLIK YÖNETİMİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI NURETTİN HAFIZOĞLU – Şu an alıyor.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Alıyor fakat geri istemeye başlamış.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Tamam, aynı noktaya geliyoruz.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Eğer bu kanun geçmezse yeni tahsilat olacak, aslı kesilecek.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Netice itibarıyla, bundan sonra eğer bu kanun geçmezse emekli maaşı almayacak bundan sonra.

TÜRK KIZILAY FİNANS VE VARLIK YÖNETİMİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI NURETTİN HAFIZOĞLU – Almayacak.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Sadece geriye dönük bir mağduriyet oluşacak ama bir taraftan da bundan sonra eğer bu kanun geçerse hem emekli maaşını alacak hem de çalıştığı maaşını alacak yani mesele para.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Peki, benzer durumda diğer… Yani mesela burada, tamam, sizi anladık yani Türk Kızılay Derneğini anladık. Yeşilay Cemiyeti, Yeşilay Vakfı, Türkiye Maarif Vakfı, Yunus Emre Vakfı da mı aynı pozisyonda, bunlarda da mı benzer sıkıntı söz konusu?

TÜRK KIZILAY FİNANS VE VARLIK YÖNETİMİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI NURETTİN HAFIZOĞLU – Ben Kızılay adına geldim. Kızılay adına cevap verebilirim.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Buna cevap verecek birisi yok mu? Bakın, ben bir soru soruyorum, diyorum ki Kızılay Derneği Başkan Yardımcısı sayın abimiz derdini anlattı; anladık. Yani burada spesifik çalışanlar var veya yardımcı personel var, doktor var.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Örneğin, Maarif Vakfı ne yapıyor?

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Mesela, kamuda bazen doktorlar hem çalışıyor hem de emekli maaşını alabiliyor kamuda çalıştığı hâlde, bazı konularda ayrıcalık sağlanabiliyor bu konuda. Ama şimdi, burada Türkiye Maarif Vakfı, Yunus Emre Vakfı, Yeşilay Cemiyeti, Yeşilay Vakfında da benzer durum var mı ki karşımıza geldi böyle işler?

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Yeşilay burada mı? Arkadaşlar çağırmıştık, Yeşilay yok mu?

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – O zaman hepsini çıkaralım, bir tek burada Kızılayı bırakalım.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Yeşilayı metinden çıkaralım o zaman.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Yani Maarif Vakfı, Yunus Emre Vakfı; onlar ne yapıyorlar yani?

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Sadece Kızılay kalsın Başkanım.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Kök hücre nakli mi yapıyorlar onlar da? Hayır, onların da var yaptıkları da yani aynı pozisyondalar mı?

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI SOSYAL GÜVENLİK MEVZUATI VE İŞ HUKUKU DAİRESİ BAŞKANI TUNÇ BENDERLİOĞLU - Sayın Başkan, müsaadeniz olursa bir açıklama yapabilir miyim.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Buyurun.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI SOSYAL GÜVENLİK MEVZUATI VE İŞ HUKUKU DAİRESİ BAŞKANI TUNÇ BENDERLİOĞLU - Tabii, şimdi, maddenin çalışılma sürecinde biz de katkı sağladık teknik düzeyde. Maddenin bu kurumlarla, bu dernek ve vakıflarla sınırlandırılmasındaki temel gaye şuydu: Evet, Kızılay Vakfımızda böyle bir problem yaşandı, biz de bilgi sahibiyiz. Burada bizim yıllık bütçe kanunlarımızda analitik bütçe sınıflandırması olarak, "0, 5, 3" olarak kodlanan kişilere yapılan, kurum, derneklere yapılan yardımları gösteren bir tertibimiz var. Burada 4'üncü düzey dediğimiz tertiplerden de kaynak aktarımı yapılıyor. Bu kaynak aktarımından yararlanan şu an tanımlı, Kızılay, Maarif Vakfı, Yeşilay ve Yunus Emre Vakfıdır. Bu Yeşilay Cemiyetinin özelliği şudur: Yeşilay Cemiyetine ilişkin olarak kanun numaralarını müsaadenizle söyleyeyim. 6487 sayılı Kanun'la bir görev verilmiş durumda. Yine, yılı bütçe kanununa 4733 sayılı Kanun'la bu tütün ve alkolün önlenmesine ilişkin faaliyetlerde destek olabilmek amacıyla verilmiş kaynaklar vardır. Yani burada da aslında Kızılaydakine benzer olarak kamunun Yeşilaya yüklediği bir vazifeden kaynaklı olarak, kanunla yüklenen bir vazifeden kaynaklı olarak bir kaynak aktarımı söz konusu. Maarif ve Yunus Emre Vakıflarında ise bunlardan biraz daha farklı olarak aslında şöyle bir durum var: Bu vakıflarımız, sizin de malumunuz olduğu gibi, aslında belirli kamusal hizmetler de üretiyorlar. Maarif Vakfımız özellikle yurt dışı ülkelerdeki Türk eğitim eğitimine katkı vermek babında, aynı şekilde Yunus Emre Vakfı da Türk kültürünü tanıtma babında bir sivil toplum kuruluşu olarak faaliyet yürüten kurumlarımız ve kamusal bir hizmet de ifa ediyorlar.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Bütçeden de yardım alıyorlar.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI SOSYAL GÜVENLİK MEVZUATI VE İŞ HUKUKU DAİRESİ BAŞKANI TUNÇ BENDERLİOĞLU - Bunlar aynı zamanda faaliyetlerini yürütebilmek amacıyla da bütçeden yardım alan kuruluşlarımız.

Efendim, şimdi, tabii, bu olay neden bu noktaya geldi? Sosyal Güvenlik Kurumumuz da belki gerekli izahatı yapacaktır ama Sosyal Güvenlik Kurumumuz sistemde kayıtlarını düşerken bir otomasyonla kamu idarelerini net bir şekilde tanımlayabiliyor. Ancak bu bütçeden yardım alma meselesi biraz gecikmeli ve pratik uygulamada sorunlarla karşılaşılan noktalar yaratabiliyor. Şimdi, buralarda özellikle bütçeden yardım alan kuruluşları bunlarla sınırlandırmamızın sebebi -demin de izah ettiğim gibi- bunların bir kamusal vazife görmesi, aynı zamanda da bütçede tanımlı olarak bunlara bir kaynak aktarılmasıdır. Buralarda aylıkları kesilen ya da muhtemel olarak kesilmesi gereken kişiler…

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Kesilen yok şu anda anladığım kadarıyla.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI SOSYAL GÜVENLİK MEVZUATI VE İŞ HUKUKU DAİRESİ BAŞKANI TUNÇ BENDERLİOĞLU - Yok, kesilenler de var efendim.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Nerede o, hangi kurumda var?

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI SOSYAL GÜVENLİK MEVZUATI VE İŞ HUKUKU DAİRESİ BAŞKANI TUNÇ BENDERLİOĞLU - Ben isterseniz Sayın Vekilim durumu izah edeyim, Sosyal Güvenlik Kurumumuz gerekli verileri zaten söyleyecektir. Burada aylıkları kesilen, özellikle de 2020 yılında Sosyal Güvenlik Kurumuyla yaptığımız yazışmalar neticesinde ortaya çıkan bir vaka var. Şimdi, burada, tabii şöyle bir olay var: 5335 sayılı Kanun 2005 yılında yasalaşırken bütçeden yardım alan kuruluşları da kapsama almış ama dönem içerisinde ihtiyaca binaen çıkan yasal düzenlemelerle

-dediğim gibi- bu tarz yapılar ortaya çıktıkça burada aylıkların borç çıkarılması gibi durumlar ortaya çıktı ve bunlar aslına bakarsanız özel hukuk tüzel kişisi yani Vakıflar Kanunu'na ya da Dernekler Kanunu'na göre veyahut da kendi özel kanununa göre faaliyet yürüten yapılar. Dolayısıyla da -daha da uzatmayayım- burada birincisi aylıkların borç çıkarılması durumu söz konusu oldu. İki: Bunlar kamusal hizmetler gördüğü için buralarda farklı hizmetlerin aksamasına sebebiyet veren Kızılay örneğindeki gibi durumlarla karşılaşıldı. Mağduriyet oluşmaması açısından da bu 4 kurumla sınırlı olarak bir istisna yaratıyoruz. Bunun benzeri bir düzenleme de yine 5510 sayılı Kanun'un ek 16'ncı maddesinde vakıf üniversitelerimiz için tanımlanmıştır. Yine, 5335 sayılı Kanun'un 30'uncu maddesine dikkat ederseniz, vakıf üniversitelerimiz sayılmaktadır. Buraya da yine bütçeden kaynak aktarıldığı için en baştan, ta 2005 yılından beridir gelmiştir. Onlarda da teşvik yönünden zamanında sorunlar yaşandı ve oradaki borçların da yine terkini amacıyla, yani usulüne uygun yararlanılmış sayılması amacıyla yine benzer bir düzenleme 2017 yılında ek 16'ncı maddeyle yapılmıştır.

Arz ederim.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkür ediyorum.

Sanırım maksat hasıl oldu.

Bu arada Komisyonumuza bir bilgi vermek istiyorum arkadaşlar. Yeşilay ve diğer kuruluşlar da çağrılmış, Yeşilayın imzası da var ama biraz erken ayrılmışlar sanırım, arkadaşlar da takip ettiler.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Buradaki aramaya gelmediğine göre yok sayacağız.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Evet.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Sahada gördüğümüz de bir Kızılay var.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ –Erken ayrılmış, evet.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Sayın Başkan, teknik bir soru sorabilir miyim?

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Ayhan Bey buyurun.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Şimdi, burada, devletin bazı alacaklarından vazgeçmesi söz konusu bu maddeyle. Dolayısıyla bu Plan ve Bütçe Komisyonuna girmesi gereken bir madde değil mi?

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) - Doğru hocam, doğru; 30 milyondan vazgeçiyoruz evet.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Bu teknik bir soru sadece.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Maliye Bakanlığımızın temsilcileri de burada.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Bunun bizimle alakalı olmaması lazım yani baktığınız zaman.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Doğrusu, mali bir konu olması hasebiyle…

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Plan ve Bütçeye gitmesi lazım.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Olabilirdi ama bize gelmiş durumda, o yüzden biz bunu şu anda deruhte edeceğiz.

Bu maddeyle ilgili aynı mahiyette 3 adet önerge var, okutup oylarınıza sunacağım, sonra da maddeyi oylarınıza sunacağım.

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3950) esas numaralı "Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 24'üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını ve diğer maddelerin buna göre tesadüf ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Tahsin Tarhan
Kocaeli

Çetin Osman Budak
Antalya

Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu
Manisa

Müzeyyen Şevkin
Adana

Tacettin Bayır
İzmir

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Gerekçe okunsun.

Gerekçe:

Kamu tarafından finanse edilen vakıf ve derneklerin de kamudaki diğer kurumlarla kanun önünde eşitlik ilkesi esasıyla 5335 sayılı Yasa kapsamında kalmasının sağlanması amacıyla ve sigorta primi ana para borcunun telkini Anayasa'nın 60'ncı maddesine açık aykırılık taşıdığından madde teklif metninden çıkartılmaktadır.

Diğer önergenin imza sahibi:

Ayhan Altıntaş
Ankara

Diğer önergenin imza sahipleri:

Muazzez Orhan Işık
Van

Ali Kenanoğlu
İstanbul

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Gerekçe okunsun.

Gerekçe:

Maddeyle emekli aylığı almaktayken Maarif Vakfı, Yunus Emre Vakfı, Türk Kızılay Derneği ve Yeşilay Cemiyetinde görev alanların aylıklarının kesilmemesi, bu kuruluşların sigorta, prim, teşvik, destek ve indirimlerden yararlandırılması ve Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından çıkarılan borçların terkini amaçlanmaktadır.

Farklı yerlerde görev yapmak isteyen emeklilerin emekli aylıkları kesilirken bahsi geçen vakıf ve derneklere yönelik bir imtiyaz düzenlemesi yapılması, toplumsal adalet ve eşitlik duygusunu zedeleyecek bir uygulama olarak addedilecektir. Bu kurumlarda görev yapacak kişilerin birden fazla yerden maaş alması Türk halkı tarafından hoş karşılanmayacaktır.

Bu kapsamda teklif edilen maddenin teklif metninden çıkarılmasını talep etme zarureti hasıl olmuştur.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Ben söz istiyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Ali Bey, buyurun.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, şimdi "elektrikte TRT payını kaldıran kanun" diye kamuoyuna sunulan, bu şekliyle allandırılıp pullandırılan bu kanun içerisindeki çirkinliklerden birisi de bu. Yani esasında, kanun bizim Komisyonu da ilgilendirmediği hâlde, getirilip bu Komisyonun üzerine yıkılmış ve buradan çıkartılmaya çalışılıyor. Niye? Çünkü hazır malzeme bulundu, işi bir şey var, iyi bir başlık var, "elektrikteki TRT payının kaldırılması" diye iyi bir başlık var, bunun altına sokulabilecek ne varsa bulunmuş, kenarda kıyıda ne varsa hepsi getirilmiş buraya sokulmuş ve şu anda kamuoyunda, işte buradan yapılan haberlerde de gördüğümüz gibi, bütünüyle mesele elektrikteki TRT payının kaldırılması üzerinden konuşuluyor ama mesele bu.

Şimdi, Kızılaydan sayın yetkili arkadaş durumlarını izah ettiler. Kızılay yani yüz elli üç yıllık bir kurum yanılmıyorsam, böyle bir geçmişi var, yeni bir kurum değil, köklü bir kurum dolayısıyla kendi yapılanmasını ve sorunlarını aşabilen, aşabilecek bir kurum. Birtakım sorunlar, sıkıntılar varsa tabii ki bunlar da Meclisin gündeminde olmalı ve çözüme açık olmamız gerekir bu konuda. Bundan yana Kızılay noktasında bir sıkıntı yok ama bir taraftan bütünselliği arz eden, genellik ilkesine aykırı olan, eşitlik ilkesine aykırı olan bir uygulama var. Tabii, kimi hususlar hariç şunu da anlamıyorum: Yani o kadar genç işsiz varken neden emekli olmuş insanları tercih etme yoluna gidiliyor? Hani buradan başka bir çözüm mü üretiyorsunuz ya da başka bir sonuca mı varılıyor, bilemiyorum. Kimi istisnaları yani konusunda uzmanlaşmış kimi insanların istihdam edilmesini anlarım, bu gayet doğaldır ama bunun yanında, bizim emekli olmuş, bir şekilde bir maaşı olan insanların yanında hiçbir şekilde iş bulamayan birçok da genç işsizimiz var. Vekiller olarak, eminim, bizi bile aradıklarına göre yani bir muhalefet partinin milletvekilini bile iş için aradıklarına göre eminim sizleri çok daha fazlasıyla arayanlar vardır. İnsanlar hakikaten iş sıkıntıları çekiyor. Burada çalışma hususunda da bunun dikkate alması gerekirdi. Bu anlamıyla kamuoyunda bu "çifte maaş" şeklinde de tartışılıyor; doğrudur, bu anlama da gelen bir tarafı vardır ve bu tür kanunların ilgili komisyonlarda tartışılıp konuşulması gerekirken burada TRT payının kaldırılması düzenlemesinin altına sıkıştırılmasını ne etik buluyoruz ne de hukuka, yasalara, Anayasa'ya hiçbir şeye de uygun olmadığını ifade etmek istiyoruz. O nedenle de teklif metninden çıkarılmasını öneriyoruz.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkürler Ali Bey.

Aynı mahiyetteki 3 önergeyi de oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... madde kabul edilmiştir.

Arkadaşlar, şu an 24'üncü maddeyi bitirdik, geriye 38'e kadar maddemiz var, bir de madde ihdası var. Dolayısıyla bir yemek organizasyonu yapmıştık ana binada, isterseniz yemeğe geçebiliriz ama "Devam edelim, bitirelim." derseniz, bitirebiliriz. Bence salonu biraz havalandırmakta da fayda var çünkü uzun saatler kaldık.

Arkadaşlar, saat 20.30'da toplanmak üzere oturumu kapatıyorum.

Kapanma Saati: 19.45

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 20.38

BAŞKAN: Ziya ALTUNYALDIZ (Konya)

BAŞKAN VEKİLİ: Fahri ÇAKIR (Düzce)

SÖZCÜ: Ahmet ÇOLAKOĞLU (Zonguldak)

KÂTİP: İffet POLAT (İstanbul)

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Değerli arkadaşlar, Komisyon toplantımızın Üçüncü Oturumunu açıyorum.

25'inci maddeyi okutarak çalışmalarımıza devam ediyoruz.

25'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 25 - 18/4/2007 tarihli ve 5627 sayılı Enerji Verimliliği Kanununun 2 nci maddesinin birinci fıkrasına "ulaşımda" ibaresinden sonra gelmek üzere "tarım ve hizmet sektörlerinde" ibaresi eklenmiş ve ikinci fıkrasında yer alan "tarımsal binalar ve atölyeler," ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler… Kabul etmeyenler… Madde kabul edilmiştir.

26'ncı maddeyi okutuyorum:

MADDE 26 - 5627 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasına (a) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiş ve diğer bentler buna göre teselsül ettirilmiştir.

"b) Başvuru sahibi: Enerji verimliliği uygulama proje desteklerine başvurmak isteyen sanayi, bina, tarım ve hizmet sektörlerinde faaliyet gösteren gerçek veya tüzel kişileri,"

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler… Kabul etmeyenler… Madde kabul edilmiştir.

27'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 27 - 5627 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (1) numaralı alt bendinde yer alan "Endüstriyel işletmeler" ibaresi "Başvuru sahibi" şeklinde değiştirilmiş, alt bende birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiş, bendin (2) numaralı alt bendin birinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Bu kapsamdaki destekler hibe veya faiz desteği şeklinde verilir."

"Verimlilik artırıcı projeleri desteklenme kararı verilen başvuru sahipleri, bu projelerini iki yıl içinde uygular."

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler… Kabul etmeyenler… Madde kabul edilmiştir.

28'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 28 - 28/2/2008 tarihli ve 5746 sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanunun 3 üncü maddesinin ikinci fıkrasının son cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Yüzde yirmi olarak belirlenen bu oranı Cumhurbaşkanı, belirleyeceği bölgesel ve/veya sektörel alanlarda yüzde yetmişbeşe kadar artırabilir."

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler… Kabul etmeyenler… Madde kabul edilmiştir.

29'uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 29 - 5/5/2009 tarihli ve 5894 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

"Yayın haklarının korunması

EK MADDE I - (1) Türkiye Cumhuriyeti sınırları içindeki futbol müsabakalarına ilişkin yayınların internet ortamında hukuka aykırı olarak kullanıma sunulduğunun tespit edilmesi halinde, hukuka aykırı yayını gerçekleştiren internet sitesinin internet trafiği bant genişliğinin yüzde doksan oranına kadar daraltılmasına veya ihlalin gerçekleştiği yayın, kısım, bölüm ile ilgili olarak (URL, vb. şeklinde) erişimin engellenmesine Başkan tarafından karar verilir. Ancak, teknik olarak ihlale ilişkin içeriğe erişimin engellenmesi yapılamadığı veya ilgili içeriğe erişimin engellenmesi yoluyla ihlalin önlenemediği durumlarda, internet sitesinin tümüne yönelik olarak erişimin engellenmesi kararı verilebilir. Bu karar uygulanmak üzere 4/5/2007 tarihli ve 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanunun 6/A maddesi gereğince Erişim Sağlayıcıları Birliğine gönderilir. Bu karara karşı bir hafta içinde sulh ceza hâkimliğine itiraz edilebilir. Erişimin engellenmesiyle ilgili iş ve işlemleri yapmak üzere TFF bünyesinde idari birim kurulur. Başkan, bu madde kapsamındaki yetkisini idari birimde görev alacak kişilere devredebilir.

(2) Türkiye Cumhuriyeti sınırları dışındaki futbol müsabakalarına ilişkin yayınların internet ortamında hukuka aykırı olarak kullanıma sunulduğunun tespit edilmesi halinde, yayın hakkı sahibinin talebi üzerine birinci fıkra hükmü uygulanır. Şu kadar ki, talebin yapılabilmesi için yayın hakkına ilişkin sözleşmenin TFF'ye bildirilmesi zorunludur.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Maddeyle ilgili 3 adet önerge vardır, önergeleri okutup, oylarınıza sunacağım:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi Ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 29'uncu maddesiyle getirilmek istenen değişiklikte yer alan TFF'ye verilen yetkinin madde metninden çıkarılmasını yerine ilgili kamu kuruluşunun eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Muazzez Orhan Işık — Van

Ali Kenanoğlu — İstanbul

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Kısaca izah edeyim Başkanım.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Buyurun lütfen.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Bunun bir keyfiyete yol açmaması açısından kamu kurumu eliyle yapılmasını öneriyoruz. O nedenle ilgili kamu kurumuna bu yetkinin verilmesini öneriyoruz.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkür ederiz Ali Bey.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler… Kabul etmeyenler… Önerge kabul edilmemiştir.

Bir sonraki önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3950) esas numaralı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 29'uncu maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

MADDE 29 - 5/5/2009 tarihli ve 5894 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

"Yayın haklarının korunması

EK MADDE 1 - (1) Türkiye Cumhuriyeti sınırları içindeki futbol müsabakalarına ilişkin yayınların internet ortamında hukuka aykırı olarak kullanıma sunulduğunun yayıncı kuruluş veya TFF tarafından tespit edilmesi halinde, hukuka aykırı yayını gerçekleştiren internet sitesinin internet trafiği bant genişliğinin yüzde doksan oranına kadar daraltılmasına veya ihlalin gerçekleştiği yayın, kısım, bölüm ile ilgili olarak (URL, vb. şeklinde) erişimin engellenmesi kararı, soruşturma evresinde hâkim, kovuşturma evresinde ise mahkeme tarafından ivedilikle verilir. Soruşturma evresinde gecikmesinde sakınca bulunan hallerde, cumhuriyet savcısı tarafından da erişimin engellenmesine karar verilebilir, bu durumda cumhuriyet savcısı kararını yirmi dört saat içinde hâkimin onayına sunar ve hâkim kararını en geç yirmi dört saat içinde verir, bu süre içinde kararın onaylanmaması hâlinde tedbir cumhuriyet savcısı tarafından derhâl kaldırılır ancak teknik olarak ihlale ilişkin içeriğe erişimin engellenmesi yapılamadığı veya ilgili içeriğe erişimin engellenmesi yoluyla ihlalin önlenemediği durumlarda internet sitesinin tümüne yönelik olarak erişimin engellenmesi kararı verilebilir. Hâkim, mahkeme veya cumhuriyet savcısı tarafından verilen erişimin engellenmesi kararının bir örneği gereği yapılmak üzere 4/5/2007 tarihli ve 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun'un 6/A maddesi gereğince Erişim Sağlayıcıları Birliği'ne gönderilir. Türkiye Cumhuriyeti sınırları dışındaki futbol müsabakalarına ilişkin yayınların internet ortamında hukuka aykırı olarak kullanıma sunulduğunun tespit edilmesi hâlinde yayın hakkı sahibinin talebi üzerine birinci fıkra hükmü uygulanır. Şu kadarki talebin yapılabilmesi için yayın hakkına ilişkin sözleşmenin hâkim, mahkeme veya cumhuriyet savcısının bilgisine sunulması zorunludur

Tahsin Tarhan — Kocaeli
Çetin Osman Budak — Antalya
Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu — Manisa
Müzeyyen Şevkin — Adana
Tacettin Bayır — İzmir

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Buyurun, gerekçeyi alalım.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Maç yayınları, başlı başına büyük birer ekonomik sistem hâline geldi. Anadolu kulüpleri açısından da önemli bir gelir kaynağı. Elbette yayın hakkı sahibi korunmalı, kaçak yayınlar önlenmeli, biz de parti olarak bu maddeyi destekliyoruz ama burada bir yaptırım var, o yaptırım bir cezayı da ifa ediyor. Biz önergemizle burada sürece yargının da dâhil olması gerektiğini söylüyoruz. Bu yıl yeniden ihale süreci olacak, yeni yayın hakkı sahibi kim olacak belli değil. 2001'den beri bu yayınları Digiturk yapıyor, 2015'te şirket Katarlı bir şirkete satıldı, 2016'da yayın ihalesini 500 milyon dolar artı KDV'yle yine bu şirket aldı. 2017'de dolar kurunu da 3,25-3,36 arasında sabitledi. 2019 yılının Ağustos başında ise yayın ihalesi bedelinden 90 milyon dolarlık bir indirim yapıldı, dolar kuru da bu kez 5,80'e sabitlendi. 2020 yılında 410 milyon dolar olan yıllık yayın gelirinde yüzde 30'luk bir indirim daha talep etti.

Şimdi merak ediyoruz, yayıncı kuruluşa bu kadar taviz verilmesinin anlamı nedir? Onun için yeni yapılacak ihalenin daha dikkatli yapılması ve kulüplerimizi zor durumda bırakacak bir satış ihalesi gerçekleştirilmemesi gerekiyor.

İnşallah hayırlı olur, özellikle kulüplerimiz açısından... Açık bir ihaleyle, şeffaf bir ihaleyle... Özellikle Anadolu kulüpleri açısından, gelirleri açısından çok önemli bir ihale olacağını düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum, hayırlı olsun.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkür ederiz.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum...

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Futbol Federasyonu yetkilisi var mı, dinleyebilir miyiz acaba?

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Var.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Bence dinlemeliyiz.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Kim var Federasyondan?

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ AHMET CAN ACAROĞLU - Sayın Başkanım, Federasyon değil de Spor bakanlığı olarak...

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Niye bu kadar taviz verdiniz, bir anlat bakalım.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Spor Bakanlığından alalım, buyurun.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ AHMET CAN ACAROĞLU – Efendim, şu anda, zaten Türkiye'de genel olarak yasa dışı yayınların izlenmesi maalesef hat safhada diyebilirim çünkü şöyle: Yaptığımız araştırmalara göre, maç izleyenlerin, futbol maçlarını izleyenlerin yaklaşık olarak yüzde 88'i bunu kaçak yollardan izliyor. Bu da belirli şekillerde olabiliyor. Yasa dışı internet sitelerinden, çeşitli uygulamalardan ve de "IPTV" dediğimiz çeşitli şifre kırıcı cihazlar üzerinden bunları izleyebiliyorlar. Burada, bu kanun teklifiyle getirilen, yasa dışı yayın yapan yerlerin kapatılması. Zaten burada aslında tekrardan bunu yasa dışı hâle getirmek, yasa dışı olduğunu belirlemek amaçlanmıyor. Zaten şu anda yasa dışı olduğu belirli ve de şu anda da kapatılıyor. Ama bir yargı sürecinden geçiyor, şu anda sulh ceza hâkimliği bunu yapıyor ve de en kısa sürede, iki günde, üç günde bu kapatma kararları alınabiliyor. Ancak malumunuz maçlar doksan dakika olduğu için, ihbar gelip de kapatma kararı alınana kadar maç zaten çoktan izlenmiş ve bitmiş oluyor. Bir dahaki sefere bu yasa dışı kanallar başka bir ling vererek tekrardan seyircilerini çekebiliyorlar ve tekrardan bir ihbarda bulunuluyor ve kapatma tekrardan gerçekleşiyor ama hiçbir işe yaramıyor. Buradan amaçlanan şu: Türkiye Futbol Federasyonuna böyle bir yetki verilerek bu kapatma sürecinin günler değil, saatler değil hatta dakikalara indirilmesi ve on dakika içerisinde böyle kararlar verilebilmesi yani kapatma kararının verilebilmesi amaçlanıyor. Burada da bu sağlanabilirse doksan dakika içerisinde onar dakikalık sürelerle birkaç kere kapatıldığında seyircilerin artık bunu tercih etmeyeceği amaçlanıyor.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Şimdi, sorumuzun tam cevabını almadık.

Sizin isteklerinize biz karşı değiliz. Yalnız Anayasa Mahkemesinin bir iptali var, siz buna çalıştınız mı? Eğer biz bu yetkiyi Federasyona verirsek Anayasa Mahkemesine birisi itiraz eder yani ceza yetkisini size veremezler, onun için bunu nasıl aşacaksınız? Yani bu yetki size verilse de birisi itiraz ettiği zaman Anayasa Mahkemesi reddedecek, onun için bunu aranızda çalıştınız mı, nasıl çözeceksiniz?

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ AHMET CAN ACAROĞLU – Aramızda çalıştık Sayın Vekilim, şu şekilde: Anayasa Mahkemesinin daha önce verdiği kararda dördüncü fıkra iptal edilmiş ancak o dördüncü fıkrada bir suç belirleniyor, suç ve cezası belirleniyor ve buradaki Fikrî ve Sınai Haklar Kanunu'na atıf yapıyordu sanıyorum, orada bir yıldan beş

yıla kadar cezai müeyyide öngörülüyor ve bunu da TFF'nin belirlemesi gerektiği söyleniyor kanunda. Anayasa Mahkemesi de bunu suçta ve cezada kanunilik ilkesi gereği tabii ki iptal ediyor. Biz burada yeni bir suç tipi belirlemiyoruz ya da bu yeni suç tipine bir ceza verilmiyor. Burada sadece yasa dışı yayın yapan yerlerin kapatılmasına ilişkin bir yetki veriliyor. Bunların muhatabı da yani itiraz edecek kişiler de zaten yasa dışı yayını yapacak kişiler oluyor, o nedenle şu ana kadar yaklaşık on seneden beri sulh ve ceza hâkimliği yönüyle yapılan kapatmalarda herhangi bir itirazda da bulunulmamış yani bu yönden bir itiraz olunacağı da zaten düşünülmüyor.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Cezanın ne kadar olacağını Federasyon değil mahkeme mi veriyordu?

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ AHMET CAN ACAROĞLU – Evet, şu anda bu cezanın...

TACETTİN BAYIR (İzmir) – O veriyor.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ AHMET CAN ACAROĞLU – Tabii ki.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Burada bir ceza öngörülmüyor aslında.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ AHMET CAN ACAROĞLU – Burada bir ceza öngörülmüyor, burada sadece kapatma kararı...

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – İdari tedbir var yani.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ AHMET CAN ACAROĞLU - Sadece bir tedbir. Zaten cezaya ilişkin kısımlar da bugün tartıştığımız 1'inci maddeyle -1'inci maddede zaten bununla ilgili olan kısmı orasıydı- oraya atıfta bulunuluyor ve bir yıldan beş yıla kadar ceza verme yetkisi yine mahkemelerde.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Bu suçu işleyenlerde hürriyeti bağlayıcı ceza var mı? Burada hürriyeti bağlayıcı ceza düzenlemiyoruz.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ AHMET CAN ACAROĞLU – Kesinlikle yok.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Sanki var gibi.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Yok, yok düzenlemiyoruz.

Tacettin Bey, buyurun.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Bir şeyi merak ediyorum, bu durumda arkadaşın açıklamasından sonra benim fikrim değişti, şöyle ki: Katarlılara bayağı ciddi bir kazık atmışız yani biz gırgır geçerken, üstüne para verelim bari derken adamlara 500 milyon dolarla başlayıp sonra indirim yapmışız, ciddi bir kazık atmışız öyle anlaşılıyor. Ama benim asıl anladığım şey şu: O dönem bunu Katarlılara verdiğimizde herhâlde biz muhtemelen bu kaçak yayını engelleriz dedik. Oysa şimdi arkadaş "Yüzde 88 kaçak seyrediyoruz." deyince bunu kimse almaz yani bir iş adamı mantığıyla baktığım zaman, yüzde 88 kaçak yayın yapılan maç yayınları bilinirken, bu engellenmeden hiç kimse bunun ihalesine girmez. Girerseniz de ciddi bir hata yaparsınız şu anda, bedavaya gider yani, herhâlde öyle olur diye düşüyorum.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ AHMET CAN ACAROĞLU – Sayın Vekilim, kesinlikle öyle, zaten o nedenle ihale yapılmadan önce eğer bu kanunlaşırsa ve de bu tedbirler alınmaya başlanırsa bu da ihalenin bedelini çok etkileyecek bir süreç olacaktır.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Dolayısıyla doğru bir iş yapıyoruz.

TACETTİN BAYIR (İzmir) - Ben kendi adıma Anadolu'daki kulüplerin yani Türkiye'deki futbol kulüplerinin gelirlerinin artırılmasına yönelik tedbir olarak buna bakmak isterim.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Maddeye itiraz etmiyoruz.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Siz de olumlu bakıyorsunuz ve yapıcısınız, ilave olumlu bir şey yapabiliriz.

Teşekkür ediyoruz.

Ayhan Bey'e söz veriyorum.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Ben burada biraz şeytanın avukatlığını yapayım, siz devletin avukatlığını yapıyorsunuz.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Size pek yakışmaz Hocam ama.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) - Sağ olun, teşekkür ederim iltifatınıza.

Şimdi yüzde 88 kaçak seyrediyorsa bu sadece ve sadece bir yasayı delme sorunu değil, biraz sosyoekonomik bir problem, bunu hiç düşünüyor musunuz? Yani siz bunu yasaklayarak belki de halkı futboldan soğutacaksınız.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Türkiye'ye kaçak sigara niye geliyor değil mi yani alım gücü düştüğü için.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) - Tabii dolayısıyla bunu biraz daha etraflı incelemek lazım, bunun sonucunda Katarlı şirket kazanamayabilir.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Kazanmasın o, önemli değil.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Sadece futboldan uzaklaşabilir. Bunu da iktidar olarak şöyle düşünmeniz lazım: Gençlerin enerjisini, gençlerin heyecanını nereye kanalize edeceksiniz?

TACETTİN BAYIR (İzmir) – O çok önemli, yıllarca kulüp başkanlığı yapmış birisiyim.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) - Siz futboldan uzaklaştırırsanız, onu yasakla, bunu yasakla, şunu yasakla, o enerji nereye gidecek iyi düşünmeniz lazım. Ben sadece uyarımı yapıyorum, tabii bu sizin göreviniz değil.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkür ediyoruz.

Bu önergeyi bu önergeyi oylarınıza sunacağım.

OSMAN BOYRAZ (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Osman Bey bu önergeyle ilgili mi talebiniz?

OSMAN BOYRAZ (İstanbul) – Hayır, efendim, usulle ilgili.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Tamam, bu önergeyi oylayayım ondan sonra size söz söyleyeceğim.

Bu önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

1 önergemiz daha var, bu önergeyi de okuyalım Osman Bey, hemen size söz vereceğim.

Önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3950) esas numaralı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 29'uncu maddesiyle 5894 sayılı Kanun'a eklenen ek 1'inci maddenin birinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "hukuka aykırı yayını gerçekleştiren internet sitesinin internet trafiği bant genişliğinin yüzde 90 oranına kadar daraltılmasına veya" ibaresinin madde metninden çıkarılmasını, fıkrada yer alan "başkan" ibarelerinin "yönetim kurulu" şeklinde değiştirilmesini, ikinci fıkranın ikinci cümlesine "TFF'ye bildirilmesi" ibaresinden sonra gelmek üzere "ve hak sahiplerinin ispat edilmesi" ibaresinin eklenmesini ve maddeye aşağıdaki fıkranın eklenmesini arz ve teklif ederiz.

"(3) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar yönetim kurulu tarafından çıkarılacak talimatla belirlenir.

Fahri Çakır	Şahin Tin
Düzce	Denizli

Gerekçe:

Önergeyle erişimin engellenmesi kararı verilmesinin amacı gerçekleştirmede yeterli olacağı ve bant genişliğinin daraltılmasında teknik ve uygulama zorlukları yaşanabileceği gerekçesiyle birinci fıkrada yer alan hukuka aykırı yayını gerçekleştiren internet sitesinin internet trafiği bant genişliğinin yüzde 90 oranına kadar daraltılmasına veya ibaresinin çıkartılması, 5894 sayılı Kanun'un 13'üncü maddesinde yayınların düzenlenmesi yetkisi yönetim kuruluna verildiğinden erişimin engellenmesine karar verilmesi yetkisinin de başkan yerine yönetim kuruluna verilmesi ve ibarelerinin bu şekilde değiştirilmesi, maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasların alt düzenleyici bir düzenlemeyle belirlenebilmesini teminen üçüncü fıkranın eklenerek yönetim kuruluna yetki verilmesi amaçlanmaktadır.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Gerekçeyi okuduk.

Arkadaşlar, bu önergeyi de oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Kabul edilmiş önergeyle birlikte maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Teşekkür ediyoruz.

Osman Bey, buyurun.

OSMAN BOYRAZ (İstanbul) – Sayın Başkanım, Enerji Komisyonu olarak enerji verimliliği üzerine çalışmalar yapıyoruz, daha verimli bir çalışma olması adına zaten kanunla ilgili dokümanlar önümüzde, burada 30'uncu maddeden itibaren 35'e kadar bu maddeleri tek tek okursak yaklaşık yarım saat fazladan duracağız. Ben burada da bakıyorum, herkesin elinde kolonyalar, spreyler kullanıyor. "Sağlıklı bir ortam olsun." diye Komisyonumuz eğer uygun görürse bu maddeleri okumadan geçebiliriz, geçmişte de yaptığımız gibi. Takdir komisyonun.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ –Takdir hazırunun. Ben, hazırunun ne karar vereceğini… Osman Bey'in önerisini görüşlere açıyorum. Maddeleri okumayalım diyorsunuz. Sanırım, o zaman mutabıkız. Osman Bey, teşekkür ediyoruz.

Çetin Ali Bey'in bir önerisi var herhâlde.

Buyurun.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKAN YARDIMCISI ÇETİN ALİ DÖNMEZ – Sayın Başkanım, şöyle bir şey var da… Yani biraz tuhaf bir durum oldu. Ben, Gelir İdaresi Başkanımızla bu arada haberleşirken bizim bu dışarıdan çalışmaya ilişkin maalesef kanunun lafzına bakılınca şöyle bir yorum

var… Buradaki tüm vekillerimizden de destek talep ediyorum. Şimdi bizim muradımız şuydu: 10 kişiden 5'i dışarıda çalışabilir ya da 10 kişinin tamamı mesai saatlerinin yarısını dışarıda geçirebilir, esneklik tanımıştık. Yani, 10 kişinin 5'i dışarıda geçirebilir; 5'i hep içeride. 10 kişinin tamamı mesai saatinin yarısını içeride geçirebilir, yarısını dışarıda geçirebilir. Şimdi, kanun metninde maalesef, burada "İlgili personelin bölge dışında geçirdiği süre" ifadesi bizi şöyle bir yoruma sevk ediyor değerli vekillerim, değerli Başkanım: Maalesef şu anki kanun lafzına bakarsak "TGB'lerde, AR-GE merkezlerinde 10 kişinin hiçbirisi bölge dışında zaman geçiremiyor." diye bir yorum geldi Gelir İdaresinden. Ben, özetle, eğer yapabilirsek -bilemiyorum usulü ama- ilgili personelin bölge dışında geçirdikleri süreler var iki kanun metninde de, burayı "Bölge dışında geçirilen süreler" diye düzeltebilir miyiz? Yani, ilgili kişiyle alakalı, sizin zamanınızın yarısının dışarıda olmasına izin veriyor, sizin tamamını dışarıda geçirmenize izin vermiyor. Hâlbuki bizim muradımız o değil.Mümkünse böyle bir sıkıntıdan bizi kurtarırsanız… Çünkü aksi halde AR-GE merkezleri, tasarım merkezleri ve TGB'lerdeki arkadaşlardan hiçbiri tam zamanlı dışarıda çalışamıyor durumda olacak. Kusura bakmayın, benim de böyle son dakika oldu ama.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Çetin Ali Bey, bu konuyu o zaman biraz daha çalışmak gerekecek, öyle anlaşılıyor. Genel Kurula kadar çalışalım o zaman bunu.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKAN YARDIMCISI ÇETİN ALİ DÖNMEZ – Genel Kurulda düzeltilebiliyor mu?

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Genel Kurulda düzeltebiliriz ama Genel Kurula kadar iyi çalışın ve eksik olmasın lütfen.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKAN YARDIMCISI ÇETİN ALİ DÖNMEZ – Tamam Başkanım.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkür ediyoruz.

Şimdi Osman Bey'in önerisi doğrultusunda 30'dan devam ediyoruz.

MADDE 30-14/3/2013 tarihli ve 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bentler eklenmiştir.

"uu) Birlikte çalışabilirlik: Şarj ağına bağlı veya bağımsız olarak çalışan şarj istasyonlarının, elektrik iletim veya dağıtım şebekeleri ile bunları destekleyen yazılım sistemlerinin etkileşimli, uyumlu ve etkili bir şekilde birlikte çalışmasını,

üü) Elektrikli araç: Hareket etmesinde tek başına veya destekleyici olarak elektrikli motor kullanılan ve elektrik enerjisiyle haricen şarj edilebilen motorlu karayolu taşıtım,

vv) Sadakat sözleşmesi: Elektrikli araç kullanıcısının şarj hizmetini belli avantajlar dahilinde edinmesi amacıyla şarj ağı işletmeci lisansı sahibi ile yaptığı sözleşmeyi,

yy): Sertifika: Bir şarj ağı bünyesinde bir veya birden çok şarj istasyonunun, şarj ağı işletmecisi nam ve hesabına kurulması veya işletilmesi amacıyla Kurumun belirlediği usul ve esaslar çerçevesinde şarj ağı işletmecisi tarafından gerçek veya tüzel kişiye verilen yetki belgesini,

zz) Şarj Ağı: Elektrikli araçlara birden çok şarj istasyonunda şarj hizmeti sağlamak için oluşturulan ve şarj ağı işletmecisi tarafından yönetilen sistemi,

aaa) Şarj Ağı İşletmecisi: Elektrikli araç kullanıcılarına, şarj ağına erişim açarak şarj hizmeti sağlayan ve şarj ağının işletmesini gerçekleştiren lisans sahibi tüzel kişiyi,

bbb) Şarj hizmeti: Elektrikli araçların akü, pil, kondansatör ve benzeri enerji depolayan ekipmanlarım doldurmak üzere ticari amaçla ve bedeli mukabilinde gerçekleştirilen kablolu veya kablosuz enerji aktarımını,

ccc) Şarj istasyonu: Elektrikli araçlara kablolu veya kablosuz elektrik enerjisi aktarımının yapıldığı tesisi,

çççç) Şarj İstasyonu İşletmecisi: Şarj ağı işletmecisinden almış olduğu sertifika kapsamında şarj istasyonlarını yerinde işleten ve üçüncü taraflara bu şarj istasyonlarında şarj hizmeti sağlayan gerçek veya tüzel kişiyi,

ddd) Serbest erişim platformu: Mevcut tüm şarj istasyonlarının gerçek zamanlı olarak görüntülenebilmesi için oluşturulan, şarj istasyonlarının verilerini canlı olarak sağlayan ve veri değişimi ile diğer işlemlerin standart protokoller ve arayüz ile sağlandığı Kurum tarafından hazırlanan platformu,"

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – 30'uncu maddeyi oylarınıza sunacağım:

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – 30'la ilgili bir sorum var. Sadakat sözleşmesiyle ilgili…

30'uncu maddede "vv" bendindeki sadakat sözleşmesi nedir? Onu bir açar mısınız?

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Hacı Ali Bey, bu konuda teknik bir açıklama yapar mısınız?

EPDK BAŞKAN YARDIMCISI HACI ALİ ULUTAŞ – Efendim, şu anda benzin istasyonlarında dağıtım firmalarıyla yapılmış olan sözleşmelerin bir benzeri.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Nasıl, ne demek yani?

EPDK BAŞKAN YARDIMCISI HACI ALİ ULUTAŞ – Şöyle, mesela, siz benimle diyelim ki bir yıl boyunca benden şarj hizmeti alacaksınız. Herkese 1 lira 10 kuruştan şarj hizmeti verirken size 1 lira 5 kuruştan vereceğim.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Toplu sözleşme gibi bir şey yani öyle… İndirim gibi.

EPDK BAŞKAN YARDIMCISI HACI ALİ ULUTAŞ – Toplu sözleşme değil promosyonlu gibi düşünün, o şekilde bir şey. Opet kart gibi veya işte BP kart gibi.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Şu anda zaten uyguluyorlar değil mi petrol istasyonları?

EPDK BAŞKAN YARDIMCISI HACI ALİ ULUTAŞ – Bu akaryakıtta uygulanıyor.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Yok aynı işte, oradan oraya. Evet, anlaşıldı.

Teşekkürler.

Madde 30'u oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler… Kabul etmeyenler… Madde 30 kabul edilmiştir.

30'uncu maddeden sonra yeni madde ihdası var. Osman Bey, bunu da okumadan geçebilir miyiz?

Önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi Ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3950) esas numaralı kanun teklifinin çerçeve 30'uncu maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki maddenin eklenmesini ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Madde 31 – 14/3/2013 tarihli ve 6446 Sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun 3'üncü maddesinin birinci fıkrasının "şş" bendi, 17'nci maddesinin altıncı fıkrasının "c" bendinin ikinci cümlesinde geçen "teknik ve teknik olmayan kayıplarıyla" ibaresi "ç" bendinde geçen "teknik ve teknik olmayan kayıt maliyetiyle sayaç okuma maliyeti" ibareleri ve 3'üncü, 4'üncü, 5'inci cümleleri madde metninden çıkarılmış ve bendin sonunda aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"Teknik ve teknik olmayan kayıp ve sayaç okuma bedeli adı altındaki maliyetler tüketicilere yansıtılmaz."

Tahsin Tarhan	Çetin Osman Budak	Tacettin Bayır
Kocaeli	Antalya	İzmir
		Müzeyyen Şevkin
		Adana

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Müzeyyen Hanım buyurun.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Teşekkür ederim Başkan.

Elektrik dağıtım özelleştirmelerin hedeflenen sonuçları getirmediği, kayıp kaçak elektrik oranında hedeflerin tutturulamadığı ortadadır. Kaçak elektriğin tüm abonelere ödetilmesinin hukuksuzluğu karşısında abonelerin lehine verilmeye başlanan mahkeme kararlarının önü kanun düzenlemeleriyle tıkanmıştır. Elektrik faturalarındaki kayıp kaçak bedellerinin tüm tüketicilerden tahsil edilmesine engel olacak ve bu bedellerin geriye dönük tahsiline olanak sağlayacak yargı kararının çıkmaya başladığı süreçte, bu yargı kararının önüne geçmek amacıyla da getirilmiş ve kamuoyundan tepki çekmiş bir yasa düzenlemesidir. Kaldırılması önerilen tanım ve ilişkili maddeler elektriğin üretim sürecinden tüketimine kadar oluşan maliyetlerin tüketiciye paylaştırılabilmesi için getirilmiştir. Maddeyle, teknik ve teknik olmayan kayıp üzerinden aboneye bedel ödettirilmesi uygulamasına son verilmektedir yani kamuoyunda kayıp kaçağın abonelere eşit olarak ödettirilmesinin önlenmesine dönük bir ek madde ihdası istemimiz var. Sayaç okuma maliyeti elektrik enerjisini satın almanın tamamlayıcı ve ayrılmaz bir unsuru sayılarak bu hizmet için ayrı bir bedel hesaplamasını da engellemektedir.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Yani, kayıp kaçağı eşit değil de bölgesel mi ödensin diyorsunuz?

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Kayıp kaçak bedellerinin abonelerin üzerindeki yükünün kaldırılması, faturalara yansıtılmaması. Bu konuda mahkeme kararları da var zaten.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Abdullah Bey, mevcut uygulamayı bir izah edebilir misiniz?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Mevcut uygulamada enerji maliyetinin haricinde, elektriğin üretilen santrallerden iş yerlerine, konutlara getirilinceye kadarki yapılması gereken tüm maliyetlerin enerji tüketiminin bir maliyeti olması şeklinde kanunda detaylı bir şekilde anlatılıyor. Bunun içerisinde dağıtım şirketinin katlandığı tüm maliyetler söz konusu. Yatırımından tutun o şebekeyi işletme maliyetine kadar "dağıtım bedeli" adı altında ama -faturada bunlar ayrı ayrı gösterilmiyor artık- "enerji tüketim bedeli" diye birleşerek gösteriliyor. Dolayısıyla, bir dağıtım şirketi aldığı enerjiyi vatandaşa ulaştırıncaya kadar hangi maliyetlere katlanıyorsa bunu EPDK belirliyor. Dağıtım tarifesi diye ayrı bir tarife var, o tarife kapsamında da alıyor, mevcut uygulama bu şekilde.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Bu da tüketiciye yansıyor yani. Faturaya yansımış oluyor sonuçta.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Kayıp ve kaçaklarda…

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Şimdi, teknik kayıtlar zaten önlenebilecek bir şey değil yani düşürülebilir. Şebekenin yapısı gereği santralde üretilen elektrik, 100 birim elektrik hiçbir zaman 100 birim olarak kullanıcıya kadar gelemez. Gerek hatlarda gerek trafolarda bu gücün bir kısmı, enerjinin bir kısmı kaybolur. Dolayısıyla, kayıp da bir

maliyet unsuru olarak… Bu, bütün ülkelerde böyledir; Amerika'da da böyledir, Avrupa'da da böyledir, dünya uygulaması bu şekildedir. Sizce, siz markette o kasada oturanların parasını veriyor musunuz? Öyle sorayım.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Tabii ki veriyoruz.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Aynı şey değil mi? "Sayaç okuma" diye önceden ayrıca yazıyordu, şimdi dağıtım bedelinin bir maliyet unsuru. Yani, biz, hepimiz markete gidip alışveriş yaptığımızda getirip de okuttuğumuz kasiyerin parasını domates alırken de ödüyoruz, süt alırken de ödüyoruz. O maliyetin içerisinde market işleticisi…

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Ayrıca belirtiliyor o.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Ayrıca belirtilmiyor, sadece o; ayrıca gösterse göreceksiniz.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Göstermemek lazım.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Şu anda gösterilmiyor zaten.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Sayın Başkan, bir şey soracağım.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Konuşmak mı istiyorsunuz?

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Evet.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Şimdi burada bir örnek verdiniz yani marketteki kasiyerin parasını tabii ki biz ödüyoruz. Marketteki elektriğin parasını tabii ki bize yansıtıyorlar ama markette çalışanın çalmış olduğu bir ürün varsa onun parasını ben ödemek zorunda değilim.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Marketteki ürün kayıplarının maliyetini de ödüyorsunuz. Bir kasa aldı ama içerisindeki kasanın yüzde 5'i gelirken bir şekilde… Görüyorsunuz onlar ayırıyorlar. O maliyet de bizlere yansıyor.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Tabii, şüphesiz. Ben başka bir şeyden bahsediyorum. Orada kasiyerler ürün de çalıyor, çalışanlar ürün de çalıyor, onların çaldığı ürünün maliyetinin de bana yüklenmemesi lazım.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Şimdi, onu da izah edeyim. Onu bilmiyorum, tabii onu market sahiplerine sormak lazım.

Şimdi, bugünden yarına yani özelleştirmenin yapıldığı tarihten bir sene sonrasına "Haydi, bütün kaçak kullanımlar sıfıra indirilecektir." diye bir hedef koymak çok gerçekçi değil. EPDK, her sene dağıtım şirketlerine bir hedef koyuyor, diyor ki: Ben, ancak teknik kayıp dâhil yüzde 10 olarak -örnek olsun diye söylüyorum- kabul ediyorum. Eğer, dağıtım şirketinin kaybı, teknik ve teknik olmayan kaybı yüzde 10'un üzerinde kalıyorsa üzerindeki kısmın maliyeti dağıtım şirketine kalıyor, o karşılıyor. Yüzde 10'un altına indi, bu dolayısıyla dağıtım şirketine yansıyor ilk fırsatta ama bir sonraki sene EPDK bakıyor yüzde 9'a inmiş, "Artık senin hedefin yüzde 8."diyor. Dolayısıyla, şu anda, yüzde 25'lerde olan, teknik ve teknik olmayan kayıp oranı 2020 yılı sonu itibariyle yüzde 11'lere indi. Şimdi, Aralık sonu 2021 rakamları da çıkacak, şu anki göstergeler çok kuvvetle ihtimal 10'un altına ineceğini gösteriyor.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) –Peki, bir şey sormak istiyorum. Şimdi, burada teknik olan, teknik olmayan kayıp yani kayıp ve kaçak; iki tane kullanım var. Peki, siz bunu teknik olarak… Siz listeleri çıkartıyorsunuz, bütün dağıtım şirketlerinin hedeflerini koyuyorsunuz, ne kadar kayıp kaçak olduğunu gösteriyorsunuz. Peki, bu kayıp kaçakta ayrı ayrı, bunun bu kadarı teknik kayıptır, şu kadarı kaçak kullanımdan kaynaklanıyordur diye teknik olarak bunu yapma şansımız var mı?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Bunu hesap etmek mümkün değil. Bu şöyle hesap ediliyor: Dağıtım şirketine giren enerji ne kadar? 100 birim; dağıtım şirketinin faturalandırabildiği enerji ne kadar? 90 birim. O zaman, dağıtım şebekesinde yüzde 10'luk bir teknik ve teknik olmayan kayıp vardır diye hesaplardan çıkıyor. Bunu hesap etmek ancak laboratuvar ortamında olur. Dolayısıyla bir iletkenin kaybı üzerinden geçen akımla, güçle ve iletkenin kapasitesiyle orantılı olacağından anlık olarak bütün yirmi dört saatin detaylarına kadar, şu saatte şu kadar güç geçmiş gibi oturup hesap gerektirir ki bu takip edilebilir bir durum değil ama dünya ve Avrupa ortalamaları var. Birazcık şehrin yoğunluğuyla alakalı, şehrin çok geniş bir alana yayılmasıyla alakalı… Yani bir Karadeniz'de mesela, şebeke çok daha yaygındır, daha fazla şebekeyle enerjiyi taşıyorsundur, orada teknik kayıp daha fazla olur ama daha kompakt şehirlerde İstanbul gibi, İzmir gibi, Ankara gibi daha dar bir alanda, daha az şebekeyle, daha çok enerji taşınan bir ortamda teknik kayıp oranı çok daha düşük olur. Dünya uygulamasına baktığımızda yüzde 6,5-7'ler oranında bir teknik kayıp genelde bir ortalama olarak.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) - OECD ortalamamız yüzde 6 galiba.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – O civarlarda bir teknik kayıp hesaplamaları yapılır ama şunu söyleyeyim: Mesela, bizim bazı illerimizde teknik ve teknik olmayan kayıp rakamı bile yüzde 6'nın altına düşmüştü. Bu neden oluyor? Sanayi yoğun bir şehirdir orası, çok dar bir alanda çok fazla enerji tüketiliyor, teknik kayıp az olur orada ama yüzde 6 gibi, yüzde 7 gibi genel bir ortalama söz konusudur. Biz de -dediğim gibi- bu sene yüzde 10'lara, hatta belli bölgeleri hesabın dışına çıkartsak yüzde 8'lere falan düşen bir oranı yakalamış durumdayız. Dolayısıyla bu konudaki mücadelede bayağı bir mesafe alındı yani iyiye gidiş söz konusu, ciddi anlamda iyiye gidiş söz konusu. Kayıp kaçağın biraz alışkanlık hâline getirildiği bölgeler var, onlarla da mücadele ediliyor, yüzde 75'lerden yüzde 40'lara, yüzde 30'lara düşmeye başladı dolayısıyla bu önümüzdeki yıllarda Avrupa ortalamasına yaklaşan bir noktaya gelecek diye ümit ediyoruz.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Denizli, daha sanayileşmiş olduğu için…

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Manisa'nın yüzde 6.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Bizde de yüzde 4,5-5 civarında olması lazım.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Yüzde 6'nın altına düşen illerimiz var.

TACETTİN BAYIR (İzmir) - İki sene önce biz burada Komisyonda bu kaçak meselesiyle ilgili, özellikle, Doğu ve Güneydoğu'daki tahsil edilemeyen, kaçak kullanılan elektriklerin ne yazık ki fatura abonelerimize yansıtılması tartışması yaptık. Biz "Olmaz, bu adaletsiz." dedik, adam kaçak elektrik kullanmış parasını ödememiş ama faturasını namusluca ödeyen adamdan bunu talep ediyoruz. Bu "kaçak" kelimesi orada yakışıksız kalıyor diye itiraz etmiştik. Şimdi sizin bu yaptığınız açıklamada o elde olmayan kaybı anlarım tamam "kaçak" diye ifade ettiğimizde artık bu yok değil mi, rahat olabiliriz yani bu konuda .

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – “Kaçak” diye bir ifade zaten literatürümüzde de yok, aslında kanunda “Teknik ve teknik olmayan kayıp” diye ifade ediliyor.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Kayıp ayrı, benim bahsettiğim, adam, kaçak elektrik, tel atmış direğe kaçak kullanmış ve ödememiş.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Zaten kaçak kullandıysa onun faturası da çıkmıyor yani okumuyor onu, okuyamıyor.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Bunların herhangi birisine yansıtılması söz konusu mu, değil mi?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Ödememe ayrı bir sorun, tabii, Türkiye’de gerçekleşen teknik ve teknik olmayan kayıpların tamamı maliyete yansıtılıyor.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – O kaçak elektrik de bu faturaya ekleniyor mu, eklenmiyor mu?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Tüm faturalar ekleniyor.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Soru buydu, sormak istediğimiz buydu bizim aslında, itiraz ettiğimiz bölüm de buydu.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – İtiraz edilen nokta o zaten.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Ama teknik ve teknik olmayan kaybın içerisinde, şu anda yüzde 10 civarında, ya bunun yüzde 7’si teknik olmayan kayıptır, yüzde 3’ü teknik kayıptır veya tersi gibi bir hesap yapabilmek teknik olarak da mümkün değil, onu anlatmak istiyorum.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Ama o ayrımı yapamazsınız.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Yapamıyoruz yani.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Ama şunu yapabilir miyiz: Mesela, biz bunu özelleştirdik, elektrik dağıtım meselesini. Söz verdiler “Direkleri yenileyeceğiz, şu olacak, bu olacak, elektrik kayıplarını azaltacağız.” dediler. Ondan sonra karşımıza geldiler, dediler ki: “Biz, Doğu ve Güneydoğu Bölgelerinde olan şirketiz, ben bu paraları tahsil edemiyorum, bana bir miktar para vereceksiniz.” Şimdi, ben diyorum ki bu faturaları orada tahsil edemediği için, kaçak elektrik kullanandan alamadığı para, namuslu, borcunu her ay ödeyen insanın hesabına ekleniyor mu, eklenmiyor mu?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Teknik ve teknik olmayan kayıp bir maliyet unsuru olarak faturalara eklenir.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Her hâlükârda ekleniyor.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Namuslu ile namussuz bir olur mu? Bu şimdi çok farklı bir şey ama.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Total maliyeti yansıtıyorlar faturada Tacettin yani olay bu. Maliyetini koyuyorlar “Al, sen bunu ödeyeceksin.” diyorlar yani ben öyle anlıyorum.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Kasada oturan kız gitti, sayaç dışında kablo attı, direkten elektrik aldı, o elektriği kullanıyor.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Şöyle anlatayım: Marketlerde ya da bakkallarda bir kere kayıp kaçak yüzde 10 adam kor üzerine.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Ben başka bir şekilde anlatayım Sayın Vekilim.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Yani çürümüş, kaybolmuş, atılmış malları da ayırır.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Anlaşılsın diye söylüyorum, Türkiye'nin yılda 100 milyar vergi toplaması lazım. Vergi vermeyenlerin karşılığında yine ben 100 milyarı toplamak için verenlerden toplamıyor muyum? Bunun ondan farkı ne?

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Hayır, hiç alakası yok, öyle bir şey yok.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Çok aynı şey.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Arkadaşlar…

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Burada da yakalandığından kaçak cezası alıyorsun.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – O, doğru değil işte.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Arkadaşlar, müsaade edin. Ali Kenanoğlu Bey'e söz vereceğim.

Buyurun.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, bu kayıp kaçak mevzusu çok sıkça tartışılan bir konu. Biz de bu konuyla ilgili bir rapor hazırladık. Ben bu oturumdan sonra muhtemelen yarın bütün Komisyon üyelerine göndereceğim bu kayıp kaçak raporunu çünkü hani konuşmalarda da geçiyor, hani niyetten bağımsız olarak bir bölge halkına yönelik…

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Yok, bir art niyetimiz yok kesinlikle

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) Yok, niyetten bağımsız olarak diyorum, bir bölge halkına yönelik bir şey de ifade ediliyor yani o bölge halkının alışkanlığıymış, böyle yapıyormuş gibi de ifade ediliyor. Biz bu konu üzerine bayağı bir gittik yani, nedir, ne değildir, nasıl olmuştur, bu iş nereden kaynaklanıyor falan filan. Bölgedeki dağıtım şirketleri dâhil olmak üzere, DEDAŞ yani halka büyük zulümler eden DEDAŞ dâhil olmak üzere birçoklarıyla görüştük ve bu işte esasında yerine getirmeyen, yatırımlarını ve trafolarını güncellemeyen, dağıtım hatlarını yapmayan dağıtım şirketlerinin önemli rolü var. Yani bu konuyla ilgili oturum da yapabiliriz, tartışabiliriz de, bizim hazırladığımız raporlar var, ben Komisyon üyelerine bunu da ileteceğim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkürler Ali Bey.

Bu önergeyi oylarınıza sunuyorum arkadaşlar: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Bir sonraki maddeyi okutuyorum:

Madde 31-6446 sayılı Kanunun 17 nci maddesinin dördüncü fıkrasının üçüncü cümlesine "abone grupları" ibaresinden sonra gelmek üzere ", bu abone grupları için elektrik enerjisi tüketim miktarına göre farklı" ibaresi eklenmiştir.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ - Madde 31 üzerinde 1 adet önerge var, önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Kanun Teklifi'nin 31'nci maddesiyle getirilmek istenen değişikliğin Kanun Teklifi'nden çıkarılmasını, maddeye "Gelir testi sonucu kişi başı gelir düzeyleri asgari ücretin bürüt tutarı altında olan hanelerin kullandıkları elektrik enerjisinin 200 kilovatsaate kadar olan miktarından herhangi bir bedel alınamaz" hükmünün eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Muazzez Orhan Işık — Van

Ali Kenanoğlu — İstanbul

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ - Ali Bey, buyurun.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, uzun olmasın diye ben kısaca izah edeyim, bunu esasında toplantının başlangıcında, oturumun başlangıcındaki genel değerlendirmemde de ifade etmiştim, madem bizim enerjide fazlamız var, madem enerjide bolluğumuz var, bu bolluğun, bu fazlalığın üretilmesi esnasında halkın doğasının tahrip edilmesi, sularının kirletilmesi dâhil olmak üzere, bir sürü şey de bu maliyetin içerisinde var. Dolayısıyla, ülkemiz bu imkânlara sahipken, vatandaş da şu anda ekonomik kriz altında tabiri yerindeyse inim inim inlerken -doların geldiği noktayı da dikkate alırsak- biz, bir ailenin asgari tüketim tutarı olan 200 kilovatsaate kadarki miktarının fatura dışı tutulmasını, bunun faturadan muaf edilmesini, ailelere bunun üzerindeki tutarların fatura edilmesini öneriyoruz.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Madde 32...

"MADDE 32-6446 sayılı Kanunun 20 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "Arz güvenliğine ilişkin görev ve sorumluluklar şunlardır:" ibaresi ile (a), (b), (c) bentleri yürürlükten kaldırılmış, birinci fıkrasına birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümleler eklenmiş, üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir. "Bu kapsamda, piyasada faaliyet gösteren lisans sahibi tüm tüzel kişiler Bakanlık tarafından arz güvenliğine yönelik belirtilen tedbirlere uymakla, tesis edilecek işlemlere katkı sağlamakla, ihtiyaç duyulacak bilgi ve belgeleri belirlenen sürelerde sunmakla yükümlüdür. Uzun dönemli Türkiye Ulusal Enerji Planı çalışması, ilki bu maddenin yürürlük tarihinden itibaren bir yıl içinde olmak üzere her beş yılda bir Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı ve Kurum görüşleri de alınmak suretiyle Bakanlık tarafından hazırlanarak yayımlanır. Bakanlık, Türkiye Ulusal Enerji Planı çalışmasını dikkate alarak orta uzun dönemde arz güvenliğinin sağlanmasını teminen kapasite tahsisi yarışmaları düzenleyebilir. Kapasite tahsisi yarışmaları kapsamında kurulacak üretim tesisleri için Bakanlık tarafından Türk lirası olarak belirlenecek tavan fiyat üzerinden teklif edilecek en düşük fiyat, yarışma şartlarında belirlenecek süre boyunca YEK Destekleme Mekanizması kapsamında uygulanır. Yarışma sonucunda oluşacak fiyatın yarışma şartlarında belirlenecek süre içerisinde güncellenmesine ilişkin usul ve esaslar, yerli malı kullanım şartları ve yükümlülüklerin yerine getirilmemesi halinde alınacak teminatın irat kaydedilmesi ve uygulanacak diğer ceza ve yaptırımlar dahil olmak üzere yapılacak yarışmaya ilişkin usul esaslar ilgili yarışma şartnamesinde Bakanlık tarafından belirlenir. Bu madde kapsamında kurulacak üretim tesisleri için ön lisans ve lisans verme koşulları, iptali ve tadili ile ilgili hususlar EPDK tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.'"

"(3) TEİAŞ, sistem güvenilirliğinin muhafaza edilmesini teminen ve yeterli kapasite olmaması nedeniyle oluşabilecek bölgesel sistem ihtiyaçlarını karşılamak üzere, yan hizmetler anlaşmaları kapsamında yeni üretim tesisi yaptırmak veya mevcut üretim tesislerinin kapasitelerini kiralamak amacıyla ihale yapabilir. İhaleler çerçevesinde TEİAŞ tarafından ödenecek kapasite kiralama bedeli sistem işletim fiyatına yansıtılmak suretiyle, enerji bedeli ise kullanım amacına bağlı olarak dengeleme ve uzlaştırma yönetmeliği çerçevesinde piyasa katılımcıları tarafından veya ticari yan hizmetler anlaşmaları kapsamında sistem işletim fiyatına yansıtılmak suretiyle karşılanır. TEİAŞ tarafından yan hizmetler anlaşmaları kapsamında kapasite kiralanması amacıyla yapılacak ihaleye ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir."

"(4) Kurum, lisans verilen üretim tesislerinin gerçekleşmelerinin izlenmesinden, ilgili mevzuat kapsamında bu tesislerin öngörülen zamanda devreye girmesi için gerekli önlemlerin alınmasından, beş yıl içerisinde işletmeye girecek lisanslı yeni üretim kapasite miktarlarının Bakanlığa düzenli aralıklarla bildirilmesinden sorumludur."

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Madde üzerinde önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Madde 33…

MADDE 33- 6446 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

"Şarj hizmeti

EK MADDE 5-(1) Şarj hizmeti, Kurum tarafından ticari amaçlı olmamak üzere belirlenen istisnalar dışında, şarj ağı işletmeci lisansı kapsamında bu Kanun ve bu Kanuna göre çıkarılan yönetmelikler uyarınca yürütülür. Şarj ağı işletmeci lisansı sahibi, lisansında belirlenen bölgede veya ülke genelinde oluşturduğu veya oluşturacağı şarj ağına bağlı şarj istasyonu kurulması veya işletilmesi, düzenlediği sertifikalar kapsamında şarj istasyonu kurdurulması veya işlettirilmesi ile elektrikli araç kullanıcıları ile sadakat sözleşmesi yapabilme hak ve yetkisine sahip olur. Şarj hizmetinin sağlanmasında asli sorumluluk şarj ağı işletmeci lisansı sahibinin olup, şarj hizmetinin sertifikalı şarj istasyonu işletmecisince sağlanması, şarj ağı işletmeci lisansı sahibinin bu Kanun, ilgili mevzuat ile diğer mevzuattan kaynaklanan yükümlülük ve sorumluluklarını ortadan kaldırmaz.

(2) Şarj ağı işletmeci lisansı sahibi;

a) Bu Kanun, ilgili mevzuat, diğer mevzuat, ilgili standartlar ve Kurum tarafından çıkartılan düzenlemelere uygun davranmak,

b) Kurum tarafından belirlenen istisnalar ve mücbir sebep halleri dışında kendi şarj ağına bağlı şarj istasyonlarında sürekli, kesintisiz ve kaliteli şarj hizmeti sağlamak,

c) Şarj hizmetini tüm elektrikli araçların erişimine sunmak,

ç) Şarj hizmeti fiyatını ve elektrikli araçların şarj hizmetine erişim şartlarını, Kurumun yayımlayacağı usul ve esaslara uygun olarak belirlemek, ilan etmek ve uygulamak,

d) Şarj hizmeti alan kullanıcıdan şarj hizmeti karşılığında, şarj hizmeti fiyatı esas alınarak hesaplanan bedel dışında her ne ad altında olursa olsun ayrı bedel talep etmemek,

e) Kurum tarafından belirlenen usul ve esaslar ile teknik şartlara uygun olarak, şarj istasyonlarının birlikte çalışabilirliğini sağlamak amacıyla gerekli yönetim, denetim ve kayıt sistemini kurmak, işler halde tutmak, işletmek ve Kurum ile Kurum tarafından uygun bulunan kamu kurumlarının bu sisteme erişimini sağlamak,

f) Kendisi tarafından veya şarj istasyonu işletmecilerince kurulan şarj istasyonunun ilgili dağıtım şirketiyle yapılacak bağlantı anlaşmaları ve dağıtım şirketi tarafından belirlenen teknik gereklere uygun olarak kurulması ve işletilmesini sağlamak,

g) Kurum tarafından belirlenen usul ve esaslara uygun bildirimleri yapmak, serbest erişim platformu için gerekli entegrasyonu sağlamak, Kurumca istenildiğinde gerekli bilgi, belge ve diğer materyalleri vermek, gerektiğinde tutanakları imzalamak ve Kurumca görevlendirilenlerin tesislerde inceleme yapmasına müsaade etmek,

ile yükümlüdür.

(3)Şarj hizmeti fiyatı Kurum tarafından hazırlanan usul ve esaslar dahilinde serbestçe belirlenir. Şarj hizmeti fiyatının, rekabeti bozucu veya kısıtlayıcı ya da şarj hizmeti sağlanmasını bozucu veya aksatıcı olmaması esastır. Şarj hizmeti fiyatının belirlenmesinde şarj istasyonu kurulması ve şarj ağı oluşturulmasına esas yatırım ve işletme maliyetleri, elektrik enerjisi alım maliyetleri ve benzeri maliyetler ile vergi, pay, fon gibi yasal yükümlülükler ve makul ölçüde kârlılık dikkate alınır. Belirlenen şarj hizmeti fiyatı şarj istasyonlarında ve şarj ağı işletmeci lisans sahibi tarafından dijital mecralarda ilan edilir.

(4) Kurum;

a) Şarj ağı işletmeci lisansı için, lisans verme şartları, lisans süresi, tadili, bedeli, lisansta yer alacak hususlar, lisans ile kazanılan hak ve üstlenilen yükümlülükler, lisans kapsamındaki faaliyetlerin kısıtlanması, lisansın verilmesine ve lisans faaliyetinin yürütülmesine ilişkin olarak sayısal sınırlamalar, şarj istasyonlarının yaygınlığı dikkate alınarak istasyon kurma zorunluluğu da dahil olmak üzere ticari ve teknik zorunluluklar dahil özel şartlar belirleyebilir. Bu fıkra hükmü dairesinde ilgililerden tahsil edilen lisans işlemleri ile ilgili tüm bedeller Kuruma gelir kaydedilir.

b) Şarj istasyonu kurma zorunluluğu getirilen hallerde, şarj ağı işletmecisi lisans sahibi özel hukuk tüzel kişilerinin lisanslarına konu şarj hizmeti faaliyetlerine ilişkin taşınmaz temini işlemlerini 19 uncu maddenin birinci, üçüncü ve beşinci fıkraları kapsamında yürütür.

c) Şarj hizmetinden faydalanan elektrikli araç kullanıcılarının hak ve yükümlülüklerine ilişkin hususları belirler.

ç) Serbest erişim platformunu kurar ve gerekli verilerle birlikte elektrikli araç kullanıcılarının kullanımına sunar.

d) Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından belirlenen politikalar dahilinde, dağıtım şirketleri, şarj ağı işletmecisi ile elektrikli araç üreticisi ve ithalatçılarından temin ettiği verilerden yararlanarak, her iki yılda bir, elektrikli araç kullanımı gelişimi ve şarj altyapısı ihtiyacına yönelik projeksiyonlar hazırlar; bu projeksiyonlara göre alınabilecek tedbirleri ve uygulanabilecek teşvik önerilerini Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ile Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığına bildirir; dağıtım şebekelerinde ihtiyaç duyulan kapasitenin sağlanması için gerekli tedbirleri alır. Bu hüküm dışında şarj hizmetine ilişkin diğer kurumlar tarafından belirlenmesi halinde verilecek teşviklerin piyasaya etkilerini düzenlemelerde dikkate alır.

e) Şarj hizmeti kapsamında düzenlenen faaliyetleri veya rekabeti engelleme, bozma veya kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran veya doğurabilecek nitelikte anlaşma veya eylemlerin şarj hizmetlerini bozucu etkiler oluşturması halinde, gerekli işlemlerin başlatılmasıyla birlikte, her seferinde

üç ayı aşmamak üzere, faaliyetlerin her aşamasında, bölgesel veya ulusal düzeyde uygulanmak için taban ve/veya tavan fiyat tespitine ve gerekli tedbirlerin alınmasına yetkilidir. Bu etkilerin değerlendirilmesine göre şarj hizmeti kapsamında uygulanan fiyatlara ilişkin asgari ve azami limit uygulaması yapabilir.

(5) Şarj ağı işletmeci lisansı sahibi 16 ncı madde hariç diğer maddelerde düzenlenen lisanslara ilişkin hak ve yükümlülüklere tabi değildir. Kurum bu maddeye ve ikincil mevzuata aykırı olarak faaliyette bulunanlara 16 ncı madde kapsamında işlem tesis eder. Kurum, bu fıkrada belirtilen faaliyetleri kendi personeli eliyle veya gerektiğinde diğer kamu kurum ve kuruluşları personeli eliyle denetime tabi tutar.

(6) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, Bakanlık ile Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının görüşü alınarak Kurum tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.”

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Madde üzerinde 1 adet önerge var, okutup oylarınıza sunacağım.

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan kanun teklifinin 33’üncü maddesiyle getirilmek istenen değişikliğin kanun teklifinde maddeye “Elektrikli araç kullanıcıları ÖTV ve MTV vergilerinden muaftır.” hükmünün eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Ali Kenanoğlu

İstanbul

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Muazzez Hanım, buyurun.

MUAZZEZ ORHAN IŞIK (Van) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Genel olarak olumlu bulduğumuz bir düzenlemedir ama birkaç şey de söylemek istiyorum. Elektrikli araçların kullanımının diğer kara taşıtlarına göre uzun vadede ekolojik açıdan daha olumlu bir sonucu açığa çıkaracağı açıktır elbette ki. Hem karbon salınımının azaltılması hem de ekolojik tahribatın yavaşlatılması amacıyla bu araçların kullanımı teşvik edilmelidir. İklim krizi, toplumsal tüketim alışkanlıklarıyla da ilgilidir. Başta otomobil olmak üzere taşıt kullanımı bilinçli olmalıdır ancak Türkiye’de elektrik üretiminin kendisi fosil yakıtlara ve dış kaynaklara bağımlıdır. Elektriği kömürle üretip çevreyi temiz tutmaktan söz etmek mümkün değil. Ayrıca, kentlerdeki ışık kirliliği ve elektrik israfı da önlenmelidir. Her yer HES’lerle donatıldı, yok edildi. Doğayı talan ettiniz maalesef politikalarınızla. Doğal yaşama zarar vermeden, doğal yaşama en az etkisi olan kaynaklar kullanılarak elektrik üretilmeli ve elektrik üretimi özel tekellerin elinden alınıp kamulaştırılmalıdır. Öte yandan, elektrik erişimi özellikle kırsal alanlarda yetersiz olduğundan elektrikli taşıt kullanımı toplumun önemli bir kesimini kapsamayacaktır. Örneğin, Van’ın Gevaş ilçesi Kalkar bölgesinde 17 köyün hâlen ne yolu var ne de düzenli elektrik altyapısı var. Yine, Feraşin bölgesinde yıllardır çözülemeyen bir elektrik sorunu var. Aslında bölgenin çoğunda, birçok köy ve mahallesi aynı durumda hâlen bu yüzyılda bile doğru dürüst elektriğe ulaşamamakta. Halk daha ucuz ve sürekli elektriğe ulaşamamaktadır. Elektrikli araçlarla ilgili olarak yeni bir rant alanı açmak yerine, kişisel kullanımının artırılması, bürokrasinin azaltılması şeklinde bir düzenleme yapılmalıdır. Bunun için de özellikle elektrikli araç kullanımının özendirilmesi amacıyla ÖTV ve MTV, motorlu taşıtlar vergisinin kaldırılması gerekmektedir. Tabii, yine elektrik faturalarında da belirli indirimler ve vergiler düşürülmeli ki insanlar bu araçları kullanabilsinler. Bu fiyatlarla yani elektrikteki bu fiyatlarla biraz zor olacak elektrikli araç kullanma. Ayrıca, süreç içerisinde elektrikli araçlara dönüşüm nedeniyle ortaya çıkacak diğer araçların hurdaya dönüşmesi süreci de ekolojik yeni bir tahribata dönüşmeyecek şekilde yönetilmelidir süreç. Toplu

taşıma araçlarının elektrikli olması için de yerel yönetimlere yönelik bütçe teşviki sağlanmalıdır yani bu işi de yandaş üç beş tekel için değil, toplumsal fayda için, halkın faydası için yürütmek gerekiyor diyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ - Çok teşekkür ediyorum Muazzez Hanım.

Önergeyi…

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Bir şey sorabilir miyim bürokrat arkadaşlarımıza?

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ - Önergeyi oylayayım mı?

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Oylayın.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler… Kabul etmeyenler… Önerge kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler… Kabul etmeyenler… Madde kabul edilmiştir.

Buyurun Ahmet Bey.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Önümüzdeki süreçte bizim Komisyonun en önemli konularından bir tanesi, yani özellikle yeni kavramlarla tanışacağız. Nedir işte: Bir su kanunu gelecek önümüze büyük ihtimalle, bir karbon piyasası kanunu gelecek, Avrupa Yeşil Mutabakatı'yla alakalı işte birtakım düzenlemeler gelecek. Ben şeyi sormak istiyorum Sanayi Bakanlığı yetkililerine: Şimdi, buradaki süreçte döngüsel ekonomiden bahsediliyor, döngüsel ekonomi önümüzdeki süreçteki tartışacağımız konulardan bir tanesi bu iklim değişikliğiyle alakalı Komisyonda da çok ciddi şekilde tartıştık. Şimdi, 12 milyon tane araçtan bahsediliyor ve bunların dönüşümü mümkün mü acaba? Yani bunların bir kısmının motorları normal klasik içten patlamalı motor, bunların bataryalı, elektrikli araca dönüştürülmesi mümkün mü, bu konuda bir AR-GE çalışması var mı, böyle bir şey planlıyor musunuz? Şöyle bir durum var, biraz evvel toplantının başında Sayın Vekilim dedi ki: "Karbon ayak izi, elektrikli otomobil yapmak için salınan karbon emisyonu normal, dizel veyahut da benzinli araçtan yüzde 70 daha fazla." Evet, araçlar elektrikli olsun tamam ama elektriğin ne şekilde üretildiği de önemli, hâlen daha yüzde 35 kömürden elektrik üretilmekte yani bundan sonraki süreçte bunu da tartışmamız lazım, elektrikli araba yapmak evet, doğru ama o elektrikli arabanın elektriği hâlen daha termik santrallerden sağlanıyorsa o da ayrı bir sorun, problem olacak ama benim size soracağım soru: Bu konuda bir çalışma var mı? Yani mevcut araçların, diyelim modelli araçların bataryalı, elektrikli araca döndürülmesi konusunda öyle bir çalışma var mı? Böyle bir şey olabilir mi diye sorum olacak.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKAN YARDIMCISI ÇETİN ALİ DÖNMEZ – Esasen, bu tip çalışmaları yapan var yasada, hatta traktörlerle ilgili de çalışma var. Yani içten yanmalı motorla çalışan araçların elektrikli araca dönüştürülmesi konusunda çalışıyor piyasada bazı mühendisler. Fakat biz Bakanlık olarak, bunun daha seri üretim tarafına yönelmiş durumdayız. TOGG'u bir entegratör olarak, etrafında bir ekosistem oluşturması açısından kullanıyoruz. Yoksa bu elektrikli yani normal içten yanmalı motorlu araçları işte muhtelif parçaları temin ederek, bataryayı dışarıdan getirerek, burada paketleyerek ya da paketlenmiş bataryalar kullanarak bunu çeviren mühendisler var, bazı gruplar çalışıyor.

Bizim burada yaptığımız bir başka iş de şu oldu. Ben Sayın Vekilimize söylemiştim, arada belki atladık onu. Biz elektrikli araç pillerinin de belli bir süre sonra boşa çıktığında tekrar geri dönüşüm için kullanılması konusunda bir çalışma, AR-GE çalışması başlattık ve sonuçları çok olumlu. Dolayısıyla o tarafta da bir geri dönüşüm konusu var.

Bir diğer taraf da şu, onu da söyleyeyim, bitireyim müsaadenizle. Türkiye'ye muazzam bir hurda giriyor. Yani özellikle demir çelik tarafında hurda giriyor. Bu eski araçlar bizim demir çelik endüstrisi tarafından çok rahatlıkla değerlendirilebilir türden araçlar olacak. Bu zaten süreç içinde bütün filo, bütün mevcut araç, Türkiye'deki araç şeyleri değişmeyecek. Yavaş yavaş değişeceği için bizim demir çelik endüstrisi için de iyi bir girdi olacak o. Ya, kendi içinde döngüsel ekonomi planı yapıldı aslında.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkür ediyorum Çetin Ali Bey.

MADDE 34-6446 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 30- (1) Ek 5 inci maddede belirtilen yönetmelik ve düzenlemeler, ek 5 inci maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içerisinde yürürlüğe konur.

(2) Birinci fikrada belirtilen sürenin hitamından itibaren dört ay içerisinde şarj himıeti sağlayan kişiler durumlarım bu Kanuna uygun hale getirirler. Uygulamaya ilişkin hususlar Kurum tarafından çıkarılan yönetmeliklerle belirlenir."

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Madde 34'te herhangi bir önerge yok.

Maddeyi doğrudan oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler… Etmeyenler… Madde kabul edilmiştir.

MADDE 35-30/5/2013 tarihli ve 6491 sayılı Türk Petrol Kanununun 7 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "doksan" ibareleri "altmış" şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Madde 35'te önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler… Etmeyenler… Madde kabul edilmiştir.

MADDE 36-20/8/2016 tarihli ve 6745 sayılı Yatırımların Proje Bazında Desteklenmesi ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 80 inci maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinde yer alan "49 yıl süreyle bedelsiz irtifak hakkı" ibaresinden sonra gelmek üzere "ya da bağımsız ve sürekli nitelikte irtifak hakkı" ibaresi eklenmiştir.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Madde 36'da aynı mahiyette 2 adet önerge var, ikisini de okutup oylarınıza sunacağım.

Okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi Ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3950) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 36'ncı maddesinin metninden çıkarılmasını ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirmesini arz ve teklif ederiz

Tahsin Tarhan — Kocaeli
Çetin Osman Budak — Antalya
Müzeyyen Şevkin — Adana
Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu — Manisa
Tacettin Bayır — İzmir

Gerekçe:

Teklifle, proje bazlı yatırımlara tahsis edilecek kamu taşınmazları için bağımsız ve sürekli nitelikle irtifak hakkı kurulmasına dair düzenleme teklif metninden çıkarılmaktadır.

Diğer önergenin imza sahibi:

Ayhan Altıntaş
Ankara

Gerekçe:

Teklif maddesinde yer alan "49 yıl süreyle bedelsiz irtifak hakkı" ibaresinden sonra gelmek üzere "ya da bağımsız ve sürekli nitelikte irtifak hakkı" ibaresi eklenmesinin nedeni ana hat ve ayrıntılarıyla açıklanmadığı için teklif metninden çıkarılması gerekmektedir. Maddeyle, yatırım teşvikinin sağlanması ve proje bazlı nitelikli yatırımlar için kullanılacak yatırım kredilerinin teminat sorunu ve hızlandırılması amacıyla "49 yıl süreyle bedelsiz irtifak hakkı" ibaresinden sonra gelmek üzere "Ya da bağımsız ve sürekli nitelikte irtifak hakkı" ibaresinin eklemesi amaçlanmıştır. Yatırım yeri tahsisi desteğinin 49 yıllık irtifak hakkı tesis edilmesi şeklinde uygulanması, amacı daha sarih bir şekilde izah edilmelidir. Teklifin veriliş amacı anlaşılamamaktadır.

Ayrıca ilgili madde metninde geçen "Ekonomi Bakanlığı" ifadesi, iktidar partisinin kanun tekliflerini hazırlama süreçlerindeki özensizliğinin ve aceleciliğinin bir tezahürü olarak göze çarpmaktadır. 2018 yılı itibarıyla Ekonomi Bakanlığı ve Gümrük ve Ticaret Bakanlığı birleştirilmiş ve tek bir bakanlık adı altında Ticaret Bakanlığı adını almıştır. Bu kapsamda, gerekli uyum düzenlemesinin yapılması gerekliliğini talep etme zarureti hasıl olmuştur.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Ayhan Hocam, söz istiyor musunuz?

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Kısa bir şey söyleyeceğim.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Ayhan Hocam, buyurun, sıkıntı yok.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Şimdi, bu değiştirilecek mevzuattaki madde 80, yatırım teşviki yasasındaki madde 80'de "Ekonomi Bakanlığı" geçiyor. Madem değişiklik yapıyoruz, o ifadeyi de düzeltelim.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Onu düzeltme ihtiyacı duymadınız mı?

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKAN YARDIMCISI ÇETİN ALİ DÖNMEZ – Yok.

Sayın Başkanım, değerli milletvekillerimiz; biz bunun farkındaydık, kanunun başka yerlerinde de geçiyor. Hani, sadece o maddeyi özel değiştirmeyelim dedik. Yani farkındayız aslında da. Nasıl derseniz, isterseniz...

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Bence tutarlılık olması açısından düzeltmek lazım, madem el atıyoruz.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKAN YARDIMCISI ÇETİN ALİ DÖNMEZ – Ama başka yerlerde de geçiyor Sayın Vekilim.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Her yerde düzeltelim.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKAN YARDIMCISI ÇETİN ALİ DÖNMEZ – Dolayısıyla, sadece o madde kapsamında gerek yok diye düşündük. Yani atladığımız bir şey yok.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkür ederiz.

Ayhan Hocama da katkısı için teşekkür ediyoruz. Önümüzdeki tekliflerde onları dikkate alsın arkadaşlarımız inşallah.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler… Kabul edilmemiştir.

36'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler… Kabul etmeyenler… Madde kabul edilmiştir.

36'ncı maddeden sonra gelmek üzere, yeni bir madde iddiası önergemiz var, 2 adet yeni madde iddiası önergesi, okutup oylarınıza sunacağım.

Okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi Ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3950) esas numaralı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin çerçeve 36'ncı maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki maddenin eklenmesini ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

MADDE 37 - 16/4/2020 tarihli ve 7244 sayılı Yeni Koronavirüs (Covid-19) Salgınının Ekonomik ve Sosyal Hayata Etkilerinin Azaltılması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanuna aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 1 - Yeni koronavirüs (Covid-19) salgını kaynaklı zorlayıcı sebep gerekçesiyle; Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketinin (TEDAŞ) elektrik tüketiminden kaynaklanan alacaklarından (özelleştirme devir işlemleri sırasında TEDAŞ'a devredilmiş olan alacaklar) ve TEDAŞ'a ait olup tahsilatı özelleştirilen elektrik dağıtım/perakende satış şirketlerince sürdürülen ve bu madde kapsamına giren alacaklarından; TEDAŞ'ın tarımsal sulamada kullanılan elektrik tüketiminden kaynaklanan alacaklarından bu Kanunun yayımı tarihi itibarıyla (bu tarih dâhil) ödenmemiş olanlar ile bunlara bağlı fer'iler (sözleşmelerde düzenlenen her türlü ceza ve zamlar dâhil) hakkında bu alacaklara bağlı cezaların ve fer'ilerin (sözleşmelerde düzenlenen her türlü ceza ve zamlar dâhil) tahsilinden vazgeçilir; mevcut alacaklar bu maddenin yayımı tarihinden itibaren altı (6) ay boyunca faizsiz ertelenir; borçlu abonenin tüketim borcunu ifası beklenmeksizin, kesilen elektrik abonelik hizmetleri yeniden ve ivedilikle sağlanır. Bu maddedeki hükümlerden yararlanmak isteyen borçlunun, Kanunun yayımı tarihinden itibaren iki (2) ay içinde ilgili idareye başvuruda bulunması şarttır.

GEÇİCİ MADDE 2 - Bu maddenin yürürlük tarihi itibarıyla, ilgili dağıtım ve/veya tedarik şirketlerine doğalgaz borcu bulunan abonelerin borcu altı (6) ay boyunca faizsiz ertelenir; doğalgaz dağıtım ve/veya tedarik şirketlerinin söz konusu ertelemeden kaynaklanan anapara haricindeki tahsil edecekleri gecikme zammının Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı bütçesinden karşılanmasına Cumhurbaşkanınca karar verilir. Kanunun yürürlük tarihi itibarıyla, borçlu abonenin tüketim borcunu ifası beklenmeksizin, kesilen doğalgaz abonelik hizmetleri yeniden ve ivedilikle sağlanır. Bu maddedeki hükümlerden yararlanmak isteyen borçlunun, Kanunun yayımı tarihinden itibaren iki (2) ay içinde ilgili idareye başvuruda bulunması şarttır.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınarak Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından yürürlüğe konulacak yönetmelikle belirlenir."

Tahsin Tarhan	Çetin Osman Budak	Müzeyyen Şevkin
Kocaeli	Antalya	Adana
Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu		Tacettin Bayır
Manisa		İzmir

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Müzeyyen Hanım, söz istiyorsunuz değil mi?

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Evet.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Buyurun.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Evet, tabii bir pandemi dönemi yaşadık ve toplum bu süreçte eve kapandı. Sosyal devlet olmanın gereği, toplumun bu süreçte karşı karşıya kaldığı zararların karşılanması ve telafi edilmesidir. Dolayısıyla, bu kapanma sürecinde bir de başımızda olan kalıcı yaz saati uygulaması ucubesi var maalesef, o da toplumda enerji giderleri açısından bir yük getirmekte. Eylül 2016'dan Mart 2020'ye kadar, başlayan Covid-19 salgını sürecine kadar okul ve iş yerlerinin elektrik tüketimi genellikle artarken, Covid-19 salgınının etkisi sürdüğü günümüzde, harcanabilir

gelirler düşmüş ancak kapanmaların ve evden eğitim görmenin, çalışmanın etkisiyle hane elektriği tüketimi artmıştır. Evde otururken elektrik giderleri ve enerji giderleri, ısınma giderleri doğal olarak artmıştır. Elektrik dağıtım şirketlerine salgın döneminde de sağlanan kolaylıklar ve destekler alım gücü düşen hane halkı yani vatandaşlarımıza sağlanmamıştır, bu esirgenmiştir vatandaşlarımızdan. Dolayısıyla, ülkemiz OECD ülkeleri arasında Covid-19 salgını sürecinde millî gelirden nakit desteği ayıran ülkeler arasında son sıralarda yer aldı maalesef. Çağdaş bütün ülkeler, bu konuda vatandaşlarına bu desteği sağlarken, biz maalesef son sıralarda yer aldık.

Bu önergeyle neyi hedefliyoruz? Salgın kapsamında geçtiğimiz yıl kabul edilen 16/4/2020 tarih ve 7244 sayılı yeni Koronavirüs Salgınının Ekonomik ve Sosyal Hayata Etkilerinin Azaltılması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'a eklenen geçici maddelerle elektrik ve doğal gaz borcu nedeniyle, hizmeti kesilmiş vatandaşlarımızın yani abonelerin borcunun ödenmesi beklenmeksizin, hizmetlerinin yeniden açılmasını sağlamak ve borçlarına faiz işletmeksizin altı ay ertelemeyle ödeme imkânı getirilmesidir. Böylece vatandaşın rahat soluk alabilmesi sağlanacaktır. En azından altı ay faizsiz borcunun ertelenmesi hem doğal gaz bağlamında hem de elektrik giderleri, aynı zamanda tarımda kullanılan elektrikte de altı ay faizsiz ertelemenin önü açılabilirse, vatandaşımız bu kışta bir rahat soluk alma olanağı bulacaktır diye düşünüyoruz.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Çok teşekkür ediyorum bu kapsamlı açıklama için.

Bu konuda söz almak isteyen arkadaşımız var mı? Yok.

O zaman önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler… Kabul etmeyenler… Önerge kabul edilmemiştir.

Aynı mahiyette olmadığı için diğer önergeyi okutup oylarınıza sunacağım:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi Ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3950) esas numaralı Kanun Teklifi'ne 36'ncı maddeden sonra gelmek üzere aşağıdaki maddenin ve maddeye bağlı ekli haritaların eklenmesi ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Cihat Sezal

Kahramanmaraş

"MADDE 37 - 12/4/2000 tarihli ve 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanununa aşağıdaki ek madde ve maddeye bağlı ekli haritalar eklenmiştir.

EK MADDE 6 - Kahramanmaraş ili, Dulkadiroğlu, Onikişubat, Türkoğlu ilçelerinde bulunan ve ekli haritalarda sınırları gösterilen alanlar, Erkenez OSB, Aksu OSB ve Türkoğlu-2 OSB olarak belirlenmiştir. Belirlenen alanlarda asgari ortak kullanım alanı oranı ve sağlık koruma bandı mesafesi şartları aranmaz. Bu OSB alanlarında kalan taşınmazların onaylı imar planından gelen müktesep hakları korunur. Kuruluş protokolünün Bakanlıkça onaylanması ve sicile kaydı ile OSB'ler tüzel kişilik kazanır."

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Buyurun.

MEHMET CİHAT SEZAL (Kahramanmaraş) – Evet, Başkanım, teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, Değerli Bakan Yardımcılarım, değerli vekillerimiz, değerli bürokratlarımız; burada bir gayemiz var. Bu sanayi kuruluşları bundan yirmi sene önce kurulmuş, halihazırdaki sanayi kuruluşları; içerisinde sanayi kuruluşları dışındaki tüm alanlar çıkartılmış vaziyette. Sadece sanayi kuruluşlarını kapsayan bir OSB. Hedefimiz, Kahramanmaraş'ta sürekli kirlenmekte olan Aksu Çayı'nın temizlenmesi için, kurulan OSB üzerinden Aksu Çayı'nın temizlenmesi için kurulması gereken arıtma

tesisini yapmak maksadıyla böyle bir girişimde bulunduk. Bu Kahramanmaraş'ın yıllardır çektiği bir problem. Sürekli ulusal haberlere düşen Aksu Çayı'nın kirliliği, bunu ortadan kaldırmak ve bir an önce çözüm üretmek için böyle bir çözüm önerisiyle yola çıktık. Ben destek veren tüm parti gruplarına da teşekkür ediyorum.

Bakan Yardımcımıza, Sayın Genel Müdürümüze ve Komisyonumuza ayrı ayrı teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Cihat Bey, teşekkür ediyoruz.

Vehbi Bey, siz söz mü istediniz?

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Evet, bu konuda değil de, genel, yani bu arıtma tesisiyle ilgili bu hazır bürokratlar buradayken.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – O zaman bu önergeyi bir oy oylayalım da ondan sonra.

Tahsin Bey, buyurun.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Türkiye'de gerçekten OSB kanunları bizim gururumuz. Özellikle, böyle dağınık sanayi kuruluşlarını bir araya getirerek OSB'ye dönüştürmek doğru bir proje. Onun için biz de Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak, Maraş'ta yani bu yeniden kurulacak bir OSB, kurulacak OSB'nin hayırlı olmasını diliyorum. İnşallah Genel Kurulunu da yapar, kendi yönetimlerini oluştururlar, biz de gelir, OSB'yi ziyaret ederiz. Kamudan da gereken desteği alacaklarını düşünüyorum, hayırlı uğurlu olsun diyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkür ederiz Tahsin Bey.

Diğer parti gruplarından da aynı desteği alacağınızı bekliyorum Cihat Bey.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – O zaman çok kısa biz de söyleyelim.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Peki, buyurun.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Yani bir arıtma tesisinin kurulması açısından talep edilen bu öneri bizim açımızdan da uygundur. Sonuçta doğanın, çevrenin, akarsuların korunması ve bu anlamıyla arıtma tesisi yapılması amacıyla böyle bir yolun, yöntemin benimsenmiş olması olumludur. Geç kalınmış olması üzücüdür sadece, bugüne kadar kirletiyordu demek ki, onu söyleyelim.

Hayırlı olsun.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkür ediyoruz.

Ayhan Bey, buyurun.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Çok olumlu bir girişim, başta sayın vekilimiz olmak üzere, emeği geçen herkesi ve değerli bürokratlarımızı da tebrik ediyoruz.

Hayırlı olsun.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkür ediyoruz.

Şimdi, o zaman madde ihdasına ilişkin önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler… Kabul etmeyenler… Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Çok iyi, tebrik ediyoruz, hayırlı olsun.

Madde 37…

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Başkanım, ben kısa bir şey söyleyecektim.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Pardon, Vehbi Bey'e bir söz verecektik.

Buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Şimdi, hayırlısı olsun Kahramanmaraş'a. Önemli bir konu, arıtmadan bahsettiniz yani arıtmaya olan ihtiyaçtan dolayı OSB olma yoluna gidilmiş. Bugün sabahleyin de bahsettik, Türkiye'deki akarsuların sadece yüzde 37'si temiz, geri kalanları kirli veyahut da çok kirli. Ve atık su arıtma tesislerinin sadece yüzde 45'i faal, doğru işletiliyor, daha doğrusu doğru kurulmuş ama onların da bir kısmı işletilmiyor, geri kalan yüzde 55'nin de ya yeniden revize edilmesi lazım ya da yeniden yıkılıp yapılması lazım yani esasında çok önemli bir sorunla karşı karşıyayız. Bu arıtmayla ilgili ayrı finansman gerekecek yani bu arıtma problemini çözme konusunda ben Sayın Başkanımızdan da rica ediyorum, Meclisimizin mutlaka ve mutlaka bir çalışma içerisine girmesi gerekli. Yani ne şekilde finansman edilecek, bunlar ne şekilde denetlenecek? Önemli bir sorun bu. İnşallah siz de doğru düzgün işleyen bir arıtma tesisine kavuşursunuz.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkür ediyorum Vehbi Bey.

Madde 37…

MADDE 37- Bu Kanunun;

a)3 üncü maddesi 26/10/2021 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yayımı tarihinde,

b)4 ilâ 11 inci maddeleri 1/1/2022 tarihinde,

c)14 üncü maddesi 6/9/2021 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yayımı tarihinde,

d)Diğer maddeleri yayımı tarihinde,

yürürlüğe girer.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Şimdi, madde 37 üzerinde 1 adet önerge var, okutup oylarınıza sunacağım.

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3950) esas numaralı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 37'nci maddesinin (b) bendinin madde metninden çıkartılmasını ve diğer bentlerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Tahsin Tarhan	Çetin Osman Budak	Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu
Kocaeli	Antalya	Manisa
Müzeyyen Şevkin		Tacettin Bayır
Adana		İzmir

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Gerekçe okunsun.

Gerekçe:

4 ila 11'inci maddelerin yürürlük tarihinin Kanun'un yayımı tarihinde olması amaçlanmaktadır.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Tahsin Bey, oylamaya sunuyorum.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Tabii, tabii.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler… Kabul etmeyenler… Önerge kabul edilmemiştir.

Madde 37'yi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler… Kabul etmeyenler… Kabul edilmiştir.

Madde 38…

MADDE 38-Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Madde 38'de herhangi bir önerge yok.

Madde 38'i oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde 38 kabul edilmiştir.

Bu durumda, değerli arkadaşlar, teklifin tümünü oylarınıza sunarak bugünkü görüşmelerimizdeki tüm maddeleri yeniden oylamış olacağız.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Teklifin tümü kabul edilmiştir.

Değerli arkadaşlar, teklifin kanun teklifine uygunluğunun sağlanması amacıyla Başkanlığımıza redaksiyon yetkisi verilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler… Kabul etmeyenler… Kabul edilmiştir.

Teşekkür ediyorum.

Ayrıca, İç Tüzük'ün 45'inci maddesi hükmü uyarınca bu konuyla ilgili özel sözcü olarak milletvekillerimizden Sayın Mehmet Erdoğan'ın, Sayın Ahmet Çolakoğlu'nun, Sayın Semra Kaplan Kıvırcık'ın ve Sayın İffet Polat'ın özel sözcüler olarak seçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teşekkür ediyoruz.

Değerli arkadaşlar, şimdi, her zaman olduğu gibi bugün de sabahın erken saatlerinde başlayan bir görüşmeyi, Komisyonumuzun gerçekten bugüne kadarki çalışmalarını da gözeten, katkı veren ve katılım sağlayan herkesin fikrini, düşüncesini, görüşünü ortak bir değer olarak değerlendirmek amacıyla yaptığımız çalışmayı yine Komisyonumuzun şiarına uygun bir şekilde tamamlamış bulunuyoruz. Ben, sabahtan beri katkı ve katılımlarınız nedeniyle, sabrınız nedeniyle hepinize yürekten teşekkür ediyorum.

Teklifimizin ülkemize, milletimize, sektörümüze, Bakanlıklarımıza hayırlı olmasını diliyorum.

Ayrıca, ayrılan Bakan Yardımcılarımız oldu, ayrılan Bakan Yardımcılarımıza ve hazırun durumunda olan Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakan Yardımcımıza, Sanayi ve Teknoloji Bakan Yardımcımıza, EPDK Başkan Yardımcımıza, genel müdürlerimize, daire başkanlarımıza, uzmanlarımıza, tüm kamu kurum ve kuruluşlarının değerli temsilcilerine, stenografiara ve gerçekten bugün bize çalışma imkânı sağlayan tüm çalışan arkadaşlarımıza yürekten teşekkür ediyorum.

Sağ olun, var olun, teşekkür ediyorum.

Bu arada, Osman Bey'e teşekkür için bir söz vereyim.

Buyurun.

OSMAN BOYRAZ (İstanbul) – Efendim, iyi konuşmak güzeldir, kısa konuşmak mükemmeldir, vakit hayli ilerledi, fazla da uzatmadan ben öncelikle hepinize teşekkür ediyorum. On yıldır bu Komisyonun üyesi olmanın mutluluğunu bir kez daha yaşadım. Gerçekten buradaki olumlu katkıları iktidar ile muhalefet bir kez daha ortaya koydu. Bu Komisyondaki bütün yasa teklifleri bu şekilde kavgasız, gürültüsüz, gerçekten kardeşane bir şekilde geçiyor, buna katkı sunan herkese teşekkür ediyorum. Bütün hazıruna, katkı sunan, bu teklifin yasallaşmasında emek veren herkese de yürekten teşekkür ediyorum. Görüşmek ümidiyle efendim.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Bakan Yardımcılarımıza da bir söz vereyim.

Abdullah Bey, buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN - Sayın Başkanım, Komisyonumuzun çok değerli sayın vekilleri, kamunun çok değerli temsilcileri; ben de bu teklifin ülkemize hayırlı olmasını temenni ediyorum. Tüm vekillerimize, tüm arkadaşlarımıza vermiş oldukları katkılardan dolayı da tekrar ben de teşekkürlerimi sunuyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Çetin Ali Bey, buyurun.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKAN YARDIMCISI ÇETİN ALİ DÖNMEZ – Sayın Başkanım, değerli milletvekillerimiz; çok teşekkür ediyorum. Ben de bu son bölüme doğru dile getirdiğim şu uzaktan çalışmada küçük bir ifade problemi var, orada da desteğinizi beklediğimi tekrar söyleyerek hayırlı akşamlar diliyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkür ediyorum.

Bu arada, arkadaşlar, cuma saat on ikiye kadar muhalefet şerhlerini bekliyoruz.

Teşekkürler, sağ olun.

Kapanma Saati: 21.54